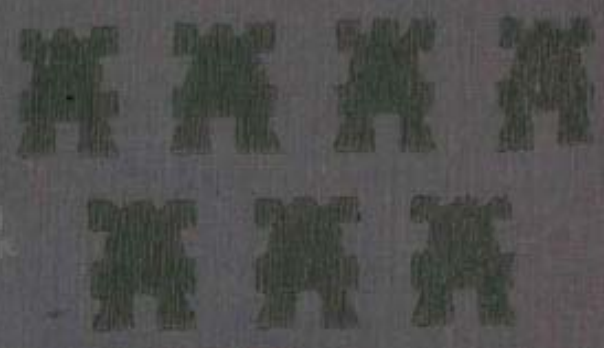
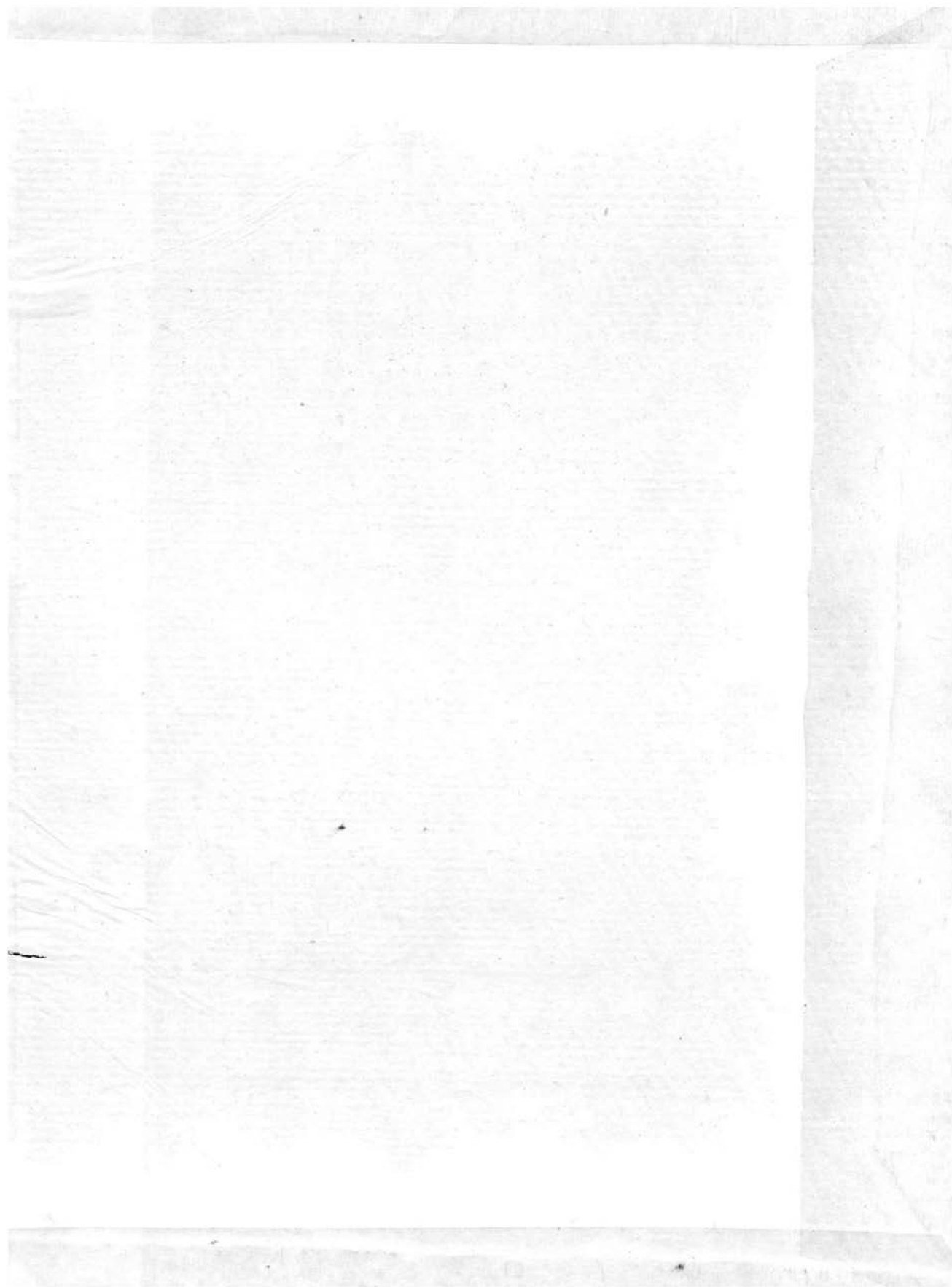

ERDÉLYI

MONOGRAFIA

5964

F. 48, I

GLORIA KÖNYV-NYOMDA
ÉSLAPKIADÓVÁLLALAT
SATU-MARE str. Florescu

ERDELYI MONOGRAFIA

ERDÉLYI MONOGRAFIA

SZERKESZTETTÉK :

VÁRADY ALADÁR ÉS BEREY GÉZA

G L O R I A

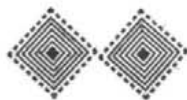
Könyvnyomda és lapkiadó vállalat, Satu-Mare.

al. 17/2.

ERDÉLYI MONOGRAFIA

SZERKESZTETTÉK:

VÁRADY ALADÁR ÉS BEREY GÉZA

GLORIA

Könyvnyomda és lapkiadó vállalat, Satu-Mare.

Prend moi tel que je suis

(Ugy végy amint vagyok)

BELL

Amidőn im átadjuk a nyilvánosságnak

ERDÉLYI MONOGRAFIA

című kötetünket, szükségét érezzük, hogy néhány keresetlen szóval forduljunk olvasóinkhoz, mielőtt munkánk befejezésével letennők a tollat.

Szűkebb hazánk és annak mai nemzedéke történeti időket él. Ahol fegyverek zaja hallik, hallgatnak a múzsák. Azonban száguld a perc, elfutnak az évek, évtizedek és eljön az idő, amely kellő távlatba állítja be korunk fejezetét.

E könyv számtalan adata ma még csak elpergő fővény a mulandóság homokóráján. Igénytelen forrás, amiből tudásszomját enyhíti járatlan utak vándora. Ámde idővel értéke megnövekszik, mivel kötőanyag a főcselekmény kortörténeti háttérének fölépítésénél.

A világ minden civilizált nemzete nyilvántartja a saját faji, politikai, társadalmi, tudományos, művészeti és gazdasági életét, vezető alakjait, kiválóságait. Ez az elgondolás készletett bennünket, hogy a mai Erdély közművelési keresztmetszetét lexikonszerűleg rendszerbe állított adattárban tegyük közzé.

Üttörő munkánk sokezer adatát évek során keresztül, nagy utánjárással, fáradságot nem kímélő odaadással gyűjtöttük halomra, helyesbítettük, amennyire erre módunk nyílt, javítottuk és tökéletesítettük a lehetőségig. Mégse hiánytalan, tudjuk — és nem mentes kisebb-nagyobb hibáktól.

Azonban — emberi alkotásban nincs tökéletes. Érezzük, valljuk magunk is. Szolgáljon mentségünkre, hogy már a munka természete kizárja a hiánytalanságot, az anyag tömege és összeszedésének körülményessége pedig annak egyöntetű feldolgozását.

Mindezt igazán csak az mérlegelheti, aki már foglalkozott ilyen, vagy ehhez hasonló adattár szerkesztésével.

Mi magunk eleve is ismerjük feladatunk nehézségeit mégse riadtunk vissza tőle. Elvégre minden tudás hézagos, s ha valahol, úgy ezen a téren jogosult és helyénvaló a Költő búzdítása :

*„Ha későn, ha csonkán, ha senkinek: irjad!”
(Arany: Csabához)*

Elnézését kérjük mindazoknak, akik hiányosságot észlelnek, hibákat fedeznek fel a könyvben; őszinte, szívből fakadó mély hálánkat tolmácsoljuk továbbá adatszolgáltató és feldolgozó segítőinknek, támogató barátainknak, akik lanáccsal, utbaigazítással, szóval és tettel munkáltak közre vállalkozásunk előbbrevitelében és sikerén; végül meleg köszönetet mondunk fáradozásukért technikai munkatársainknak, akiknek jóindulata átsegített minket a helyzet sok nehézségein.

Satu-Mare, 1934 őszén.

A szerkesztőség

Jelmagyarázatok és rövidítések

- * = született
- † = meghalt
- mj. = megjelent
- a. l. = arany lej
- inv. t. = investált tőke
- theol. = theologia
- róm. kath. (r. k.) = római katolikus
- ref. = református
- evang. = evangélikus
- unitár. = unitárius
- u. o. = ugyanott
- áll. = állami
- Kv. (Kvár) = Kolozsvár
- Bp. = Budapest
- OMP = Országos Magyar Párt
- MP = Magyar Párt
- E.I.T. = Erdélyi Irodalmi Társaság
- Emke = Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület
- E.H. = Erdélyi Helikon
- E.G.E. = Erdélyi Gazdasági Egyesület
- E.M.E. = Erdélyi Múzeum Egyesület
- E.K.E. = Erdélyi Kárpát Egyesület
- E.M.I.R. = Erdélyi Magyar Írói Rend
- R.M.D. = Romániai Magyar Dalosszövetség

A

Aczél Gyula dr., törvényszéki bíró és ügyvéd * 1886-ban, Nagybocskón, meghalt 1931-ben Szatmáron. Középiskolát, jogot Máramaroszigeten végzett,

gi könyvei és munkái jelentek meg. Élénk publicisztikai tevékenységet fejtett ki.

Aczél Gyuláné született Djunya Angela,

tanít. A Jótékony Nőegylet vezetőségi tagja.

majd joggyakornok a budapesti igazságügyminiszteriumban. Később törvényszéki jegyző Szabadkán, s amikor bírói vizsgát tesz Rahóra (Máramaros vm.) helyezik, itt működik, mint vezető — járásbíró 1916-ig. Szatmárra helyezik, s az imperium — változás után ügyvédi gyakorlatot folytat. Jo-

áll. iskolai tanítónő * Bácskereszturnon. 1905-ben tanítói oklevelet nyer a budapesti Angol kisasszonyoknál, azóta aktív tanítónő. Tanügyi munkássága terén szerzett érdemeiért magyar kormány díszoklevéllel tüntette ki. A szatmári karitatív — intézmények tevékeny tagja. 1916 óta Szatmáron az állami elemi iskolában

Ady kultusz. Erdély erősen konzervatív társadalmi összetétele okozta azt, hogy az Ady kultusz nálunk később terebélyesedett ki, mint Magyarországon. A legszélesebb körök érdeklődését Makkai Sándor püspök „Magyar farsorsa” című könyve keltette fel. 1919-ben Nagyváradon megalakult ugyan az Ady Endre Társaság, de mindmáig nem kapott működési engedélyt.

Adorján Imre (menasági) földbirtokos * Menaságon (Csik vm.) 1884-ben. Középiskolát a csiksomlyói rk. főgimnáziumban végzett, utána két éven keresztül a budapesti pedagógiumot is látogatta. A világháborút a 82. gyezdredben küzdötte végig, s mint tartalékos főhadnagy szerelt le. Több kitüntetést kapott. Közéleti tevékenysége során, a Magyar Párt tagozati főtitkára, 5 évig volt a Csikmegyei Gazdasági Egyesület főtitkára, s a „Csiki Gazda” szakszervezet elnöke, a vármegyei tanács, állandó választmányi tagja, a csikszentpéteri róm. kath. egyházmegye főgondnoka.

Albert Károly a nagyszzebeni református

tek választmányi és vezetőségi tagja.

egyházközösség főgondnoka * 1869-ben Nagyszzebenben. Ipari pályára lép, s harminchat éven keresztül erdélyszerte ismert szabó cége és posztónagykereskedése volt. 1930-ban nyugdíjba vonult. Az egyházi életben és az ifjúság nevelésében tevékeny részt vesz. A Magyar Polgári Kör és egyesületek

Ajtai K. Pál dr., ügyvéd * 1883-ban Szilágysomlyón. Jogi tanulmányait a kolozsvári egyetemen végezte, ügyvédi vizsgát 1910-ben Budapesten tett, majd szülővárosában telepszik meg és ügyvédi gyakorlatot folytat. Élénk részt vesz a politikai és társadalmi megmozdulásokban. A Magyar Párt tagozati alelnöke, a vármegyei tagozat intéző bizottsági tagja, a rk. egyház ügyésze és egyháztanácsosa, a szilágysomlyói Uri Kaszinó választmányi tagja és ügyésze.

Albert Lőrinc dr., (csekétfalvi) földbirtokos és ügyvéd * 1889-ben Bölönben. Középiszkolát a székelykereszturi és kolozsvári gimnáziumban, jogi tanulmányait Kolozsvárt és Münchenben végezte, jog és államtudomány doktora. Előbb igazságügyi pályára lép, Kolozsvárt törvényszéki joggyakorlók, majd Körösbányán törvényszéki jegyző. Itt éri a világháború s mint tartalékos főhadnagy a 82. ezredben harcol. Vitézségéért II. o.

ezüst, bronz és Károly csapat érmét kap. 1920-ban leköszön állásáról, a birtokán gazdálkodik, majd ügyvédi irodát nyit. Tevékeny részt vesz a magyarság szervezetében. A Magyar Párt tagozati elnöke, a járási és megyei tagozat intéző bizottsági tagja.

Albert Vilmos a csikszeredai rk. főgimnázium tanára * Csikszentkirályon 1886-ban. Középiszkolát Csiksomlyón, egyetemet Kolozsvárt végzett. 1909-ben magyar-latin h. tanár Gyulafehérvárott. A következő iskolai évben a nagyszalontai áll. főgimnáziumban tanít, majd visszakerül Gyulafehérvárra, ahol rendes tanári kinevezést nyer. 1913 nyarán Boros József, akkori püspöki titkárral bejárja Németországot, utiélményeiről rendkívül érdekes cikkekben számol be. 1914-ben, mint hadnagy, orosz fogságba kerül, ahol megtanulja a francia, német, angol és olasz nyelvet. Részt vesz a fogolytábor minden kulturális megmozdulásában. Nyelvészeti, irodalmi és történelmi kurzusoknak aktív tagja. Számos értékes írása jelenik meg, a

kézzel írott „Berezowka” és „Magyar Szemle” fogolylapokban. Az előbbi havi egy példányban, az utóbbi havonta háromszor jelent meg. Ezeket a lappéldányokat Szőnyi Sándor budapesti tanár és dr. Strém István ügyvéd hazahozták. 1920 okt. 26-ika a szabadulás órája, s a következő évben már elfoglalhatja a katedrát Csikszeredán. Publicisztikai tevékenysége még a háború előtt kezdődik, a „Csiki Hírlap” belső munkatársa. Figyelemre méltó vezércikkei, tárcái és kritikai munkái jelennek meg. 1913-ban „Kemény Zsigmond báró emlékezete” címen tanulmányt írt. Állandó publicisztikai tevékenységet fejt ki a „Csiki Lapokban” az „Erdélyi Lapokban” és a „Magyar Kisebbségben”.

Alberti Richárd evang. lelkész * 1873-ban Bezdán. Középiszkolát a beszercei evang. főgimnáziumban végzett, teológiát és filozófiát Bécs, Jéna, Budapest és Heidelberg egyetemeken hallgatott. 1898—1911-ig gimnáziumi tanár, 1911—1925-ig polgári leányiskolai igazgató Besztercén. Itteni működése alatt társadalmi közületeknél tevékenykedik. Megyei bizottsági tag, a városi képviselő testület tagja, a Gesangkränzchen elnöke és disztagja. 1925 óta kolozsvári városi lelkész, Német Egylet (Deutscher Verein) elnöke. Napilapokban, társadalmi, politikai, szociális irányú cikkei jelennek meg.

Ambarus Géza evangélikus igazgató tanító * 1901-ben. Tanítóképzőt végzett Nagyenyeden, azután több erdélyi felekezeti iskolánál tanít

két nyelven. 1929-ben Nagyváradra költözik és szépirodalmi munkássága révén ismert nevet szerez. A Szigligeti Irodalmi Társaság rendes tagja, a Magyar Nép állandó munkatársa. Számos verse jelent meg a budapesti és erdélyi napilapokban. Képzett zenesz, az aradi Magyar Párt országos népdal pá-

lyázatán dicséretet nyert. Dalainak szövegét is maga írja. Kéziratban számos verse van, amelyekből legközelebb verses kötete jelenik meg a Szigligeti Irodalmi Társaság kiadásában. A Magyar Pártban tevékeny részt vesz.

Almásy Péter rk. plébános Sárközön (Szatmár vm) * 1883 V. 2.-án Tótterebesen.

Középiskolát és teológiát Szatmáron végzett. Dr Boromissza Tibor püspök 1909-ben szentelte fel, majd Vinna (Ung vm) Kálmánd, Felsőbánya (Szatmár vm), Nagybocksó (Máramaros vm) káplánkodott 1914 óta Sárközön plébános. A helyi Magyar Párt elnöke, a Szatmár-megyei Gazdasági Egyesület igazga-

tósági tagja és minden kultur—megmozdulás igaz palrónusa.

Andrássy Ernő dr., (nagykászoni) orvos, * 1894 IV. 10.-én Szalacson. (Szilágy vm). Budapesten és Münchenben végezte az egyetemet, utána a budapesti és debreceni klinikák szülészeti osztályán működik, majd 1911-ben Érmihályfalvára költözik. Előbb körorvos, de állásáról csakhamar lemond és magán praksist folytat. Kitünően berendezett szülész—nőgyógyászati szanatóriuma van. A Magyar Párt tagozati elnöke, a rk. egyház világi elnöke. Pápai kitüntetése van, „Pro ecclesie et Pontifice”. Európai híru régészeti és tojásgyűjteménye révén tagja a londoni The Oologits Club-nak, és a budapesti Numizmatikai Egyletnek.

Anderlik József földbirtokos * Pécselt 1903 ban. Gazdasági akadémiát végzett Keszthelyen. Jelenleg családi birtokán gazdálkodik Varsolczon (Szilágy vm) A Magyar Párt járási tagozatának jegyzője. A községben a Magyar Párt kebelén belül termelő szövetkezetet tervez.

Anderlik Dénes földbirtokos * 1904-ben

Ördögkúton. Gazdasági akadémiát Keszthelyen végezte. — Jelenleg birtokán gazdálkodik és jelentékeny közéleti szerepet visz Varsolczon. A Magyar Párt tagozati elnöke, a Hitelszövetkezet elnök—igazgatója. Részt vesz a községi politikában Volt községi bíró jelenleg is a községi tanács tagja.

Antal István dr., nagykarolyi ügyvéd. Jogot Budapesten végzett. 1906 óta az ügyvédi kamara tagja.

Antal Sándor dr., városi tisztli főügyész

Szatmáron. * 1873 december 15.-én Szatmáron. Középiskolai tanulmányait szülővárosában, — egyetemet Budapesten végzett. Előbb ügyvédi gyakorlatot folytat, majd 1907-ben megválasztják városi tisztli főügyésszé. 1931-ben más szolgálati beosztást nyer. A katonai és városi előjárósági ügyosztályok szol-

gálati főnöke.

Antalfy Endre író és műfordító * 1877-ben Ratosnyán. Tanult Gyulafehérvárt, Kolozsvárt és a kairói „Azhar” mohamedán főiskolán. Tanári diploma után a marosvásárhelyi kereskedelmi iskolában tanárkodik, 1924 óta az A. Pápiu Ilarian liceumban tanít. Irodalmilag: magyar irodalomtörténeti tanulmányokkal indul. Könyve jelenik meg: Petrőczy Kata Szidonia életéről és munkáiról. Majd az Islam világáról több tanulmányt tesz közzé. Évek óta munkás szabad iskolákon történeti előadásokat tart.

Apfel Bertalan dr., orvos Désen. Egyetemet, Kolozsvárt, Pisa, Modena végezte. Nőgyógyász specialista. Milánói „il Chimico” orvosi szaklapban értékes tanulmányokat írt.

Aracsy Géza ifj., tanító-karnagy * 1903-

ban Hódmezővásárhelyen. Tanítóképzőt végzett Nagyenyeden. Kovásznán és Zilahon működött. Jelenleg a Zilahi Dalkör és a Ref. Vegyeskar karnagya. A Zilahi Dalkör 1931-ben a kolozsvári országos dalosversenyen ezüst érmet nyert. Kultur estélyeken és hangversenyeken szerepel.

Arany kultusz Erdélyben. Nagyszalontán évtizedek előtt alakult Arany Egyesület, s az Arany János Társaság, Temesváron, volnának hivatva az Arany kultusz ápolására és terjesztésére; a költő relikviáinak további gyűjtésére pedig a Szalontai Arany Múzeum vállalkozott. Számottevő Arany irodalomról — az 1918 és 1933 közötti évtizedekből nem lehet beszélni. Toldi és Toldi Estéje olcsó kiadásban kiadattak (1923 illetve 1924-ben), előbbi: Antalfy Endre, utóbbi: Osvát Kálmán bevezetésével.

Arany Múzeum Szalontán 1885-ben nyílt meg. Az Arany Emlékegyesület alapítása. A csonkatorony több szobájában van elhelyezve: Arany butorai, könyvei, kéziratok, ruhái, képei, diplomái.

Aubermann Péter tanár * 1909-ben Ujbesenyőn. Középiskolát, teológiát Kolozsvárt tanult. Gróf Majláth Gusztáv Károly püspök szentelte fel. Jelenleg a kolozsvári rk. főgimnázium latin, francia, német tanára. Nyelvismeret miatt beutazta Francia és Németországot.

Asztalos Sándor hirlapíró * 1890-ben Nagyváradon. A Temesvári Hirlap egyik szerkesztője. Társadalomtudományi és kritikai írásai, versei, novellái jelentek meg.

Ábrahám József dr., ügyvéd * 1885-ben Lázárfalván. Középiskolát Csiksomlyón, egyetemet Kolozsvárt végzett, 1913 óta gyakorló ügyvéd Csikszeredán. 1930-31-ben a Kath. Státus világi képviselője volt. A csikmegyei ügyvédi kamara tanácstagja annak előbb alelnöke két cikluson keresztül pedig elnöke volt. A Magyar Párt vezetőségi tagja. 1930 óta a vármegyei tanács és állandó választmány tagja. A Mezőgazdasági Kamarának 1930, 1931-ben ugyancsak elnöke volt. 1932 IV. 19.-én először ismertette Erdélyben a konverziós törvényt. A „Csiki Néplapban” jelennek meg közérdekű és jogi írásai.

Ákontz János dr., nyugalmazott kuriai

biró * 1865 V. 7.-én Kolozsvárt. Iskoláit Kolozsvárt és Budapesten végezte, ahol birói vizsgát is tett. Igazságügyi pályán működött, Kolozsvárt, Nagyváradon, Kézdivásárhelyt, Désen 1915-ben kuriai birói címmel, mint táblabíró ment nyugalmába. Jogi cikkei szaklapokban jelentek meg.

Áprily Lajos lírikus, * Brassóban 1887 XI. 14. Tanult Parajdon, Székelyudvarhelyt, Kolozsvárt, az 1900 év nyarán Párizsban, 1923-ban Dijonban végez tanulmányokat. Az enyedi és kolozsvári ref. kollégiumban tanárkodik. Ez utóbbi működésével egyidejűleg az Ellenzék irodalmi szerkesztője. 1928 tavaszán budapesti pódiumi bemutatkozása és sikere után a Kisfaludy Társaság tagjául választja és Budapestre költözik.

B

Bagothay Sámuel tanár * 1868 IX. 11.-én

Mikefalván. Középkiskolát Marosvásárhelyt, teológiát Nagyenyeden végzett. Tanári diplomát a kolozsvári egyetemen 1898-ban nyert. Marosvásárhelyi és sepsiszentgyörgyi katedrák után Szatmárra költözik, hol 34 év óta megszakítás nélkül tanít a református főgimnáziumban. A Ma-

gyar Párt vezetőségi tagja.

Bakcsy Gergely (kézdialbisi) ny. gimnáziumi igazgató * 1860 V. 9.-én Kézdialbison.

Középkiskolát és egyetemet Kolozsvárt végzett. Kolozsvári ref. főgimnázium, majd 1890-től a szatmári ref. főgimnázium tanára, 1907-1928-ig annak igazgatója. A Szatmár-Németi ref. egyház főgondnoka, a Kölcsey Kör múzeumi szakosztályának volt elnöke. Megírta a szatmári református

főgimnázium történetét. Publicisztikai írásai közismertek.

Bajdik Endréné * 1869-ben Szatmáron. Pénzügyi tanácsos-özvegye. Jótékony egyesületek vezetőségi tagja. A kath. Karitászszegetényügyi osztályának elnöke.

Bakcsy Domokosné dr., Született Korbuly Irén, ref. leánygimnáziumi igazgató * Szinerváralján 1870 I. 15.-én. Középkiskolát Nagybanynán, tanárképzőt a szatmári zárdában végezte. Kiegészítő tanulmányai elvégzésére a budapesti egyetemre megy, majd az impérium változás után Jorga Miklós Valenii de Munte-n lévő szabadegyetemen tanulja a román nyelvet és irodalmat, történelmet és földrajzot. 1906 óta a szatmári ref. leánygimnázium tanárnője, 1928-tól igazgató. Ref. presbiter, a Lórántffy Zsuzsanna Egyesület kulturális bizottságának elnöke és több kulturális intézmény vezetőségi tagja. Nevelésügyről írott tanulmányai vallásos folyóiratokban jelennek meg. Hervedhatatlan érdeme, hogy iskolájának visszaszerezte a nyilvánossági jogot.

Bakó Ignác mérnök * 1869-ben Sárközujlakon. Műegyetemet Budapestben végezte. Há-

boru előtt az államvasutak főmérnöke volt. Néhány évig szerepet játszott a szatmári M. P.-ban, amelynek elnöke volt. Hosszu ideig elnöke volt a Társaskörnek. Szerepet vitt a várospolitikában is, valamint pénzügyi és iparvállalatok alapításában. Jelenleg a Szatmári Cserép

és Téglagyár vezetőségében foglal helyet.

Bakódy Antal kegyesrendi tanár, gimnáziumi igazgató * Szárföldön (Sopron vm) 1894-ben. Kecskeméten érettségizett, bölcsészeti és

theológiai tanulmányait párhuzamosan végezte Budapesten, 1918-ban szentelték pappá. 1922-ben Budapesten, 1923-ban Kolozsvárt nyert tanári oklevelet. Temesvárról és Kolozsvárról tanároskodott majd (1924-1929) Nagykárolyban lelkész, 1929-ben újból Kolozsvárra költözik és a Mária Terézia fiu-

velő intézet igazgatója lett, 1933 óta a kolozsvári róm. kat. főgimnázium igazgatója. Társadalmi és szociális cikkei napilapokban jelennek meg.

Baktay Albert tanár * Tordán 1888-ban. A gyergyószentmiklósi főgimnázium tanára.

Középiskolát és egyetemet Kolozsvárt végzett. Előbb Marosvásárhelyt, azután Nagybányán nyer katedrát. 1921 óta a gyergyószentmiklósi liceum tanára. A ref. Férfiszövetség elnöke, egyházközségi presbiter. Különösen az ifjúság — nevelésével foglalkozó előadásai ismertek.

Balázs András dr., kanonok, pápai prelátus * 1869. XI. 18. án Kászonyimpéren (Csik vm) Theológiát a bécsi egyetemen végzett. Brassóban s. lelkész és vallástanár, majd Kolozsvárra kerül a Státushoz s egyben a Báthory—Apor szeminárium igazgatója. 1903-ban tordai főesperes plébános. 1917-től Gyulafehérvárt kanonok, 1920-tól az Erdélyi Róm. Kath. Státus előadója, 1930 óta pápai prelátus. Számos

tanulmánya és cikke jelent meg a kisebbségi iskolákról. „Adatok a kisebbségi iskolavédelem 10 éves multjához” című munkája könyv alakban is megjelent. 1925-ben a sérelmes kisebbségi iskolaügyet Genfben védelmezte. A Kath. Akadémiában visz szerepel.

Balogh Arthur egyetemi tanár, hirlapíró * Abonyban 1866. III. 18. Jogi tanulmányait Budapesten végezte, u. o. 1898-ban az alkotmányi és kormányzati politikából habilitáltatott. 1904-ben ezen szakok nyilvános rendkívüli tanára a kolozsvári egyetemen, 1906-tól ny. r. tanár. A Magyar Tudományos Akadémiának 1905-től levelező tagja. Szaktudománya terén jelentős irodalmi munkásságot fejtett ki, úgy önálló buvárlati eredményekkel, mint tankönyvekkel sűrűn jelent meg a fórumon. Belletrista jellegű irodalmi működése is sokoldalú, napi és hetilapokban számos szépirodalmi és ismeretterjesztő cikke jelent meg s ilyen zsánerű műveit — név nélkül — önálló kötetekben is kiadták. (Többnyire kulturhistóriai érdekességekről). Regényeket fordított olaszról, franciából. Tanári állásától való megválása után, szerkesztője lett a kolozsvári Ujság politikai napilapnak, majd később az Ellenzék munkatársa, sűrűn szereplő vezércikkirója. Imperiumváltás után önállóan megjelent művei: Románia új alkotmánya (Kolozsvár 1923.) Les droits des minorités et la défense de ces droits en Roumanie. (Genéve 1925). Széchényi emlékezete. (Emlébeszéd.) A romániai Magyar Párt állandó képviselője a nemzeti kisebbségek nemzetközi kongresszusain. Képviselte a magyar egyházakat Genfben, a magánoktatási törvény ellen beadott petíció ügyében. 1926-ban Kolozsmegyében szenátorra választották.

Balogh Ernő dr., kolozsvári tanár, geológus * 1882. VII. 24-én Erdőhegyen. (Arad vm) Középiskolát Nagyszalontán és Debrecenben, egyetemet Kolozsvárt végezte, ahol tanári képesítést nyer. 1907—14 a kolozsvári ásványtani és földtani intézeténél tanársegéd. Háború alatt orosz fogságba kerül, ahonnan 1918 elején megszökik. Háború után a kolozsvári „Marianum” tanára. Ásványtani és geológiai dolgozatai jelentek meg a „Muzzeumi Füzetekben” és a szebeni Verein v. Naturw., kiadványaiban. Természettudományi népszerűsítő cikkei: a Hirnök, Pásztortűz, Magyar Nép és egyéb erdélyi lapokban és folyóiratokban jelennek meg. Ezen kívül néhány középiskolai tankönyve van. Az EME, EKE főtitkára, EIT rendes tagja.

Balogh Elek dr., (géresi) ügyvéd * 1881-ben Felvinczen. Egyetemi tanulmányait Kolozsvárt és Budapesten végezte. Jogi és államtudományi doktor. 1906-ban Tordán ügyvédi irodát nyit 1920 óta az Egyesült Kisegítő és Takarékpénztár Rt. vezérigazgatója. 1926–27-ben a M. P. kamarai képviselője. A tordai ref. egyház főgondnoka, az erdélyi egyházkerület jegyzője, a tordai Magyar Dalkör tb. elnöke, a Magyar Iparosegylet diszelnöke, O. M. P. intézőbizottsági tagja.

Balogh József nyug. táblabíró * 1853 II.

20. án Szatmáron Középiskolát és jogot Máramaroszigeten végzett. Igazságügyi pályára lép s 1895-től — Szatmáron mint törvényszéki bíró, majd táblabírói ranggal működik, 1925-ben nyugdíjba vonul. Mint törvényhatósági bizottsági tag részt vett a vármegyei életben is.

Balogh Miklós nyug. ipariskolai főmüve-

zető * 1858 I. 10. én Zilahon. Felsőipariskolát Budapesten végezte 1893-97. Az iglói és homonnai ipariskoláknál műveztető volt. 1907-21 Szatmáron működik, mint a faipari szakiskola főmüveztetője. Az iglói és szatmári faipari szakiskolának különben egyik megalapítója volt. Elismert pedagógus A III. oszt. polgári

érdemkereszt tulajdonosa.

Balogh Ferenc ref. lelkész * 1869-ben Debrecenben. Édesapja, néhai Balogh Ferenc dr., hírneves teológiai tanár. Érettségét Debrecenben tett, teológiai tanulmányait ugyanott

végezte. Egyetemet Budapesten végzett, majd egy évet Skóciában, Edinburgban töltött. 1895-ben géresi ref. lelkész (Szatmár vm.) 1898-tól Margittán lelkész. Minden társadalmi és kulturmegmozdulásban részt vesz, a M. P. tagozati elnöke évekig. Vallási és történelmi cikkeket és utleírásokat ír folyóiratokban és nap-
tárak irodalmi mellékleteiben.

Balajthy Jenő ref. lelkész * 1886 VII. 6.-án Szamoskőrödon (Szatmár vm.) Érettségét Szatmáron tett, teológiát Debrecenben végezte. 1910-ben Nagyváradon segéd lelkész. 1915 óta biharpüspöki lelkész, egyházmegyei tanácsbíró. Több altruista egyesület vezetője, a biharpüspöki Fogyasztási és Hitelszövetkezet elnöke és ügyvezető igazgatója.

Balássy Kálmán dr. csikszeredai kórházi

főorvos * 1888-ban Fótosmarlonoson (Háromszék vm.) Középiskolát Sepsiszentgyörgyön, egyetemet Kolozsvárt végzett. Háboru alatt az orosz és olasz fronton szolgált. 1919-ben a budapesti klinika nőgyógyászatán specializálta magát. 1920 óta kórházi főorvos, belgyógyász osztályvezető.

Bálint Dániel birtokos * Székelykeresz-

tyuron 1864-ben. Önálló iparos és temelkezési vállalkozó. Közéletben tevékenykedik, közs. tanácsos, vm. biz. tag, ref. presbiter, Népbank v. ig. tagja. Általa alapított fűvőszeneke elnöke. Petőfi halála (1922) c. munkája megérdemelt sajtóméltatást nyert Gazdasági működéséért külföldi kitüntetést nyert.

Egyházának (1923) harangot adományozott.

Bálint Lajos rk. főesperes, prépost * Székelykeresztúron 1857 I. 13.-án. Középkolozsai és teológiai tanulmányait Gyulafehérváron végezte. 1880 VII. 20.-án szentelték pappá.

A püspöki irodában, Csiklápóca, Gyimesbok, Mindszent, Csikszentsimon káplán és lelkész. 1908 óta Csiksomlyón plébános. Még ez évben főesperes lett. 1923-ban préposti méltóságot nyert. (Szent Lászlóról címzett szebeni prépostságot kapta) Püspöki — biztos volt a csikszeredai

gimnáziumnak és tanítóképzőnek. A „Transylvánia Takarékpénztár” igazgatósági elnöke. Publicisztikai működése közismert, megírta a plébánia történetét is. A csiksomlyói díszes plébánia és több más egyházi épület építése fűződik nevéhez.

Bánffy Albert báró földbirtokos * 1871 VIII. 19.-én Kolozsvárt. Érettségi után gazdálkodni kezd, majd az önkéntes évét Bécsben tölti a 7-es Vilmos huszárezrednél. Évtizedeken keresztül főrendiházi tag volt. A Kolozsvári Kaszinó örökös tagja.

Bánffy János báró (id. losonczy) * 1870-ben Beresztelkén (Torda vm). Katonai akadémiát végzett Bécs-ujhelyen, s mint

aktív tiszt szolgált a 7-es huszárok-nál. Később leköszön hadnagyi rangjáról, s hazajön családi birtokára. A háborúba, mint hadiönkéntes vonul be s örmesteri ranggal harcol az első vonalban, rövidesen visszakapta tisztii rangját. Több kitüntetést nyert. A Kolozsvári Kaszinó választmányi tagja, több ipari rt.-nak elnöke.

nó választmányi tagja, több ipari rt.-nak elnöke.

Bánffy János dr. báró (ifj.) földbirtokos * Nagyalfalun 1895-ben. Jogi tanulmányait Kolozsvárt végezte, államtudományi doktor. Végigküzdötte a világháborút, a 9 honvédhuszárezredben, s mint tartalékos főhadnagy szerelt le. Több katonai kitüntetést nyert. Jelenleg nagyalfalusi birtokán gazdálkodik, a M. P. szilágysomlyói járási elnöke.

Bánffy Miklós gróf * 1873 december 30.-án Kolozsvárt. 1906-ban kolozsvári főispán, 1910-ben országgyűlési képviselő, az összeomlás után pedig 1921-22. években külügyminisztere volt Magyarországnak. Pályafutásának többi nevezetes dátumai már nem politikai, hanem művészi sikerek. Kisbán Miklós álnéven ír. Első szindarabja a „Naplegenda” Budapesten a Nemzeti Színházban került színre. Egyéb darabjai közül a „Nagyur” az, amely egyike örökbecsű alkotásainak. 1926-ban visszatér Erdélybe és csak irodalmi és irodalompolitikai működésnek szenteli idejét. Csatlakozott az Erdélyi Helikonhoz, amelynek csakhamar egyik vezetőségi tagja és irányítója lesz. Számos elbeszélést ír, 1927-ben a Szépművészeti Céh sorozatában egy regénye jelenik meg „Reggeltől estig” címmel. Egyéb művei: Haldokló orosz-lán (novellák, 1913) Az erősebb (Nemzeti Színház, 1918) és Maskara (Renaissance Színház 1926). Kuncz Aladár halála óta az Erdélyi Helikon főszerkesztője.

Bánffy Ferenc báró kolozsborsai földbirtokos * 1869-ben Apanagyfaluban Katonai akadémiát végzett, tiszt lett 1888-ban. 1896 óta birtokán gazdálkodik. Az erdélyi sajtó, irodalom és művészet lelkes pártfogója.

Bánffyhunyadi ref. egyház. Hiteles adatok szerint a bánffyhunyadi ref. egyház a XIII. század második felében létesült. Jelenlegi temploma 1483-ban épült; a reformáció térhódítása idején az egész egyházközség a reformációhoz csatlakozott. Az itteni lakosság évszázadok verivatarait szenvedte át, mert a község — Kolozsvár és Nagyvárád között fekvő — állandó harcok színhelye volt. 1599, 1664 években a községet teljesen elpusztították az ellenséges hordák, a lakosság pedig elmenekült. Bánffyhunyadi, a kalotaszegi vidék ezidőszere legnagyobb városkája, 3000 református és 2000 másvallású lélekszámmal. Az impérium változás után, husz tanerős polgári leány és fiu, valamint elemi népiskolát tartott fenn az egyházközség. 1923-ban az iskolákat bezárták és az állam részére kisajátították.

Bányai János tanár és geológus, * 1886-ban Kézdivásárhelyen. 1908-ban tanár lesz, 1912–13-ban állami ösztöndíjjal külföldre megy, tanulmányozza a természettudományi methódikát. 1917-től iskola igazgató. Budapesti Földtani intézet munkatársa. Geológiában főleg ásványvizekkel, földgázzal és aranytartalmu ércekkel foglalkozik. Tudományos szakmunkái magyar, német, román, francia nyelven jelentek meg. A Természettudományi Társulat a nagy Bugát díjjal tüntette ki. A „Székelység” (Székelyföldet ismertető) folyóirat szerkesztője.

Barabás Andor dr. * 1880-ban Nagyborosnyón. Jogot Debrecenben és Budapesten végzett. Háromszék megyében szolgabíró volt, később árvaszéki ülnök és h. elnök. Impériumváltásnál állásából távozik és kereskedelmi pályára lép. A Kereskedő Társulat, az Erdélyi Kiskereskedők Szövetsége elnöke, a marosvásárhelyi keresk. és iparkamara igazgatósági tagja, a sepsii ref. egyházmegye főjegyzője, egyházkerületi képviselő, ref. Férfiszövetség elnöke, kollégiumi előljáró, a sepsiszentgyörgyi M. P. ügyvezető alelnöke. Kereskedelem terén szerzett érdemeiért a Meritul Comercial și Industrial kitüntetést kapja.

Baranyai István rk. plébános * 1898-ban Szépmezőn (Kisküküllő vm). Középiskolát és theológiát Nagyváradon végzett.

1921-ben szentelték pappá Nagyváradon, Érmindszenten és Bodonoson működött. 1929-től Micskén plébános. A Vasárnapban, Őrszemben és Hírnökben jelentek meg szociális és társadalmi dolgozatai. Önálló kötete: „Zene és Morál” címen jelent meg. (Arad

1926, Vasárnap kiadása).

Baruch Hugó dr. közjegyző, * Gyulafehérvárt 1880-ban. Jogot Budapesten és Kolozsvárt végzett. Ügyvédi vizsgát 1908-ban Marosvásárhelyen tett, utána gyakorló ügyvéd Aradon, Gyulafehérvárt, Abrudbányán. 1922 óta kir. közjegyző Bánffyahunyadon.

Bartha Ignác dr. kolozsvári ügyvéd * Craiován 1896-ban. Érettségit Kézdivásárhelyen tett, jogot és kereskedelmi akadémiát Kolozsvárt végzett. 1923-ban ügyvédi és bírói vizsgát tett. Nagyonbízott kisebb ügyekkel foglal-

kozik, jogtanácsosa: Székelyek Kolozsvári Társaságának (ennek alap szabályait is jóváhagyta) Magyar Iparos Egyletnek, Romániai Magyar Dalos-szövetségnek, O. M. P. kolozsvári tagozatának, Kolozsvári Gazdasági Egyletnek, EMKE, Társadalom és a Polgári Önségélyező Egyletnek. Magyarpartii program

mal 1931-ben városi tanácsos volt. A kolozsvári Szt. Ferencrendi zárda apostoli syndikusa. A lakbérleti ügyek szakértője, s mint ilyen a Kolozsvári Háztulajdonosok Szövetségének jogtanácsosa és főtitkára. Törvényfordításai (románról magyarra, magyarról-románra) állandóan jelennek meg. Kolozsvári napilapokban publicisztikai tevékenységet fejt ki.

Barabás András ifj. * 1886-ban Zilahon Technológiát végzett csizmadiamester. 22 év óta önálló iparos. 10 éven keresztül elnöke

volt a Csizmadia Ipartársulatnak, a Magyar Párt zilahi tagozatának vezetője tagja, évekig volt városi tanácsos, a Kereskedelmi és Iparkamara külltagja. Ref. presbiter, az Iparos Olvasó Egylet választmányi tagja. Amikor a világháborúból hazatért, átszervezte a zilahi — Csizmadia Ipartársulatot, valamint a Csiz-

madia Ipartársulat Termelkezési Egyesületét, amelynek vezetője. Jóléti intézmények alapítója.

Bartha Lajos (nagyborosnyói) aranyosgyéresi ref. lelkész, esperes * 1864 VII. 24.-én. Magyarujfaluban. Érettségét Kolozsvárt tett, teológiát Nagyenyeden és Berlinben hallgatott. 1889-ben papi oklevelet nyer és ref. gimnáziumi vallásnár, 1892 óta aranyosgyéresi ref. lelkész, 1933-ban tb. esperes, jelenleg egyházmegyei tanácsos Egyházkerületének — 30 éven keresztül volt képviselője, a M. P. ügyv. al-elnöke volt, jelenleg is vezetőségi tagja. Magyar impérium alatt törvényhatósági bizottsági tag, ma a vármegyei tanács tagja. Publicisztikai tevékenysége országszerte is-

mert, az Ellenzék s a már megszűnt Újság hasábjairól. Novellái jelennek meg a Pásztortűzben, megírta gróf Bethlen Bálint, volt torda-aranyosi főispán életrajzát. Theológiai munkálkodásában modernebb, szabadabb irányzatot követ. Protestáns Közlönyben, Kálvinista Világban és egyéb vallásos folyóiratokban jelentek meg cikkei és dolgozatai.

Barthos Mihály (szighetli) * 1873-ban Felsőbányán. Érettségi után a jegyzői pályára lép, majd 1898-ban a pénzügyigazgatóságához kerül, ahol egyfolytában 32 évig teljesített szolgálatot. Pénzügyi tanácsosi ranggal megy nyugalomba 1930-ban. A Szatmár-megyei Nyugdíjas Egyesületet átszervezte és ennek kebelében megalakította a Temetkezési Egyesületet. Mindkét helyen ügyvezető elnök. A szatmári Kölcsey-Kör, s a Magyar Párt vezetőségi tagja.

lyen ügyvezető elnök. A szatmári Kölcsey-Kör, s a Magyar Párt vezetőségi tagja.

Barabás Béla (albisi) ügyvéd, politikus * 1854-ben Aradon. A magyar országgyűlésen huszonhat évig volt képviselő. 1901-ben nagyvárdon Tisza Kálmánnal szemben választották meg. 1907-ben a magyar delegáció elnöke volt, 1917-ben Arad város főispánja. Az impérium átvétele óta az aradi Magyar Párt elnöke, 1926-ban aradmegyei szenátor. Az O. M. P. intézőbizottsági tagja. Részt vesz az aradi várospolitikában.

Barabás Samu ny. országos levéltárnok, a M. Tud. Akadémia tagja, * 1855 XI. 14 Papolcon. Történelirői pályafutása a múlt század nyolcvanas éveiben kezdődött a „Századok” és „Tört. Tár”-ban írt könyvismertetésekkel és történelmi emlékek közlésével. Önálló művei Fráter György életrajza. I. Rákóczi György és a Porta. (Levelek és okiratok). A Blágy család oklevél tára. A Frangepán család oklevél-tára 2 kötetben, (Thallóczy Lajossal). Önálló kötetekben adták még ki: A római szentbirodalmi gróf Teleki család oklevéltára 2 kötet (Középkori oklevelek). Zrinyi Miklós a szigetvári hős életére vonatkozó levelek és okiratok 2 kötet. A gróf Zichy család okmánytárának hat első kötetéhez készített regesta-kötet. B. S. jelenleg a háromszékmegeyi Papolczon él nyugalmas visszavonultságban.

Bárd Oszkár drámaíró, * 1893 V. 6. Naszodon. Orvosi oklevelet szerzett, s Galgón kör- orvos. Előbb versekkel, később drámákkal jelentkezett az erdélyi irodalomban. Legnagyobb színpadi sikere „Silvia lovag” c. darabjának volt. (kolozsvári Magyar Színház 1921). Megjelent kötetei: Bálványok, bilincsek, Tevan 1912. — Silvió lovag, Napkelet, 1921. — Mi lesz velünk? Kadima 1924 — Taposó malom, Voggenreiter 1925. — Színre került drámái az említett kívül: Halál és még több. — Csoda — Professzor ur. — Citera. — Lucian Blaga „Zemolace” c. verses misztériumát magyarra fordította.

Bárdos Péter * Magyarfenesen 1864-ben. Miután négy középiskolát végzett, mesterséget tanult, majd kisebb birtokot szerevén gazdálkodik. Az új impérium első éveiben tűnik fel az erdélyi közéletben, mint kisgazda érdekek szószólója és képviselője s azóta sűrűn szerepel laphasábokon és politikai gyülekezetekben. 1930-ban megalakítja a Magyar Gazdasági Szövetséget, s a következő képviselőválasztáson a kormányon lévő nemzeti-parasztpárti listán harmadmagával bejut a parlamentbe. 1933-as választáson kibuktak. Két szindarabot írt.

Bartalis János író * 1893-ban. Alsókossályon lakik és gazdálkodik. Első versei a Nyugatban jelentek meg. Impériumváltás óta a nagyobb erdélyi lapok hozzák verseit, amelyekről a komoly kritika mindig megbecsüléssel emlékezett meg. 1927-ben megjelent reprezentatív kötet: Haj, Rózsafa. Az Erdélyi Helikon tagja.

Bálint Imre (sőreghi) ny. erdőtanácsos * Makón, 1865. X. 18. án. Erdészeti főiskolát Selmecbányán végzett, ahol erdőmérnöki oklevelet nyert. Végzettsége után báró Bánffy és gróf Károlyi uradalmaiban működött, 1893. V. 1. től Nagybánya város erdőtanácsosa volt az impériumváltásig. Élénk közéleti tevékenységet fejt ki, M. P. helyi tagozati társelnöke, a nagybányai Polgári Olvasókör örökös tb. elnöke, román. kath. egyházközség világi elnöke, a Magyar Dalárda alapító tagja és hosszú időn keresztül volt elnöke. Közérdekű szakcikkei jelentek meg.

Bátory Józsefné özv. főgimnáziumi igazgató * Nagyenyeden 1884-ben. Középiskolát Nagyenyeden, egyetemet Kolozsvárt végzett. 1910-ben tanári képesítést nyert Marosvásárhelyt helyettes és rendes tanár, 1927-ig, azóta a kolozsvári református leány főgimnázium igazgatója. Magyar társadalmi, kulturális egyesületek tagja és pártolója.

A református nőnevelés terén hervadhatatlan érdemeket szerzett. Tanügyi, társadalmi és szociális irányú cikkei napi sajtóban jelennek meg.

Bátory József (nyirbátoryi) tanár. Marosvásárhelyi ref. kollégiumban tanított, 1915-ben bevonul a háborúba, mint századparancsnok és harminchárom éves korában az orosz fronton hősi halált hal.

Barbosu András * 1896-ban. Érettségét Szamosujváron tett. Jegyzői pályára lép, 1920-ban jegyzői oklevelet nyer, 1923 óta színérváraljai főjegyző. Községe fejlesztése és kiépítése érdekében jelentős munkálkodást fejtett ki.

Bedő Ferenc nyug. járásbíró, ügyvéd * Sepsikőröspatakon 1871. okt. 12.-én. Középiskolát, egyetemet Kolozsvárt végzett. Igazságügyi pályára lép, mint járásbíró Fogarason működött (1897-1919), majd ügyvédi irodát nyit. Jelentős közéleti tevékenységet fejt ki, unitárius egyházközi felügyelő gondnok, — (1901 óta) az egyetemes egyházfőtanácsosa, a fogarasi egyház gondnoka. A M. P. helyi tagozati volt elnöke, a Magyar Dalárda elnöke, éveken keresztül úgy a régi, mint az új impérium alatt a várospolitikai életben is szerepel.

Belle fotóműterem, Kolozsvár, Szent István tér 26 szám. A fotóművészet terén egyike a legismertebb cégnek.

Benedek János dr., (léczfalvi) sepsiszentgyörgyi községjegyző, * 1877. jul. 18. án Sepsiszentgyörgyön. Középiskolát szülővárosában, egyetemi tanulmányait Budapesten és Kolozsvárt végezte. Ügyvédi vizsgát Marosvásárhelyt 1913-ban tett. 1920-ig a Magyar Jelzalog Hitelbank székelyföldi vezérképviselőjének vezetője, 1926 óta községjegyző. A sepsiszentgyörgyi református egyház főgondnoka, egyházmegyei tanácsos, a Székely Nemzeti Múzeum igazgató választmányának tagja. Több társadalmi és kulturális intézménynél szerepet visz. A Háromszéki Takarékpénztár igazgatósági tagja.

Benedek Tibor dr., és **Benedek Pál dr.**, szatmári ügyvédek. Jogot mindketten a párisi Sorbonon végeztek.

Bene Ferenc dr. (bikfalvi) dési ügyvéd * 1873 június 5.-én Sepsiszentgyörgyön. Egyetemet Kolozsvárt és Budapesten végzett, előbb igazságügyi pályán működik, majd ügyvédi irodát nyit és Dés város tisztifőügyésze lett, ilyen

minőségben marad helyén 1920-ig. A református közéletben helyileg és országosan is szerepet játszik, a dési egyházközösség és az egyházmege főgondnoka, 1931-ben pedig az erdélyi egyházkerület főgondnokává választotta meg. — A romániai református legfőbb egyházi — főtörvényszék bírója, a

konvent választottja. Az új impérium alatt megszervezi a szolnok-dobokai Magyar Pártot és annak közel tíz éven keresztül ügyvezető elnöke. Vármegye és város altruista egyesületeiben vezető szerepet visz. Publicisztikai munkái a megszűnt: „Kolozsvár” és „Erdélyi Hiradó” hasábjain jelentek meg. A szolnok-dobokai „Vármegyei Közélet”-et 1906-1919 szerkesztette.

Benedek Aladár dr. ügyvéd, * Kóród-

szentmárton (Kisküküllő vm.) 1881 febr. 2-án. Érettségit a nagyenyedi Bethlen-kollégiumban tett, — egyetemet Kolozsvárt végzett. 1909 óta Beszterczen ügyvédi gyakorlatot folytat. Magyar Párt Beszterce-Naszód vármegyei és Beszterce városi tagozati elnöke, ref. egyházmegyei tanácsos. Közéleti

tevékenysége során társadalmi és kulturális megmozdulások aktív résztvevője, a Magyar Párt keretein belül az ifjúság nevelésével foglalkozik. Publicisztikai cikkei közismertek.

Benkő Ernő (árkosi és altorjai) kézdivásárhelyi nyug. törvényszéki

bíró, földbirtokos. * 1876 márc. 13-án Kézdi-vásárhelyt. Érettségit Késmárkon tett, egyetemi tanulmányait Páris, Nagyvárad és Budapesten végezte. Igazságügyi pályán működik, Erzsébetváros majd Nagyváradon, s mint törvényszéki bíró 1920. megy nyugdíjba. A református egyház község főgondnoka, egyházmegyei

világi képviselő, az Erzsébet árvaház és több filantropikus intézmény vezetésében vesz részt. A református Férfiszövetség világi elnöke, a M. P. járási tagozati alelnöke. Kézdivásárhelyi Sport Egyesület elnöke.

Bereczky József (gyalui) ref. lelkész * 1888-ban Beregújfaluban. Középiskolát Szatmáron, theológiát Debrecen, Berlin és a franciaországi Montauban végzett. Debrecenben kollégiumi szenior, — Szatmáron helyettes lelkész, 1914 óta Tasnádon ref. lelkész, egyházmegyei tanácsos és egyházkerületi képviselő. — Társadalmi élet

terén jelentős szerepet visz, a tasnádi kaszinó alelnöke, M. P. járási intéző bizottsági tagja és a Tasnádi Takarékpénztár igazgatósági tagja. Megjelent könyvei: Az eredendő bűn. — Tasnádi ref. egyház emlékkönyve. — Tasnádi ref. templom története. Egyházi beszédei több füzetben. Tanulmányai, vallásos folyóiratokban: „Lelkész Egyesület”, „Debreceni Lelkeszi Társaság”, politikai, vezércikkéi: „Tasnád és Vidéke” c. lapban jelennek meg. Szilágysági Ref. Naptár társszerkesztője volt.

terén jelentős szerepet visz, a tasnádi kaszinó alelnöke, M. P. járási intéző bizottsági tagja és a Tasnádi Takarékpénztár igazgatósági tagja. Megjelent könyvei: Az eredendő bűn. — Tasnádi ref. egyház emlékkönyve. — Tasnádi ref. templom története. Egyházi beszédei több füzetben. Tanulmányai, vallásos folyóiratokban: „Lelkész Egyesület”, „Debreceni Lelkeszi Társaság”, politikai, vezércikkéi: „Tasnád és Vidéke” c. lapban jelennek meg. Szilágysági Ref. Naptár társszerkesztője volt.

Benkő Sándor (árkosi) nyug. járásbíró, * 1870-ben Kézdivásárhelyen. Középiskolát Kézdivásárhelyt, Székelyudvarhelyt és Budapesten végzett, jogot Budapesten hallgatott. 1908-tól Kézdivásárhelyen, mint járásbíró és mint vezető járásbíró 1920-ig működött. A református dalárda elnöke, egyházközség presbitere. M P járási és városi tagozati intéző bizottsági tagja, a gazdakör elnöke volt több éven keresztül, jelenleg diszelnöke, városi tanácsos. Több filantrópikus intézmény vezetőségi tagja.

Berey Géza hírlapíró, * 1908-ban Szatmáron. Középiskolát Budapesten végzett, utána hírlapíró lett, a Szamos, Szatmári Ujság, Aradi Közlöny és a Brassói Lapok szerkesztőségében dolgozott. 1933-ban Amerika címen riportregénye jelent meg. Jelenleg több erdélyi napilap cikkírója.

Berde Juliánna Mária (dr. Róth Jenőné) író * 1889 február 5. én Kackón (Szolnok vm) Középiskolát Nagynyeden, egyetemi tanulmányokat Kolozsvárt és Münchenben végzett. 1920-ig a Bethlen kollégium tanára volt, 1921-től Marosvásárhelyt az állami felsőkereskedelmi iskola tanára. Verssel köszöntött be az irodalomban. Mint elbeszélő — máig — a novellában ért legmagasabbra. Megjelent művei: Versek, 1912 Budapest, Atheneum. — Bacsányiné, 1912 Kolozsvár. — Az örök film, 1917, Atheneum. — A tükör, Rina kincse, Vizen hold, Enyedi történetek (kis novellás kötetek), Haláltánc, regény, 1924 Budapest. — A szent szegény, regény 1925 Mvásárhely. — Romual és Andriana, regény, 1926 Pozsony. — Téliutó, novellák, 1928 Minerva kiadás. A „Zord Idő” fennállásáig annak irodalmi főmunkatársa, az Ellenzék, a Páztortűz s a budapesti Napkelet rendes munkatársa. B. egyike volt azoknak, akik megalapították az Erdélyi Helikon irodalmi folyóiratot és az Erdélyi Szépművészek Céh könyvkiadó vállalatot. 1933-ban Tabéry Gézával kiváltak a Céhből és megalapították az Erdélyi Magyar Írói Rend könyvkiadó vállalatot.

Bernády György dr. * 1864 április 10.-én Bethlenben (Szolnok vm). Érettségét tett Marosvásárhelyen, egyetemi tanulmányait Kolozsvárt és Budapesten végezte. 1889-ben gyógyszerész doktori oklevelet szerzett, jogot is hallgatott és letette az állam és jogtudományi államvizsgákat 1896—1900 orsz. gyűlési képviselő, 1900—12 Marosvásárhely polgármestere, az ezután következő öt évben a város főispánja volt. (1912-ben székelyföldi iparfejlesztési min. biztossá nevezték ki.) Erdélynek Romániához tör-

lént kapcsolása után, 1922-ben a nyárádszeredai kerület, 1926-ban Marosmegye képviselője a román kamarában. 1926-tól ismét Marosvásárhely polgármestere. 1917-ben udvari tanácsosi címet, 1922-ben a Román Koronarend parancsnoki jelvényét kapta. Impérium előtt viselt városvezetői tisztségeiben nagyarányú középítkezések (Kulturpalota, iskolák, vízművek, aszfaltozás) kezdeményezése és véghezvitele után nagyban emelte Marosvásárhely városi jellegét. Impérium változás után kisebbségi politika terén látják előbb önálló akciókkal, később a politika hivatalos vezetői között. A M P kötelékében maradt 1927-ig amikor állandóan vallott liberális orientációja miatt a Magyar Pártból kilépett. Számos hírlapi cikke és több brosurája jelent meg.

Bereghy Sándor dr., margittai ügyvéd * Margittán 1891-ben. Egyetemet Kolozsvárt végzett. Közigazgatási pályán működött, 1917-től 1924-ig Margittán szolgabíró, 1928-ban ügyvédi irodát nyit. Rom. kath. egyház világi elnöke, M P járási főtitkára, a községi tanács tagja.

Bethlen Balázs gróf cs. és kir. kamarás * 1864 VIII-8. Kolozsvárt. A budapesti műegyetemen mérnöki oklevelet szerzett. Letette az államtudományi és jogtudományi államvizsgákat is. Baross Gábor alatt a közmunka és közlekedésügyi miniszteriumban szolgált. 1892-ben a marosludasi választókerület orsz. gyűl. képviselővé választotta. E minőségben a közlekedésügyi bizottság előadója és a véderő bizottság tagja volt. 1910-ben Szolnokdoboka főispánja, háboru kitörése után ugy ezen vármegyének, mint Beszterce-Naszódnak kormánybiztosává nevezték ki, — állását 1917 nyaráig töltötte be. Az erdélyi ref. egyházkerület igazgató tanácsosa, egyházmegyei főgondnok.

Bethlen György gróf az Orsz Magyar Párt elnöke, * 1888 IX-23. Gimnáziumot a budapesti m. kir. Ferencz József nevelőintézetben végzett. Jogot Pozsonyban és Kolozsvárt hallgatott. Államtudományi doktorátust tett s az 1908-1911 években a kolozsvári gazdasági akadémián is oklevelet szerzett. Kolozsvármegye törvényhatósági bizottságának 1913-ban választott tagja lett s a megyei közéletben élénk szerepet játszott. A Magyar Pártnak 1924 óta alelnöke, 1926. okt. 10-től pedig elnöke. Öt cikluson keresztül (1926—33-as választások) kamarai képviselő. Írt mezőgazdasági, agrárpolitikai és politikai cikkeket. Az erdélyi agrárreformmal bővebben foglalkozott.

Bernád Samu * 1883 ban Désen. Kereskedői pályára lép és rövidesen édesapja negyven év óta fennálló üzletét veszi át. Dési Kereskedők Egyesületének al elnöke, zsidó egyházi életben jelentékeny szerepet visz. Kereskedők kári érdekében napilapokban és szakközlönyökben erős propagandát fejtett ki. éveken keresztül. —

Benamy Sándor hirlapíró * 1899-ben. Modern világot járó típus képviselője az erdélyi zszurnalisztikában. Dolgozott Párisban, Kolozsvári és a Brassói Lapok szerkesztőségében. Jelenleg a Nagyvárad Napló szerkesztője. Könyvei: Történet három ágyról, regény 1923, — Európától Ázsiáig, 1925. — Uj Palesztina, 1926, — Egyiptom 1926, Kajüt, szindarab. Vissza a háboruba, szindarab.

Berger Nándor kereskedő. * 1881-ben. Középiszkolát Hidalmáson végezte, 1902 óta önálló kereskedő Désen. Kereskedők Egyesületének alelnöke, városi tanácsos A zsidó egyházi életben jelentékeny szerepet visz. 22 év óta elnöke Szent Egyletnek, ugyancsak elnöke az iskolaszéknek is. A kereskedők érdekeinek védője.

Békéssy István dr., szatmári ügyvéd * 1891-ben Debrecenben. Egyetemet Kolozsvárt és Budapesten végzett, egységes bírói és ügyvédi vizsgát tett, jog-és államtudományi doktor. 1906-1924-ig az igazságügyi pályán működött, mint királyi ügyész ment nyugdíjba. 1924-ben ügyvédi irodát nyitott. Vállalatok jogtanácsa.

Berger Marcel ujságíró, * 1896 szeptember 21.-én a kolozsvármegyei Váralmás községben. Gimnáziumi tanulmányait Szatmáron a református főgimnáziumban végezte, jogi fakultáson a volt kolozsvári Ferenc József egyetemen tanult, a világháboruban kezdettől fogva részt vett, több kitüntetést szerzett, kétszer sebesült. Az imperium átvétele előtti években Budapesten volt ujságíró, majd lapot szerkesztett Győrön és Nagykanizsán. Bécsben számos budapesti és erdélyi lap tudósítója volt. Dolgozott Erdélyben az Ellenzéknél, a Keleti Ujságnál, majd Bukaresztbe került, ahonnan a budapesti és az erdélyi lapokat tudósította, 1929. óta a Szatmáron megjelenő Szamos című lap munkatársa. Berger Marcel irodalmi munkásságot is fejtett ki. Írói neve: Pásztor Máté. Írt verseket, novellákat, amelyekben állandóan a mérsékelt modern irányt igyekezett érvényre juttatni. 1932-ben megválasztották a Népkisebbségi Ujságírószervezet szatmári csoportjának elnökévé s ebben a minőségben is eredményes munkát fejtett ki.

Bélteki Uradalom Erdőgazdasága Részvénytársaság. Alapítási éve: 1916. alaptőke: 1,500.000 lej, tartalék alapok: 500 000 lej, munkások száma 3 - 400. Keményfa anyag termelés. Két gőzfűrészrel dolgozik, Gilvácson. Ügyvezető igazgató Adler Jenő. Központi iroda Szatmáron.

Biharpüspöki Református Egyház. Temploma, mely eredetileg róm. kath. templom volt. a XII. században épült, 1921 ben teljesen renoválták, 1925 ben az elrekvirált harangok helyett, új harangokat kapott. Az egyház négy tanerős iskolát tart fenn, 1927 ben új iskolát, 1928-ban kántortanítói lakást építettek. Az egyház lélekszáma 3243.

Bilinszky Lajos dr. pedagógus, * 1868 ban. A bécsi egyetemen tanult, hol mint pázmónita végezte a theológiát. 1891-ben theologiai doktor lett, 1893-ban a ferencrendi nővérek nagyszabedbeni intézetének igazgatója lett, ahol szervezte a polgári leányiskolát, tanítónőképzőt, polg. iskolai tanárképzőt és felső kereskedelmi iskolát. Pápai kamarás, c. prépost. Megjelent művei: Lönhard Ferenc püspök élete. — A nagyszabedbeni tan-és nevelőintézet története. — Több tankönyvet írt amelyek ma is használatban vannak.

Biró György hirlapíró * 1902-ben. A „Nagyvárad” munkatársa. Belletrista írásai jelentek meg. „Őszülő” címmel könyve 1921-ben Nagyváradon.

Béldi Kálmán gróf zsbói földbirtokos, * 1882-ben Báldon (Kolozs vm.) Érettségit Budapestre tett, jogi tanulmányokat Pozsonyban végzett. Az erdélyi magyarság legjobban megalapozott kultúregyesületének, az Émkének elnöke. Aktív részt vesz az erdélyi kisebbségi politikában és a róm. kath. egyházi életben. Szilágymegyei magyar párt elnöke. a róm. kath. Státus igazgató tanácsosa. A kolozsvári Gazdasági Bank, a Hitelszövetkezetek Szövetségének és a Szilágyvármegyei Gazdasági Egyesület elnöke.

Béldi Kálmánné gróf, Wesselényi Pálma bárónő a nagy Wesselényi Miklós unokája. Karitatív intézmények vezetésében és a jótékonykodás terén buzgólkodik.

Betegh Miklós, (csiktusnádi) Erdély volt kormánybiztosa * 1868 január 10-én Nagybányán. Kolozsvárt és Budapesten végzett tanulmányai után a közgazdasági pályára lép; gyorsan emelkedő pályát fut be, Torda-aranyos vármegyében; 1910-ben e megyének főispánja, 1914-ben Erdély kormánybiztosa lett. Az új impérium alatt csak társadalmi szervek vezetését vállalta, el

nőke az Erdélyi Kath. Népszövetségnek. Bankok és iparvállalatok igazgatósági elnöke. A Szent István rend kiskeresztijének és a hadi érdem rend nagykeresztijének tulajdonosa.

Bíró Márk igazgató, * 1879-ben Királyhelmecezen. Érettségit Félégyházán tett, pedagógiai tanulmányait Budapesten végezte. 1901-óta állandóan Nagyváradon működik, 1918-tól a nagyváradai orth. leánygimnázium, fiú és leány elemi iskolák igazgatója. Hat évig volt törv. hatósági bizottsági tag és hosszú ideig vezetője a tanáregyesületeknek. Önálló munkái: Iparos tanonc iskola tanítási anyaga módszeres feldolgozása. — Polgári isk. multja és jelene. (történelmi oktatás) Pedagógiai tudományos és társadalmi cikkei, szaklapokban és a napisajtóban jelentek meg. Iparos tanonciskolai oktatás terén szaktekintélynek örvend.

Bethlen Sándorné gróf özv., Bethlen Mária grófnő * 1882-ben Aranyosgyéresen. Karitatív — intézményeknél visz számottevő szerepet a tordai Nőszövetség, a nagyenyedi ref. egyházmegyei Nőszövetség, az Erzsébet Jótékony Nőegylet (25 éve) a torda-aranyosi vármegyei tudószanatórium elnöke, a M P megyei tagozati alelnöke, román vöröskereszt egyesület alelnöke és népkonyha bizottság társelnöke. Az erdélyi magyar népművészeti vándorkiállításoknak vezetője.

Berenczei Kovács Gusztáv, Szatmármegyei Gazdasági Egylet titkára, * 1894 június 30-án Nagybányán. Érettségit Budapesten tett, kereskedelmi akadémiát ugyancsak végzett. A világháborúban 1915-től 1918-ig vett részt, mint tartalékos hadnagy. — Háború után a családi birtokot gazdálkodik, majd több évig keresztül a Magyar Földbirtok és Mezőgazdasági Ipari. ecse

di lápi két ezer holdas uradalmának volt a vezetője. Rövid ideig több szatmármegyei gazdaságnál és a nagyváradon Ecsedi László Társulatnál működött. 1929-től a Szatmármegyei Gazdasági Egyesület főtitkára, egyben az egyesület kezében működő szakosztályokat is vezeti, valamint kiskorú báró Uray István és János romániai uradalmának jószágigazgatója. A megszűnt „Szatmármegyei Gazda” szerkesztője. Az Erdélyi és Bánsági Népkisebbségi Újságíró Szervezet szatmári csoportjának rendkívüli tagja.

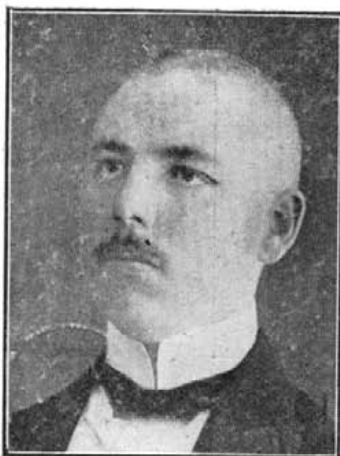
Bilju Valér dr., orvos, volt főispán, * 1895-ben. Érettségét Balázsfalván, orvosi egyetemét Kolozsvárt

végzett. Néhány évig mint tanársegéd az egyetemi klinikán működött 1923-ban Rus községben, ahol földbirtoka is van, kör orvos lett. Politikával már egyetemi éveiben foglalkozott, ifjúsági egyesületek vezetője volt s politikai cikkeket írt. A nemzeti paraszti párt megyei tagozati választmányi

tagja, a Mezőgazdasági Kamara elnöke. Szamos megye volt főispánja. A Román Koronarend tisztje.

Biró István nyug. tanár, földbirtokos * 1878 VIII-20-án Baróton. Középkolaj tanulmányait Székelyudvarhelyen és Brassóban végezte, az egyetem bölcsészeti fakultását Kolozsvárt és Grácban hallgatta, 1905-

ben tanári diplomát nyert. A szászvárosi ref. főgimnáziumban a székelyudvarhelyi és a brassói áll. főreáliskolában tanított. A világháborút a 9. honvéd huszárczredben, mint tartalékos százados harcolta végig és több katonai kitüntetést szerzett. Impéri

um változás után olaszteleki birtokán gazdálkodik. 1921—1925 ig a brassói ref. felsőker. iskola tanára. 1927—1931 ig a Baróti Takarékpénztár vezérigazgatója. Több ipavállalat megalapítója és igazgatósági tagja. Az Udvarhely vm. Tanácsület volt alelnöke. A M. P. vezetőségi tagja, Udvarhely vm. Gazdasági Egyesület alelnöke, ref. egyh. ker. képviselő. Megírta a brassói ref. egyház történetét.

Biró Lajos (zetelaki) a székelyudvarhelyi róm. kath. főgimnázium igazgatója * 1877 II. 8-án Zetelakán. Érettségét Székelyudvarhelyen

telt, a kolozsvári egyetemen tanári oklevelet szerzett. Tanárkodott a kézdivásárhelyi rk. főgimnáziumban — (1902 1918). A világháborút mint többszörösen kitüntetett főhadnagy küzdötte végig. A háboru után az udvarhelyi rk. főgimnázium tanára, 1931 óta pedig az intézet igazgatója.

Egyetemi hallgató korában az Ellenzék munkatársa volt. Kézdivásárhelyt megalapította a Székely Hírlapot, amelynek hat éven keresztül volt szerkesztője. Jelenleg is több lap munkatársa. Több irodalmi és pedagógiai cikket írt a kézdivásárhelyi és székelyudvarhelyi főgimnáziumok „Értesítő” jében; számos előadást tartott. „Kriszta és a vadrózsák” címen tanulmányt írt. A tanügyi, társadalmi és egyházi életben tevékeny részt vesz és számos hivatalos és társadalmi tisztséget visel.

Biró Ferenc esperes-plebános * 1883 ban Csikszent-Tamáson. Középkolaj Csiksomlyón

- Gyulafehérvárt, theológiát Gyulafehérvárt végze t, 1907-ben szentelték pappá. Sepsiszentgyörgyön és Gyulafehérváron segéd lelkész, 1911 1933 madfalvi plebános, azóta Csikszereván esp. plebános. „Gyermekeinkért” címen iskolaügyi röpiratot adott ki, írt a régi „Alkotmány”, „Közmű-

velődés”, ujabban „Erdélyi Tudósító” és „Csiki Lapokba”. M P vezetőségi tagja.

Bíró Mózes ref. lelkész, * 1902-ben Miklósfalván (Udvarhely vm.) Középiskolát Székelyudvarhelyen, theológiát Kolozsvárt Marburg, Berlin, Bethel, Zürich és Párisban végzett. Lelkészi vizsgát 1925-ben Kolozsvárt tett. 1924-ben St. Gallen (svájci Canton), 1925-ben, Felsőboldogfalván, — Brassóban és Ákosfalván segéd és helyettes lelkész, majd 1926-ban ez utóbbi helyen már rendes lelkész. 1931 dec. óta a Kolozsvár Hidelve (Ferenc József uti paróchia) lelkésze. 1931-ben a marosi egyházmegye levél és könyvtárosa. 1932-ben, heti hitbuzgalmi írást ad ki, „Levél” címen. Vallásos és nevelési cikkei egyházi lapokban és folyóiratokban jelennek meg.

Bíró Sándor tanár * 1876-ban Miklósfalván. Érettségét Udvarhelyen tett, theológiai tanulmányait Kolozsvárt és Uthrechtben végezte. A kolozsvári ref. kollégiumban három évig volt vallásos tanár, 1905 óta pedig az udvarhelyi tanítónőképző vallásos tanára. Az Udvarhely vm. ref. Férfiszövetség elnöke, egyházkerületi képviselő és egyházmegyei tanácsos. Vallásos és theológiai cikkei egyházi lapokban jelentek meg.

Bitay Árpád nyelvész, műfordító * 1896. VIII. 20. Budapesten. Tanári oklevelet szerzett előbb a gyulafehérvári kath. gimnáziumban, később a Marianum leánygimnáziumában tanárkodott. 1925-ben főgimnáziumi igazgató és a Státus tanulmányi előadója, 1927—28-ban tanulmányi utat tesz, Berlinben és Bécsben végzett nyelvészeti tanulmányokat. Széles körre terjedő munkásságot fejt ki a magyar—román nyelvi, irodalmi és művelődéstörténelmi kapcsolatok kutatása körül. Ezen munkájának, valamint fordító és irodalomismertető munkásságának, Erdélyben politikai és közéleti jelentősége van. Nevezetesebb művei: A román irodalom történet összefoglaló áttekintése, Gyulafehérvár 1922. — Istoria Literaturii Române, Kolozsvár 1924 és 1925. — Az erdélyi románok a protestáns fejedelmek alatt, — Maurítiu Jókai (Kolozsvár 1925, — Kristóf Gy. munkájának és néhány

Jókai novellájának fordítása). — Gyulafehérvár Erdély művelődéstörténetében, Kolozsvár 1926. — A moldvai magyarság, Kolozsvár 1926. — Sok művet fordított magyarról románra, köztük a Liliomfit is, románból magyarra novellákat és Jorga két drámáját fordította. Az ugynevezett „kulturközeledés” szolgálatában állnak Valenii de Munte-be (Jorga szabadegyetemén) évente tartott szabadelőadásai is. 1931-ben a Jorga kormány alatt a kisebbségi minisztérium magyar osztályának vezetője, helyettes államtitkári címmel.

Bíró Venczel dr. tanár, történetíró * 1885. VIII. 9. é. Vértessomló (Komárom vm.) Theológiát és egyetemet Kolozsvárt végzett. A Kegyes Tanító Rend tagja. 1908 óta kolozsvári kath. gimnáziumi tanár, — majd 4 évig igazgató, je lenleg a Báthory Apor Szeminárium igazgatója — Tudományos kutatásainak területe Erdély történelme. Főművei: Az erdélyi fejedelmi hatalom fejlődése — (Magyar Tudományos Akadémia pályadíja.) Erdély követei a portán (Kv. 1921)

Írt számos kisebb monográfiát: Beldi Pál felkelése, Vass József történetíró életrajza, — Karácsonyi János és Márki Sándor életrajzai stb. Az erdélyi katolicizmus története című gyűjtőműben több fejezetet írt. Egyetemi magántanári képesítést nyert. A Szt. István Akadémia, az EIT tagja, s az Erdélyi Kath. Akadémia elnöke. Regénye: „Keserű Serbert” 1930, Minerva kiadás Kolozsvár. Napilapok, történelmi és szépirodalmi folyóiratok állandó munkatársa.

Bodonyi Alajos dr. kórházi főorvos Szatmáron. Egyetemet 1906-ban Budapesten végezte. Négy évig a budapesti 1. sz. szülészeti és nőgyógyászati klinikán működött, 1911 óta Szatmáron gyakorló orvos és a szatmári áll. köz-kórház szülész-nőgyógyászati főorvosa. Német szakfolyóiratokban jelentek meg cikkei. Szatmáron a legmodernébbül berendezett női — szülészeti szanatóriuma van.

Bob György dr. gk. kanonok, vikárius *

1890-ben Niculán (Szamos vm.) Középiskolát Balázsfalván, egyetemet Rómában végzett. Filozófiai doktrátust 1911-ben, teológiai doktrátust 1915-ben nyert. Pappá 1915-ben szentelték fel. 1915-1931-ig Szamosújváron teológiai tanár, 1931-ben kanonok és püspöki vikárius

Nagybányán. Az Astra és Agru élethosszigliani tagja és számos közintézmény vezetője. A Román Koronarend tisztii keresztijének tulajdonosa.

Bolchis György dr., városi tisztii főorvos Szatmáron. * 1889-ben. Egyetemet Grácban és Budapesten végzett. 1922 óta városi tisztii főorvos Szatmáron. Cikkei orvosi szaklapokban jelentek meg. Számos orvosi felvilágosító felolvasást tartott. A Román Csillagrend tisztije.

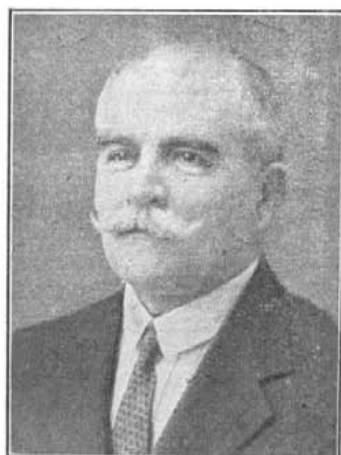
Bocsánzi András dr., ügyvéd * 1875-ben Désen. Középiskolát Kolozsvárt, egyetemet Budapesten végzett,

jog és államtudományi doktr. Ügyvédi vizsgát 1904-ben Marosvásárhelyt tett. 1907-1921-ig közjegyző Tordán, azóta gyakorló ügyvéd. — Torda aranyos Vármegyei — Takarékpénztár igazgatósági tagja és ügyésze, a kath. Népszövetség helyitagozatának elnöke. a M. P.

volt tagozati alelnöke, jelenleg intézőbizottsági tagja. Volt vármegyei bizottsági tag. Publicisztikai tevékenységet az „Aranyos Vidék” lapban fejt ki. Irt politikai, társadalmi és szociális irányu tanulmányokat, kritikai cikkeket. A magyar altruista és kulturális intézmények tagja.

Bodnár Károly szatmári főmérnök * 1872-ben Nagykárolyban. Középiskolát Nagykárolyban, műegyetemet Budapesten végzett. 1895-

ben nyert mérnöki diplomát. Az Ecsedi Láp Ármentesítő Társulatnál — teljesít hét évig mérnöki munkát, — onnan 1903-ban a Szamos jobbparti és Tisza — balparti töltés — fenntartó érdekeltséghez kerül, mint vezető mérnök. 1914-ben az érdekeltség Tisza Szamos Ármentesítő Társulat

alakul s ennek főmérnöke. 1923 óta igazgató főmérnöke a társulatnak. A Mérnöki Egyesület tagozati pénztárnoka, az rk egyház tanács tagja.

Boros Adolf könyvkereskedő, * 1867-ben Felsőbányán. Harminchat év óta Szatmáron könyv- papirkereskedő és nyomdatulajdonos. Zsidó egyházi életben számottevő tevékenységet fejt ki.

Bodrogi János a nagyenyedi Bethlen Kollégium rector-professzora, * Székelyudvarhelyen

1869 július 29-én Érettségit Székelyudvarhelyen tett, egyetem bölcsészeti fakultását Kolozsvárt végezte. 1895-ben tanári — diplomát nyert. 1893 óta állandóan a Bethlen kollégiumban tanít, jelenleg a kollégium rector-professzora. Minden egyházi és magyar kulturális intézmény aktív tagja. Publicisztikai

tevékenysége 1918 előtt Erdélyszerte ismert volt. Az Ellenzékben, Brassói Lapokban jelentek meg szociális irányu és társadalmi dolgozatai, valamint kritikai tanulmányai. Több kisebb történelmi munkát írt,

Boér Lőrincz dr. fogarasi ügyvéd, * 1887-ben Dombóson (Fogaras vm.) Középiskolát

Fogarason, jogot Kolozsvárt végzett, 1913-ban Marosvásárhelyt ügyvédi vizsgát tett. 1913 óta a fogarasi ref. egyház presbitere — és Dombós község egyházmegyei képviselője. A székely ref. egyház megye volt bírója. Mint az MP helyi tagozati ügyvezető elnöke, — megszervezte a községi és a vármegyei tagozatot amelynek szintén ügyvezető elnöke volt. Fogarason megalapította a Magyar Kaszinót, mely a mai napig is fennáll. — Városi tanácsosi minőségben részt vett a város politikában. Az Olt északi községeinek Fogaras vármegyéhez való csatolását több ízben sürgette és abban hathatósan közreműködött. 1926-1932-ig az ügyvédi kamara pénztárnoka volt.

Bohățiel Coriolan dr. ügyvéd, közjegyző * Csernafaluban 1886. XI. 24-én. Gimnáziumot

Besztercén és Nagybányán végzett, jogot Kolozsvárt hallgatott, ügyvédi vizsgát 1913-ban Budapesten tett, ezévből Nagybányán ügyvédi irodát nyit. Az „Astra” és „Agru” tagozati elnöke, a gk. egyházmegye választott tagja, a Cooperativa Dacia elnöke, a Banca Poporului tagja, Magyar Dalárda, Polgári Kör tagja. Városi tiszti főügyész. Három ízben szenátor. Több osztrák-magyar katonai kitüntetés van. A Román Csillagrend tisztje. Jelenleg szatmári közjegyző. A Nemzeti Párt szatmári tagozatának vezetéségi tagja.

Bodor Géza dr. orvos * 1904-ben Kovásznán. Középiskolai tanulmányait Sepsiszentgyörgyön végezte, utána asztalos ipari pályára lép. Amikor segédi munkakönyvet nyer, Pestre kerül és beiratkozik a Pázmány Péter egyetem orvosi fakultására, orvosi diplomát a kolozsvári egyetemen szerzett. Utána a Csillaghegyi szanatóriumban alorvos és a fogászatban specializálja magát. 1930 óta Kovásznán gyakorló orvos. Tevékeny részt vett az ifjúsági egyesületek megszervezésében, több sportegyesület alapító tagja, az „Amatőr” kovásznai sportegyesület alelnöke.

Boga Lajos dr. tanár, természettudós, író, * 1885. nov. 30-án Marosvásárhelyt. Egyetem, doktori oklevél Kolozsvárt. 1916—1925 években az Erdélyi Múzeum állattárának segédőre, ill. őre, 1920—21-ben a ref. theologia fakultás tanárképző intézetében állatrendszertant adott elő, a polgári-iskolai tanárképző főiskolának pedig 1920-tól rendes tanára volt az iskola bezárásáig. Ma a csikszeredai róm. kath. gimnázium természetrajz tanára. Írt néhány önálló biológiai kutatásról beszámoló értekezést, növénytan és általános biológiai tankönyvet középiskoláknak és hírlapi cikket.

Bohățiel János dr. ügyvéd, volt polgármester Nagybányán. * Lăposbányán 1902. szeptember 8-án, Érett

ségit Nagybányán tett, jogot Kolozsvárt végzett. 1925-26-ban Nagyváradon, azóta Nagybányán folytat ügyvédi gyakorlatot. 1930-33-ig polgármester. Az Uri Kaszinó igazgatója, 1928 óta gk. egyházgyűlés elnöke, Ignisul vadásztársulat elnöke. Astora, Agru alapító tagja, a Román

Nőegylet volt titkára. Polgármestersége alatt nagyarányú városfejlesztési munkákat végzett

Braun Béla dr. orvos * 1906-ban Szatmáron. Egyetemet Turinban végzett. Rövid ideig a budapesti Szent István kórházban, mint segéd orvos működött és a nőgyógyászati osztályon specializálta magát. Olaszországi szaklapokban (Minerva Medica) jelentek meg cikkei.

Borbély Kálmán volt bankigazgató, földbirtokos. * Szentgotthárdon 1884-ben. Kereskedelmi akadémiát végzett és banktisztviselő lett. 1910-ben már a dicsőszentmártoni Közgazdasági Bank vezérigazgatója, amelyet ő alapított, majd 1914-ben megalapítja Kolozsvárt az Erdélyi Gazdasági Bankot, amelynek (1930-ig) szintén vezérigazgatója. 1928-ban Lompérten birtokot vásárolt, ahol jelenleg gazdálkodik. A nagysalyói ref. egyházmegye gondnoka, s az EGE alapító tagja.

Borgida József dr., ügyvéd. Jogot Budapesten hallgatott, ügyvédi vizsgát, 1920-ban Kolozsvárt tett. Szatmáron folytat ügyvédi gyakorlatot. Megalapítja a Pénzváltó és Keresk. Bank Rt., amelynek, valamint több ipari és keresk., vállalatoknak ügyésze. Élénk részt vesz a Zsidó Párt mozgalmában, az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség tagozati elnöke. Cikkei az Uj Keletben, Népünkben és a Szatmári Újságban jelennek meg.

Borgida Lajos dr., id. * Vetés (Szatmár vm) 1878-ban. Egyetemi tanulmányait Budapesten és Kolozsvárt végezte. 1902-ben tett ügyvédi vizsgát Marosvásárhelyt. Előbb igazságügyi pályán működik, Kézdivásárhelyt törvényszéki jegyző; utána a besztercei pénzügyi igazgatóságon adóügyi biztos, majd gyakorló ügyvéd Szatmáron. Részt vett a várospolitikában, mint városi tanácsos. A Román Koronarend lovagja.

Bokor Márton kalotaszegi ref. esperes * 1884-ben Bánffyhunyon. Középkolozsvárt végzett.

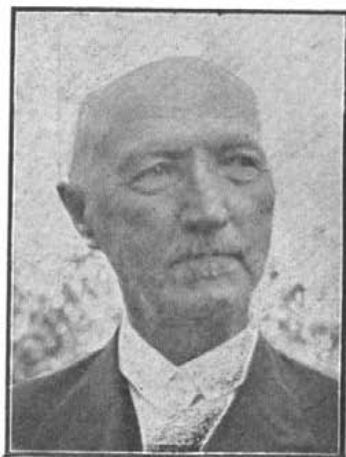

theológiát Kolozsvárt végzett. Bánffyhunyon s. lelkész, — majd Magyarvákon, 1913 óta pedig Bánffyhunyon lelkész, 1926 óta esperes. Akalotaszegi politikai mozgalmak megindulása idején, intenzívrészt vett a pártalakításban. Jelenleg is a Magyar Párt megyei alelnöke, az orsz. int. biz. tagja. A

ref. zsinat jegyzője. A Hitelszövetkezet és a Hanyga elnöke. Napisajtó hozta írásait.

Boromissza Tibor dr. szatmári rk. püspök. * 1840-ben Kalocsán. Theológiai tanulmányait Kalocsán és Rómában végezte. Előbb tanítónőképző tanár Kalocsán, majd jánosfalvi plébános, heövízi apát, kalocsai prelátus-kanonok s a magyarországi Kath. Szövetség alelnöke. 1906-ban szatmári püspök. Közcélokért nagy anyagi áldozatokat hozott. 1928 júliusában halt meg Szatmáron.

Boros György unitárius püspök, * 1855-ben Tordátfalván (Udvarhely vm). Tanulmányait a kolozsvári gimnáziumban és a theológia

akadémián kezdte és Londonban fejezte be a Manchester New Collegében. 1879-ben lett kolozsvári theológiai tanár s újjászervezte az intézelet. 1910-ben az unitárius egyház Főtanácsa, főjegyzővé választotta. Ferenc József püspök halála után 1928-ban a tordai zsinaton unitárius püspökké választották, mely állásban a román kormány megerősítette. Az angol és magyar egyházi irodalomban kifejtett munkásságáért a cambridgei (Amerika) Harvard egyetem tiszteletbeli doktorrá avatta. Egyházát több ízben képviselte Angliában és háromszor Amerikában. Több munkája jelent meg: Dávid Ferenc theológiája, — Brassai Sámuel életrajza. Számos tanulmány és fordítás. Alapította és negyven éven keresztül szerkesztette az Unitárius Közlönyt.

Boros Györgyné (B. Gy. unitárius püspök felesége) * 1864-ben Kolozsvárt. Komoly karitatív működést fejtett ki, különösen a Dávid Ferenc Egyet Nőszövetségében, amelynek vezetője.

Boros Elek nyug. vmegyei főjegyző, lapszerkesztő. * 1879-ben Szilágy-Bagoson. Jogi tanulmányokat a kolozsvári egyetemen végzett. 1908-ban Torda város főjegyzője volt s mint ilyen működött 1924-ig. Szerkeszti az Aranyos Vidék című heti lapot, amely Erdélynek egyik legrégebb lapja. Az Erdélyi Lapok megbízott szerkesztője és munkatársa.

Boros Fortunát dr. ferencrendi tanár, író, * Zetelákán 1895 ben. Theológiát tanult Vajdahunyadon, filozófiát a szegedi egyetemen végzett, hol doktorátus is nyert. Irodalmi munkásságának gerince: A ferencrendiek kolozsvári levéltári anyagának feldolgozása. — Önálló munkái: A csiksomlyói harminckét confrater, Kv. 1922. — A csiksomlyói kegyeszobor története, Kv. 1924. — Fajunk veszedelme. — Szent Ferenc élete. — Az erdélyi ferencrendiek története, Kv. 1927. — Az első erdélyi törvénykönyv. — A katolicizmus, Kv. 1929. — A ferencrendiek székely földön, Kv. 1928. A Kath. Akadémia tagja.

Boros Jenő szatmári ref. lelkész, * 1886 május 1. Óváriban (Szatmár vm.) Theologia

akadémiát Debrecenben végzett, rövid ideig a debreceni kollégiumban esküdt felügyelő és segéd, majd szatmári és szentesisegéd lelkész, 1914 óta szatmári rendes lelkész. — Élénk közéletilevékenységet fejt ki: a Polgári Társaskör a szatmári daloskerület és a Lórántffy Zsuzsanna egyesület el-

nöke. Az egyházi intézmények védnöke, egyházkerületi és egyházmegyei tanácsbíró. Szerkesztője az Egyházi Híradónak. Egyházi folyóiratokban, napilapokban jelennek meg cikkei és értekezései.

Boros Jenő (tordálfalvi) tanár * 1894-ben Tordálfalván. Középiskolát Székelykeresztúron és Kolozsvárt, egyetemet Grác és Kolozsvárt végzett. Ez utóbbi helyen 1919 ben nyert tanári diplomát. Munkái: Haller J.: Az evangélium nőalakjai. (német ford.) — A nevelés három újabb eszköze (nagyobb tanulmánya). — A Gloir városa (párisi tanulmányutról megemlékezés). Cikkei egyházi lapokban jelennek meg.

Braunecker Antal báró (laszkári) földbirtokos * Budapestben 1904-ben. Középiskolát Hajduböszörményben, gazdasági akadémiát Debrecenben végzett. Érszakácsi birtokán gazdálkodik.

Botta Sebastian nyug. fogházigazgató * Raglán (Beszterce-Naszód vm.) 1872-ben. Gimnáziumot Besztercén végzett, majd városi szolgálatba lép, később Szatmáron ügyészégi titkár és iroda igazgató, 1920-tól fogházigazgató. 1930-ban vonul nyugalomba.

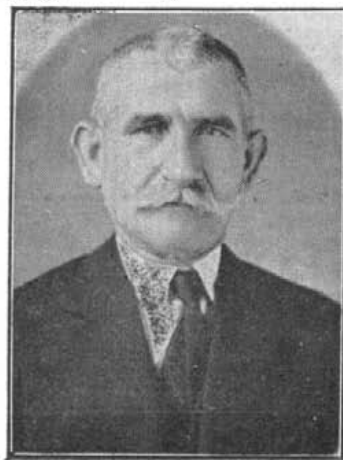
Borza Ignác lelkész, Nagykarolyiban *

1890 március 6-án. Középiskolát Belényesen, theológiát Aradon végzett, 1914-ben szentlelkész fel. 1929 óta nagykarolyi g. kel. lelkész és táborigazgató lelkész. — Szatmári esperesi tanács-tag. — a helybeli áll. elemi iskola tanácselnöke. Az „Astra” élelhosz-sziglani tagja. Cikkei — predikációi vallásos folyóira-

tokban és a napisajtóban jelennek meg.

Botka Gyula * 1872-ben Szatmáron. Har-

minchat év óta önálló csizmadia iparos Szatmáron Tizenöt év óta a szatmári Csizmadia Ipartársulat al elnöke, az Iparos-Otthon és Ipartes-tület választmány tagja, az ipartársulat temelkezési egyesületének alapítója és pénztárnoka, a M P intézőbizottsági tagja, ref. egyházi presbiter. Az iparos — társadalom

oszlopos tagja és szervező egyénisége.

Botha Gergely balizi jegyző, * 1896-ban. Érettségét Szamosujváron tett, jegyzői oklevelet 1920-ban Kolozsvárt nyert. Közigazgatási pályán több helyen működik. 1928 óta balizi jegyző. Az „Astra” örökös tagja, gr. kath. egyházi jegyző és tanácsos, a Szatmármegyei Jegyző Egyesület pénztárnoka.

Botár Gáspár rk. főesperes, plébános. * Csikaplócán 1884 jan. 2.-án. Középiskolát Csik-

somlyón, teológiát Gyulafehérvárt végzett 1907-ben gróf Majláth püspök szentelte fel. Egy évig baróti káplán, majd szamosujvári áll. főgimnáziumi tanár, azután visszakerül Barótra, ahol (1929-ig) mint plébános működött. Jelenleg tordai főesperes-plébános. Szamosujvári, baróti és

helyi lapokban jelentek meg szociális és gazdasági cikkei.

Bööny Bálint nyug. rendőrfőkapitány * 1857-ben Tasnádszántón. Érettségét Debrecenben, jog és államtudományi, államvizsgát Kolozsvárt tett. 1883—1901-ig tasnádi főszolgabíró, 1904—1919-ig rendőrfőkapitány Szilágysomlyón. Azóta nyugalomban van. Szilágysági, kolozsvári folyóiratokban, valamint a napisajtóban jelentek meg tárcái és egyéb szépirodalmi cikkei. Novelláiból két kötet jelent meg: Történeket, 1906. — Régi nóták, 1930.

Bölöni Zoltán dr. (nagybölöni) zilahi ügyvéd * 1877-ben Bánffyhunyon. Jogi tanulmányait Kolozsvárt és Budapesten végezte, ügyvédi vizsgát 1903-ban Marosvásárhelyt tett. A zilahi függetlenségi és negyvennyolcas párt és az „Erdélyi Szövetség” szilágymegyei elnöke volt. 1921 óta a szilágymegyei magyar párt vármegyei ügyvezető alelnöke, O. M. P. intéző és fegyelmi bizottsági tagja. A ref. egyházmegye világi főjegyzője, egyházkerületi és egyházmegyei képviselő, a Wesselényi kollégium előjárósági tagja. 1905—1910-ig a zilahi „Független Ujság” felelősszerkesztője és kiadó tulajdonosa. A zilahi Takarékszövetkezet és Hitelbank Rt. jogtanácsosa.

Brassói római katolikus egyház alapítási éve 1204-évre nyúlik vissza, amikor is a népvándorlás időtartama alatt a szászok a Cenk-hegy ormán nagyobb terjedelmű erődítményt építettek. A plebánia első papja Miklós volt, akinek családi neve ismeretlen. Az évszázadok vízivatarei között fennálló egyház élére a királyi főpapság számtalan esetben szerzetes rendeket küldött. A város ez 1400-as években 14-15 ezer lelket számlált, amelyben a szászok voltak tulnyomó részben. Ebben az időben

építették országos hírű monumentális templomukat s az egyháznak ezen felül három kórháza is volt. Az aggok kórháza, a Szent Antal kórház, amely a mai Korona szálló alsó végén feküdt (1689-ben leégett) és a leprások kórháza (ma ezen a helyen van az Egres-uccai lutheránus templom). E kórház eredete vissza nyúlik a XIII. századig, midőn a keresztes háborúból hazatérő harcosok fél Európát megfertőzték ezzel a rettenetes járvánnyal. A harmadik kórházat a mártonhegyi templom mellé alapították. Ez a vérbajosok kórháza volt. A reformáció előtt dominikánus szerzetesek voltak az ápolók. A reformáció után a szászok nagy része kivált a rk. egyházból és Luther követője lett. Az elszakadás még a közeli falvakra is kiterjedt, amikor Honterus János állt a reformáció élére. Ettől kezdve Brassó város 140 éven keresztül szigorúan el volt tiltva a kath. hitvallás apostolaitól, nehogy a szász lutheránus egyház segítségét valamilyen hilfelekezel veszélyeztesse. 1688-ban Karaffa fővezér parancsára a várost Veterani generális megszállja és a várerődítményt lerombolta. A külvárosban lakó magyarok és székelyek Kolics Lukács német jezsuita lelkészt kérték papjuknak, majd Szentgyörgyi Ilyés ferencrendi szerzetes megkezdte a brassói katolikus egyházmegye újraszervezését. A szabó céh egyik üresen álló termét kibérelték templom céljaira és 1689. január 6-án felszentelték. 1689. április 21-én szinte órák alatt hatalmas tűzvész kerekedett és a szász negyed csaknem teljesen leégett. Leégett a főtemplom is. 1718-ban a belváros alsó részét ismét tűz pusztította el. 1776-ban a jezsuita rend feloszlása után az egyházat világi lelkészek veszik át, első plébános Uzoni Béli János. Béli plébánossága alatt szentelte fel 1782. szeptember 29-én gróf Battyányi Ignác püspök a gyönyörű barokkstilben átépített templomot, mely az egykori feljegyzések alapján hat év alatt készült el. Ettől a dátumtól kezdve lehet számítani a római katolikus egyház reneszánsz korát, a székelyek mind nagyobb tömegben vonulnak be a városba és ezek buzgó katolikusok. A jelenlegi apátplébános dr. Péter Antal római doktor, főesperes. Az egyház több intézményt is tart fenn.

Brassói Lapok, politikai napilap. Alapítva 1894-ben. 1918-ig helyi jellegű ujság, ez év végén Erdély szerte olvasottá lett. Romániában a legelterjedtebb napilap, amelyre kitűnő munkatársai redesztináltak. Főszerkesztője Szele Béla dr. Kiadója 1933-ig Grünfeld Vilmos és Kahána Bernát. 1933-tól Kahána Bernát.

Bretán Aurél * 1901 IV. 2-án a szatmár-

megyei Nagygé-
cen. Tanítóké-
pzt Máramaros
szigeten végzett,
1919-ben nyert
oklevelet. Jegy-
zői tanfolyamot
Fogarason vég-
zett. Előbb jegy-
ző gyakornok, a
katonai szolgálata
után 1924-
1928-ig Apa köz-
ségben — vezető
jegyző. Azóta —
szatmári székhel-
lyel körjegyző
Szatmár megyei

Jegyző Egyesület elnöke.

Breuer Kálmán gyógyszerész * 1896-ban
Magyarlápason. Egyetemet Budapesten végzett.
1922-ben nyert diplomát. A világháborúban
mint tüzérfőhadnagy vett részt, 36 hónapig front-
szolgálatot teljesített. Többször kitüntették. Kö-
zépszolnoki Takarékpénztár felügyelő-bizottsági,
a M P tagozati intézőbizottsági tagja. Zilahon
gyógyszertár tulajdonos.

Buús József * 1889-ben Szatmáron, 1919
óta önálló szabómester. A szatmári iparoslar-

sadalom — agilis
tagja. Iparos Ott-
hon, Iparos Agg-
menház, Szabó
és Szücsiparosok
társulati jegyzője
a szabóiparosok
társulati elnöke.
Az Egyesült Temetkezési
Társulat választ-
mányi tagja, a
szatmári Úrisza-
bó Iparosok —
Egyesületének al-
elnöke, Szatmár-
Némeli ref. pres-
biter, a Magyar

Párt intéző-bizottságának tagja. A világháború
alatt, mint tartalékos őrmester az orosz fronton
harcol, majd orosz fogságba kerül. Két év múlva
csererokkantként került haza. Katonai kitünté-
tései: I. o. ezüst, Károly csapatkereszt.

Buda Romulus vármegyei főjegyző * 1895-

ben Nagysomku-
ton. Középiskolát
Nagybányán. jo-
got — Kolozsvárt
végzett. Közigaz-
gatási pályára lép
mint tb. szolgál-
bíró, mint főispá-
ni titkár működik,
1925-ben vármegyei
jegyző, 1930-
óta vármegyei fő-
jegyző Désen. A
vármegyei köz-
élet terén jelentős
munkásságot fej-
telt ki. Társadal-
mi és karitatív in-

tezmények tagja. A Román Koronarend lovag-
keresztjének tulajdonosa.

Breban Sándor nagyprépost * 1876 VIII
1-én Szamoszteleken. Középiskolát Belényesen,
theológiát Nagyváradon és Szamosujváron vég-
zett, 1899-ben szentelték fel. Három évig szent-
széki jegyző helyettes a szamosujvári püspök-
ségnél, 1901 óta pedig Nagybányán működik,
előbb lelkész, később főesperes, és a buka-
resti róm. kath. érseki káptalan tb. kanonoka.
(Ez az egyedüli eset a gör. kath. egyház törté-
nelmében.) 1921-ben nemzeti parasztpárti
programmal orsz. gyűlési képviselő, e minőség-
ben sokat fáradozott máramarosi gör. kath.
püspökség székhelyének Nagybányára való
áthelyezése érdekében. 1931-ben kanonok és
a máramarosi gör. kath. püspökség nagypré-
postja. Ebben az időben elnöke volt a vmegyei
bizottságnak. 1932-ben újra nemzetgyűlési
képviselő. 1919-ben Szatmár, Máramaros és
Ugocsa vmegyék iskolabizottsági kormánybiz-
tosa és a baccalaureatusi vizsgáló bizottság
elnöke. Mint Nagybánya volt polgármestere ér-
demeket szerzett városfejlesztési programjával,
több középületet emelt és a régi monu-
mentális épületeket rendbehozatta. Politikai cik-
kei a napisajtóban, egyházi munkái vallásos
folyóiratokban jelennek meg. A Román Csillag
rend tisztje, s a Koronarend parancsnoka. Utóbbi
érmét II. Károly király személyesen adta át.

Bikszádi Általános Faipari R. T. Alapít-
ke: 5 millió lei. Munkások száma: 1500. Bükk-
fa termeléssel foglalkozik. Két gőzfűrésszel
dolgozik Bikszádon és Izvorulon. Vezérigazgató
Bánó Gábor, ügyv. ig. Hegedüs Zoltán.

Bölönyi László * 1859-ben Nagybányán. 1892—1920-ig önálló hentes és mészáros iparos.

A szatmári iparos társadalom egyik kimagasló egyénisége. Megalapítója és tizenöt évig elnöke volt az Iparos Testületnek és az Iparos Otthonnak jelenleg azok díszelnöke. Évtizedeken keresztül tagja volt a városi tanácsnak, amely tisztségéről önként mondott le. Ugyancsak huzamosabb ideig volt a Kereskedelmi és Iparkamara választott tagja.

Az iparosság érdekeit szolgáló cikkei a napisajtóban jelentek meg.

Brandt József földbirtokos * 1890-ben Besztercén. Gazdasági akadémiát Kolozsvárt végzett, majd utána külföldön hosszabb gazdasági tanulmányt tett. Jelenleg családi birtokán gazdálkodik. A Magyar Párt szilágysomlyói járási tagozati ügyvezető alelnöke, több gazdasági intézmény megalapítója és vezetőségi tagja. Gazdasági kiállításokon díjazást és díszoklevelet nyert.

Brassói róm. kath. főgimnázium. A rendkívül fontos missziót teljesítő brassói róm. kath. főgimnáziumot felfalusi Kovács Antal apát-plébános alapította 1837-ben. Eleinte szűkösebb eszközökkel, majd 1882-ben a róm. kath. Státus tulajdonába kerülve modern szerzetárakkal és gazdag könyvtárral felszerelten működik, részben egyházi, részben világi tanárok vezetése alatt. Nyilvánossági joga van.

Brassói ref. egyház. A brassói ref. egyház alapítási éve 1557 évre nyúlik vissza. Egy ideig a reformáció svájci irányítása mellett nyilatkozott meg egész Brassó, amikor azonban 1564-ben az erdélyi protestánsok a református magyar és lutheránus szász püspökségekre szakadnak, a kálvini irány mellett csak a magyarok maradtak meg. 1719-ig rengeteg egyházi viszály riktolja a hívők létszámát, a folytonos háború, majd a nagy pestis sok csapást mért a magyar reformátusokra. 1822-ben Z. Boda János püspök felszenteli az imaházat és

ezzel az egyház életében új, boldog korszak kezdődik. 1853-1893 időkben kilencszáz lelket számlál az egyházközség, megalakítják a Magyar Dalárdát, a Magyar Protestáns Nőegyletet, és 8527 forintért megvásárolják a mai templomi és parochiális telket. 1892-ben Szász Domokos püspök felszenteli az új templomot. Jelenleg az egyházközség főgondnoka: Szele Béla dr. ügyvéd, a Brassói Lapok főszerkesztője, elnök Csia Pál lelkész. Az egyház kebelében több iskola működik: a ref. leány középiskola, felsőkereskedelmi iskola és elemi iskolák, amelyek a szeretetházban vannak elhelyezve.

Brassói ref. felsőkereskedelmi iskola. Négy osztályos, nyilvánossági joggal működik. Romániában az egyedüli kissebbségi kereskedelmi iskola. Alakult a brassói áll. kereskedelmi iskola folytatásaként 1919-ben. Az iskola fenntartója, az erdélyi ref. egyházkerület igazgató tanácsa. 1932-ben teljesen modern, két emeletes, új iskola épületet emeltek. Mint egyedüli kereskedelmi szakiskola nagy missziót teljesít. Tanári testülete tizenkét tagból és az egyes felekezetek hitoktatóiból áll. Tanulóinak létszáma 50—90-ig váltakozik.

Brassói ref. leánygimnázium. Négy osztályos, nyilvánossági joggal működő iskola. 1919-ben alapították. A brassói szeretetházban van elhelyezve, leányintézménnyel egybekötve. Az állami tantervben előírt tárgyak mellett különös súlyt helyeznek a tanulók praktikus tárgyakban, kézimunkában és a testgyakorlásban való fejlesztésére is. Tanári testülete kilenc tagból és az egyes felekezetek hitoktatóiból áll. Tanulóinak létszáma 140—150.

Brassói ref. női kereskedelmi szaktanfolyam. Két éves, tanulóit gimnáziumi végzettség alapján veszik fel. A román és német nyelv gyakorlati elsajátítása mellett a könyvvitelre, kereskedelmi számtanra, gyors és gépirra, fektetik a főszúlyt. Vidékről jövő tanulói a szeretetház internátusában helyezkednek el. Fenntartó az erdélyi ref. egyház kerületi igazgató tanácsa, hat tagból álló tanári testülete van.

Brém György gyógyszerész * 1900-ban a szilágymegyei Mezőfény községben. Középiskolát és tanítóképzőt Szatmáron, egyetemet Kolozsvárt végzett. Utána a kolozsvári egyetemen mint tanársegéd működött. Rövid ideig gyógyszerész főhadnagy Aradon és Bukarestben. Előbb Nagyváradban, 1929 óta Tasnádon gyógyszerész-tulajdonos. Műkedvelő zenész.

Bujánovics Rudolf dr., (aggteleki) nyug. főszolgabíró, földbirtokos * 1882 III-12-én a Zemplén-megyei Tapoly-Izsépközségben. Érettségitalőcsei kath. gimnáziumban tett, jogi tanulmányait Eperjesen, Kolozsvárt — és Genfben végezte. Államtudományi doktor. Érmihályfalván szolgabíró majd — 1915-ben Berettyóújfalun, s Derecskén — főszolgabíró. — Az impérium változáskor nyugdíjba megy. A M. P. jelentős szerepet vitt, mint járási

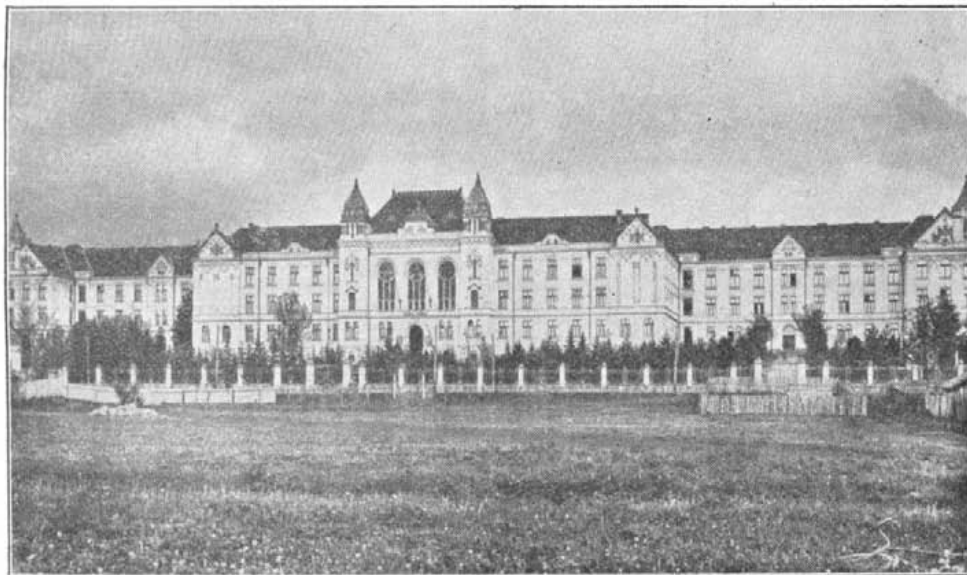
elnök és a községi tanács tagja. Az EGE szakosztály alelnöke. Pápai kitüntetést kapott: a Szent Gergely Rend lovagja. Közgazdasági életben részt vett, a Hangya Szövetkezet volt elnöke. Fiatalabb éveiben Svájcban, Franciaországban, Németországban, Svédországban és Norvégiában sokat utazott, utalirásai a napisajtóban jelentek meg.

Bartalis Ágoston ny. főszolgabíró * Karcfalván (Csik vm.) 1866-ban. Jogi tanulmányait

Kolozsvárt végezte, ahol jog és államtud. államvizsgát tett. Csikmegyében 22 évig főszolgabíró, 1918-ban megy nyugdíjba. A róm. kath. Státus-gyűlés, a csikszeredai rk. főgimnázium gondnoksági tagja és a csikmegyei Gazdasági Egylet igazgatója. „A székelyföldi tizesek ismeretése” c. történelmi tanulmányával, a Mileker féle első pályadíjat nyerte. (Ezen pályadíj összegét a csiki Turista Egyesületnek adományozta.) Társadalmi és gazdasági cikkei a „Csiki Lapok”-ban jelennek meg. Csikmegye agrár-kultur történeti adatai összeállításán dolgozik.

Baumgartner Endre rk. plebános * 1890-ben Alsóhomoródon (Szatmár vm.) Érettségit Szatmáron tett, teológiát Nagyváradon tanult. 1912-ben szentelték fel, 1924-ig több helyen s. lelkész és lelkész, azóta szilágycsehi plebános. A háború alatt tábori lelkész volt s a hadiékítményes II. o. vöröskereszt kitüntetést kapta. M. P. helyi tagozati elnök, s megyei intézőbizottsági tag, a Szilágycsehi Takarékpénztár R.T. igazgatósági tagja és aligazgatója.

Brósz Emil rk. főgimn. tanár, 1882-ben Vajdahunyadon. Középiskolát és egyetemet Kolozsvárt végzett. 1907-1931-ig a kézdívásárhelyi azóta pedig a kolozsvári rk. főgimnáziumban tanít. Ornithológiával foglalkozik s ilyen irányú szakcikkei jelentek meg. Középiskolai használatra kémiai zseb-tankönyvet adott ki. Társadalmi és kulturális intézmények tagja.

A csikszeredai róm. kath. főgimnázium

(Leírása : 77—78 oldalon)

C

Casa Noastra S. A. Kereskedelmi és Ipar Bank Szatmáron. Alakult 1920-ban. Alaptőke: 50 millió, tartalékalapok: 20 millió. Foglalkozik a banküzlet minden ágával, ipari vállalatok finanszírozásával. Vezérigazgató: Dr. Popp Octavian, igazgató: ifj. Reiter Móric. Fiókok: Érmihályfalva, Nagybánya, Nagykároly. Máramarossziget.

Cardoş Aurel jegyző * Hidegkúton 1893

április 1-én. Gimnáziumi tanulmányait Naszódon végezte és jegyzői tanfolyamot hallgatott. — 1910—1918-ig a fiúmei pénzügyorségnél működik, majd az összeomlás után hazajön Szatmár megyébe és — Kővárhosszfaluban körjegyzői kinevezést nyer. A Jegyzői Egyesület r. tagja.

Coconeji Emil dr., * 1897-ben Halmiban. Középiskolát és jogot Debrecenben végzett, háború után államtudományi doktorátust szerzett Kolozsvárt. 1922-ben jogi licenctit is nyert. Már a háború előtt közigazgatási pályára lép, 1914—1920-ig kevés megszakítással szolgabíró Nagyszőlősen. 1920-tól szatmármegyei szolgabíró. 1922—23-ban felsőbányai polgármester, 1924—25-ben vármegyei főjegyző, 1926 óta Szatmár vármegye pénzügyi osztályának vezetője. Több kulturális és sport intézmény vezetője tagja, a szatmári felsőker. isk. gyorsírás tanára.

Ciupe Dragutin a beszercei Társadalom Biztosító igazgatója. * Nagybecskerekben 1880-ban. Középiskolát Désen, kereskedelmi akadémiát Kolozsvárt végzett. Huszonnégy éven keresztül főtisztviselője volt a dési Someşana banknak, 1920 óta a beszercei Társadalom Biztosító igazgatója. Képzett algebrista, 1929-ben számtan könyve jelent meg, amelyet miniszteri rendelkezés folytán több középiskolába is bevezettek.

Ciupe János tanfelügyelő Désen, * 1884-

ben. Tanítóképzőt Nagyszebenben végzett, 1919-1922-ben helyettes tanfelügyelő Zilahon, — azóta Désen — tanfelügyelő. — Egyházi, világi és kulturális intézmények tagja, Román Koronarend lovagkereszt tulajdonosa. Élénk publicisztikai munkásságot fejt ki, cikkeket a napisajtó hozta.

Cucu Victorian Illés pénzügyigazgató * 1887-ben Oravicán. Középiskolát Brassóban és Nagyváradon, keleti kereskedelmi akadémiát Budapesten végzett. Jogot Kolozsvárt hallgatott. 1909-ben Nagybányán pénzügyi pályára lép. Háború után Temesvárt, helyettes, Nagyváradon és Craiován pénzügyigazgató, 1932—33-ban Szatmáron működik. Önálló munkája: Pénzügyi Conpendin — Illeték törvények és szabályok gyakorlati alkalmazása. A „Consum” cikkirója.

Chirilla László * Nagykárolyban 1895-ben.

Középiskolai — tanulmányai elvégzése után a kereskedelmi — pályára lép, 12 év óta önálló — kereskedő Szatmáron. A világháborúbantöbb kitüntetéset — nyert. Kereskedelmi társulatok — alapítója és vezetőségi tagja a Kereskedelmi és Iparkamara — volt alelnöke a Sfatul alelnöke, a fűszerkereskedők egyesületének — ügyvezető elnöke, a Népbank alelnöke. Műkedvelő előadások keretében feleségével, Kemény Sári okl. tanítónővel sokat szerepelt.

Coman György pénzügyigazgató, * 1882-ben Borsán. Érettségit Iglón telt, jogi tanulmányokat Máramaroszigeten végzett. Pénzügyi pályára 1908-ban lépett és Máramaroszigeten fungált. Az impérium változás óta Máramaroszigeten pénzügyigazgató (Közben 1924-928 években — Dicsőszentmártonban is működött.) Mezőgazdasági Kamara tagja, fajbaromfi tenyésztéssel foglalkozik

nagyobbfarma van. A Román Koronarend tisztje és lovagja, mely kitüntetések a pénzügy terén szerzett érdemeiért nyert.

Crăciun Demeter dr., (kracsfalvi) ügyvéd * 1885-ben Mismogyoróson (Szatmár vm) Középiskolát Nagybanán, egyetemet Kolozsvárt végzett, ügyvédi vizsgát 1914-ben Marosvásárhelyt tett. Azóta Szinerváralján gyakorló ügyvéd, közben 1924—31-ig, mint közjegyző működött. 1919-ben a vörösök halálra ítélték s az utolsó pillanatban Bűdöskuty őrnagy mentette meg az életét. Mint a román-magyar nemzeti

tanács elnöke, sokat fáradozott a rendfenntartás érdekében. A liberális párt vezetőségi tagja. A Román Csillagrend lovagkeresztjének tulajdonosa. Egyenes leszármazottja néhai Crăciun Jakab borsai lakosnak, aki 1711-ben magyar nemességet kapott.

Cosma György dr., főszolgabíró, * 1899

május — 29-én Porteleken (Szilágy megye) Középiskolát Belényesen, egyetemet Kolozsvárt végzett. Közigazgatási — pályára lép Nagybanán, Halmiban szolgabíró, Erdődön főszolgabíró, majd 1925 óta Avassfelsőfalu — székhellyel — főszolgabírói — minőségben működik. — Az Avasi

Bank Rt. alapító tagja és volt elnöke. A vádásztársaság elnöke, illetve diszelnöke. Közigazgatás terén kifejtett működéséért a Román Koronarend lovagja.

Cupşa Demeter szamosujvári esperes * 1866-ban — Nagyiklodon. Érettségit a kolozsvári piarista gimnáziumban telt, teológiát Szamosujváron végzett. 1891-től 1929-ig feldiorai lelkész — és esperes, — azóta pedig Kolozsvár-szamosujvári gk püspökségnél — mint esperes működik. — Zenei — kompozíciói — folyóiratokban jelentek meg.

Csont Gyula Lénárd gyógyszerész * 1893-ban Budapesten. Egyetemet Budapesten végzett, 1916 óta Szatmáron működik, az Irgalmas Rend (1929) házfőnöke és kórházigazgatója. A szatmári társadalmi és kulturális megmozdulások egyik vezetője.

Csák István dr., kolozsvári orvos * 1890-Szeghalmon (Békés vm). Egyetemet Bécsben és Kolozsvárt végzett. A kolozsvári bőrgyógyászati klinikán Marschalkó professzor mellett 1919-ig mint tanársegéd működött. Azóta orvosi gyakorlatot folytat. Cikkei, értekezései és könyvismertetései budapesti szaklapokban, valamint az Erdélyi Orvosi Szemle és a régi Erdélyi Orvosi Ujság hasábjain jelentek meg. Képzelt zenesz, a kolozsvári magyar Zenekonzervatórium jegyzője volt, a kolozsvári Filharmonikusok tagja. Háboruban, mint csapat főorvos vett részt, a Ferencz József rend lovagja.

Csányi Piroska hirlapíró * 1912-ben Kasán. Középiskolai tanulmányok után az Aradi Közlöny belső munkatársa, a Brassói Lapokban és a temesvári Déli Hirlapban novellái jelentek meg. 1929-ben a Brassói Lapok elbuzósítás pályázatán „A manilai szerenád” című novellájával első díjat nyert. Több budapesti napilapban belletrista írásai jelennek meg. Néhány kisebb regénye kéziratban van. Hosszabb lélekzetű munkája, „Huszévesek” c. regénye ezévbén kerül kiadásra.

Csányi Mátyás zeneszerző és karmester * 1884 december 5.-én Szegeden. Érettségit Szegeden tett, jogot Budapesten tanult s egyidejűleg a Zeneakadémiára is járt. A zene-szerzés-tani tanszakon Kössler János tanítványa volt, Kálmán Imrével. Márkus Alfréddal. Nádor Mihállyal és Huszka Jenővel együtt. Majd Bécsben a világhírű Leschetitzky zongoraművész tanítványa volt. 1907-ben már az Orsz. Színészegyesület tagja, azután mint karmester működött Miklóssy Gábor, B. Polgár Béla, Heves Béla, Szendrey Mihály, Róna Dezső és Fekete Mihály igazgatók társulatainál. 1910-ben Aradon, 1912-ben Szegeden előadták a „Péter abbé” c. operáját. 1914-ben a budapesti Népepera karnagya, innen bevonult a világháborúba. 1919-ben Szegeden, Budapesten és Aradon előadták az „Énekek éneke” című oratóriumát. 1923-ban a „Masa” c. operettjét Arad, Kassa, Pozsony, Temesvár, s a szolnoki színházak játszótták. Még ez évben megírta a „Szerelem rózsája” nagyrevű operettjét, amely Arad, Temesvár és Szatmárt, több, mint száz előadást ért meg. 1934 februárban a debreceni Csokonai színház előadta „Az arany ember” c. operáját, mely innen indult diadalmas útjára. Jelenleg Aradon él és több budapesti és bukaresti zeneszerző operáját hangszereli. Az arad-temesvári magyar színház karnagya.

Császár Károly dr. tanár és író * 1887-ben Kolozsvárt. Középiskolát és egyetemet szülővárosában végzett, 1919 óta a kolozsvári ref. leány gimnázium tanára. Megjelent munkái: Medgyesi Pál (Bpest 1911) — Jelenkori nyelvújítás (Kolozsvár 1928) A Pásztorláz szerkesztője. Szépirodalmi és kritikai cikkei a Pásztorláz, a Helikon és az Ellenzékben jelennek meg. A budapesti Kazinczy Akadémia rendes tagja.

Csefő Sándor tanítóképzői igazgató * 1891 április 29-én Rozsnyón, egyetemet Kolozsvárt végzett.

1914-ben a székelyudvarhelyi r. kollégium tanára, később annak igazgatója volt. — 1926-27-ben (a főgimnázium megszűnével) az Udvarhelyre vitt tanítóképző igazgatója lett. Jelenleg a nagyenyedi ref. tanítóképző igazgatója. Református Férfiszövetség elnöke, egyházmegyei tanügyi

előadó. Gimnáziumi és tanítóképzői használatra fizikai és kémiai tankönyveket írt. Cikkei egyházi és napilapokban jelennek meg.

Csáti Lajos szatmári fogorvos. Fogászati tanulmányait Budapesten és Bécsben fejlesztette, 1919-ben Szatmáron rendelőt nyit. Fogorvosi képesítést 1930-ban a bukaresti egyetemen nyert.

Csia Pál (czófalvi) ref. lelkész. * 1885-ben Lisznyón. Középiskolát Zilah és Székelyudvarhely, teológiát és egyetemet Kolozsvárt végzett. Vallás tanár és helyettes lelkész a Székely Mikó kollégiumban, azután 1923-ig Mezőmeheszen lelkész, 1923 óta Brassóban lelkész és tábori lelkész. A sepsii ref. egyházmegye bírósági tagja. Magyar társadalmi és kulturális intézmények vezetésében tevékenykedik. Védnöke az összes egyházi intézményeknek. Egyháztársadalmi cikkei vallásos folyóiratokban jelennek meg. Megírta (Biró István tanárral együtt) a brassói református egyház történetét. Több egyházi intézmény létesítése fűződik nevéhez. A Magyar Párt tagozati vezetőségi tagja.

Csifó Salamon unitárius teológiai tanár * Székelykeresztúron 1865 aug. 1-én. Érettségét Kolozsvári unitárius gimnáziumban tett, teológiát Kolozsvárt és a londoni Manchester New College ben végzett. 1889—1899-ig árkosi

lelkész, — 1899-1903-ig néhai Ferenc József püspök mellett titkár, 1910-től a kolozsvári unitárius teológia akadémián rendes tanár, közben három ízben dékán. Hosszabb ideig tartózkodott külföldön is 1893. Turinban Kossuth Lajost — meglátogatta. E látogatásról több napilapban beszámolt

Főbb művei : Nevelésről, 1894. Háromszék vm. története, 1899. — Látogatás Turinban Kossuthnál és Ruttikaynál, 1894. — Isten küldöttei, zsinati beszédek 1899, — Bibliai történetek, 1902 (két kötet) — Az unitárius egyház megújodásának története, 1909. — Szolgálat az Ur előtt, egyházi beszéd 1905. — Főbb jellemvonások a kereszténység történetében, — Egyház és állam, — Több munkája kéziratban, az egyház jogi és közgazdasági köréből, amelyek a teológián használatban vannak. Ezen kívül számos cikke és tanulmánya magyar és angol lapokban és folyóiratokban. Az Unitárius Egyetemes Lelkészkör elnöke, az egyház pénzügyi, közigazgatási, nyugdíjbizottsági szervezeteiben vezető szerepet vitt. Meghalt 1934 jan. 9-én.

Csengeri Mayer Mihály földbirtokos. * 1890-ben Krassóban. (Szatmár vm.) Gimnáziumi érettségét Szatmáron, kereskedelmi akadémiát Bécsben, gazdasági akadémiát Bonn a/R végzett. Családi birtokán gazdálkodik. M. P. tagja és minden társadalmi és kulturális megmozdulás pártolója.

Csernák József * 1891-ben Zentán. Középiskolát Zentán, jogot Budapesten végzett. Pénzügyi pályára lép, 1923 óta a nagyváradi pénzügyigazgatóságnál mint osztályfőnök működik, az egyenes adó ügyosztály főnöke. Napilapokban és szaklapokban jelentek meg pénzügyi cikkei.

Csecskedy Károly karnagy, * 1892 febr.

25-én Lázáriban (Szatmár vm) Tanítói oklevelet 1912-ben Iglón nyert. Ombódon és Lázáriban működik, majd bevonul a világháborúba, többször kitüntették. 1926-tól Szatmáron működik, mint kántor, a Ref. Énekkar és a Lorántffy Zsuzsanna egyesület énekkarának karnagya. — Dalárdáival or-

szágos és kerületi versenyeken több kitüntetést nyert. Az MP intéző és kulturbizottsági tagja, ref. egyházközség pénztárnoka.

Csengery Imre dr. ügyvéd. Egyetemet Kolozsvárt végzett, 1924 óta Nagykárolyban ügyvédi gyakorlatot folytat.

Cseke Vince dr. közjegyző helyettes * 1883-ban Bikfalván (Háromszék vm). Jogi tanulmányait Kolozsvárt végezte. Ügyvédi vizsgát Marosvásárhelytől Gyulafehérvárt gyakorló ügyvéd 1915 óta közjegyző helyettes Kolozsvárt. Élénk közéleti tevékenységet fejt ki, „Társadalom” al elnöke, a Török és Dalegylet elnöke, a K a t h.

Népszövetség jogtanácsosa és a kath. egyháztanács választmányi tagja.

Csidey István dr. orvos * 1891-ben Sopronban. Egyetemet Kolozsvárt végzett. Háborúban mint főorvos vett részt, utána a budapesti Szent János kórháznál és a dési közkórháznál működött. Jelenleg magán gyakorlatot folytat és a Társadalombiztosító Intézet orvosa. Társadalmi megmozdulásokban vesz részt.

Csipkés Ilona zene tanár. Zeneakadémiát és zongora tanárképzőt Budapesten végzett. Diploma után a kolozsvári áll. tanítónőképző intézetnél tanár az impérium változásig, utána a kolozsvári Marianum intézet tanítónőképző és tanárképző főiskola tanára és egyben az általa megszervezett róm. kath. egyházi zeneiskola igazgató tanára volt 1931 végéig. Jelenleg a Zeneművészeti Iskola vezetője. Ismert pedagógus. Zenekritikai cikkei pedagógiai szaklapokban jelentek meg. Tóth István festőművésszel egy irodalmi dal és képsorozatot indítottak, amelyből ezideig a magyar dal története és Petőfi költeményeinek hatása alatt felvirágozott dalköltészetet mutatták be; a sorozatot folytatják.

Csiky Albert * 1881 jan. 28-án Homoródvárosfalván. Iskoláit Baróton végezte, nyomdaipari pályára lépett, 1923 óta Székelyudvarhelyen könyvnyomda tulajdonos. Részt vesz a vármegye, a város közéletében: Polgári Önképző Egylet elnöke, a Kereskedelmi és Ipar-kamara tanácsosa, a városi tanács tagja. OMP intézőbizottsági tagja, az unitárius egyház felügyelő gondnoka. A „Székely Közélet”ben, unitárius egyházi lapokban, az impérium változás előtt pedig fővárosi és kolozsvári lapokban szépirodalmi munkái és társadalmi cikkei jelentek meg.

Csiky József nyug. ref. lelkész * 1861 márc. 3. Folyfalván (Maros Torda vm.) Közép-

iskolát Marosvásárhelyt, teológiát Nagenyeden végzett. Működését Sepsiszentgyörgyön kezdte meg, mint vallás tanár, Sófalván segédlelkész, több helyen lelkész, s 1901 óta Medgyesen, ahol 1933 jan. 1-én kerül nyugdíjba. — Az egyház és egyházmegye életében számottevő

szerepet játszott, hosszabb ideig tanácsbíró, egyházmegyei főjegyző volt, jelenleg is egyházmegyei pénztárnok. Több éven át a Magyar Párt helyi tagozati elnöke volt. Öt évig szerkesztette a „Medgyesi Újságot.”

Cziffra Kálmán dr. * Nagyváradon 1874-ben. Tanulmányai végeztével 1896-ban közgazgatási pályára lépett. Volt szolgabíró, vm-aljegyző és 12 évig a biharkeresztesi járás főszolgabírája. Később a berettyóújfalusi kerületben 1916-ban orsz. gyűlési képviselővé választották. 1916—1917-ben Nagyvárad város főispánja volt. Impériumváltozás után az O.M.P. közp. intézőbizottsági tagja s a nagyváradai Kath. Népszövetség elnöke, a Biharmegyei Takarékpénztár ügyv. elnöke s ez intézet érdekeltségébe tartozó iparvállalatok igazgatósági tagja.

Csiky Sándor (alsócsernátoni) marosújvári nyug. vasuti felügyelő, hitelszövetkezeti igazgató * 1873 jan. 19-én Árkoson.

Középiskolát Nagenyeden végzett, önkéntesi éve után a magyar állam vasutak szolgálatába lép, ahol harminchat évig működik. 1920 májusában, mint marosújvári élőlomásfőnök és vasuti felügyelő kerül nyugdíjba. — Az unitárius egyház főgondnoka

a Magyar Párt tagozati ügyvezető alelnöke, a Hitelszövetkezet ügyvezető igazgatója. Társadalmi és közgazdasági cikkei az Ellenzékben jelentek meg.

Csucsai paktum, az Avarescu kormány és az O. M. P. között létrejött politikai egyezmény, mely felöleli a kisebbségi jogokat a Néppárt programjának megvalósításához, illetve politikai akcióit e program keretein belül hajtja keresztül. Az egyezmény Goga Octavian csucsai kastélyában lefolytatott előzetes tárgyalásokból nyerte nevét.

Csutak Kálmán dr. ügyvéd * 1883-ban Tordán. Gimnáziumot Kolozsvárt és Nagyszebenben végzett, jogot Kolozsvárt és Budapesten hallgatott. 1909-ben Marosvásárhelyt ügyvédi vizsgát tesz, azóta gyakorló ügyvéd Tordán. Az Egyesült Kisegítő Bank és Takarékpénztár ügyésze és jogtanácsosa, a M. P. vezetőségi tagja, volt városi tanácsos. Több magyar kulturális és altruista intézmény tagja és pártfogója.

Csíksomlyói ferencrendi kolostor, alapításának éve 1400-ra vihető vissza. Valószínűleg a moldvai husszitizmusnak köszöni létét. Védőbástyául állították Erdély keleti szélére, nehogy a husszita mozgalom átcsapjon a székeltek közé is. A kolostor mostani alakjában a XVIII. század második felében épült ki, mely század a kolostornak virágzása kora. Sok szenvedésnek volt kitéve a szabadságharc alatt és után. Hazafias magatartása miatt elveszti a gimnáziumot. Az erdélyi katolikusoknak nem volt tanítóképző intézetük s Haynold püspök felszólítására megszervezik a csíksomlyói tanítóképzőt (1858). A XX. század elején elvesztik összes intézeleiket. Ma a csíksomlyói búcsu révén nevezetes gyűjtőpontja a székelyföldi katolicizmusnak. A templom rongolt reneszánsz stílusban épült 1804–1826 között.

Csikszeredai róm. kath. egyházközség alapítási éve 1751. Művészi kiképzésű temploma ugyanezen évben épült, de az évszázados patina a többszöri tatarozás folytán még ma is megőrizte eredetiségét. Az egyházközségnek hosszú ideig a híres negyvennyolcas honvédfőhadnagy Benkő Pál volt a plébánosa. A háború második évében a paplak teljesen leégett, a jelenlegi épületet 1927–28-ban építették. Az egyházközséghez tartozik a közeli Zsögöd község is. Az egyház lélekszáma Zsögöddel együtt 4300.

Csikszeredai róm. kath. főgimnázium. Alapításának pontos idejét nem lehet meghatározni. Bizonyos, hogy a Szent Ferencrendi atyák alapították Csíksomlyón a XVII. század közepén és vezették 1774-ig. Erre az időre esik, hogy a tatár hordák az iskolát és templomot teljesen elpusztították. 1669-ben az iskola újból felépült. 1725-ben Lukács Mihály plébános megalapította a gimnáziummal kapcsolatos fiunvelő intézetet. 1775-ben a Catholica Comisszió vette át az intézet felügyeletét, de a tanítást ezután is kizárólag a szerzetesek végezték 1852-ig. 1853–1900-ig szerzetesek, egyházmegyei papok és világi tanárok, 1901-től csak egyházmegyei papok és világitanárok. A Catholica Comisszió helyébe 1866-ban a Kath. Státus lépett, mely a jelenben is fenntartja. A régi épület az idők követelményeinek nem felel meg, a Státus, mint főtanhatóság az intézetet Csikszeredába helyezte át és részére 1909–1910-ben palotaszzerű épületet emelt. A gimnáziumnak gazdag szertára, különösen értékes tojás és csigagyűjteménye, valamint ásványtani és természetrajzi gyűjteménye van. Tanulóinak létszáma 400. Nyilvánossági joga van.

Csikszeredai Kaszinó alapítási éve 1876. Azóta megszakitás nélkül működik. Tagjainak száma jelenleg hetvenhét. Saját székháza van. Jól felszerelt könyvtárral rendelkezik, ezenkívül sűrűn látogatott olvasótermében csaknem az összes magyar nyelvű lapok megvannak. Kulturmegmozdulásai: estélyeket, felolvasásokat és előadásokat rendez. Elnöke: Györgypál Domokos dr. volt főispán. A Kaszinónak hölgy tagjai is lehetnek.

Csomor Fleckhammer Elemér (aystetteni) szatmári főmérnök, * 1880-ban Szatmáron, Tanulmányait Szegeden, Szatmáron, és Budapesten végezte. Állami szolgálatba lép, Nagyban, Kassán, Szatmáron, mint főmérnök, műszaki előadó, felügyelő helyettes működött. Az

impériumváltás után, még 1930-ig maradt szolgálatban amikor mint felügyelő mérnököt nyugdíjazták. Apai ágon németországi pomerániai származású, családfája 855-ig vezethető vissza. Az „Adels lexikon” szerint őse Conrad Fleckhammer von Fleckhamm, II. Lothar császár követe és tanácsosa volt 855–869-ig. A család 1560-ban morvai nemes lett, 1613-ban pedig Mátyás felvette a birodalmi nemesség sorába aystetteni előnévvel és hűbértartással. Cs. 1884-ben magyar állampolgár, 1898-ban felvette az apai nemesség megtartásával, anyai nagyszülei Csomor nevét akik a losontzi előnevet bírták. Közügy terén munkálkodik, a szatmári tisztviselő konyhakert megalapításában részt vesz, katolikus intézmények és mozgalmak vezetője és buzgó tagja. Felesége, szül. kiskéri és ócsai Szarka Irén, dunántúli földbirtokos családból származik. Kath. altruista egyesületek és vallásos alakulatok tagja és vezetője.

Csutak Károly ref. lelkész * 1890-ben Zágony községben. (Háromszék vm.) Teológiát Kolozsvárt végzett, 1920 óta rendes lelkész Zsibón. Élénk részt vesz a magyar kultúrmozgalmakban, a M P járási tagozatának elnöke.

Csontos Pál nyug. körjegyző * Tura (Pest

vm) 1874-ben. Éreltségit Jászberényben tett, jegy zőioklevelet 1897 ben nyert. Aljegy ző volt Sárközön körjegyző Száraz berek községben és Szamoskras són. — 1925-ben nyugdíjba megy. A községek kulturális és gazdasági kiépítésén fá radozott. Számos egyesület vezető ségi tagja, fo gyasztlási és ér

tékesítő szövetkezetek megalapításában és ve zelésében vett részt. Cikkei szaklapokban és a napisajtóban jelentek meg.

Csucska Elek lelkész Sárközön, * 1884-ben Jánkon (Szatmár vm) Középk. és theolo

giát U n g v á r o n végzett, 1915-ben szentelték fel. — 1908 — 1915-ig sz é k e s-egyházi karnagy és ké pe z d e i z e n e t a n á r Ungváron, 1915-ben Máramaroszigeten s. lelkész, 1930-tól sárközujlaki gk. ruthén lelkész és szentszéki tanácsos. Különösen dalárdák m e g s z e r v e z é s é n fá radozott s egy

uttal azok karmestere volt. Képzett zenész, egyházi és műdal kompozíciói ismertek. G-dur miséjét a hajdudorogi gk. egyház vásárolta meg és a magyar rádió is közvetítette. A MP helyi tagozati alelnöke.

Csüry Bálint nyelvész, a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagja * 1886 febr. 13. án Egriben. (Szatmár vm) Éreltségit a szatmári ref. főgimnáziumban tett, egyetemi tanulmányokat Kolozsvárt végzett. Ugyanott 1919-től a Ref. Kollégium tanára, 1927-től a M. T. A. levelező tagja. A magyar nyelvészet hangtani

és jelentéstani részében buvárkodik. Cikkei, tanulmányai a Magyar Nyelvben, Magyar Nyelvőrben s az Erdélyi Irodalmi Szemlében jelentek meg. Önálló művei: Teleki József gróf, mint nyelvész (Bpest 1909). — Az ige (Bpest 1911). — A nyelvtudományi ismeret elméleti vizsgálata (Besztercebánya 1913). — A szamosháti nyelvjárás mondathanglejtése (Bpest 1926). — A képzők életéből (1928). — Magyar lakodalom, vőfélykönyv (Kvár 1924). — Ifj. Heltai Gáspár szótára 1589-ből (Kvár 1924). — Jegyzetek a szamosháti hanglejtéshez (Magyar Nyelv 1926). — Néprajzi jegyzetek a moldvai magyarokról (Kvár 1930). — A moldvai csángó igealakok (Bpest 1932). — A M. T. A. székfoglaló munkája: Érintkezésen alapuló névátvitel (Bpest 928

Czell Lőrinc (alcsernátói) földbirtokos,

* 1850-ben Zilahon. Gimnáziumot Zilahon, jogakadémiát Eperjesen végzett. — N e g y v e n e g y é v ó t a Z i l a h i T a r k a r é p n e z l á r i g a z g a t ó e l n ö k e . A z i l a h i r e f . e g y h á z c s a k n e m f é l s z á d a z o s f ő g o n d n o k a . B i r t o k á n g a z d á l k o d i k . A M a g y a r P á r t t a g o z a t i s z e r v e z e t é b e n t e v é k e n y r é s z t v e s z , k u l t u r e g y e s e s e t e k é s t á r s a d a l m i m e g m o z d u l á s o k r é s z t v e t ő j e

Csutak Vilmos a Székely Mikó Kollégium igazgatója * Zágónban 1878 nov. 6. án. Mint tanár kezdte működését ebben az intézményben 1903-ban. 1916-tól igazgató. 1918-tól a Székely Nemzeti Múzeumnak is igazgatója. Irodalmi munkássága önálló levéltári kutatások eredménye, főleg Háromszék megye, az erdélyi ref. egyház és a Rákóczi szabadságharc történelmi eseményeire vonatkoznak. Ezek a közlések részben önálló füzetekben, részben E. M. E. emlékkönyveiben és az Erdélyi Irodalmi Szemlében jelentek meg: Háromszék fölkelése a Rákóczi szabadságharc elején. — Az 1704-i fejedelemválasztó országgyűlés. — Az 1706 és 1707-es kuruc országgyűlések története. — Különböző adatok Háromszék kulturális történetéhez. — A Székely Mikó Kollégium ötvenéves története.

Csukovits Sándor kegyesrendi tanár, * 1872 febr. 23-án Gyiróthon (Sopron vm). Középiskolát Kecskeméten, teológiát Nyitrán,

egyetemet Kolozsvárt végzett ahol tanári oklevelet nyert. A temesvári piarista gimnáziumban 19 évig működött. 1926 óta a máramarosszigeti piarista rendház főnöke és a Novicatus igazgatója. Széleskörű kultur és irodalmi — tevékenységet fejt ki, számos cikk és tárca jelent meg tollából. — Több

irodalmi előadást tartott, Eötvös Józsefről, Szegedy Edéről. Ismert háborus írásai: Háborus emlékek, — Virágos vonattól a kórházig. — A szigeti Kath. Kör elnöke. A temesvári Arany János Társaság rendes tagja, volt főtitkára.

Czirják Hermin tanítóképzői tanárnő. Kolozsvárt tanítónő

képzőt, Budapesten tanárképzőt végzett. A fogarasi állami polgári iskolánál tanárnő, majd — igazgatónő. Az imperium — változás után Ignác László esperessel létrehozták a ref. polgári iskolát, mely fennállásáig (1926) igazgatója volt. — Azóta a székelyudvarhelyi ref. tanítóképző tanár-

nője és internátusi elnök. Jótékony egyesületek tagja.

Czumbel Lajos dr. felsőbányai plébános teológiai tanár * 1891 augusztus 12-én Szaniszlón. Középiskolát Szatmáron, teológiát Rómában és Innsbruckban, filozófiát — Rómában végzett. Filozófiai és teológiai doktor, 1915-ben Boromissza Tibor dr. szatmári püspök szentelte fel. Mezőpetriben és Nagybányán segédlelkész, — majd 14 éven keresztül Szatmáron — teológiai tanár és tanulmányi felügyelő. 1931 óta Felsőbányán plébános. Politikai lapok aktív munkatársa. Szerkesztette a Szatmári Hírlap, Katholikus Élet, Szabad Szó lapokat. Önálló munkája Kath Hitvédelem, — Kath. erkölcsstan, — Román nyelvtan. Kath. Akadémia, M. P. vezetőségi tagja.

Csutak Mihály dr. orvos, * 1890-ben Kovásznán. Ósrégi székely nemesi család sarja. — Érettségét Sepsiszentgyörgyön telt, egyetemet Kolozsvárt végzett. Négy évig a világháborúban volt s mint főorvos szerelt le. Több kitüntetést szerzett. 1924-ig a román hadseregben mint százados orvos szolgált, azóta fogorvos Kolozsvárt

A M P tagja, a Székely Társaság ügyv. alelnöke. Cikkei erdélyi szaklapokban jelentek meg.

D

Daly M. János * 1869-ben Nagybányán. Gimnázium négy osztályát Kolozsvárt végezte, 1895-től önálló mészáros mester Kolozsvárt. Az ipari életben visz jelentős szerepet: az Iparos Egylet alelnöke, s a közművelődési szakosztály elnöke, az Iparos Dalárda és a Husiparosok Szövetségének elnöke. A Magyar Párt közgazdasági szakosztályának bizottsági tagja. Az iparosságot érdeklő cikkei szaklapokban jelentek meg. A Meritul Comercial și Industrial tulajdonosa.

Dancs Lajos bankvezér, * 1889 január 23-án Csomakőrösön (Háromszék vm). Tanítói oklevelet Déván 1907-ben nyert. 1920 ig. mint

tanító Kovásznán működött. Megalapítója a Kovászna és Vidéke Hitelbank RT.-nak melynek igazgatósági elnöke és egyben vezérigazgatója. Számottevő közéleti tevékenysége során: a Magyar Párt járási tiszviselő elnöke, a vmegyei tanács tagja a helyi EMKE, a Gazdakör, a Magyar

Kulturház és a Magyar Dalárda elnöke. Az orbai ref. egyházmegye főjegyzője, világi képviselője, tanácsosa és tanácsbírája. Politikai cikkei a Brassói Lapok és a Keleti Ujságban jelentek meg. Tevékeny részt vesz különféle mezőgazdasági kiállítások megszervezésében. Magyar kulturális és társadalmi mozgalmakban vezető és irányító szerepet visz.

Datky Árpád (id) nagyszebeni gyáros. * Nagyszebenben 1879 aug. 2-án. Ipari pályára lép, majd később édesapja kocsigyártó üzemét

veszi át, harminc év óta önálló iparos. Az Első Romániai Rugó és Reszelőgyár tulajdonosa. Cége honosította meg Romániában a rugógyártást. A Magyar iparos ifjusági önképző egylet elnöke (17 év óta), Magyar Polgári Kör alelnöke. Volt városi gazdasági bizottsági tag, az

Ugír igazgatósági tagja és számos más intézménynél tölt be vezető pozíciót. Cége az 1896 budapesti országos, 1929. szaloniki és az 1933 nagyszebeni mintavásár alkalmával diszoklevéllel és aranyéremmel lett kitüntetve.

Demeter Béla tanár * 1881-ben Zalatnán (Alsó-fehér vm). Középközlát Nagyenyeden, egyetemet Budapesten mint a br. Eötvös kollégium tagja végzett 1907-ben nyert tanári diplomát. 1926 óta a Székely Mikó Kollégium tanára, jelenleg könyvtárosa. A sepsiszentgyörgyi Magyar Dalárda, a Romániai Magyar Daloszövetség (II. kerületének) a ref. Férfiszövetség és a MP helyi tagozati elnöke. A Brassói Lapok, Ellenzék és a Székely Nép állandó munkatársa. Az Erdélyi Ref. Egyházkerület közgyűlési, a Székely Mikó Kollégium előjárósági tagja.

Dávid Dezső kereskedő, * 1896-ban Kézdivásárhelyt. Kereskedelmi iskolai tanulmányai után, kereskedői pályára lép és édesapja üzlétében praktizál, majd háborúba megy. 1919-

ben édesapja üzlétét veszi át — mely 100 év óta áll fenn. — Kézdivásárhelyi Kereskedők Körének lizenöt év óta vezetőségi tagja, jelenleg elnöke. A Magyar Párt vm. intézőbizottsági tagja, a róm. kath. főgimnázium gondnoka, egyházközségi tanácsos, a márosvásárhelyi Kereskedelmi és Iparkamara igaz-

gatólagi tanácsosa; több éven keresztül mint városi tanácsos részt vett a várospolitikában is. Erdélyi Kiskereskedők Szövetségének alelnöke, az Erdélyi és Bánáti Kereskedő Testület Szövetségének igazgatólagi tagja. Lelkes pártolója a magyar színészetnek, a Szinpártoló Társaság alapító ügyvezető elnöke. A Merkur sportegyesület elnöke.

Darabánth József földbirtokos, * 1877 március 8-án Szatmáron. Több gazdasági intézménynél visz vezető szerepet, a Szatmár-németi kertgazdaság elnöke, a gazdakör, és a gazdaköri Hitelszövetkezet vezetőségi tagja. Ref. egyházi presbiter. A magyar párti életben is jelentős szerepe van.

Dávid István ügyvéd, zeneszerző, * Kézdivásárhelyen 1884-ben. Népszerű erdélyi dalszerző, néhány dala budapesti kiadásban is megjelent (Dalaim, Bárd 1913. — Csukaszürke sapka, Bárd 1916). A zenei kultusz terjesztésében eredményesen vesz részt, dalárdák szervezésével és a magyar zenéről tartott felolvasásaival. 1928-ban mint előadó is sikerrel mutatkozott be Kolozsvárrt.

Deák Gyula a Romániai Országos Magyar Párt központi főtitkára, * 1885. Kolozsvárrt. A világháború kitöréséig Kolozsvárrt ügyvédi praksist folytatott, impériumváltozás után pedig a Magyar Párt főtitkárának választják. Társadalmi és sportegyesületekben is tevékenykedik.

Dániel Viktor rektor-professzor, * Brassóban 1884 augusztus 26-án. Középiskolát Kolozsvárrt, egyetemet Kolozsvárrt, Jéna és Berlinben végzett. 1907-ben tanári diplomát nyert.

1907-927-a sepsi szentgyörgyi Székely Mikó Kollégium rendes tanára, azóta a brassói ref. középiskolák rektor-professzora. Mint tart főhadnagy — vett részt a világháborúban és többször kitüntették. A brassói református Férfiszövetség elnöke, — egyházi, kulturális és társadalmi intézmények vezetőségi tagja. —

Pedagógiai szakcikkei budapesti tanügyi lapokban, iskolai értesítőben és napilapokban jelentek meg.

Dániel Viktorné (Szent-Ivány Zsuzsanna)

* Sepsiszentgyörgyön. — Főiskolát Budapesten végzett, u. o. nyert tanári oklevelet. Tanított a Székely Mikó Kollégium leánygimnáziumában, 1927 óta a brassói ref. leánygimnázium igazgatója. A ref. Nőszövetség elnöke. Társadalmi és kulturális megmozdulások vezetője és tevékeny tagja.

Dermata Művek rt. Kolozsvár. Alakult a Renner Testvérek és tsai bőrgyár rt. és a temesvári „Turul” cipőgyár rt. Alapítke negyven millió, inv. tőke hat millió a. l. 575 Hp. Munkások száma cca 2000. Gyárt talpbőrt, különféle más bőrt, cipőárut, transmissziós szíjat stb. 1400 tonna kapacitással rendelkezik. Fiókok az ország minden nagyobb városában. Vezérgazgató Farkas Mózes.

Delly Szabó Géza zeneszerző * 1883 május 19-én Somogy Csurgón. Gimnáziumot és tanítóképzőt u. ott végzett. Zeneszerzési tanulmányaihoz Báthory Lajos tanítóképezdei tanár és zeneszerző adta az első utmutatást. Majd hosszabb külföldi tanulmányut után, 1908-ban a kolozsvári evangélikus egyház meghívására — tanítói állást vállal. Zeneszerzési és pedagógiai tanulmányait Farkas Ödön zenekonzervatóriumi igazgatónál folytatta, s tőle a zeneszerzés rejtettebb mélységeit sajátította el. Hogy mestere F. Ö. mennyire becsülte Szabó munkásságát, misem bizonyítja jobban, mint az a tény, hogy már 1 év után a konzervatóriumban az összhangzattan és zeneszerzéstani vezetését bízta rá.

Ebben az időben szereztette első nagyobb művét a — Grillparzer szövegére írt — Sappho c. három felvonásos zene drámáját. Rákosi Jenő a nagy publicista és esztétikus — meleg hangú és lelkes levélben hívja fel D. Sz. ezen operájára Herczeg Ferenc figyelmét, amely

nek a budapesti operaházi előadását, a váratlanul közbejött kommunizmus akadályozta meg. Delly Szabó orchestrikus komponista és így hangszere a zenekar. Ezt ismeri legjobban, ebben gondolkodik és érez. Másik színpadi műve a „Pater Gvardian“ című egyfelvonásos vigoperája, amelynek szövegét Bárd Oszkár írta. Egyéb zenekari művei: Simfoniattája. Dekameron suitje, Baba—suitje, (előadta a kolozsvári opera zenekar) Thais című szimfónikus költeménye, Neila c. zsidótárgyu oratoriuma, Berzsenyi Himnusza (vegyeskarral, orgona és zenekar kísérettel), Premier — Mai c, négy tételű szimfóniája, Serenád, Bach—suitje. Transilvânia—suitte. Kamara zenéje C dur quartetje, E moll szonátája 1923-ban kerültek bemutatásra. Egyházi zeneművei közül: D moll tiz részes miséjét a bpesti koronázási és a Bazilika templomban adják elő. Számptalan orgona és zongora szerzeményein kívül. kb. 60 magyar nótát is megzenésített. Legutóbbi kompozíciói közé tartoznak az eredeti román népdá-

lok művészi formában való feldolgozásai. Erdélyország — Tündérország c. dalosjátéka, most van tárgyalás alatt a budapesti színházakkal. Jelenleg „Gusztáv Adolf“ c. nagyszabású művén és F-dur miséjén dolgozik. A Romániai Magyar Dalosszövetség és különböző irodalmi társaságok pályadíjait több ízben nyerte el. A Gutenberg dal és zeneegylet és több polgári dalárda karnagya.

Darabics Félix dr. csikszeredai ügyvéd, * 1878-ban Csiktaplócán, egyetemet Kolozsvárt végzett; 1905-ben Marosvásárhelyt ügyvédi vizsgát tett, amely évben ügyvédi irodát is nyitott. A világháborúban részt vett, orosz fogságban volt, 1918-ban rövid ideig főispáni referens 1922-ben újból megnyitja ügyvédi irodáját. Még 1910-ben megalapította a Csikmegyei Székely Bankot, amelynek előbb ügyésze, a háború után pedig vezetője volt. A bank fuzionálása után (1922—1928-ig) a Transilvânia bank igaztagja és ügyésze. Jelentős szerepet visz az ügyvédkari életben: a csikmegyei ügyvédi kamarának 1926—1928-ig dékánja volt, jelenleg is mint pro-

dékán, annak vezetője. Öt éven keresztül (1925—1930) a vármegyei tanács és az állandó választmány tagja volt. A csikszeredai róm. kath. egyház tanácsosa és ügyésze. Háború előtt szerkesztette az Őrszem c. politikai és társadalmi lapot, a Csiki Lapok állandó munkatársa s négy évig annak társszerkesztője, egy évig pedig szerkesztője.

Dávid Ferenc Egylet. Alakult 1884-ben, Boros György kezdeményezésére. Első elnöke Brassai Sámuel volt. Rendezett előadássorozatot. 1887 óta kiadja az Unitárius Közlönyt és számos füzetet. Szervezte az unitárius nők szövetségét, ifjusági köröket.

Dégenfeld Miksa dr. gróf * 1884-ben Erdőszádán. A szilágy-szolnokmegyei ref. egyházmegye főjegyzője. Maga tartja fenn az erdőszádai és szamoscikói ref. népközlőket.

Darabanth Kornél esperes plébános Erdődön (Szatmár vm). * 1875-ben. Középiszkolát

Belényesen, theológiát — Szatmáron és Ungvárt végezte. Első parochiáján, a biharmegyei Virts községben öt évig működik, onnan Mezőterem (Szatmár — vm) majd Amac (Szatmár vm.) községbe kerül. Helyettes hittanár Szatmáron, rendestanár Nagyváradon 1926-ban Erdődre költözik, ahol

gk. plébános. 1923-ban c. esperes. Részt vesz a községpolitikában. 1929-ben „Dicsérjétek az Urat” c. imakönyve jelent meg.

Dragoş Constantin telekkönyvi igazgató

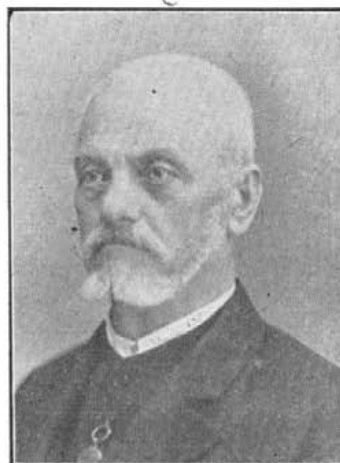
Máramarosszigeten * 1886-ban Kisgércen (Szatmár vm.) Érettiségit Naszódon, telekkönyvi vizsgát Debrecenben tett. — Felsővisó, — Királyhelmec, — Kunszentmárton, — Óradna, Szatmár és Naszódon — működött, mint igazságügyi tisztviselő, 1919 óta Máramarosszigeten — telek-

könyvi igazgató. Az Agru és Astra élethossziglani, s több más intézmény tagja.

Darabant István dr. közjegyző, * 1883-ban. Tanulmányait Kolozsvárt és Budapesten végezte. Ügyvédi pályára lép, 1923—31-ig a szatmári Ügyvédi Kamara dékánja. 1931-től haláláig Szatmáron közjegyző. Társadalmi és kulturális tevékenysége közismert, évekig volt a városi és megyei tanács tagja. Román egyházi és világi intézmények tagja volt.

Diénes Jenő lásd Ikafalvi.

Deac Dávid esperes * 1862-ben. Középiszkolát

Balázsfalván, Belényesen és Besztercenaszódon végzett, — theológiát Szamosujváron hallgatott. Több helyen lelkész. 1919 óta Szamosujváron 1b. esperes és a Kolozsvár-Szamosujvári gk. püspökségi káptalan pénztárosa. Több politikai és egyházi lap szerkesztésében vett részt.

Demian Titu dr. ügyvéd, volt polgármester, * 1896-ban. Egyetemet Kolozsvárt végzett, u. o. tett ügyvédi vizsgát, 1923 óta Szatmáron gyakorló ügyvéd. A szatmári Casa Noastra bank és az Unio vagongyár egyik jogtanácsosa. Nemzeti parasztpárti programmal részt vett a város politikában, 1933-ban választott polgármester. Altruista és társadalmi egyesületek vezetőségi tagja.

Demjén József nyug. városi vámfőnök és ellenőr, * Szatmáron 1860 március 13 án. Pol-

gári iskolát végzett Szatmáron. Tíz évig önálló kereskedő volt majd 1891-ben városi szolgálatba lép, ahol 37 évig, mint vámfőnök és ellenőr működött. Jótékony egyesületeknél fejt ki aktivitást. Minden jótékonyági és kulturális megmozdulás igaz patronusa. A Kaszinó dalárdájának negyvenhárom év óta működő és a segesvári orsz. versenyen kitüntetett tagja. Felesége Bárdoly Lujza karitatív egyesületeknél működik.

Dénes Ignác városi villamos-művek igazgatója Máramarosszigeten * Tóvároson (Komárom vm) 1871-ben. Felsőipariskolát Budapesten végzett, majd a budapesti Ganz Danubius villamos cégnél, mint művezető működött. 1901-ben a mszigeti villamos-művek művezetője, majd 1918-ban amikor a telep a város tulajdonába kerül, igazgató lesz. A Banca Comerciala, az árvagondozó igazgatóság és az izr. hitközség választmányi tagja, a Kereskedelmi és Iparkamara szigeti kirendeltségének éveken keresztül elnöke volt. Régebben szak és napilapokban szakirányú cikkei jelentek meg.

Dénes Sándor a Szamos című szatmári napilap felelős szerkesztője. Született Mikolában, Szatmármegyében. 1880 szeptember 5-én. Gimnáziumi tanulmányait Szatmáron és Máramarosszigeten, a jogot a debreceni jogakadémián és a budapesti egyetemen végezte. Mint jogász 1901-ben kezdett újságíróskodni Debrecenben Ady Endrével együtt, akinek lakótársa is volt. Budapesten a Magyar Hirlapban, az A Napban, a Borszem Jankóban, és a Világban jelentek meg írásai. Az Estnek a lap megindulása óta tudósítója és a háború alatt kiküldött hadi-tudósítója volt. Huszonhat éve szerkeszti a Szamost, amelynek rész-tulajdonosa is. 1926-ban ünnepelte újságírói működésének huszonötödik évfordulóját, amely ünnepségen az újságíró szervezet, a hivatalos város, az egyesületek és a város egész közönsége részt vett. 1912-ben nőül vette Deutsch Bellát, Bródy Sándor unokahugát. Két leánya van, akik közül Dénes Kató a Nagyváradai Naplónak, a Brassói Lapoknak a belső munkatársa, ezidő szerint a Szamosnál dolgozik. Dénes Sándor alelnöke az Erdélyi és Bánáti Népkisebbségi Újságíró Szervezetnek, amelynek életében megalakulása óta részt vesz, elnöke a Magyar Párt kultur-bizottságának, elnöke a Szatmári Újságíró Klubnak, alelnöke a szatmári Kölcsey Körnek, elnöke a Zsidó Árvagondozó szatmári kuratóriumának, alelnöke, a Színházbarátok Társaságának. A magyar világban tagja volt Szatmármegye törvényhatósági bizottságának és a román imperium óta a Magyar Párt képviselőjében tagja a vármegyei nagy-tanácsnak. Megjelent könyvei Szines riportok, Egy komitácsi újságíró feljegyzései, Újságot írok.

Déli Hirlap, politikai napilap. Alapítók: Várnay Elemér dr. és Vuchetich Endre dr. Független orgánus, mely nehéz körülményekkel megküzdve, most már jelentős olvasótáborra mondhat magának.

Dénes Kató hirlapíró * 1915 március 21-én. Újságírói munkásságát 1931-ben, tizenhat éves korában kezdte a Szamosnál, majd a Nagyváradai Napló, később a Brassói Lapok és Népujság belső munkatársa lett. 1933 óta ismét a Szamos munkatársa.

Dragos Teofil dr. ügyvéd * 1874 december 14-én Pusztahidegkuten. Középiskolát Nagybányán, egyetemet Budapesten és Bécsben végzett. Ügyvédi diplomát 1900-ban Budapesten nyert, azóta Nagybányán gyakorló ügyvéd. Egyike volt a szatmári Ügyvédi Kamara legtekintélyesebb tagjainak. Mint az Aurora Tankarékpenzlár és Hitelintézet jogtanácsosa és

később igazgatója, igen értékes közgazdasági tevékenységet fejtett ki. Nagybánya társadalmi életében jelentékeny részt vett és egyik irányítója volt az ottani várospolitikának. Magyar nemességet is kapott, tesesti és dragomiresti előnévvel. A régi impérium alatt a román nemzeti pártnak volt az alelnöke. D. T. a liberális párt eszméinek esküdtöt örök hűségét és hiába ajánlottak fel neki Maniuék már 1919-ben miniszteri tárcát. Bratianu Ionel és Vintilla legjobb politikai barátai közé tartozott. Megszervezte a szatmármegyei liberális pártot, 1922-ben a megye prefektusa, 1923-ban kamarai képviselő, az Ecsedi Láp kormánybiztosa. Elnök volt: Keresk. és Iparkamara Szatmár, Szatmármegyei liberális párt. 1933-ban újból kamarai képviselő. Román Koronarend lovagja. Meghalt 1934 január 18-án.

Deák Ferenc ref. kollégiumi tanár, tan-
könyvíró, * 1889 ben Homoród Keményfalván
(Udvarhely vm.) Az egyetem természettudomá-
nyi fakultását Kolozsvárt végezte. Szám-
tan-fizika tanár (1913) a kolozsvári áll.

polg. iskolában. A háborúban
részt vesz. 1918-ban a tordai áll-
főgimn. tanára, majd u.o. az ujon-
nan létesített uni-
tárius főgimnáziumban tanít. —
1926 óta kolozsvári ref. kollégi-
umban tanár — Az utóbbi évek-
ben négy tan-
könyve jelent
meg: Csillagá-

szaktan, Szervetlen kémia, Logaritmus és más
táblázatok, Trigonometria. — Napilapokban kü-
lönösen csillagászati cikkei jelentek meg. Az
utóbbi években sokat foglalkozott kulturális
kérdésekkel: a Székelyek Kolozsvári Társasá-
gának elnöke és az Országos Magyar Dalos-
szövetség volt titkára. Jelenleg (1933) a nagy-
enyedi Bethlen Kollégium tanára.

Deutsek Géza dr. ügyvéd, jogiírő * Gör-
gényszentimrén (Marostorda vm.) 1892-ben. Kö-
zépiskolát Marosvásárhelyt, egyetemet Kolozsvá-
rt végzett, jog és államtudományi doktor.
Ügyvédi vizsgát 1922-ben Kolozsvárt tett. 1928-
ig gyakorló ügyvéd Bánffyhunyon, Ez idő
alatt élénk részt vett a kalotaszegi magyar po-
litikai mozgalomban, amelynek egyik vezetője
volt. 1928-ban Kolozsvárra költözik és a Ma-
gyar Néppárt újjászervezésén dolgozik, ennek
főtitkára. 1930-ban, amikor a Néppárt beszün-
teli aktivitását, a szociáldemokraták táborába
lép és azóta annak egyik vezetőségi tag-
ja. (Pártvezetőségi szaktanácsos) Politikai cik-
kei különböző napilapokban, versei a „Zord
Idő” hasábjain jelentek meg. 1928-ban dr. Tor-
nya Gyulával elkészítette és közrebocsátotta
„Népkisebbségi törvénytervezet” c. kiadványt.
Jelenleg élénk tevékenységet fejt ki a munkás-
ság szociális és kulturális mozgalmában. A
Magánalkalmazottak és Magántisztviselők Orsz.
Egyesületének erdélyi elnöke.

Diénes Ödön dr. (ikafalvi) ügyvéd, * Sep-
siszemerján (Háromszék vm.) 1874-ben. Közép-

iskolai tanulmányait Nagyenyeden és Sepsiszent-
györgyön végezte, jogot Debrecenben és Buda-
pesten hallgatott. Ügyvédi vizsgát Marosvásár-
helyt tett 1906-ban, azóta Kézdivásárhelyt gya-
korló ügyvéd. A kézdi járási ref. Férfiszövetség
elnöke, MP. alelnök volt, jelenleg vm. int. biz. tag.
Kaszinó elnöke, a kézdivásárhelyi Múzeum biz.
elnöke, a Székely Nemzeti Múzeum igazgató-
sági tagja, 1907 óta a „Székely Ujság” felelős,
majd főszerkesztője. Főképp politikai, társadalmi
és szociális irányú cikkei jelennek meg.

Debreczeni István ref. lelkész Szatmáron-
* Nagyszalontán 1887 május 18-án. Theológiát
végzett Debrecenben, 1912-ben lelkészi vizsgát

tett. Segéd és ren-
des lelkész Nagy
szalontán, 1925
óta szatmári lel-
kész, tanácsbíró.
Szerkeszti a kirá-
lyhágómelléki e-
gyházkerület
hiv. lapját. Két
kötetben kiadott
egyházi beszé-
dein kívül, — irt
irodalomtörténeli
cikkeket Arany
Jánosról és meg-
írta a nagyszal-
ontai Arany Em-
lék egyesület és

Arany Múzeum történelét A szatmári Magyar
Párt kultur-bizottsági elnöke, a szatmári Köl-
csey Kör elnöke, a Károly Gáspár Irodalmi
Társaság igazgatósági tagja, a Nagykőrösi Arany
János Társaság tagja. Ujabb munkája Hit és
erkölcstan (1931.)

Dőri Ernő nyug. áll. iskolai igazgató-ta-
nitó * Hegyközkovácsi (Bihar vm.) 1868 dec.
15-én. Tanítóképzőt Szatmáron végzett. Egy
évig nevelő, majd Kaplony községben rk. fe-
lekezeli elemi iskolai tanító. Innen Szék köz-
ségbe kerül, itt három évig működött, 1896-tól
1929-ig a szilágycsehi állami iskola igazgató-
ja. A rk. egyház gondnoka, a Szilágycseh és
Vidéke Takarékpénztár igazgatósági tagja, a
Magyar Uri Kaszinó választmányi tagja és
pénztárnoka, a MP helyi tagozati pénztárnoka.
Szegény gyermekek felruházására és segélye-
zésére egyesületet alapított, amelynek éveken
keresztül elnöke volt. A régi impérium alatt a
szilágycsehi járási Tanítók Egyesületének elnö-
ke volt.

Dohy Albert dr., ügyvéd, * Kőszegremetén 1894-ben. Érettségét a szatmári ref. főgimnáziumban tett, jogot Debrecenben hallgatott. Igazságügyi pályára lép, Szatmáron törvényszéki jegyző, —

Nagykárolyban járásbíró, 1929-ben állásáról leköszön — azóta gyakorló ügyvéd. A nagykárolyi ref. egyház főgondnoka volt három évig, jelenleg: a ref. Férfiszövetség elnöke, Protestáns Társaság kör fegyelmi bizottsági elnöke és ügyésze, a Magyar Párt városi tagozati fő

jegyzője és járási ügyésze, a Polgári Társaság választmányi tagja, a Csizmadia Ipartársulat ügyésze, a Nagykarolyi Takarékpénztár Egyesület igazgatósági tagja.

Domahidy István (domahidai) földbirtokos * Nagykarolyban 1898 június 27-én. Középiszkolát, jogot és gazdasági akadémiát Debrecenben végzett. A világháborút mint tart. hadnagy küzdötte végig. Domahidán saját birtokán gazdálkodik. A Magyar Párt nagykarolyi járási tagozatának alelnöke, a nagykarolyi ref. egyházmegye tanácsbírája.

Dózsa Endre író, ősi székely primor családból származik. (Dózsa György unokatestvéreinek, Ádámnak egyenes leszármazottja). * 1857-ben Poka községben. Közigazgatási pályára lépett, 1884-ben főszolgabíró. 1901-től 1918-ig Kolozs megye alispánja. Közben 1896-90-ig a tekei kerület orsz. képviselője. Nagyobb munkáit háború előtt írta: Tied a hatalom (regény két kötetben Bp. 1899). Tine minte (3 kötet Bp. 1903). Cinka Panna (két kötet Kolozsvár 1913). Impériumváltás óta írói működésének súlypontja publicisztikára esik (Keleti Ujság, Ellenzék). Elnöke az Erdélyi Irodalmi Társaságnak, melynek konstruktivitását, — néha fölösleges aggodalommal is — védelmezi. Memoárszerű írásai — Régi jó és zord időkben — címmel 1928-ban jelentek meg. 1906 óta cs. és kir. kamarás. Több társadalmi és kultur. intézményben visz vezető szerepet.

Domján János dr. ügyvéd * 1873 február 9-én Szatmárcn. Jogi tanulmányait a debreceni

egyetemen végezte, 1901-ben nyitott ügyvédi irodát Szatmáron. Éveken át városi bizottsági tag, s a negyvennyolcas függetlenségi párt vezetéségi tagja volt. A világháborút mint százados küzdötte végig. Évekig volt a Magyar Kaszinó alelnöke, majd elnöke. Meghalt 1931 június 9-én, Szatmár város lakosságának részvétele kísérte utolsó útjára.

kosságának részvétele kísérte utolsó útjára.

Donáth László ref. lelkész, író * 1883-ban. Írásai a Zord Időkben és más erdélyi lapokban jelentek meg, 1927-ben a Temesvári Hírlap novellapályázatán első díjat nyert. 1928-ban Humoros esetek címen kötete jelent meg Kolozsvárt.

Duducz Zoltán dr. városi tiszt, főorvos Sepsiszentgyörgyön, * 1886-ban Ilyefalván (Háromszék vm). Egyetemi tanulmányait Kolozsvárt végezte, majd rövid ideig a kolozsvári klinikán gyakornok, utána a sepsiszentgyörgyi kórház alorvosa és kolozsborsai körorvos. Háború alatt a gráci 27-es ezred ezredorvos-főnöke. 1921 óta Sepsiszentgyörgy városi tiszt, főorvos. Az Erdélyi Róm. Kath. Státus egyházmegyei tanácsosa. Több társadalmi és kulturális intézmény választmányi és vezetőségi tagja. Romániában érvényes egészségügyi törvényeket és szabályrendeleteket magyarra fordította és kiadta. (1922) Az egészségügyi érdemkereszt tulajdonosa. A Román Koronarend tisztje. Napilapokban jelennek meg egészségügyi és szociális cikkei.

Dsida Jenő lírikus * Szatmáron 1907-ben. Kolozsvárra kerül, ahol a Pásztortűz technikai szerkesztője. Valamennyi erdélyi és néhány budapesti lap hozza verseit. 1931 óta az Erdélyi Lapok kolozsvári tudósítója.

Diószeghy Sándor * Zilahon 1890-ben. Középiszkolát tanult Zilahon, 1912 óta önálló hentes és mészáros iparos. A zilahi Ipartestület elnöke, a M P helyi tagozati alelnöke, a Zilahi Sport Klub elnöke. Mint városi tanácsos részt vesz a város-politikában.

Dezső Miklós (dálnoki) gyógyszerész, festőművész * 1890 július 14.én Pécsen. Középiskoláit Nagyenyeden, egyetemet Kolozsvárt végzett, 1919-ben nyert gyógyszerész-diplomát. Jelenleg

Nagyajtán gyógyszerértulajdonos. A közéletben jelentős szerepet visz; ref. egyházkerületi képviselő egyház—községi presbiter, községe kulturmegmozdulásaiban — élénk részt vesz. Festőművészeti tanulmányait még gyermek korában Pataky László festőművésznél, majd a Merész—Miller festő iskolájában

végezte. Főleg a székely motívumokra fekteti a fősúlyt. Erősen impresszionista, legujabban a modern irányzat követője. Erdély nagyobb városaiban és Bukarestben eddig tizenegy kiállítást rendezett. A Székely Nemzeti Múzeum őt festményét vásárolta meg. Foglalkozik olaj, aquarell és pasztell festéssel.

Drágus István ipartestületi elnök, * 1871 november 11.én Nagykárolyban. 1895 óta u. ott önálló bádigos iparos. Már kora ifjúsága óta az iparos társadalom szellemi és kulturális fejlesztésén fáradozik. A Kath. Legényegylet örökös diszelnöke, 1920 óta az Ipartestület el-

nöke (annak előbb éveken keresztül alelnöke volt). 1927 ben az Iparos Temetkezési Egyletet, 1930-ban az Iparos Otthont szervezte meg s azok vezetésében szintén részt vesz. Harminc év óta kereskedelmi és iparkamarai tag, városi tanácsos. Az új impériumig fennálló Kossuth asztaltársaság elnöke volt. Több ipari kiállításon vett részt s diszoklevelet nyert. Az iparoság érdekeit szolgáló cikkei erdélyi napilapokban jelentek meg, verseit pedig Sugard néven közölték.

Demeter Ferenc * 1889-ben Bögöz községben. (Udvarhely vm.) Munkás gimnáziumot végzett Budapesten, u. ott praktizált, 1920 óta ön-

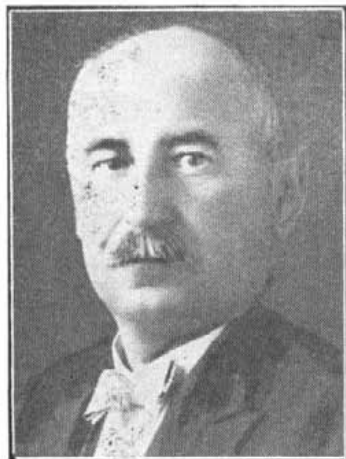
álló szabómester. Kolozsvárt. Iparos mozgalmakban vesz részt, a Kolozsvári Iparos Egylet alelnöke s a jólékonyságiügyszakosztály elnöke, az Iparos Egylet Ágmenházának elnöke és főgondnoka, a Magyar Párt tagja, ref. cserkész csapat vezetőségi tagja. A szabóiparosok szaklapjában je-

lennek meg szakcikkei. Egy nagyobb szabászati szakkönyvet írt, saját illusztrációkkal ellátva, amely munkájáért diszoklevelet nyert.

E

Egyetemi Könyvtár (a kolozsvári egyetem könyvtára) mai könyvanyaga közel 500,000 kötet, amely szám az E. K. régi anyagából, az E. M. E. könyvtárából és az 1919—1933 évek szaporulatából adódik össze. Az E. K. függeléke az ugyanazon épületben elhelyezett népkönyvtár, mely az ifjúság és a nagyközönség számára áll nyitva. Az E. K. fölött az ellenőrzést az egyetemi szenátus nevében egy bizottság gyakorolja.

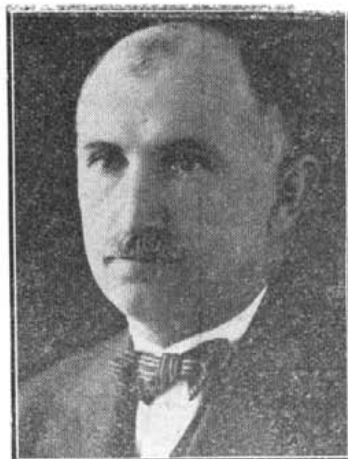
Elekes Dénes dr. (derzsi) ügyvéd, földbirtokos * Siménfalván (Udvarhely vm) 1880-ban. Középiskolát Székelykeresztúron és Kolozsvárt, egyetemet Kolozsvárt végzett, jog és államtudományi doktor. Ügyvédi vizsgát Marosvásárhelyt tett 1906-ban

amikor ügyvédi irodát nyit. A M P megyei alelnöke, vmegyei tanács alelnöke, a kereszturi unitárius főgimnázium főgondnoka— (15 év óta). 1931-ben megszervezte az első magyar téli gazdasági iskolát, amelynek felügyelő gondnoka. A Gazdasági és Hitel-szövetkezetek

Szövetségének igazgatósági tagja és az ellenőrző Uniónak alelnöke. Az Unió kebelében működő székelyföldi tejszövetkezetek csoportjának, a Transylvániának választmányi elnöke. Egyházi főtanács és képviselő tanács tagja. Alelnöke volt az udvarhelymegyei Gazdasági Egyesületnek 1926-ig. Szövetkezeti és egyházi cikkei a napi sajtóban és egyházi lapokban jelennek meg. A forradalom idején, mint a nemzeti tanács elnöke tartotta fenn a rendet.

Elekes Domokos dr. (derzsi) ügyvéd, földbirtokos * 1889-ben Siménfalván. Középiskolát Székelykeresztúron és Kolozsvárt végzett, jogot Kolozsvárt hallgatott, jog és államtudományi doktor. Ügyvédi vizsgát 1915-ben Marosvásárhelyt tett. — Gazdasági akadémiát Kolozsvárt végzett.

A világháborúban többször kitüntették. Háború után — gyakorló ügyvéd. Unitárius egyházi főtanács és egyházi képviselő tanács tagja, a székelykereszturi unitárius egyházkör felü-

gyelő-gondnoka, a székelykereszturi főgimnázium mellett alakult iskolafenntartó bizottság elnöke, a M P kereszturi tagozati elnöke, vármegyei intéző bizottság tagja, a sportegylet és iparos dalárda alapítója és azok diszelnöke, a kereszturi kaszinó volt elnöke. Egyházi lapokban egyházpolitikai és iskolapolitikai értekezései, a napi sajtóban vezércikkei jelennek meg. Az unitárius főgimnázium fenntartása érdekében munkálkodott.

Elekes Miklós dr. kolozsvári főorvos, * 1897 szept. 3.-án Óbecsén. Érettségét Brassóban tett, egyetemi tanulmányokat Budapest, Bécs és Kolozsvárt végzett. 1920—1926 a kolozsvári elmeklinikán tanársegéd, 1930 óta a zsidó kórház ideggyógyász főorvosa. Számos dolgozata az elme és idegkörtan, valamint az agyszövet-tan köréből megjelent francia és olasz szaklapokban és a napisajtóban. E témakörből előadás-sorozatot is tartott. A kolozsvári Pályaválasztási Tanácsadó pszihotechnikai vezetője.

Ellenzék politikai napilap, alapította Bartha Miklós és az ő szerkesztésében indult meg Kolozsvárt 1880-ban. 1920-ban Dobó Ferenc dr. a főszerkesztő, dr. Groisz László a felelős szerkesztő. 1926 től dr. Somodi András, míg a főszerkesztői ügykört Groisz László tölti be, ugyanekkor a tényleges szerkesztő Kuncz Aladár, az irodalmi melléklet szerkesztője Áprily Lajos. Magyar kisebbségi alapon áll, különösen vezércikkei keltenek országszerte nagy feltűnést, amelyeket Spectátor név alatt Krenner Miklós dr. az Erdélyi és Bánsági Kisebbségi Ujságírószervezet (1932-ig) elnöke ír. 1933-ban felelős szerkesztő Szentlimrei Jenő.

Ehrlich István dr. ügyvéd Kolozsvárt, *

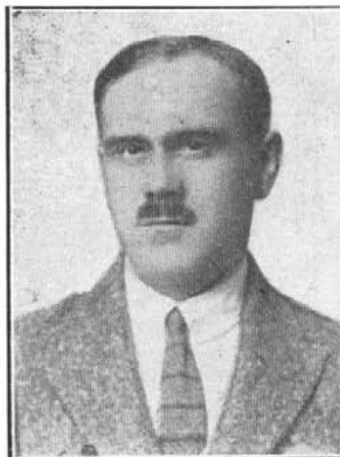
Erzsébetváros, 1896-ban. Kereskedelmi akadémiát és jogot végzett, 1921 óta gyakorló ügyvéd. Hét éven keresztül a Kolozsvári Nemzeti Kaszinó titkára volt, jelenleg annak ügyésze. A Lapkiadó rt. és a Keleti Újság ügyésze. Magyar társadalmi és kultur-mozgalmak vezetésében és az

OMP tagozati vezetőségében vesz részt.

Elfer Aladár dr. orvos, egyetemi tanár, * 1876-ban Hevesen. Középiskolát Miskolcra, egyetemet Budapesten végzett. Diploma után báró Korányi Sándor mellett dolgozott, majd hosszabb külföldi tanulmányutakat tesz. 1905-ben Kolozsvárra kerül Purjesz professzor belklinikájára, hol asszisztens, majd adjunktus, később mint tanár a belgyógyászati diagnosztika előadója. Impérium-változás óta belgyógyászati gyakorlatot folytat. Több külföldi orvostársaság tagja. Tudományos dolgozatai az orvoschimia és a belgyógyászat köréből jelentek meg bel- és külföldi szaklapokban.

Elekes Ferenc pénzügyi főtanácsos, * Pécsen 1887-ben. Érettségét Ujvidéken tett, jogot Budapesten végzett. Pénzügyi pályára lépett, Ujvidék, Szabadka, Magyarlápás és Budapesten működött. 1915 óta a dési pénzügyigazgatóság főtanácsosa, a pénztári ügyosztály vezetője. Ref. egyházi presbiter és gazdasági bizottsági tag.

Enyedi Lajos dr. (szatmári) ügyvéd. * Balázsfalván 1881-ben. Középiskolát Nagyenyeden, jogi tanulmányait Kolozsvárt végezte, ügyvédi vizsgát 1908-ban Marosvásárhelyt tett, azóta gyakorló ügyvéd Balázsfalván. —

A MP városi tagozati elnöke, megyei bizottsági tag a ref. egyházközösség főgondnoka, a ref. Férfiszövetség elnöke, egyházmegyei tanácsos és világi képviselő, a Balázsfalvi Takarékpénztár rt. ügyésze és igazgatósági tagja, több pénzintézet igazgatója, a Magyar Kaszinó elnöke.

viselő, a Balázsfalvi Takarékpénztár rt. ügyésze és igazgatósági tagja, több pénzintézet igazgatója, a Magyar Kaszinó elnöke.

Erber Dezső bankvezér, * 1883-ban Debrecenben. Kereskedelmi akadémiát Budapesten végzett, utána a bankpályára lép, s a Magyar Általános Hitelbank központjában működik. 1922-ben a nagyváradi fiók igazgatója, 1930 óta pedig a temesvári fiókot vezeti és a MÁH romániai érdekeltségeinek, illetőleg fiókjainak vezérigazgatója. Számos társadalmi és gazdasági egyesületnél tölt be vezető szerepet. A sajtó, irodalom és minden kulturális megmozdulás igaz pártolója.

Erszényes Samu dr. ügyvéd, * Keresden (Nagyküküllő vm) 1893-ban. Érettségét Nagyenyeden tett, jogot Kolozsvárt végzett és ugyanitt ügyvédi vizsgát is tett. Jog és államtudományi doktor. A háborúban is részt vett, több kiténtetést nyert. 1921 óta gyakorló ügyvéd Kolozsvárt. A MP kolozsvári tagozati, s a Székelyek Kolozsvári Társaságának ügyésze. — Magyar

társadalmi és kulturális megmozdulások vezetője és egyik szervező egyénisége.

Erdei Gyula építész * Ujnémeten (Szilágy vm) 1881-ben. Középiskolát Szatmáron végzett

építészeti oklevelét Budapesten nyert 1918 óta önálló építész-vállalkozó. A Szatmári Ipartestület volt elnöke, — az Iparostanonc iskola elnöke, a fa és fémipari szakiskola tanácsosa, gk. presbiter, a vmegyei iskola-bizottság tagja. — Számos középületet, iskolát és bérházat épített.

A Nemzeti Paraszpárt szatmármegyei tagozati alelnöke.

Erdei István * 1884-ben Szatmáron. Is-

kolai végzettsége után timár mesterséget tanul, huszonöt esztendeje önálló timár iparos Szatmáron. A Timár Ipartársulat jegyzője, — Iparos Olthon vál. tagja; Iparos Aggmenház intéző-bizottsági tagja, a Szatmár Némeli ref. egyház presbitere, a M. P. intézőbizottsági tagja. A

háború alatt — 6

éven keresztül szibériai hadifogságban volt.

Erdélyi Bank és Takarékpénztár rt., Kolozsvár. Alapítva: 1894. Alapítke: 40 millió. Tartalékalapok: 9 millió. Az igazgatóság elnöke: D. N. Chrissoveloni. Vezérigazgató: Hargittay Bertalan. Fiókok: Brassó, Nagyszében, Nagyvárad, Torda, Marosvásárhely, Szászrégen, Szatmár, Temesvár. Érdekközösségben a Banca Chrissoveloni S. A. Bucuresti és a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank, Budapest, intézetekkel.

Erdélyi Leszámitoló és Pénzváltó Bank rt., Kolozsvár. Alapítva: 1922. Alapítke: 20 millió. Tartalékalapok: 2 millió. Ügyvezető igazgató: Ritók Lajos.

Erdődy Sándorné szül. Kerekes Erzsébet, tanítónő. Tanítói oklevelét a szatmári református tanítóképzőben szerezte 1910-ben. Tanít a szatmárhegyi áll. elemi iskolában, —

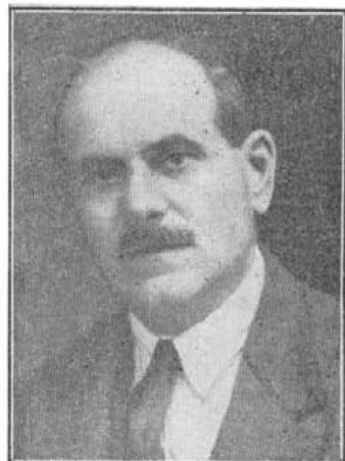

majd az impérium változáskor állásától megvált. Református közéletben fejt ki tevékenységet. A Lórántffy Zsuzsanna Egyesület, vigalmi bizottsági elnöke és az összes kulturmegmozdulások aktív részt-

vevője és egyik vezetője.

Engli János adóhivatali főnök Avasujvárosban. * Rónaszéken 1891-ben. Középiskolát Máramaroszigeten végzett, 1905-ben sóbányai tisztviselő, majd segédjegyző Felsőrónán. 1921-ben az avasujvárosi adóhivatalhoz kerül, melynek ezidőszerint főnöke. Az Erdélyi Rokkant és Nyugdíjgyesület jegyzője, a felsőújfalusi rk. egyháztanács tagja.

Erneszt Antal ipartestületi elnök Margittán. * 1882-ben Érkörtvélyesen (Szilágy vm). Középiskolát és technológiát Budapesten végzett, fémipari pályára lép s mint művezető mű-

ködika Csermely-völgyi Vasgyár Kassa, Braun és Linkenberg vasgyár, Nagytapolca Schlawkovszky vasgyár Miskolcz és a felvidéki Singer varrógépgyár üzemeinél. 1911 óta Margittán önálló mechanikus. Az ottani Ipartestületnek másodizben elnöke, a róm. kath. egyház és iskolaszék tag-

ja, éveken keresztül volt tűzoltófőparancsnok, a Magyar Párt központi választmányi tagja és a helyi tagozat alelnöke. A Margittai Újság „Ipartestületi Közlöny” c. rovatának szerkesztője.

EMKE (Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület) székhelye Kolozsvár. Működése 1884 dec. 27.-én indult meg. Célja: társadalmi uton Erdély magyarsága közt a népnevelés és nép-jólét terjesztése. A nagy politikai változás előtt e nagyszabású céloknak megfelelő működést is fejtett ki: felsőbb iskolai tanulók számára fenntartott kollégiumnak, az algyógyi földműves iskolának, százakra menő alsóbb iskoláknak, népkönyvtáraknak felállításával és nagyszámu történelmi és irodalmi műnek kiadásával. Az EMKE létesítette Erdélyben az első ipar-, fogasztási- és hitelszövetkezeteket. Szabályozólag folyt be az erdélyi földbirtokviszonyok és a hitelügy szervezésének kérdésébe. Az erdélyi ipar fejlesztése érdekében nemzetiségi különbségtetés nélkül honi iparpártoló mozgalmakat is szervezett. Ingó vagyonát a háboru alatt hadikölcsönökbe fektette, ingatlanait (mintegy háromszázezer hold földet) az agrár-reform folyamán veszítette el. Jogi személyiségét megszerezte, de módosított alapszabályai jóváhagyásához még nem jutott hozzá s így működése megbénított. Elnöke ifj. gr. Beldi Kálmán, alelnökei br. Jósika Gábor és dr. Sárkány Lajos, alelnök főtitkár: pákai Sándor József, főpénztárosa: Bocsánczy László. (V. ö. p. Sándor József: »Az EMKE megalapítása és negyedszázados működése«, Kvár 1910.)

Erdélyi Helikon. Kemény János báró meghívására 1926 júniusában erdélyi írók és költők számottevő csoportja gyülekezett össze Marosvécsen s a csoport tagjai írói munkaközösség alapítását határozták el. Erdélyi Helikon néven létrejött szabad társulás az övék, jórészi könyveik kiadására irányult. Évente egyszer tartott összejöveteleik eredménye eddig: szorosabb kapcsolat létesítése az Erdélyi Szépművés Céhvel (l. o.) a „Helikon“ folyóirat megalapítása, irodalmi előadás ciklusok rendezése. A kívülmaradtak heves támadást intéztek a Helikon ellen, de idők folyamán nyilvánvaló lett, hogy a Helikon nem vindikálja az erdélyi írók összeségének képviseletét. 1933-ban a Helikon néhány tagja, Tabéry Géza és Berde Mária vezetésével kiváltak és EMIR (Erdélyi Magyar Írói Rend) név alatt könyvkiadó vállalat összehozásán fáradoznak. A Helikon főszerkesztője Kisbán Miklós (gróf Bánffy Miklós).

Erdélyi Irodalmi Társaság. Alapítva: 1880-ban, nemzeti irányu szépirodalmi értékek védelmére és pártfogására. Első elnöke gróf Kuun Géza volt. 1912 óta Dózsa Endre áll az E. I. T. élén. Impérium-változás után átdolgo-

zolt alapszabályokkal működött tovább. Magyarországon élő tagjait részint tiszteletbeli, részint kültagokká minősítette át. Kiadványai: öt kötet Évkönyv Ferenczi Zoltán szerkesztésében, 1912-től néhány évfolyam Erdélyi Lapok (szerkesztők: Kisbán Miklós, Kovács Dezső, Kies Ernő; Petelei István, elbeszélései, Lovassy Andor elbeszélései, Seprődi János; Eredeti székely dalok és az E. I. T. almanachja, 1921. Évenként 12–14 felolvasó ülést tartanak. 1925-ben (br. Bánffy Ferenc adományából) 30 000 lej pályadíjat tűzött ki Erdély történelének megírására, 1926-ban (Jakabffy Elemér adományából) 5000 lej egyfelvonásosra. 1928-ban a (kultusz miniszterium 30.000 lejes hozzásegítésével) román költőkből összeválogatott magyar nyelvű lírai antológiát adott ki. Bilay Árpád, Kristóf György és Kádár Imre szerkesztésével.

Erdélyi Gazdasági Egylet. Alapítva: 1844-ben. Működési köre kiterjed az egész mai Erdélyre. Szakosztályai tudományos és gyakorlati munkásságot fejtenek ki a gazdasági élet és gazdasági tudás szintjének emelésére. Az egyesület modern gazdasági eszközök bemutatásával, termelési kísérletekkel, tudományos felolvasásokkal, legujjabban tanulmányi kirándulásokkal is szolgálja céljait. Az irodalmi szakosztály eddig hatvan darab gazdasági szakmunkát adott ki. Hivatalos lapja, a közel hatvan éve fennálló „Erdélyi Gazda“, főszerkesztője: Török Bálint. Az EGE elnöke dr. gróf Bethlen György, alelnökei Szász István és gróf Bethlen László. Titkár: Török Bálint.

Erdélyrészi Méhész Egyesület. Alapítva: 1880-ban, a méhészek egytáborba való tömörítésére, a méhészet fejlesztésére és kellő propagálására. Hivatalos lapja, a negyvenhét év óta megjelenő Méhészeti Közlöny, amelynek szerkesztője Török Bálint. Az egyesület elnöke dr. gróf Bethlen László.

Erdélyi Múzeum Egyesület Muzeuma. Az összes gyűjteményekben minleg 100.000 tárgy van. Négy nagy osztálya van: 1. Régiség osztály, amely hét alosztályból áll: egyiptomi, történelemelőtti, római, középkori, modern, etnográfiai és éremtani alosztályból. 2. Növény-tani osztály. 3. Állattani osztály. 4. Ásvány és földtani osztály, amely didaktikus, tudományos vizsgálatokra szolgáló és technológiai alosztályokra oszlik. A muzeumban rengeteg műtörténeti ritkaság van; legértékesebb darabja a régiségosztályban elhelyezett: „Apahidi kincs“ Könyvtárának 179.000 kötetből álló gyűjteménye van.

Erdélyi Múzeum Egyesület. Alapításának gondolata 1791-ig nyúlik vissza, a Magyar Nyelvművelő Társaság gyűjtő kezdeményezéséig. 1856-ban gróf Mikó Imre veti meg alapjál kolozsvári líz holdas belső telkének, a rajta levő épületeknek és gazdag muzeumi anyagnak adományozásával. Általános tárgy- és pénz megajánlások követték a példát s így a múzeum társadalmi uton létrejött. Az egyesület első kidolgozott alapszabályai erdélyi magyar muzeumot kívántak létesíteni. Azonban az osztrák abszolút kormány nem engedélyezte a magyar jelleg kifejezését; ellenben megengedte, hogy az egyesület maga határozzon alakuló közgyűlésén nyelve és ezzel jellege fölött. 1857-ben az erdélyi osztrák főkormányzó jelenlétében megtartott közgyűlés 383 jtkos szavazattal a magyar szervezeti és kormányzati nyelv mellett nyilatkozott. Az EME így nyelvében és szervezetében teljesen magyar társadalmi egyesület lett és 1864-ben már teljes szervezetében működött. A múzeum alapítás és fenntartás mellett elejétől fogva a tudományos működést is felvette programjába. Havonta tartott tudományos ülései anyagát a Brassai Sámuel által szerkesztett Évkönyvekben már 1861-től kiadta. Utóbb folyóiratokat indított s 1918-ig összes kiadványai meghaladták a 150 kötetet. Az egyesület tagjai az 1857-iki kiegyezés után megapadtak, anyagi ereje nem volt elég s így midőn 1872-ben a második magyar egyetem Kolozsvárt felállították, ennek az EME gyűjteményét évi 5000 forintért ötven évre ugy adta bérbe, hogy a helyiségekről és a tisztviselői kar nagyobb részéről az egyetem gondoskodott. A szerződést aztán 1895-ben azzal újították meg, hogy az mindaddig fennáll, míg Kolozsvárt a Ferencz József Tudomány Egyetem fennáll. 1908—1918-ig a magyar vallás és közoktatásügyi minisztérium tetemes államsegéllyel mozdította elő a gyűjtemények szaporítását s kisebb összegekkel látogatta a szakosztályok tudományos működését is. Így érte az Egyesületet az 1918-iki forradalom és az impériumváltozás. A nagyszabedbeni Román Kormányzótanács 1919 májusban és szeptemberében a román állam, illetve a kolozsvári román egyetem használatára átvette a magyar államtól kezeltetett muzeumi gyűjteményeket, de elismerte azokhoz az Egyesület tulajdonjogát. Az EME — mint magánjogi szerződő fél — az átvétel jogosságát nem ismerle el, de a használat szabályozására tárgyalásokat kezdett, majd 1921 december 29.-én újja alakulva, elnökévé Ab-ránfalvi Ugron Istvánt, alelnökévé gróf Teleki

Árvédot és dr. Papp Józsefet választotta s az új vezetőség 1922 elején új bérszerződésre tett ajánlatot a román kormánynak. Azóta annak elintézését többször sürgette, 1926-ban új tárgyalást folytatott, de a bérszerződés ügye még függőben van. Az egyesület egyedüli számotlevő jövedelmi alapjául Wass Otilia grófnő által hagyományozott kolozsvári ház maradt. 1920—1925 a bölcsészeti és természettudományi szakosztály több előadássorozatot rendezett (népszerű és tudományos előadások), az orvosi sz. osztály egyideig Orvosi Hetilapot is adott ki. 1925-ben — a régi elnökség lemondása után — gr. Wass Béla lett az EME elnöke, alelnökei br. Mannsberg Sándor és Torma Miklós lettek. Ez időtől a működés tempója fokozottabb. 1928-tól az előadások a Minerva könyvtár füzeteiben jelennek meg. Akadtak olyan törekvések, amelyek az EME-t részben taginvázió, részben gyűjteményei elvétele révén a magyar művelődés szolgálatától elvonni igyekeztek, de a román méltányosság és józanság lehiggasztotta a túlzó irányzatot s így az EME tovább teljesítheti vállalt hivatását.

Erdélyi Kárpát Egyesület. Alapítva: 1891-ben Kolozsvárt. Célja a turistaság, a néprajz, a fürdő és az idegenforgalom előmozdítása volt. Közlönye az „Erdély” című folyóirat, 1895-ben jelenik meg először Radnóti Dezső szerkesztésében s az egyesület tagjai tagdíj fejében kapták 1918-ig, amikor a lap egyideig szünetelt, 1930-ban indult újból Orosz Endre, az egyesület főtitkára szerkesztésében. Balneológiai, néprajzi, majd 1898-ban kerékpáros szakosztály is létesült, 35 vidéki osztállyal, 200 ügyvivősséggel, 3500 taggal és 11 menedékházzal. Biharmegyében Czárán Gyula végzett hatalmas munkát az egyesület fejlesztésében. 1902-ben Kolozsvárt, Mátyás király szülőházában az egyesület megnyitja gazdag táj és néprajzi múzeumát, ugyanígy kap elhelyezést, mintegy 5000 kötetre menő könyvtára is. Az egyesület elnökei voltak: gr. Bethlen Bálint, br. Feilit Arthur, Heppes Miklós, gr. Lázár István, dr. Haller Gusztáv, dr. Szádeczky Gyula. Jelenlegi elnök: dr. gróf Logothelti Orosz, főtitkára Orosz Endre. Az egyesületnek jelenleg: turista, gazdasági és propaganda, fotó, kerékpáros, balneológiai szakosztálya van.

Erdélyi Szemle. 1915-ben alapította és szerkesztette 1920 végéig: S Nagy László. Ettől kezdve a Minerva kiadásában Pásztorlúcz címmel jelenik meg. 1928-tól S Nagy László újból ezzel a címmel indított folyóiratot.

Erdélyi Kárpát Múzeum. Az EKE múzeuma, Kolozsvárt Mátyás király szülőházában. Négy részből áll: történelmi, fürdőügyi, néprajzi és turista múzeum. Alapítva: 1896-ban rendezett néprajzi bál jövedelméből felretett 3000 koronából. 1898-ban alakította meg az EKE néprajzi osztályát gróf Kuun Géza elnöklésével, dr. Szádeczky Lajos és dr. Herrmann Antal alelnöklésével, József Ágost főherceg védnöksége alatt. Rendszeres gyűjtést tartanak: a Székelyföldön Kovács Géza litkár, Vikol Béla tag, a Nyíki völgyében, Orosz Endre Apahidán és a Mezőségen, majd Jankó János a Magyar Nemzeti Múzeum néprajzi osztályának igazgatója, mintegy hétezer darabot gyűjt össze és helyez el, Jankó halála után dr. Semayer Vilibáld rendezte be teljesen a múzeumot. Felbecsülhetetlen értékű gyűjteményeit kiránduló csoportok légiói és az átutazó idegenek keresik fel. 1922 okt. 7-én már a 100.000-ik látogatót jegyezte fel a múzeum krónikája. A történelmi gyűjtemény értékesebb tárgyai: Apalfy Mihály XVII. századbeli templomi széke, urvacsora kancsók, Bethlen Gáborné—Brandenburgi Katalin fejedelem asszony disszoknyája, Beldi Pál fullajtár csizmái, a Mátyás-szobor pályázatán részt vett pályaművek, az EKE Erzsébet lobogója. A fürdőügyi gyűjtemény Hankó Vilmos nevéhez fűződik tízezernél több ásványvizes üvegek, fürdő térképeket, grafikai táblázatokat és fényképet gyűjtött össze. A néprajzi gyűjteményben tájképek, térképek, templomi képek, magyar parasztházak felszerelése, kalotaszegi szoba, konyha, székelykapu, szőlőselek, varrottasok, fonottasok, az ezekhez való szerszámok, a népies fazekasság termékeit, ősfoglalkozások, földművelés és pásztorélet szerszámait nyertek elhelyezést. A múzeum minden délelőtt 9—1-ig, délután 3—5-ig nyitva van. Jelenlegi igazgatója dr. Roska Márton, helyettes igazgató Merza Gyula. Múzeumőr: Orosz Endre.

Erdélyi Ref. Egyházkerület. Az impériumváltozás Nagy Károlyt találta az Egyházkerület püspöki székében. Harcos, erős egyénisége, melynek a békeidők szűkebb akcióterületén a belső egyházi adminisztráció, tudományos működés és szónoki katedra nyújtottak kiélési alkalmat, most a küzdelmes tennivalók torlódó sokaságával találta szemben magát. Az egyetemes magyar ref. egyházzal az összeköttetés máról-holnapra megszakadt. (A nagyszombati Kormányzó Tanács már a legelső hetekben a Budapesttel való minden összeköttetés megszakítását követelte.) Az októberi forradalom és

a hirtelen átalakulás zavarai, melyek az egyházmegyék életében is dezorientációt teremtettek s károsan hatottak ki úgy az egyházi, mint az iskolai fegyelmre, a kormányrendeletek mihamar meginduló lavínája az Egyházkerületet nehezen s csak részleteiben megoldható feladatok elé állították. Főbenjáró elhatározások váltak szükségessé, melyek az Egyházkerületi Közgyűlés kompetenciáját igényelték, de ennek összehívását a gyülekezeti tilalmak lehetetlenné tették. Intézkedéseinek megítélésében a püspök csak lelkiismeretére és kevésszámú papi és világi segédletére támaszkodhatott. 1921-ben — hosszas huza-vona után — a közgyűlés összehívását végre megengedték. De az eddig eltelt idő alatt az agrár-reform végrehajtása megindult, az iskolákért kezdett harc már javában lángolt s az első közgyűlés már anyagi és morális veszteségek fajtáival állt szemben. És végig az impérium éveiben az Egyházkerület a védelem átütődjében állott, a belső építőmunka végzésére (bár szükségessége minden igazgatótanács- és közgyűlésen hangsúlyoztatott s a lehetőségnyújtotta keretek közt folyt munka ezen a téren is) alig maradt idő és erő és teljesen hiányzott a kellő nyugalom. Egyházközigazgatási téren, mint a legnehezebb (máig sem megoldott) feladat, a Romániai Egyetemes Ref. egyház megalkotása jelentkezett. A lisztántúli egyházkerület Romániához csatolt egyházmegyéinek egy része — központ és vezérlet nélkül maradván — arra kérte az erdélyi egyházkerületet, hogy feleltük a felelősséget átvegye. Másik része az egyházmegyéknek, élükön a bihari egyházmegyével, önálló egyházkerületté szervezkedést sürgetett. A bukaresti kultuszminisztérium valamennyi királyhágóntúli egyházmegyének az ERE adminisztrációja alá vételét kívánta. Az egyházkerület ideiglenes érvénnyel eleget tett a kérelmező egyházmegyék óhajlásának, de elvi álláspontja az volt, hogy a királyhágóntúli egyházmegyéknek önálló szervezkedését lehetővé kell tenni, mert a „többszázados különállás folytán elűtő alkotmány és szervezet kizárja az egységbefoglalást”. Egy magasabb egységnek, a Romániai Egyetemes Ref. Egyház megteremtését azonban szükségesnek tartotta és előmunkálta az erdélyi egyházkerületet. A zsinat összehívására — a közben megalakult új Egyházkerülettel összedolgozva — az intézkedéseket megtette és a képviselőket mindkét oldalon meg is választották. Fontos közigazgatási intézkedés volt még az Óromániai Egyházmegye megszerzése. Az elemi, középfokú és

magasabb iskolázás terén alig megoldható feladatok vártak az Egyházkerületre. A magyar állami iskolák átvétele folytán a tanulók ezrei maradtak iskola nélkül s az Egyháznak, ha négy évszázados nevelő hivatásáról lemondani nem akart, nevelési eszményeit feláldozni nem akarta, meg kellett mentenie a magyar iskolát. A bezárt iskolák helyébe újakat nyitott, annál is inkább, mert a Consiliu Dirigent kultuszreszortjának főnöke dr. Braniste Valeriu szerint a kormány programja: a nemzeti kisebbségek kulturigényeit a felekezeti iskolák ulján elégíteni ki. Az erdélyi egyházkerület a magyar impérium alatt — magánjogi szerződéssel — állami kezelésbe adott iskoláira nézve, ezt a szerződést az impérium-változással megszüntnek tekintette és jelentette ki, a volt állami tanítókból megszervezte tanítói karát s 1920–21 évben 174 felekezeti népiskolája helyett 573 iskolája működött, a régi 287 helyett 609 tanterővel. Új középiskolát is állított fel: a főgimnáziumok számát 7-ről 11-re, a leánygimnáziumok számát 0-ról 2-re, a tanítóképzőket 1-ről 3-ra, a felsőkereskedelmi iskolákét 1-ről 5-re, a polgári iskolákét 1-ről 15-re szaporította úgy, hogy összes középiskolái száma 37-re emelkedett. Ez iskolák tanárait a megszünt magyar állami iskolák tanárait alkalmazták, természetesen a bizonytalan helyzetre való tekintettel csak ideiglenes jelleggel. A magyar főiskolai oktatás terén (aminek inaugurálása a kolozsvári egyetem átvétele és a magyar tanári kar succrescentiájának, a jövőre nézve fenyegető elapadása folytán vált szűkességgé) a Tanárképezde jelzi az Egyházkerület munkássága nyomát. A Ref. Theológiával (némi adminisztratív) kapcsolatban 1920–21 tanévben kezdte meg működését a Tanárképezde hat tudomány-azaka (filozofia-pedagógia, klassz. és modern filológia, történelem, földrajz, természettudomány, matematika, társadalomtudomány) 37 előadó tanárral. Elnöke dr. Márki Sándor, al-elnöke dr. Bartók György volt. Hallgatóinak száma az év mindkét szemeszterében 190 volt. (Két és fél évi működés után, működési engedélyét a kormány azzal az indokolással vonta vissza, hogy a tanárképzés az egyetemek feladata.) Az elemi és középiskolák szabad működése elé is csakhamar akadályok tornyosultak. Braniste Valeriu megértőbb felfogását a néppárt és liberális kormányok kultuszminisztereinek az a jogi felfogása váltotta fel, hogy a román államnak, mint a magyar állam jogutódjának a szerződéses viszonyú iskolák épületeiben is állami iskolákat kell felállítania. Az

ezen iskolaépületekben elhelyezkedett felekezeti népiskoláknak ki kellett vonulniok. Megfelelő más helyiség nem mindig akadt s egyébként is szigorú kritériumok érvényesültek az alkalmasság megállapítása körül, a volt állami tanítók jórésze — az esküt letéve — az új állami iskoláknál helyezkedett el, a felekezeti iskolák száma lecsökkent. Súlyos helyzet elé állította az Egyházkerületet az az állami követelés is, hogy a felekezeti iskolák tanszemélyzetének az államiakéval egyenlő fizetést adjon, míg az iskolák államsegélye egyre készelt. Nehezítette a helyzetet a megfelelő tankönyvek hiánya is, új tankönyvek íratása és kiadása csak succsesszive vált lehetségessé. Az újonnan alakult középiskolák jórésze is elszenvedt az iskolarendeletek, nyelv és tantervi nehézségek pergőtüzében. A régi évszázados kollégiumok életére is rásúlyosodott a kétnyelvű oktatás, a másvallású tanulók és magántanulók felvételének eltiltása, (Anghelescu iskolarendeletei) az abszolváló, illetve a baccalaureatusi vizsga, a „Magánoktatási Törvény” élelbeléptelése (M. O. 1925 XII. 22). A szásvárosi Kuun kollégium nyilvánossági jogát megvonták, ennek következtében elnéptelenedett liceumi tagozatot az egyházkerület beszüntette. A zilahi kollégium is elvesztette nyilvánossági jogát, a kolozsvári leánygimnázium nyilvánossági jogát csak 1928-ban kapta meg. A koedukáció eltiltása is súlyosan nehezedett a ref. intézetekre. Az iskoláért harcoló Egyházkerület helyzetét még válságosabbá tették az anyagi bajok. Az agrár-reform végrehajtása során számos egyházközösség anyagi bázisa rendült meg, a Belhellen kollégium alapítványi ingatlanait is kiséjtitották, de — általában is — a birtokos étem általános elszegényedése az egyházi inlézmények tápterületét csökkentette le. Mindazonáltal ez Egyházkerület mintegy ötszáz ezer hívének önmegadóztatása lehetővé tette a romok felett új élet fakadását, nagy számban épültek új iskolák, felépült a kolozsvári leánygimnázium s a tanári és tanítói karok, bár szegényes existenciáját biztosították. A református élet belső erőinek kifejlesztése, a védelmen túl fennmaradt erővel, ezekben az években sem szünetelt. Nagy Károly „a magyarság Erdélyben való megmaradásának egyellen biztosítékát az öntudatos entuziazmusig fokozott vallásos élet”-ben látta. Mint elodázhatatlan szükségséget hirdeti a vallási élet elmélyítését, a belmisszióju munkálatok széles frontu beindítását, a papképzés reformját. (Nem „szövetkezeti boltosokat”, hanem misszionáriusokat akar.) Utódja

Makkai Sándor, akire jórészt Nagy Károly örökségének végrehajtása maradt, épolyintranzigens a református lelkiélet tennivalói körül, az egyház célját: önmagában jelöli meg. (Az egyház — egyház! A református egyház — református egyház!) Független jellegét el nem ismeri. A legutóbbi — csak relative nyugodtabb — két év folyamán a hitvédelem terén is intenzívebb munka folyt: nagy figyelemmel a szekták (különösen a baptisták és adventisták) terjeszkedésére, a reverzálisokra, stb. Nagy számmal alakultak református ifjúsági egyesületek, sűrűn tartottak ifjúsági konferenciákat, ref. kulturesélyeket. Az újabb évek eredménye még: a Ref. Nőszövetség országos megszervezése. Főleg morális hatásában nagyjelentőségű volt a külföld református világának szűnellen érdekődése az erdélyi hittestvérek sorsa iránt. Az Amerikai Egyesült Államok presbiteri egyházainak és a Presbiteri Világszövetségnek képviselői többször megjelentek Erdélyben, küldöik pedig szolidaritásukat anyagi segélynyújtással is biztosították.

Erdélyi róm. kath. egyházmegeye, területét az országhatárok változása nem érintette. Hívei száma közel 400.000, kik túlnyomó részben magyar anyanyelvűek. A püspökség és a káptalan székhelye Gyulafehérvár. A káptalan 10 kanonokot számlál (köztük a mindenkori kolozsvári plébánost). A gyulafehérvári hittudományi iskolának 50 középiskolát végzett növendéke van. Az egyházmegeye 7 gimnáziumának 1895, a marianumi leánygimnáziumnak 460 körüli növendéke van. Egyéb intézetek: 1 tanítóképző (Csikszereda), 1 tanítónőképző (Nagyszében), 2 női felsőkereskedelmi iskola (Kolozsvár, Nagyszében), egyházzenei iskola (Kolozsvár), 18 polgári iskola, 213 elemi népiskola.

Erdélyi Róm. Kath. Státus (az összes erdélyi katolikusokat képviselő intézmény) feje az erdélyi püspök. Széles alapokon nyugvó tanácskozó szerve az évenként összegyűlő státusgyűlés, amelyre Erdély új uralom alá kerülése óta — státusjövendelmek csökkenése és az állami iskolapolitika miatt — súlyos állásfoglalások terhe hárult. A státusgyűlés tagjai kétharmadrészben világiak, egyharmadrészben egyháziak. Vannak tagjai hivatalból (székeskáptalan, főesperesek, kamarai képviselők, szenátorok, főbb tisztviselők stb.) s vannak választott tagjai. Választói jogosultsága van az esperes kerületeknek, az ötezer lelket meghaladó egyházközségeknek stb., 24 tagu igazgató

tanács intézi a folyóügyeket s van egy a püspök által kinevezett állandó referens (jelenleg dr. Balázs András). A Státus székhelye ezidő szerint Kolozsvár, ahol saját palotájában vannak elhelyezve a hivatalos helyiségei.

Erdélyi Szépműves Céh. Alapították 1924-ben: Kádár Imre, Kós Károly, Ligeti Ernő, Nyíró József, Paál Árpád, Zágonyi István. A vállalkozás erdélyi magyar írók könyveinek — művészi formában — kiadására alakult. Könyvei amatőr kiadásban és egyszerűbb kiadásban jelennek meg (évenként 12 kötet) előfizetők számára. 1926-ban a vállalkozás a Helikon íróinak tulajdonába ment át s azóta mint betéti társaság működik. A Céh igazgatója Kós Károly, lektora Kovács László.

Erdélyi Lapok kath. politikai napilap, megjelenik Nagyváradon. Főszerkesztője dr. Paál Árpád, felelős szerkesztője Perédi György. A lap-vállalat igazgatója dr. Scheffler Ferenc teológiai tanár.

Erdélyi Tudósító kath. hetilap, megjelenik Brassóban. Szerkeszti Veress Ernő.

Erdélyi Magyar Írói Rend (EMIR) Alapították 1933-ban Tabéry Géza, R. Berde Mária, Szombati Szabó István és Károly Sándor. Erdélyi tárgyú regények kiadására vállalkozó írók az Erdélyi Helikon disszidensei. Első kiadása, Károly Sándor: Láng e regénye 1933 karácsonyában jelent meg. 1934 évben Tabéry Géza és R. Berde Mária regényei kerülnek kiadásra.

Erdöss Ferenc dr. törvényszéki főelnök Szatmáron. * 1878-ban a szatmármegyei Terep községben. Érettségét Nagybányán tett, jogi tanulmányait Máramarosszigeten végezte. Birói vizsgát Budapesten tett. 1900-ban állami szolgálalba lép, joggyakornok Halmiban, törv. aljegyző Besztercén, 1910-ben aljárásbíró majdjárásbíró Nyíregyházán, 1917-ben szatmári törvényszéki bíró, 1919-ben vezető ügyész, 1921-ben Désre helyezik ugyanebben a minőségben. 1922-ben ismét Szatmáron van törvényszéki tanácselnöki rangban, 1924-ben törv. főelnök, táblabírói rangban. Kulturális megmozdulások pártolója, hivatalos ténykedése alatt hatalmas munkát fejtett ki a Reinitz és borsai perek folyamán, amelynek vezető bírójává volt. A Román Koronarend lovagja.

Ereklje Muzium. Kolozsvárt alakult 1892-ben. A függetlenségi harc idejéből érnek, erekljék, proklamációk, képek, kéziratok, könyvek és 48—49-es hírlapokat őriznek benne.

Embery Árpád (szeödörkényi) ny. főgim. igazgató. 1863 január 4 én Kolozsváron. Középiskolai és egyetemet Kolozsvárt végzett. 1890-ben nyert tanári oklevelet. (klasszika, — filológia szakból:) 1886—1928 ig a székelyudvarhelyi róm. kath. főgimnáziumban tanár és c. igazgató. 1909-ben (egy cikluson keresztül) orsz. képviselő. Számos társadalmi és kultur. intézménynek volt elnöke és vezetőségi tagja. Szépirodalmi munkái különféle folyóiratokban és a napisajtóban jelentek meg. Szerkesztette a „Székelyudvarhely” és a „Székely Közélet” c. lapokat.

Engelberg Oszkár dr., főorvos * Naszodon 1896-ban. Egyetemet Kolozsvárt, Bécsben és Strassburgban végzett. Volt klinikai osztályorvos és szanatóriumi főorvos Kolozsvárt. Jelenleg Désen állami ambulatóriumi vezető főorvos. Értekezései bel és külföldi orvosi szaklapokban jelentek meg. Orvosi Terminologia könyve 1924-ben.

Erdődi gör. kath. plebánia. Létesült 1921-ben, első lelkésze Herjég Péter második Ghita Emil. Jelenleg Darabanth Cornél plebános. A plebánia és a pártbéri jövedelem a gróf Károlyi uradalom adománya. A templom hiányában az istentiszteleteket előbb egy iskola teremben végezték, majd dr. Aug. Mircea köz-

jegyző adományából a községben vásároltak egy épületet 1930-ban s ebben kápolnát és lelkészi lakást rendeztek be. Az egyházközség ölszázhatvan lelket számlál.

Eskelés Miksa dr. besztercei ügyvéd. Középiskolát Besztercén, jogot Kolozsvárt végzett, 1907 óta gyakorló ügyvéd Besztercén.

Erzsébet Malom és Olajgyár, Szatmár, alapítva 1912-ben. Buza és rozs őrlésre, valamint olajmagvak készítésére berendezve. Ezen kívül különféle olajkból finiszt gyártanak. Kapacitás: 300 q buza, 100 q magórlés. Munkások száma: 40. Tulajdonos Princz Dezső.

Evangélikusok. (erdélyi magyar) egy superintendencia alá csoportosítva, amelynek székhelye Arad. Superintendens: Frint Lajos Arad, felügyelő: Józászhelyi Purgly László. Az egyháznak három esperessége van: 1. Bánáti esperesség, 9 egyházközséggel. 2. Brassómezei magyar esperesség, 12 egyházközséggel. 3. Öt városi esperesség, 4 egyházközséggel.

Éder Géza nagykereskedő, * 1889-ben Zilahon. Gimnáziumot és kereskedelmi iskolát végzett. 1912 óta Zilahon fűszer és vasárú nagykereskedő. A Magyar Párt helyi tagozatának egyik alelnöke, a róm. kath. egyháztanács tagja.

F

Fabricius Imre (tóth-lipcsei) székelyhidi főállatorvos * 1884-ben Merén (Hont vm.) Felvidéki nemesi család sarja, nemessége II. Ferdinánd idejéből (1621) származik. Édesapja néhai Fabricius Ágost mérnök és földbirtokos,

48-as főhadnagy; édesanyja dezseri Boleman Mária volt. Állatorvosi főiskolát — Budapesten — végzett, 1907-ben nyert diplomát. Önkéntes évét Bécsben a 4. cs. kir. huszárezredben — szolgálta. — 1908-ban állami szolgálatba lépett, 1919 óta székelyhidi járási főállatorvos. — Felesége

szül. Bónyi Elza, Bónyi Adorján budapesti író nővére aki maga is értékes irodalmi tevékenységet fejt ki.

Falussy Árpád nyug. főispán * 1865. III. 15. Budapesten volt ügyvéd 14 évig, 1906—1910 Szatmármegye és Szatmárváros főispánja. 1910—1918 orsz. képviselő. Az Orsz. Közm. Tanács — melynek igazgatója volt, — 1911-ben kiadta „A nemzetiségek helyzete Magyarországon és külföldön” c. munkáját. Politikai szereplése alatt a „Magyarország” munkatársa volt, visszavonulása óta a „Szamos”-ba ír közg. cikkeket. Készülőben: „Pusztuló kuriák” c. munkája. Az érmihályfalvai járás M. P. tagozati elnöke.

Faragó Rezső pénzügyi igazgató * 1878-ban. Hírlapíró volt Aradon, az Aradi Közlönynek belső munkatársa, később cikkírója volt.

1911-től az Aradi Általános Takarékpénztár v. igazgatója. 1926-ban a városi tanács tagja. Verses kötetet jelent meg Budapesten 1920-ban.

Farczady Elek dr., tanár * 1890. IV. 9. Budapesti egyetemi tanulmányok után Párisban is végzett történelmi, diplomatikai és paleografiai studiumokat. A marosvásárhelyi felső kereskedelmi iskola tanára. A Kemény Zsigmond Társaság titkára. Művei: Az erdélyi vajdák igazságszolgáltatási hatásköre az első erdélyi unió (1437) előtt. (Bp. 1912) — A France „Le génie latin” fordítása. — Adatok Bethlen Gábor külpolitikájához.

Farcádi Sándor Áron író * Farcádon, Udvarhelymegyében, 1889. XII. 23-án. Tanulmányait a székelyudvarhelyi főreáliskolában végezte, utána állami, majd vármegyei hivatások lettek. Végigküzdötte a világháborút, impériumváltás óta magántisztviselő Brassóban. Mint író 1920-ban tűnt fel. Kimondottan lírikus, erős székely érzéssel és hanggal. Költeményeit főleg a Zord Idő, Pásztortűz, Székely Közélet és a Brassói Lapok hozták. Önálló kötetei: Versek, 1923, — Fenyő a Hargitán, 1926, — Szántás, ekém, szántás, 1931.

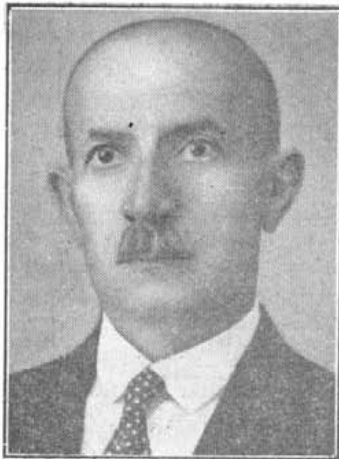
Farkas Mózes nagyiparos, * 1881. január 14-én Huszton. Ügyvédi oklevelet szerzett 1907-ben. Atyja cipésműhelyében, majd cipőüzletében e szakmának gyakorlati részét még fiatalon elsajátítván, a bőriparban keres érvényesülést. Részt vesz 1910-ben a Renner Testvérek és Társai Bőrgyár R. T. alapításában. E hatalmas iparvállalatnak vezérigazgatója lett, s ezen pozícióját továbbra is megtartja a Dermata Művek R. T.-nél is. A romániai gyáriparosok törmületében, az Ugir-ban, valamint több ipari és társadalmi intézménynél valamint altruista egyesületeknél vezető szerepet visz.

Farkas Imre dr., kolozsvári orvos, író * 1900-ban Máramarosszigeten. Középiskolát szülővárosában, egyetemet Prága és Bécsben végzett. 1923–1928 bécsi klinikákon praktizált és speciálizálta magát. 1928-óta Kolozsvárt belgyógyász gyakorlatot folytat és a zsidó kórház osztályvezető orvosa. Tudományos dolgozatai (a belgyógyászat és kórbonctan köréből) német és francia szakfolyóiratokban jelentek meg.

Farkas István * 1874-ben. Gyógyszerészi oklevelet szerzett és ezen a pályán is működött. Később gyógyáru nagykereskedést nyitott. 1927-től a nagyváradai Kereskedelmi Csarnok elnöke. A Kereskedő Testületek Orsz. Szöv. kezdetlől társelnöke.

Farkas Márton ny. iskolaigazgató, * 1865 VII-16.-án Turterebesen (Ugocsa vm). Tanítói oklevelet Budapesten 1890-ben, ipariskolai rajztanári diplomát Kolozsvárt nyert. 1890-1895-ig Hajduböszörményen, mint zsidó felekezeti tanító, azóta Szatmáron, előbb felekezeti majd mint áll. isk. tanító és igazgató működött. 1928-ban ment nyugdíjba. 28 évig az ipariskolában is tanított. Társadalmi és kulturális intézmények aktív tagja.

Farkas Miklós a Magyar Iparosok Önképző Egyesületének elnöke Tordán. * 1875-ben

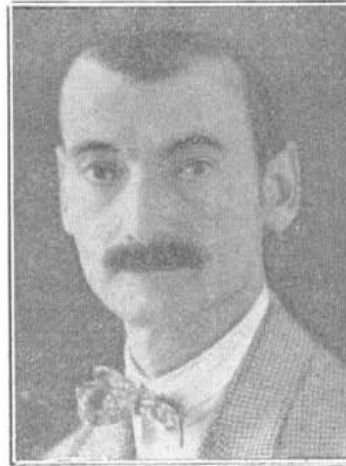

Tordán. 32 év óta önálló iparos. A Magyar Iparosok Önképző Egyesületének, a Csizmadia Ipartársulatnak, a Lábbelikészítők Országos Szöv. tagozati elnöke, a tordai Magyar Dalárda tb. elnöke, a M. Párt helyi tagozati al-elnöke és a városi tanács tagja. Szaklapokban és az „Aranyösszék”

című helyi lapban jelennek meg közérdekű, politikai és szakcikkei.

Faragó István földbirtokos * 1899-ben a szilágymegyei Ipp községben. Érettségét a zilahi Wesselényi kollégiumban tett. Háború alatt a 9. honvéd huszárezredben szolgált, s az olasz fronton többször kitüntették. Magyar Párt helyi tagozati elnöke, járási tagozati pénztárnoka, ref. egyházmegyei világi képviselő.

Fazakas Miklós dr. (fiátfalvi) székelykereszturi ügyvéd, földbirtokos. Óségi székely nemesi család sarja. * 1885 márc. 25-én Fiátfalván (Udvarhely vm). Középiskolát Székelykeresztúron és Kolozsvárt végzett, jogot Kolozsvárt hallgatott, ügyvédi vizsgát 1913-ban Marosvásárhelyt tett; azóta ügyvédgyakorlatot folytat. Az unitárius egyház törvényhozó főtanácsának tagja, a kereszturi egyház-közöség tanácsosa. A M. P. vmegyei intéző-bizottsági tagja. Több éven keresztül köz és szőlőbirtokossági elnök volt. Megalakította a kereszturi Műkedvelő Társaságot, amelyet 10 éven keresztül mint elnök vezetett. Több társadalmi és kulturális intézmény vezetésében vett még részt s azok aktív tagja ma is.

Fazakas János dr ügyvéd. * 1906-ban Fiátfalván (Udvarhely vm). Középiskolát Székelykeresztúron és Brassóban, egyetemet Kolozsvárt végzett. 1932-ben Kolozsvárt ügyvédi irodát nyit. Az unitárius egyház, a kolozsvári unitárius egyházközöség ügyésze és jogtanácsosa. Több magyar párti ügyet sikerrel képviselt a közigazgatásbíróóságok előtt. Az ingatlanvégrehaj-

tásra vonatkozó konverziós törvényt magyarra fordította. A kolozsvári magyar társadalmi és kulturális intézmények szervezésében és vezetésében munkálkodik.

Farkas Jenő dr., ügyvéd. Egyetemet Budapesten végzett, ügyvédi vizsgát u. ott 1906-ban tett, azóta Szatmáron folytat ügyvédi gyakorlatot. Bankok és iparvállalatok jogtanácsosa.

Farnády Vince pénzügyi főosztályvezető * Ottevény (Győr vm.) 1881-ben. Érettségét a győri főgimnáziumban telt. Működését a pénzügyi pályán a budapesti pénzügyigazgatóságnál kezdte meg, 1921-óta Besztercén működik, 1924-ben pénzügyi osztályfőnök. A róm. kath. egyházközség gondnoka, a Kath. Népszövetség tagozati alelnöke.

Fábián László dr., ügyvéd, * 1874. április 26-án Bodos községben. (Háromszék m). Középiskoláit Sepsiszentgyörgyön, egyetemi tanulmányait Budapesten végezte s ügyvédi vizsgát is ott tett 1910-ben. 1898—1910 ig Budapesten volt hivatala (a Kassa—Oderberg vasutak jogügyi osztályának volt a vezetője) s ezidő alatt részt vett valamennyi erdélyi vonatkozású politikai és társadalmi mozgalomban. — 1910-ben Barótra költözött, ügyvédi — irodát nyitott és ott folytatja közéleti tevékenységét: erdővidéki ref. egyházmegyei — főgondnok, az egyházmegyei és a helyi ref. Férfiszövetség elnöke, a baróti Magyar Kaszinó elnöke. 1928-ig a háromszékmezei M P egyik alelnöke; 1928-1931 magyarpartii programmal szenátor, az O M P választmányi tagja és járási tagozati elnöke. F. L. hírlapírói működését is fejté ki, 23 év óta szerkeszti a Baróton megjelenő Erdővidéki Hírlapot. Politikai cikkei még a Brassói Lapok és Keleti Újságban jelennek meg.

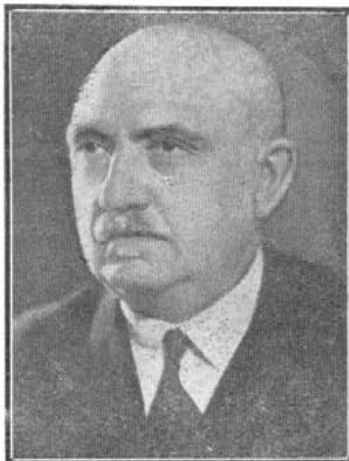

Fehér Dezső a Nagyváradi Napló főszerkesztője, újságírói pályáját Budapesten kezdte ahol a „Bolond Istók” segédszerkesztője és több napilap munkatársa volt. U. ott a Városligeti Szinkörben színrekerült egy vígjátéka is. Nagyváradi újságírói pályafutása 1889-ben kezdődik a Nagyváradi c. napilapnál, amelynek később felelős szerkesztője. 1898-ban alapítja a Nagyváradi Naplót, amelynek ma is főszerkesztője. Megjelent belletrista művei: „Kaleidoszkop”. — „Hölgyek és Urak.” — Nagy szolgálatot tett az Ady kutatásnak 1927-ben kiadott „Ha hív az acélhegyű ördög.” c. kötetével, amelyben Ady Endre váradi publicisztikáját kezdte

közölni. E mű folytatása „A vér városa” címmel jelenik meg. Tabéry Gézával a román impérium első évében a „Magyar Szó” c. folyóiratot adta ki.

Fejér Gerő dr., székesegyházi kanonok * Szépvízen 1869 I. 1. Papi működését 1891-ben kezdte. 1911-ben átveszi a gyulafehérvári gimnázium vezetését, de még ugyanez évben Kolozsvárra kerül mint státusi referens. Itt kilenc évben keresztül dolgozik a Státus anyagi helyzetének szilárdításán. 1920-ban politikai nézeteltérések miatt elhagyta ezt az állását és Gyulafehérvárra tért vissza mint székesegyházi kanonok. Tagja volt az Országos Közoktatási Tanácsnak és Alsófehér megye törvényhatósági bizottságának. Széleskörű irodalmi működést fejtett ki: versek, publicisztikák, egyházi és egyházpolitikai írásaival.

Fejér József ny. áll. főmérnök * 1874 I. 5. évi. Középiskolát Székelyudvarhelyt, egyetemmel Budapesten végzett. 1897—1914-ig a segesvári államépítészeti hivatal mérnöke és fő-

mérnöke, attól kezdve a zilahi államépítészeti hivatal főmérnöke, 1915-től pedig vezetője. 1930-ban főtanácsosi ranggal nyugdíjba kerül. 1930—1933. áprilisig az ujonnan létesült vármegyei műszaki hivatal vezetője. Segesvári működése alatt a rk. egyház gondnoka volt, jelenleg a zilahi rk. egyház főgondnoka s több társadalmi intézmény vezetésében vesz részt. Több nagyszabású hid és ut tervezése és építése fűződik nevéhez.

Fekete Andor ügyvéd * 1883-ban Marosvásárhelyt. Budapesten folytatott egyetemi tanulmányaival egyidőben a „Független Magyarország”, később a „Pesti Napló” riportere volt. Mint ügyvéd Marosvásárhelyt telepedett le. Részt vett az ügyvéd-közéleti mozgalomban, a várospolitikában, s megalapította Szász Ödön társaságában a „Napló”, később a „Székely Napló” c. lapokat. Impériumváltozás óta az O. M. P. központi bizottsági tagja.

Fekete Antal gyógyszerész, * Ódombóváron, Tolnamegyében 1876-ban. Középiskoláit Kaposváron, egyetemi tanulmányait Budapesten végezte. 1901 óta gyógyszerész tulajdonos Zsibón. Vadászati szakíró, cikkei bel és külföldi szakfolyóiratokban jelennek meg.

Fekete András ügyvéd * Vulkán (Hunyad vm.) 1886 jul. 20. Középiskolát Kézdivásárhelyt, jogot Kolozsvárt tanult, 1910-ben ügyvédi vizsgát tett, azóta kézdivásárhelyi gyakorló ügyvéd. A világ-háborúban mint tart. tüzérfőhadnagy vett részt és hétszer kitüntették. Tevékeny részt vett a város iparos társadalmának megszervezésében, nevéhez fűződik az Asztalos Gépműhely Szövetkezet létesítése is, melynek egyideig el-

nőke volt. Az Ipartestület és az Asztalos Gépműhely Szövetkezet ügyésze. Hosszabb időn keresztül szerkesztette a Kézdivásárhelyen megjelenő „Székely Ujság”-ot, a „Székelyföld” politikai vezércikkírója.

Fekete Sándor dr., és neje, Szabó Erzsébet dr., Magánszanatoriuma Sepsiszentgyörgyön. Alapítva 1931 ben. Röntgen, quartz, elektroterápia kezelés. Sebészeti, szülészeti, nő és belgyógyászati osztályok. (I. II. III. osztállyal) Külön szobák. Napi árak, kezeléssel együtt: 80, 120, 200 lei. Műtét esetén lényeges engedmények.

Fekete Mihály színigazgató * 1884 XII.-31. Csongrádon. Színészi pályájának állomásai voltak: Temesvár, Pécs, Pozsony, Kolozsvár. A kolozsvári Magyar Színháztól 1923 ban megvált, a kultuskormánytól színigazgatói koncessziót kapott és több éven keresztül igazgatta a marosvásárhelyi, temesvári, aradi színházakat. Megírta a temesvári színház történetét (1911) és írt két szindarabot: Temesvár megvétele. — Bakóc. Színészi működéséből különösen emlékeztetése a kolozsvári sikerei, melyeket klaszszikus és modern drámákban aratott. Ugyanott mint rendező is excellált. Jelenleg (1934) a temesvári szintársulat igazgatója.

Fekete Samu dr., szemorvos * Szatmáron 1877-ben. Egyetemet Budapesten végzett. Drezdában és Berlinben speciálizált. A budapesti egyetemi szemklinika és a Szt. István kórház volt orvosa. 30 éve Szatmáron folytat belgyógyászati és szemorvosi gyakorlatot. A munkásbiztosító volt főorvosa, a szatmármegyei orvosi kamara elnöke és az orvosszövetség alelnöke. Több társadalmi és kulturális intézménynél töltött még be vezető pozíciót. Szemésszettel foglalkozó szakcikkei kül- és belföldi folyóiratokban jelennek meg. Számos tudományos és ismeretterjesztő előadást tartott.

Fekete Sándor dr., sebész-főorvos * 1888 július 21-én Marosvásárhelyen. Orvosi egyetemet Kolozsvárt végzett, u. o. műtői oklevelet is nyert. Az új impériumig a kolozsvári sebészeti klinikán, c. tanársegéd volt. A világ-háborúban részt vett, s mint ezredorvos szerelt le. 1919—1929 a kolozsvári Vöröskereszt szanatóriumában főorvos, majd a „Charité” szanatórium sebész főorvosa. 1931 áprilisban Sepsiszentgyörgyön magán szanatóriumot létesít, amelyet feleségével, dr. Szabó Erzsébettel egyetemben vezet.

Fekete Tivadar író és hirlapíró, * 1894-ben Pécsen. Néhány filozófiai szemeszter után újságírói pályára lépett s dolgozott rövidebb ideig budapesti, szegedi, nagyvárad, kolozsvári lapokban, az aradi lapoknak hosszabban is belső munkatársa volt. Pár hosszabb utazásról (Svájc, Olaszország, Páris) színes riportokban (Keleti Újság) és nyilvános előadásokon számolt be. Önálló megjelent kötetek: Genovéva hercegnő bőre (Novellák Temesvár 1923) Szerelmes kert (Modern román költőkől Arad 1925). Ének két halotti maszkról (Versek 1926 Arad). Don Juan (Victor Eftimiu drámája, verses fordítás, 1925 Arad). Írt operett szöveget is (Miss Montecarlo) melyet — Ürményiné zenéjével — több erdélyi városban előadták.

Felsőbányai róm. kath. egyház. Ősrégi plébánia 1547-ben a protestánsok elfoglalják, 1600 ban azonban a katolikusoknak visszaadják. Gyönyörű templomát — amely a legszebb Szatmármegyében — 1848—1858 ig építették. A templom freskóit bécsi művészek festették, új orgonája is Bécsben készült. Régi híres orgonáját Hunyadi János Zólyom várába vitette el. A festői fekvésű város fölött remek kálváriája van. A hivek nemzeliségére nézve tulnyomó részében magyarok, foglalkozásaira nézve pedig bányászok és iparosok. (Híres a f-bányai fazekas céh) Az egyház lélekszáma 2000.

Ferencz József (kilyéni) unitárius püspök * 1835 aug. 9-én Alperében, a régi Belső-Szolnok vármegyében. † Kolozsvárt 1927-ben. Iskolai tanulmányait 1855-ben az unitáriusok kolozsvári kollégiumában végezte, ugyanazon évben lelkésznek szenteltetett fel s két évig a kolozsvári egyházközségben mint s. lelkész, a kollégiumban pedig mint helyettes tanár működött. 1857-ben rendes tanárnak választották meg, de mielőtt állását elfoglalta volna, egyháza külföldre küldötte, egy évet a göttingai, fél évet pedig a berlini egyetemen töltött. Ezután nagyobb körulat telt Belgiumban, Hollandiában és Franciaországban. Innen Angliába ment, hol Londonban az angol unitáriusok évi gyűlésén egyházát képviselte. 1859-ben elfoglalta tanári székét a kolozsvári kollégiumnál; 1861-ben az egyházközség rendes lelkésznek választotta meg. Ebben az évben, több társával együtt, a ma is megjelenő Keresztény Magvető c. folyóiratot alapította, melyet több éven keresztül szerkesztett. Folyóiratokban számos dolgozata jelent meg. Főbb munkái: Unitárius Káté (tizenegyedik kiadás. Kv. 1927. Megjelent német nyelven is.) A vallás külföldi befolyása a hitéletre. (Kecskemét 1876.) Hittan. Unitárius középisk. számára. (Kv. 1902.) Az amerikai unitárius hitbölcsész E. V. Channing dolgozatainak átültetésében (VI. kötet) mint fordító részt vett. „Emlékeimből” c. füzetét 1925-ben adta ki az Unitárius könyvtár. 12 füzetből álló napló maradt utána kéziratban. Régebbi kitüntetései mellett 1922-ben I. Ferdinánd román király a Román Koronarend főtiteljének nevezte ki.

Ferencz József dr. ügyvéd, a Gazdasági és Hitelszövetkezetek Szöv. vezérigazgatója Kolozsváron. * 1873-ban Kolozsvárt. A magyar egyetemi évek után hosszabban időzött Német, Angol és Franciaországban, közgazdasági tanulmányokat végezve az ottani fakultásokon. Sub auspiciis regis tett doktorálus és ügyvédi vizsga után Kolozsvárt telepszik meg mint ügyvéd. A világháborúban mint t. hadnagy vett részt, majd utána egyik megalapítója a Gazdasági és Hitelszövetkezetek Szövetségének, amelynek ma is vezérigazgatója. Közügyekben élénk részt vesz: O. M. P. ügyésze és jogtanácsosa, a Magyar Nemzeti Kaszinó, a R. M. Dalosszövetség, az E. K. E. alelnöke, az unitárius egyház kollégiumi felügyelő-gondnoka, A szövetkezeti eszmét napilapokban, folyóiratokban propagálja, a Jogi Lexikon és számos más tudományos mű munkatársa volt.

Ferencz Lajos dr. sepsiszentgyörgyi ügyvéd, * u. ott 1884 márc. 21. én. Középiskolát a Székely Mikó kollégiumban, egyetemet Kolozsvári végzett, ügyvédi vizsgát Marosvásárhelyt 1913-ban tett. Azóta ügyvédi gyakorlatot folytat. A világháború alatt a 9. honvéd huszárezredben szolgált s több katonai kitüntetést kapott. A sepsiszentgyörgyi ref. egyházközség jogtanácsosa, a Székely Mikó kollégium előjárósági tagja. Részt vett a várospolitikában. 1926—1929 városi állandó bizottsági tag, 1929-ben h. polgármester volt.

Ferencz Mihály Zsigmond (kőrösi és barátosi) * 1877 Mezőmadarason. A kolozsvári egyetemen folytatott tanulmányai befejezése után Marosvásárhelyt ügyvédi irodát nyitott. 1901-től tagja a megyei (vh. bizottságnak. 1908-tól h. tiszti főügyész. 1912-től az ügyvédi és bírói vizsg. bizottság tagja, a marosvásárhelyi közíg. tanfolyamon a büntetőjog tanára volt. Impériumváltás után közéleti működésének súlypontja a ref. egyházi és iskolai ügyekre esik, 1924-től a marosi egyházmegye főgondnoka, egyházkerületi főtörvényszéki bíró és zsinati képviselő.

Ferenczi Gábor dr. (patakfalvi) ügyvéd, * 1877-ben az udvarhelymegyei Patakfalva községben. Középiskolát és egyetemet Kolozsvárt végzett, ügyvédi diploma után (1906) előbb Oklondon, 1910 óta pedig Székelykeresztúron gyakorló ügyvéd. A magyar kaszinó, a műkedvelő és filharmónikus társaság volt elnöke, 1911 óta a Vadász Társaság elnöke. Több éven át ref. egyházkerületi képviselő volt.

Ferenczy Géza dr. ügyvéd * 1866-ban Felsőrákoson. (Udvarhely vm.) Gimnáziumot Székelykeresztúron és Kolozsvárt, egyetemet és keresk. akadémiát Kolozsvárt végzett, ügyvédi vizsgát Marosvásárhelyt tett. Volt a Magyar Kuria ügyvédi tanácsának bírója, 1905—1910-ig képviselő, az igazságügyi bizottság előadója a magyar parlamentben, 1926—27 évben a román szenátus tagja. Jelenleg a Magyar Párt elnöki tanácsának tagja és (1920 óta) az unitárius egyház főgondnoka. Irodalmi tevékenységet is fejt ki: 1903—1906-ig az „Erdővidék” c. lap főszerkesztője volt. Jogi, társadalmi, egyházi tanulmányokat írt. Az Unitárius Irodalmi Társaság elnöke. Több pénztintézet, keresk. vállalat és jótékony egyesület elnöke, ill. igazgatója. Magyar kulturális és társadalmi intézmények szervezésében és vezetésében aktív részt vesz.

Ferencrendiek. Erdélynek Romániához való csatolása nem jelentett a rendtartomány testében feldarabolást, de a külföldtől való elzárás, az állam részéről eddig kiutalt illetékek megvonása, anyagilag megviselte éppen akkor, amikor erejére nagy szükség lett volna. Iskoláit nem adja fel, sőt újabb (sőt még magasabb foku) iskolákat nyit, de nem bírja sokáig, a magyarság száma, anyagi teherbirása csökken, s az iskolák lassanként elnéptelenednek. A rend mely eredettől fogva sem speciálisan tanítórend új munkakört keres és talál magának: népmisztsziók tartását. Néhány jeles hitszónokuk rendre járja a katolikus községeket; a missziós munka Háromszékben kezdődött, de már a határszékig kiterjedt. — A kath. sajtó — élet terén is mozgékonyak. P. Trefán Leonard a csiksomlyói károni nyomda mintájára még 1906-ban felállította a kolozsvári Szent Bonaventura nyomdát. A forradalom után lecsatolt részeknek ez volt az egyetlen működő katolikus nyomdája. Trefán Leonard szerkesztésében 1920-ban megindul a „A Hirnök” c. kath. szépirodalmi folyóirat. Ugyancsak a Bonaventura nyomdából kerül ki a kath. népi — folyóirat, s „Katholikus Világ” több mint 15.000 példányban. Trefán Leonard lapja a „Szent Kereszt” is, 32.000 példányban jelenik meg negyedévenként. Az erdélyi ferencrendiek kevés kivétellel mind magyarok s legnagyobb részük a Székelyföldről kerül ki. Kezdetben bizalmatlanul viseltetett a rend iránt az államhatalom, megvonta minden segítyt, melyből azelőtt fenntartotta magát. Egyes rendházak és személyek állandó felügyelet alatt állottak. A kedélyek lecsillapodásával a helyzetben javulás állott be s ma a rend működését semmi sem zavarja. A huszonhét rendházban, a rendtagok között: felszentelt papok, papnövényedek és testvérek vannak. A rend élén áll az időről-időre megválasztott rendtartományfőnök, (provinciális) kit három évre a rendtartományőre (custos), négy tanácsosa (definitoros), titkára és a quardian címet viselő házfőnökök választanak. A harmadik három évre már nem választható sem ő sem a tanácsa. Jelenlegi rendtartományfőnök: P. Imetsy Izra Károly.

Fodor József a kolozsvári Mezőgazdasági Bank és Takarékpénztár Rt. vezérigazgatója. * 1883-ban Csucsán. Kereskedelmi akadémiát Kolozsvárt végzett. Több pénzintézetnél működik, 1921 óta a kolozsvári Mezőgazdasági Bank és Takarékpénztár Rt. vezérigazgatója. Társadalmi intézmények vezetésében vesz részt.

Ferenczy Zsizi előadóművésznő, Szentimrei Jenőnek, az Ellenzék felelős szerkesztőjének a felesége. Kodály és Bartók székelyballadáinak kiváló interpretátora. Budapesten több alkalommal tartott önálló koncertet és nagy sikert aratott.

Ferenczy Gyula bankvezér. Iskolai tanulmányait Kolozsváron végezte és azután a bankpályára lépett. Több, mint három évtizeden keresztül Erdély egyik legtekintélyesebb pénzintézetének, a kolozsvári Mezőgazdasági Bank és Takarékpénztárnak volt a vezérigazgatója.

Országosan — ismert — közgazdasági szak tekintély volt és Kolozsvár társadalmi és politikai életében is jelentős — vezető szerepet tölt be. Az impérium átvétele előtt elnöke volt a Munkásbiztosító pénztárnak, alelnöke a Kereskedelmi és Ipar-kamarának. — Évtizedeken keresztül városi törvény-

hatósági bizottsági tag volt. A közérdekért mindenkor önzetlenül dolgozott, amit mi sem bizonyít jobban, hogy semmi néven nevezendő kitüntetéset el nem fogadott, s amikor, mint a 48-as függetlenségi párt egyik vezetőjének mandátumot ajánlottak fel neki, azt is visszautasította. Erdélyszerte általános népszerűségnek örvendett. Meghalt 1931 január 9-én.

Ferenczy Gyula dr., szinigazgató és zeneszerző, * 1891 ápr. 12 én. Középpiskolát Kolozsvárt, egyetemet Kolozsvár, Bécs és Párisban végzett. Még a háború alatt Windisgrätz közéleti miniszter titkárává nevezték ki, majd az összeomlás után diplomáciai szolgálatba lépett és a bécsi magyar követség titkára, rövidesen címzetes attasé lett. Mint zeneszerző Budapesten és Bécsben nagy sikert ért el, „Intermezzo” című balettje, amelynek Zürichben a Duncan Theaterben volt a premierje, nemzetközi sikert aratott. Jelenleg Erdélyben szinigazgató.

Ferenczy Noémi festő és képzőművész, Ferenczy Károly festőművész lánya. Európa fővárosaiban rendezett kiállítást.

Ferenczy György író és lapszerkesztő. Tanulmányait a kolozsvári rk. főgimnáziumban és a kereskedelmi akadémián végezte. Már diák korában foglalkozott irodalommal és munkatársa volt az Ellenzéknek. Később hivatásos ujságíró lett. 1917-ben B-pestre került, ahol az Uj Hírek és a Pesti Napló munkatársa volt. 1918-ban sikerrel mutatták be a b-pesti Modern Kabaréban „Nemzetőr” című operettjét. A Keleti Ujság megindulásakor visszatér Kolozsvárra s annak belső munkatársa. Később újra külföld-

re megy. (Hosszu ideig élt Csehszlovákiában, Bécsben, Francia és Olaszországban.) Jugoszláviában két évig volt a Bácsmezei Napló munkatársa és több külföldi lap belgrádi tudósítója. 1919-ben szerkesztésében jelent meg az Erdélyi Magyar Írók Almanachja (Nagyvárad). Tizenöt éve a román-magyar kulturközeledés harcosa. Több román költő és író munkáját fordította magyarra. Megjelent könyvei: Álmatlan éjszakák (versek), Szerelmesek (novellák), Én és az asszony (versek), A halál asszonya (novellák), Ave Hitler, morituri te salutant. — Részt vett a »Kéve« vajdasági költők antológiájában. Jelenleg a „Kimondom” című hetilapot szerkeszti.

Feldmann Károly földbirtokos * Érszemjén (Szilágy vm.) 1867-ben. Középiskoláit Debrecenben és Budapesten végezte. Előbb édesapja gazdaságában, később saját birtokán gazdálkodik. Az érmihályfalvai izr. hitközség és a Szentegylet elnöke. Több gazdasági kiállításon vett részt.

Fetzer Antal kereskedő * 1886 V. 28. án Tasnádon. 26 év óta u. ott önálló bőr-, cipőkereskedő és cipészüzem tulajdonos. A tasnádi kath. egyházközség főgondnoka (11. év óta), a kath. ifjúsági egyesület ügy. elnöke, a kath. Népszövetség elnöke, a M. P. járási tagozati alelnöke és a községi tanács tagja. Több társadalmi, kulturális és ipari intézménynél tölt még vezető pozíciót. A megszűnt Tasnád és Vidéke c. lap főmunkatársa volt. Szépirodalmi,

szak- és társadalmi cikkei a »Nagyvárad«-ban jelentek meg. Pápai kitüntetésben részesült: Pro Ecclesia et Pontifice.

Ferenczi Sándor dr. unitárius kollégiumi tanár Kolozsvárt * Alsójára (Torda vm.) 1901 aug. 7. Középiskolai és egyetemi tanulmányait Kolozsvárt végezte, 1929-ben nyert tanári diplomát (természetrajz, kémia). 1925—1928-ig az

egyetem állattani intézeténél tanársegéd, 1924-től unitárius kollégiumi tanár s egyben internátusi vezető. A Magyar Nép, Keleti Ujság állandó cikkírója. 1933-tól szerkeszti az Erdély c. folyóiratot. Tudományos szak — dolgozatai még E. M. E. évkönyveiben is megjelentek. Az E. M. E. évi és vándor-

gyűlésein többször tartott tudományos felolvasást (vetített képekkel). A román földművelésügyi minisztérium megbízott erdélyrészi ornithologusa, s az E. K. E.-t képviselő tag, a romániai Természetvédő Egyesületben.

Feszt György dr. orvos * 1889-ben Kolozsvárt. Egyetemi tanulmányait u. o. végezte, majd utána németországi tanulmányuton volt. A háború, mint a kolozsvári egyetem tanársegédjét találta. Bevonult s kórházakban mint főorvos működött. Impérium változás óta magán gyakorlatot folytat, belgyógyász és röntgen specialista. A jótékonykodás igaz patrónusa, jótékonyági intézmények vezetőségi tagja, szegénysorsu betegek orvosa. Tudományos szakközleményei bel- és külföldi folyóiratokban jelentek meg.

Fischer József dr. kolozsvári ügyvéd * 1887 december 15.-én. Ügyvédi oklevelet Budapesten szerzett. A Jogtudományi Közlöny munkatársa volt. Kolozsvárt hat éven keresztül az Estilapot szerkesztette. 1919 óta a nemzeti alapon szervezkedő zsidóság egyik vezetője. A Zsidó Nemzeti Szövetség elnöke. E minőségben egyfelől a cionista célok, másfelől a zsidóság belpolitikai megszervezése érdekében dolgozik. Két cikluson keresztül képviselte pártját a román parlamentben.

Filó Ferencz dr., (valcsai) székelyudvarhelyi ügyvéd, * Kristyor (Hunyad m) 1893 VI-26. Középiskoláit Szászvároson, jogot Budapesten végzett. Közigazgatási pályára lép s árvaszéki ülnöki

minőségben működik 1926-ig, (az árvaszéki—intézmény feloszlatásáig) azóta ügyvédi praxist folytat. A róm. kath. Legényegylet világi elnöke, akath - Népszövetség helyi tagozati al-elnöke, a Szent-Ferencrend zárda és annak kebelében alakult temelkezési egyeslet

jogtanácsosa, M. P. és pártkör tagja, városi tanácsos. Zenei életben is élénk részt vesz, egyik megalapítója a filharmónikus társaságnak és működő tagja az állandó vonósnégyesnek. A katolikus fértiliga magisztrátusi tagja, s e minőségben több konferencián vett részt és tartott előadást. Cikkei és értekezései az Erdélyi Lapokban jelentek meg, résztvett a „Gyáripari Monografia” szerkesztésében.

Filep Gábor ny. pénzügyigazgató helyettes * 1859-ben Kolozsvárt. Érettségét a kolozsvári ref. kollégiumban

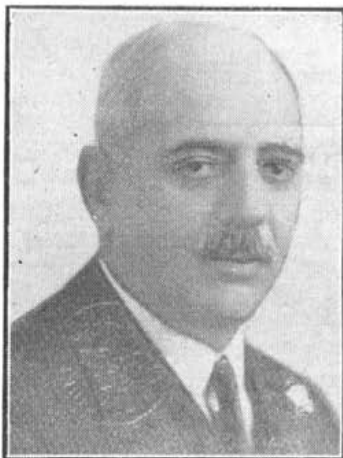

telt, jogakadémiát Nagy-szebenben végzett, jog és államtud. — vizsgált. 1883-ban került a kolozsvári pénzügyigazgatósághoz, 1917-ben kir. tanácsosi címet kapott, s mint pénzügyi — tanácsos, h. igazgató 1918—XII.—1-én ment nyugdíjba. A Magyar Nemzeti Kaszinó választmányi, altruista egyesületek vezetőségi tagja.

Figus Albert * 1879-ben Kassán. Főiskolát (Welthochschule) Berlinben végzett. 26 évig volt Szatmár város főszámvevője, majd 5 évig az Unió vagonyár műszaki és kereskedelmi

igazgatója, jelenleg faipari üzeme van. A világháborút mint tart. főhadnagy küzdötte végig. A M. P. szatmári tagozatának sajtóbizottsági elnöke, több intézmény vezetőségi tagja. Éveken keresztül volt a városi tanács tagja. Politikai és társadalmi cikkei a „Szamos”-ban és az „Ellenzék”-ben jelentek meg. A „Szatmári Ujság” főmunkatársa.

Fischer Tivadar dr., * 1881 XII-6-án Münchenben. Egyetemi tanulmányait Budapesten és Kolozsváron végezte, ügyvédi vizsgát Marosvásárhelyt tett. Előbb Gyulafehérvárt, 1911 óta Kolozsváron folytat ügyvédi gyakorlatot. A világháboruban kezdettől fogva részt vett, s mint tart. tűzérőhadnagy szerelt le. Már mint fiatal ügyvéd foglalkozott a közügyekkel s Alsó-

fehér — vármegye törvényhatósági bizottságának tagja volt. A világháború után élére áll az erdélyi zsidó nemzeti mozgalomnak, kezdeményezi a Zsidó Nemzeti Szövetség felállítását s annak megalakulásától, (1918 XI. 20) 5 éven keresztül az elnöke volt. — Belegsége miatt ezen tiszt-

ségről lemondott, amikor diszelnöknek választották meg. 1928-ban biharmegyei listán orsz. képviselő. Az 1931-ben megalakult Országos Zsidó Párt vezetésére Fischer Tivadart kérték fel, s azóta annak elnöke. 1931-ben újból mandátumot nyert, amelyről azonban később önként lemondott. A zsidó közelet egyik reprezentánsa, számos egyesület vezetőségében vesz részt. 1926 óta Kolozsvár város tanácsstagja. Politikai, közgazdasági és jogi cikkeit az „Uj Kelet” hozza.

Finta Gerő tanár, * 1889-ben Tordaturon (Tordaaranyos m). Középiskolát Nagyenyeden, egyetemet Budapesten és Kolozsvárt végzett. 1915—1928-ig udvarhelyi, azóta kolozsvári ref. kollégiumi tanár. Verskötetei: A fák (Székelyudvarhely 1923) Pacsirtaszó, (Kolozsvár, Minerva kiad. 1927) Állandóan ír erdélyi szépirodalmi lapokba, főleg a „Pásztortűz”-be. A Kemény Zsigmond Irod. Társaság és az E. I. T. tagja.

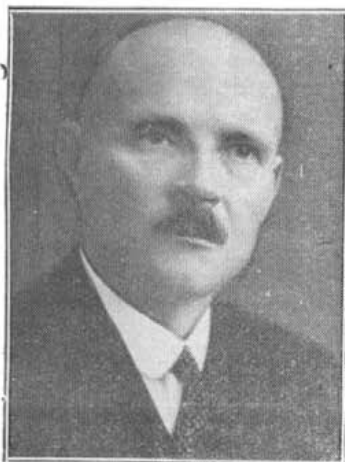
Fodor Boldizsár dr. (bodoki) ügyvéd *
Tasnádon 1876 dec. 21. Régi nemesi székely

család ivadéka, a nemességet Bethlen Gábor fejedelem adományozta. Fő-reáliskolai és gimnáziumi érettségit Székelyudvarhelyen tett, egyetemet: Kolozsvárt és Budapesten végzett. — 1905 óta gyakorló ügyvéd Székelykeresztúron. Ref. egyházmegyei tanácsos, tanácsbíró és egyházke-

rületi képviselő, egyházközségi ügyész. Az udvarhelymegyei ügyvédi kamara választmányi és fegyelmi bírósági tagja, M. P. megyei tagozati intézőbizottsági tag és a segesvári Népbank fiókjának ügyésze.

Fodor Gábor szatmári építési vállalkozó *
Ura községben (Szatmár vm.) 1884 III. 27-én. Felső ipariskolát Budapesten végzett, 1910 óta építési vállalkozó. A háború alatt az orosz és

olasz — fronton küzdött, később mint műszaki s. tiszt a hadföldmérési — osztályban teljesített — szolgálalat. Többször kitüntették. Az ipari életben számottevő tevékenységet fejt ki; Kereskedelmi és Iparkamrai — tanács tag, az Iparos Otthon elnökségi — tanács és kultur bizottsági tagja,

Ipartestületi előjárósági tag, s több más társadalmi és kulturális intézmény vezetőségi tagja. M. P. tagozati intézőbizottsági tag és szatmári ref. presbiter. Az Unio Vagonyár, a nagybányai Phönix gyártelep, a nagyváradi C. F. R. rádió leadó állomás s számos más-nagy gyár, ipartelep stb. építési munkálatait végezte. 1933-ban a rekonstruált szatmári Általános Ipartestület választott alelnöke.

Fogolyán Kristóf dr. kórház igazgató, főorvos Sepsiszentgyörgyön. * 1878 június 3 án Sepsiszentgyörgyön. Középiskolát Nagyszebenben, egyetemet Kolozsvárt végzett, majd Drezdában és Berlinben mint sebész specializált. Rövid ideig a kolozsvári klinikán és a kecskeméti városi kórházban működik, 1911 óta kórház igazgató. A Háromszék — megyei Orvosi Kamara elnöke. A hadiéltmentés II. o. Vörös kereszt és a

Román Koronarend tisztikereszt tulajdonosa.

Fogarasi ferencendi kolostor. 1737-ben alapították a ferencrendi. Létesülése nagyrészt berivói Boér József nagylelkűségének köszönhető, ki a kolostor és templom építéséhez telket adományozott. 1760-ban teljesen leégett.

De már a következő évben újra lerakták a mai megnagyobbodott kolostor és templom alapjait. A plebánia alapítással majdnem egyidőben iskolát is létesítettek a ferencesek, hol magyarok, románok és németek egyetértésben sajátíthatták el az elemi ismereteket. A plebániát, iskolát és ovódát ma is ferencesek vezetik és kizárólag ők látják el a róm. kath. hívők lelki igényeit. Jelenlegi házfőnök: P. Szabó Dömjén.

Földes István dr. nagybányai fogorvos *
Aradon 1896-ban. Egyetemet Kolozsvárt végzett. Előbb Báziason körorvos, majd Nbányára költözik s fogorvosi rendelőt nyit. Szájsebész specialista. A „D.D.S.G.” és az „M.F.T.R.” volt orvosa.

Fiedler István róm. kath. püspök * 1871 X. 14. Nagybecskerekén. Középiskolái elvégzése után, a temesvári hittudományi főiskola hallgatója volt. 1894-ben szentelték fel. Tíz évig tartó kápláni működés után 1904-ben a temesvári Notre Dame apácák híres anyaházának lett lelkiigazgatója és a tanítónőképző tanára. Innen nevezték ki a temesvári papnevelő intézet lelkiigazgatójává és székesegyházi hírszónokká. 1916-ban foglalta el a resicai plébániát, esperes-plébánosí minőségben. 1923-ban kánonok, majd apostoli kormányzó helynök a csanádi egyházmegyében. 1930-ban XI. Pius pápa a szatmár–nagyváradai püspökség élére állította. 1930 dec. 7.-én Nagyváradon szentelték püspökké.

Finta Zoltán * 1896 ápr. 7.-én Nagyajtán. Néhány orvosi szemesztert hallgatott Kolozsvárt, mielőtt (1921) újságíró lett. Kolozsvári lapok cikkírója, majd egy magyar néplap szerkesztője. Később a Temesvári Hírlap munkatársa volt. Versei napi- és hetilapokban jelentek meg, verskötetet 1926-ban adott ki Temesvárt „Bort, Buzát, Békességet” címmel.

Fodor Péter tanár * Borod 1891 II. 24. Egyetem theologiai és filozófiai fakultását Budapesten végezte, jogot a nagyváradai jogakadémián hallgatott. 1918 óta tanár a nagyváradai g. kath. tanítónőképző intézetnél. 1919–1920-ban kiad egy Schidlof–Berlitz egyesített román nyelvtant és román–magyar, magyar–román szótárt. 1927-ben országgyűlési képviselő. Politikai, közgazdasági és néprajzi cikkei jelentek meg, jelenleg egy nagyobb történelmi munkán dolgozik. A Román Csillagrend lovagkereszt tulajdonosa.

Fogarasi Albert ny. kollégiumi tanár * Tordán, 1851 márc. 24.-én. Középiskolát, teológiát a nagyenyedi Bethlen kollégiumban végzett. tanári diplomát a budapesti egyetemen nyert. Megszakítás nélkül a Bethlen kollégiumban tanított, hét évig rektor-professzor volt s 1909-ben ment nyugdíjba. M. P. helyi tagozati elnök s több éven keresztül megyei tagozati elnök is volt (utóbbinak díszelnöke). A ref. konvent és zsinat volt tagja. Több tankönyve jelent meg, a „Nagy képes világtörténel” első kötetét F. A. írta meg. Tudományos és politikai cikkeit, elbeszéléseit a budapesti és az erdélyi sajtó hozta. Kéziratban: a „Nagyenyedi Magyar Kaszinó 100 éves története”, — „Erdély Atheneje” (a régi nagyenyedi diákélet feldolgoása).

Franyó Zoltán műfordító és publicista * 1887-ben Kismargittán. Aktív tiszt volt 1907–1910, azóta újságíró. Budapesti lapokban: Az Est, A Hét, Nyugat dolgozott. Háború után Bécsben „Die Stunde” munkatársa és keleti nyelveket tanul az egyetemen. Erdélybe visszatérve Esti Lloyd címmel napilapot szerkesztett Temesvárt. Később „Génius” címmel havi revüt indított Aradon, melynek kritikai éle a „speciálisan erdélyi” irodalom ellen irányult. Egy szezonban a temesvári színház igazgatója volt. Erdélyi írói működéséből legjelentősebbek művészeti fordításai. Egész kötet Rilke verset fordított magyarra s nagyon sok román lírát magyarra és németre. Goethe: Hermann und Dorothea több énekét és Faust több jelenetét lefordította. 1911–1933 tizenhárom kötet prózai és verses fordítása és két háborús prózája jelent meg. Jelenleg a Temesváron megjelenő „6-órás Újság” felelős szerkesztője.

Frint Lajos evang. superintendens * 1850-ben Aradon. Tanulmányait Budapesten, Selmecbányán, Pozsonyban és a hallei egyetemen végezte. Több helyen mint adminisztrátor működik, 1881 óta Aradon ág. hitv. evang. lelkész, majd esperes, 1929 óta superintendens. Mint a romániai zsinatpresbíteri ev. egyház superintendensének, hatásköre Románia valamennyi magyar evangélikusára kiterjed. Konfirmációs Kétfőt adott ki, hittudományi cikkei, tanulmányai megjelennek folyóiratokban s külön füzetekben is. Az aradi templom felépítése Frint Lajos munkájának eredménye. Az egyházi intézmények védnöke, a M. P. és számos társadalmi és kultur intézmény vezetőségi tagja.

Frenjiu Valeriu Traian dr. nagyváradai gör. kath. román püspök * 1875 április 25.-én Resicán. Középiskoláit Balázsfalván, theologiai tanulmányait Temesváron, Budapesten és Bécsben végezte. Előbb a lugosi püspöki irodában működött, 1904-ben esperessé lett kinevezve Szászvárosba, 1912-ben hátszegi vikárius, hol még ugyanezen évben kapja lugosi püspökké való kinevezését. Itt működik 1922-ig, mikor kinevezik nagyváradai püspökké. Mint lugosi püspök befejezi a papnevelde épületének építését, megnyitja a teológiát, majd megalapítja Lugoson az első gör. kath. román tanítónőképzőt. Nagyváradon szintén befejezi a papnevelde épületének építését, megnyitja a theologiai akadémiát, átszervezi a tanítónőképzőt és fejleszti az egyházmegyei középiskolákat és internátusokat. 1927-ben az érseki páliummal tüntetik ki.

Fried Dezső földbirtokos * 1876-ban Szikszón. (Abauj vm.) Rabbiképzőt Pozsonyban végzett, majd a bécsi Tud. Egyetem közgazdasági fakultásán tanult. Az egrespataki gróf Teleki birtok megvásárlása után Zilahon telepszik meg s birtokán gazdálkodik. 1911-ben a kolozsvári Kereskedelmi Bank Zilahon fiókot létesít, ennek vezetését vállalja s mint ügyvezető igazgató 1926-ig működik az intézetnél, amikor visszavonul. Két évtizeden keresztül vezetője volt az izr. hitközségnek, előbb annak alelnöke, később elnöke. Tagja volt Zilah város első választott tanácsának s a M. P. végrehajtó bizottságának.

Fried János dr. ügyvéd, a nagyváradai Kereskedelmi Csarnok főtitkára. * 1880 aug. 31. Rövid ideig ügyvédi gyakorlatot folytat. 1910–1918 tilkár a Kiskereskedők Társulatánál, ennek megszűnése, illetve beolvadása után a Csarnok főtitkára. Több országos jellegű akciót vezetett, részben kezdeményezett. A Kereskedő Testületek Országos Szövetsége ügyv. főtitkára. A kereskedők érdekeit védő cikkei a napisajtóban, szaklapokban jelennek meg. A „Kereskedők Lapja” főszerkesztője.

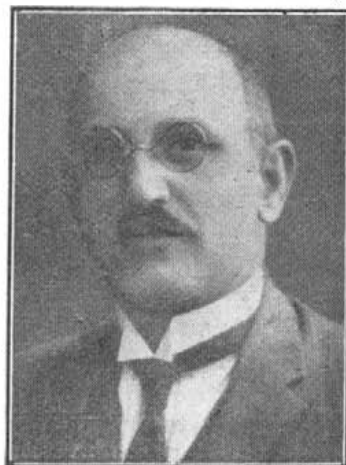
Fischer József dr. ügyvéd * Csenger községben 1884 dec. 28.-án. Az ügyvédi diploma megszerzése óta Szatmáron folytat gyakorlatot. A helyi M. P. elnökségi tagja és a szatmári Gazdasági Tanács elnöke, számos társadalmi és kulturális intézmény vezetésében vesz részt. Éveken keresztül a városi tanács tagja volt.

Fuchs Pál 1872-ben Nagyváradon. Főreáliskolát Nagyváradon végzett. Mándy Géza szatmármegyei birtokán számtartó és egyben több gazdasági gyár vezetője volt. 1916 óta a gróf Tisza örökösök tiszaradványi birtokainak bérletje. — Több társadalmi intézmény tagja és pártolója. A Magyar Párt tagja és a megyei tagozatnak volt intéző bizottsági tagja.

Füstös Ida, lásd Gy. Füstös Ida.

Frölich Ottó főgimnáziumi tanár, fiunevelő intézeti régens * Székelyudvarhelyt 1880 márc. 20.-án. Középiskolát szülővárosában, egyetemet Kolozsvárt végzett, u. o. nyert tanári diplomát.

1904–1907 kézdí-
vásárhelyi, azóta
székely — udvar-
helyi r. k. főgimn.
tanár és egyben
a fiunevelő inté-
zet régense. Az
Udvarhelyvármegyei tanács alelnöke, O. M. P. intéző—bizottsági és vmegyei tagozati végrehajtó bizottsági tag, erdélyi róm. kath. egyházmegyei tanács tag (1908). A

ferencrendiek Szent Istvánról elnevezett rendtartományainak confrátère. A Kézdí-
vásárhelyt megjelenő „Székely Ujság”-ban, „Székely Közélet”-ben, „Alkotmány”-ban jelentek meg társadalmi és szociális kérdésekkel foglalkozó cikkei.

Fülöpp Béla dr. * 1863-ban, a Szőnyi-féle intézetben nevelkedett, első ásványtani ismereteit itt szerezte. Jogász éveket Budapesten és Lipcsében töltött. A háború előtt két cikluson keresztül volt Lippa képviselője, függetlenségi programmal. Károlyi Gyula gróf szegedi első miniszteriumában közlekedésügyi miniszter volt. Az impériumváltozás óta Temesvárt lakik. Egyizben magyarpárti programmal szenátorrá választották. A M. P. temesvári tagozatának 1926 ig elnöke volt, azóta csak gyűjtő szenvedélyének él. Európai viszonylatban is tekintélyes ásványgyűjteménye van, amelyet külföldi gyűjtők is számontartanak. Könyvgyűjteménye luxuskiadásokban gazdag.

Fülöp Gyula ferencrendi házfőnök * 1886 dec. 24.-én Magyarlápason. Középiskolát Kolozsvárt és Désen, teológiát Vajdahunyadon végzett. Felszenteltetése (1911) után hitoklató Miházán, majd a kolozsvári és a marosvásárhelyi rendházakban, 1914–1916-ig pedig Gyergyószárhegyen működött. 1917–1918-ban tábori lelkész. A háború után több helyen, 1927-től Désen házfőnök és plébános. Jelenleg (1934) a vezetésétől visszavonult. Az egyház kebelében működő intézmények vezetésében és irányításában tevékeny részt vett.

Farkas Albert ref. lelkész * 1885 dec. 6.-án Nagyenyeden. Érettségét a Bethlen kollégiumban tett, theológiát Kolozsváron, Olaszországban és Ausztriában tanult. 1911 óta állandóan Désen működik. 1923 óta szerkeszti az „Egyházi Közélet” című gyűlekezesi lapot. Cikkei a debreceni Lelkész Egyesület és Lelkész-tár, a Vasárnap és a budapesti Egyházi Figyelő c. egyházi lapokban jelentek meg; egyházi beszédei több lüzelben. A dési ref. egyház vezetője, adminisztrátor-lelkésze. Az egyház kebelében létező intézmények védnöke, társadalmi és kulturintézmények tagja.

Freund Chaim Fiai, textil nagykereskedés Szatmáron. Fiókülzet: Temesvár. A *Textilwerke Mautner A. G.* Prag főlerakata. Alapítási éve: 1898. 1934. textilgyárat létesít.

Ferenczi Miklós dr. a kolozsvári egyetemi könyvtár főkönyvtárosa * Désen 1886-ban. Középiskolát és egyetemet Kolozsvárt végzett. 1904 óta a kolozsvári egyetemi könyvtár és az E. M. E. könyvtárának tisztviselője, jelenleg főkönyvtárosa. 1926-tól évente feldolgozza az

erdélyi magyar irodalom bibliográfiáját. Kisebb történelmi és irodalom-történelmi munkái: az Erdélyi Múzeum, a Pásztorlüz és az E. Irod. Szemlében jelennek meg. Munkatársa volt a Chereslegiu fele román-magyar szótárnak. Kisebb kölete: Wesselényi István báró élete és naplója.

Forgó István * 1869-ben Szatmáron. 1893 óta önálló csizmadia iparos Szatmáron. 14 év óta a Csizmadia Ipartársulat pénztárnoka, az Iparos Otthon gazdája, a Magyar Párt intézőbizottsági tagja s több más intézmény vezetésében részt vett. Jelentékeny része van a Csizmadia Ipartársulat székházának ujja építésében.

Fóris Lajos dr. hírlapíró * 1886-ban Margittán. (Bihar vm.) 1912-ben ügyvédi diplomát szerzett, a háboru után újságíró lett, kezdettől a kolozsvári Ellenzék közgazdasági munkatársa. 1927-ben „Gyakorlati Gazdasági Lexikon”-t adott ki. Szerkesztette a kolozsvári Kereskedelmi Kamara kiadványát: Industria și bogățiile naturale din Ardeal și Banat, 1927.

G

Gaal Alajos dr. orvos * 1889 aug. 21. Ditrón. Régi kurtanemes székely kuruc család ivadéka. Eretségét a székelyudvarhelyi r. kath. főgimnáziumban telt, egyeletmet Kolozsvárt végzett. 1914—1918 a világháboruban vett részt s mint főhadnagy szerelt le. Vitézségéért többszörösen kitüntették. A háboru után előbb Gyergyó-Alfaluban járási orvos, 1924 óta Gyergyószentmiklóson magánygyakorlatot folytat. Irodalommal már az egyetemi éveiben foglalkozott. Ez idő alatt szerkesztelte az „Ujgyetem” című ifjusági lapot s a Színházi Figaró főmunkatársa volt. Ugyancsak egyetemi évei alatt különféle ifjusági intézmények vezetőségi tagja volt. Mint aktív sportember is kitűnt: háromszoros fősiskolai bajnok, országos versenyek győztese. Európa birkozó bajnokságának másodikk helyezetije, kerületi vívóversenyek győztese. Hét év óta szerkeszti a „Székelyszó” c. politikai hetilapot. Kisebbségpolitikai téren a székelység gazdasági ügyeivel foglalkozik. Bátorhangu publicisztikai tevékenysége mellett intenzív írói működést is fejt ki. Írt novellákat és szindarabokat. Több napilap és szépirodalmi folyóirat állandó munkatársa. Élénk közéleti tevékenysége során: az O. M. P. gyergyói tagozati elnöke, a helyi sport egyesület egyik vezetője s évek óta városi tanácsos.

Gabányi Imre dr. (olysói) ügyvéd és föld-birtokos * Szeghalom (Békés vm.) 1879 IX 21. Középkölkolat és egyetemet Kolozsvárt végzett, ügyvédi vizsgát Marosvásárhelyt 1906-ban telt, azóta Kolozsvárt folytat ügyvédi gyakorlatot. Az O. M. P. elnöki tanácstagja, a róm. kath. Státus igazgatótanácsosa, a kolozsvári r. kath. egyház választmányi tagja, az E. G. E. alapító és igazgatósági vál. tagja, az E. M. E. választmányi tagja s több más társadalmi és kulturális intézmény vezetésében vesz részt. Etnográfiaival foglalkozik. Közgazdasági, etnográfiai cikkei a napilapokban jelennek meg.

Gallov József iheologiai tanár, a kegyes tanítórend tagja * 1899 márc. 15.-én Nagy-bocskón. (Máramaros vm.) Középkölkolat Kecskeméten, iheologiai a budapesti Tudomány Egyetemen végzett. 1922-ben szentelték fel. Ez évtől s. plébános Nagykárolyban, 1928-tól a romániai Kegyes Tanítórend kolozsvári hittudományi és tanárképző intézetének tanára és egyben lelki igazgatója. Nagykárolyi működése alatt több vallásos intézmény létesítése fűződik nevéhez. Sokat fáradozott az egyházközség egyesületi és kultur életének fellendítésén; közös koncertek, műsoros és színházi előadások rendezése által. A helyi lapokban közölt közérdekű, társadalmi cikkei, valamint hitiszónoklatai s különféle egyesületekben tartott előadásai Erdélyszerte ismertek.

Gara Ákos író * 1877-ben Nagyváradon. Napilapok munkatársa volt Nagyváradon, majd Budapestre került s az ottani napi- és hetilapokban dolgozott. Versek, irodalmi és színházi cikkek írása mellett intenzíven műveli a gyermekirodalmat. Mesekönyveket és gyermeklapokat adott ki. 1918-ban a nagyváradí Munkás-újság szerkesztője. Impériumváltozás után a kolozsvári sajtó munkása, hetilapot szerkeszt s a Keleti Ujság cikkírója. Megjelent könyvei: Gyöngyök gyöngye, ifjuság. (Bpest Pallas) — Jó Gorilla — A csodálatos csokoládésziget, (Kolozsvár).

Gaal Gábor publiciszta, a Korunk szerkesztője * 1893-ban Jászfelsőszentgyörgyön. Főgimnáziumi tanár volt. Háboru után emigrációban élt Bécsben és a Jövő belső munkatársa volt. A lap megszűnése után több németországi filmvállalatnál dramaturg. 1926-ban került Erdélybe s Kolozsvárt a Keleti Ujság, Uj Kelet és Korunk állandó cikkírója. 1928-tól a Korunk szerkesztője. Szociologiai és kulturtörténeli írásai Erdélyszerte fellünést keltenek.

Gábor István újságíró * 1908- Nagyváradon. Érettségét Szegeden tett, utána beutazta Franciaországot és Belgiumot. Párisban a Volonté munkatársa és a Nagyvárad Napló állandó cikkírója. Belgiumból írt a Weltbühne kritikai folyóiratban és több belgiumi francia nyelvű lapnak. 1930-ban visszajött szülővárosába és a Nagyvárad Napló munkatársa lett. Egy év múlva Bárdos László hírlapíró társaságában „Szabad Szó” címen társadalmi és szociológiai haviszemlét szerkeszt, majd 1932-ben a Brassói Lapok és a Népujság munkatársa. Belletrista írásai és különösen Erich Kästner fordításai ismertek. Utóbbi könyvalakban sajtó alatt.

Gara Ernő dr újságíró * 1894-ben. Az újságírást 1912-ben a Nagyváradnál kezdte. Háború után 5 évig a Keleti Újság munkatársa. Egy-ideig e lap bukaresti tudósítója volt. Majd az Ellenzék állandó cikkírója lett. Cikkei, főleg színes riportjai több erdélyi lapban jelennek meg.

Garda Kálmán dr. * 1868 febr. 3.-án Nagyenyeden. 1894-től ügyvéd u. o., 1905-től impériumváltozásig Alsófehér megye főügyésze volt. 1920-tól alelnöke a Hangya Szövetkezetek központjának. † 1933 ban.

Gál Kelemen pedagógiai író * 1869 dec. 27.-én Szentgelicén. 1893 óta a kolozsvári unitárius kollégium tanára, 1900—1925 igazgatója. 1911—1918 a Keresztény Magvető szerkesztője. Esztétikai, filozófiai értekezései az Erdélyi Múzeum, Atheneum, E. Philologiai Közlöny, Magyar Pedagógia, E. Irodalmi Szemle folyóiratokban jelentek meg. Önálló művei: Brassai mint filozófus, Kvár 1899. — Ujabb irányok a pedagógiában, Kvár és Sárospatak 1911—1912. — A jó tanár (Kuncz Elek emlékezele), Kvár 1916. — Brassai küzdelmei a magyartalanságok ellen, Kvár 1927. Jelenleg nyugdíjban van.

Gál Samu újságíró * 1885 ben Nagykárolyban. Gimnáziumot ugyanott végzett. Husz év óta szerkeszti a Nagykároly és Vidéke c. lapot és egyben a Szamos és Keleti Újság nagykárolyi munkatársa. Több társadalmi és kulturális intézmény, ugyszintén a M. P. tagozati vezetőségi tagja.

Gál Zsigmond dr. nyug. pénzügyi tanácsos, a „Dermata” gyár igazgatója. * 1879-ben Tordán. Jogi tanulmányait a kolozsvári egyetemen végezte. Impérium változásig pénzügyi pályán mint tanácsos működik, majd a Dermata gyárhoz kerül, amelynek ma igazgatója. Szá-

motlevő közéleti tevékenységet fejt ki: Áru-tőzsde alelnöke, kolozsvári Kereskedelmi és Iparkamara ig. választmányi, az Ugir választmányi tagja, az unitárius egyház p. ü. bizottsági elnöke, főtanácsosa és képviselő tanács-tagja. Számos más intézmény vezetőségében foglal helyet.

Gálffy Zoltán dr. (martonosi) ügyvéd * Szentegyházfalun (Udvarhely vm.) 1898-ban. Jogot Kolozsvári végzett, 1927 óta Szekelykeresztúron ügyvéd. Az unit. egyház főtanácsai tagja, a Magyar Kaszinó ügyésze.

Gálffy Zsigmond a kolozsvári unitárius kollégium igazgatója * 1886-ban Mészkö községben (Torda-Aranyos vm). Középiskolát és egyetemet Kolozsvári végzett. A világháborúban részt vett s többször kitüntették. Háború előtt és után tanár a kolozsvári unitárius főgimnáziumban, 1928 óta igazgató. Az egyházi fő- és képviselő tanács tagja, nevelésügyi bizottsági tag és a Dávid-Ferenc Egyet választmányi tagja.

Gazdasági Akadémia (Kolozsvárt—Monostor). Alapítva 1869-ben. Előadó termeivel, muzeumával és laboratóriumával megnyit 1873-ban. Tulajdonképeni iskolából és gazdaságból áll. Az Akadémia felsőbb tanintézet jellegével bír, melyből diplomés gazdászok kerülnek ki (Inginer agronom). 1921—1922-tan-évtől ugyanazon szabályzat intézkedései alá esik, mint a Heástreau-i felsőbb gazd. iskola. A kiképzés négy évig tart, a negyedik évet állami vagy magán gazdaságban kell a jelöltnek tölteni. Az első elméleti év, az alapvető természetrajzi ismereteknek, a második a gazdasági vonatkozású rendszeresebb növény és állatismereteknek, a agrikulturkémiaának és kertgazdaságnak, a harmadik a gazdasági gépeknek, a technológiának, agrárpolitikának, erdőgazdaságnak és jogi ismereteknek van szánva. Beiratkozni a G. A-ra az egyetemeken megkövetelt képesítéssel lehet.

Gallas Nándor szobrász * 1893 jan. 21. Tanult a budapesti Iparművészeti Főiskolán, melynek a háború kitöréséig tanársegéde is volt. Hétévi hadifogságából két évet a moszkvai Képzőművészeti Iskolán töltött. 1921 óta Temesvárt él (1923-ban Németországban végzett akadémiai tanulmányokat). Kubisztikus törekvéseken át fejlesztette ki művészetének ma már önálló formanyelvét. Ismertebb művei: Az élet. — Zsákhordó. — Kubisztikus figura. Az 1928 évi bukaresti kiállításon „Groteszk Táncozó”-jével a 15000 lejes díjat nyerte.

Gazdasági és Hitelszövetkezetek Szövetsége mint Szövetkezet Kolozsvárt. Alapítási éve: 1920. Kötelékében 350 szövetkezet van: 276 működő hitelszövetkezet, 39 tejszövetkezet, 3 ipari szövetkezet, felsz. alatt álló 32 hitelszövetkezet. Az üzletrészek értéke összesen 52 millió lej, a tagok száma: 104000. Igazgató elnöke: gróf Béli Kálmán, vezérigazgató: Dr. Ferencz József.

Gaál Gyula dr. kovásznai orvos, * Gelence (Háromszék vm.) 1894-ben. Középiskoláit a kézdivásárhelyi rk. főgimnáziumban, egyetemi tanulmányait Kolozsvárt és Budapesten végezte. Mint egészségügyi hadnagyrészt vett a világháborúban, az orosz, olasz és szerb harclereken volt. Klinikai gyakorlat után a pestújhelyi kórház alorvosa, majd a debreceni szülészeti klinikán, mint c. tanársegéd működik. 1923-ban Gelencén, 1924 óta pedig Kovásznán gyakorló orvos. Róm. kath. egyháztanácsos, magyar párttag.

Róm. kath. egyháztanácsos, magyar párttag.

Gazda Endre dr. ügyvéd, * 1879-ben Zilahon. Jogi tanulmányait Budapesten végezte, ügyvédi vizsgát u. o. tett, 1907 óta zilahi ügyvéd. Számottevő közéleti tevékenysége során a Magyar Párt vármegyei tagozati alelnöke, a zilahi Magyar Kaszinó elnöke, a szilágyi szolnoki ref. egyházmegye gondnoka, a Wesselényi Kollégium előjárósági tagja, a Szilágy megyei Gazdasági Egylet igazgató alelnöke és Szilágy vmegyében volt tiszti főügyésze. A világháború alatt 1914-1917-ig a szerb fronton harcolt.

A világháború alatt 1914-1917-ig a szerb fronton harcolt.

Gábos István dr. ügyvéd, * Izsópallagán (Bihar vm.) 1891-ben. Középiskolát a székelyudvarhelyi ref. kollégiumban, egyetemet Kolozsvárt végzett. 1918-ban tett Marosvásárhelyt ügyvédi vizsgát. Igazságügyi pályára lép, s legutóbb Marosvásárhelyen, mint táblai tanácsjegyző működött az impérium változásig. 1920 óta Segesváron ügyvédi gyakorlatot folytat. A MP. vármegyei tagozati intéző-bizottsági tagja, a segesvári tagozat elnöke, a nagyszé-

beni ref. egyházmegye ügyésze és tanácsosa, egyházközségi presbiter. Több éven keresztül 1932-ig elnöke volt a segesvári Magyar Kaszinónak, az „Unirea” sportegylet és a magyar kaszinó dalárdájának, amelyeknek ma is vezető tagja. Mint városi tanácsos részt vesz a várospolitikában is.

Gál Miklós dr. ügyvéd, földbirtokos. * 1889-ben Kövend községben (Torda vm.) Középiskolát Kolozsvárt, egyetemet Kolozsvárt, Berlin és Münchenben végzett. — Jog és államtudományi doktor. Ügyvédi vizsgát 1913-ban Marosvásárhelyt tett. Gyakorló ügyvéd Tordán. Az impérium változás előtt vármegyei tb. ügyész volt. Az OMP központi intéző-bizottsági tagja, a Tordaaaranyos vármegyei és Torda városi tagozati el-

nöke, 1932 óta kamarai képviselő. Az unitárius egyház főtanácsai és képviselő-testületi tagja, az aranyostordai egyházkör felügyelő gondnoka, a tordai magyar dalárda alelnöke. Több bank és iparvállalat igazgatósági és felügyelő-bizottsági tagja.

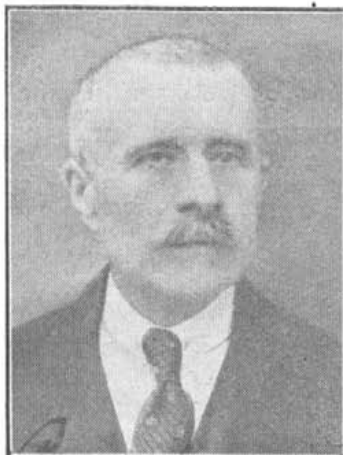
Gálfalvi Samu főgim. tanár, tb. igazgató
* Székelyszentmiklóson (Udvarhely vm) 1878-ban. Gimnáziumot a székelykereszturi és kolozsvári unitárius kollégiumokban, egyetemet

Kolozsváron — és Breslauban — végzett. 1901-óta a székelykereszturi unitárius főgimnáziumban működik mint tanár, 1920-ban az intézet igazgatója, 1933 augusztusában betegsége miatt lemond az igazgatói tisztről. A világháborúban, mint népfelkelő főhadnagy vett részt és orosz-szibériai — fogság-

ban 1920-ig volt. Az unitárius főtanács tagja és a képviselő tanács volt tagja, az Unitárius Irodalmi Társaság rendes tagja, a székelykereszturi Magyar Kaszinó alelnöke. Tizenkét éven keresztül szerkesztette a főgimnázium Értesítőjét, cikkei főleg egyházi lapokban jelentek meg. A Román Koronarend lovagja.

Gálfalvi Lőrinc unitárius theologiai tanár, * Sinfalván (Torda-Aranyos vm) 1865 augusztus 10-én. Középiskoláit a tordai és kolozsvári unitárius — gimnáziumokban végezte, teológiát a kolozsvári unitárius theologiai akademián, az oxfordi Manchester Collegében tanult. Tanári — diplomát a kolozsvári Tudomány Egyetemen szerzett. 17 éven keresztül a kolozsvári unitárius főgimnázium tanára volt, 1909 óta az unitárius Theologiai Akadémia új-testamentumi tanszékét tölti be. Hosszu időn át (Gál Kelemennel együtt) szerkesztette a Keresztény Magvetőt. Megjelent művei: Legközelebb Jézushoz. — A jelenkor Jézusa. — Krisztusban a XX. században. — A vallások jövője. — A keresztényhit öt pontja.

Genszky Jukundián P., ferenczrendi házfőnök Csiksomlyón, * Köpcsény (Moson vm.) 1891-ben, Középiskolát Vácon, teológiát és filozófiát Németországban (Dorsten és Paderborn) tanult, 1916-ban szentelték pappá. Kolozsvár, - Medgyes, - Csiksomlyó- és Székelyudvarhelyen működött, mint áldozópap és rendi tanár. Utóbbi helyen hét évig házfőnök volt. 1933-óta a csiksomlyói kolostor házfőnöke. Három éven keresztül (1930—1933) rendi kormánytanácsos volt.

Gergely Endre dr. orvos, * 1885-ben Kolozsvárt. Érettségét a kath. főgimnáziumban telt, egyetemet ugyancsak Kolozsvárt végzett. 11 évig az egyetemen, mint kórbonctani tanársegéd működött. Impériumváltás óta magángyakorlatot folytat és kórszöveteti vizsgálatokkal foglalkozik. Az Erzsébet szanatórium, a „Charité”, a Zsidó kórház kórszöveteti szakértő főorvosa. Számos társadalmi és kulturális intézmény és egyesület vezetésében jelentékeny szerepet visz; volt városi tb. tisztiorvos. Értékes társadalmi és orvostudományi cikkei és értekezései a napisajtóban, folyóiratokban jelennek meg. Több lap állandó munkatársa.

Gergely János dr., ügyvéd, * Nyiregyházán 1892-ben. Jogi tanulmányait Budapesten végezte, u. o. telt ügyvédi vizsgát. 1921-óta ügyvéd Szatmáron. A világháborúban két és fél évig harctéri szolgálatot teljesített. A romániai Szociáldemokratapárt szatmári tagozati alelnöke és ügyésze, a megszűnt „Szatmári Népszava” volt szerkesztője. Szociáldemokrata irányú cikkei jelennek meg.

Glatz József dr. szatmári ügyvéd * 1874 jan. 12. Szatmáron. Érettségét a szatmári ref. főgimnáziumban telt, jogot Budapesten tanult, ugyanott telt ügyvédi vizsgát. Az iparos érdekek képviselője, az Iparos Otthon ügyésze és jogtanácsosa. A rom. kath. egyház tanács elnöke, a MP. tagozati gazdasági szakosztályának elnöke.

Glatz Józsefné dr. karitatív intézmények vezetésében jelentékeny szerepet visz. Több egyesület elnöke és vezetéségi tagja.

Glasner Akiba kolozsvári izr. kerületi főrabbi, * 1885-ben Kolozsvárt. Atyja a neves Glasner Moses volt. 1922 óta tölti be kolozsvári állását. Ugyanott a nyilv. rabbi-iskola igazgatója. Ir: Talmudi értekezéseket és templomi hitszónoklatokat. Egyházi-kulturális intézmények vezetője.

Gera Sándor gör. kath. vikárius, * Nagyváradon 1859-ben. Theológiai akadémiát Nagyváradon végzett, 1881-ben szentelték fel. 10 évig Makón lelkész, majd 33 évig a nagyvárad püspökségi uradalom, valamint a belényesi leánygimnázium és árvaház igazgatója, 1925 óta nagyvárad lelkész, vikárius. Városi tanácsos, az Agru (gk. románok egyesülete) tagozati elnöke, iskolaszéki elnök, s több egyesület vezetője. Cikkei vallásos folyóiratokban és a napisajtóban jelennek meg. (Unirea, Observatorul stb.)

Ghilea Aurel gör. kath. főesperes, * Perje községben (Szilágy vm) 1890-ben. Érettségét a zilahi Wesselényi kollégiumban tett, teológiát Szamosujvárt végzett, 1915-ben szentelték pappá. Hét évig rézaljai lelkész, mely idő alatt új templom építése, egyházi papi föld szerzése — (a magyar kormánytól) s több parochiális épület emelése fűződik nevéhez. 1923-ban Sződemeterre lett áthelyezve. Itt a templomot teljesen renoválta, új paplakot emeltetett, s egyházközségének több száz ezer lei készpénzt gyűjtött. 1931 decemberében zilahi esperessé nevezték ki. Nemzeti-parasztpárti programmal két cikluson keresztül kamarai képviselő volt, 1933-ban szenátor. Egyik kezdeményezője és megalapítója a szilágyosomyói papi özvegyek és árvák segélyalap egyesületének, amelynek ma alelnöke, a Sylvania Bank igazgatója, az Astra és Agru élethossziglani tagja. Politikai és vallásos cikkei az „Unirea”, „Gazeta de Dumnică” c. lapokban jelentek meg. Külföldi levelei: Steaua Rom. în grad de oțet, Respl. Muncii cl. I.

Glück Gyula és Tsa, nemzetközi szállítványozási vállalat Szatmáron. Alapítási éve 1920. A szállítási szakma minden ágával foglalkozik. Külföldi összeköttetése: Budapest, Bécs, Hamburg, valamint Olaszország és Svájc nagyobb városaiban. Grupajul Român S. A. București, képviselője. Központi iroda: Szatmáron, Petőfi u. 1.

Giurgiu Emilian dr. főorvos. * 1890-ben Zizin községben (Brassó vm.) Egyetemet Budapesten és Grácban végzett, Párisban specializálta magát, mint bőr és nemi bajok szakorvosa. 1919-től 1921-ig St. Louis és Broca kórházakban működött, jelenleg a szatmári Társadalom Biztosító és az Ambulator Policlinic főorvosa. A szatmármegyei Orvos Szövetség elnöke. Szakcikkei különféle orvosi folyóiratokban jelennek meg.

Grósz Miklós dr., orvos * Nagyváradon 1902 márc. 24. é. Érettségizett a nagyvárad Kezdeti Tanítórend főgimnáziumában, egyetemet Budapesten és Parmaban végzett. Mint katonai orvos a bukaresti katonai kórházban működött, két évig pedig a nagyvárad 88. gye. ezredorvosa volt 1930 óta Nagysomkúton orvos és betegsegélyező pénztári rendelő orvos. A „Practica Medica” olasz szakfolyóiratban jelentek meg orvosi cikkei.

Gindele József törv. iroda igazgató, * Nagyváradon 1889-ben. Gimnáziumi - érettségét Nagyváradon, államszámviteltani vizsgát Budapesten tett. Nagyváradon: pénzügyigazgatósági tisztviselő, számellenőr, majd vármegyei számvevő, 1926 óta törvényszéki iroda igazgató Szatmáron. Nagyváradon működése alatt a kath. egyházi életben jelentékeny tevékenységet fejtett ki, több egyházi intézmény megszervezésében és vezetésében vett részt.

Görög Joachim * 1862 II. 23. Szamosujváron, meghalt 1928-ban Gyergyószentmiklóson. Teológiát végzett Gyulafehérváron, magyarlatin szakkól tanári képesítést szerzett Kolozsvárt. Gyergyószentmiklósi örmény szertartású plebános volt. 1917-től c. kanonok, az örmény szertartású magyar katolikusok püspöki biztosa az erdélyi egyházmegyében. A kisebbségi magyar politikai életben mint a gyergyói magyar párt vezetője játszott szerepet nagy szónoki készséggel. Az 1926-os választásokon szenátor lett.

Goldberger Ede dr. orvos * 1887-ben Fogarason. Egyetemet Kolozsvárt végzett. 1911-1914-ig a kolozsvári gyermek és bőrgyógyászati klinikákon működött, mint tanársegéd. Háboru alatt venerologiai szakkórházak vezetője volt. 1919 óta bőrgyógyászati és venerologiai gyakorlatot folytat. A kolozsvári „Paul Ehrlich” orvostudományi egyesület elnöke. Számos szaktudományi cikket írt magyar, német és román nyelven, amelyek külön füzetekben is megjelentek. Könyve: *Dynamische Pathologie und Pharmakologie der Syphilis.* (1928 Wien és Leipzig.) Ezen szakkönyvét a külföldi szakirodalom és a sajtó elismeréssel fogadta és méltatta.

Goldenberg Pál dr. szanatóriumi főorvos, * 1896 Szamosujlakon. (Szilágy vm.) Egyetemet Prágában és Kolozsvárt végzett. A Lechner, utóbb a Benedek ideggyógyászati klinikán s az Urechia klinikán mint osztályvezető-orvos működött. Jelenleg a kolozsvári „Charité” szanatórium ideggyógyászati osztályának főorvosa. Szaktudományi munkái román, magyar és főképpen német folyóiratokban jelennek meg.

Gonda P. Faustin nagyváradai irgalmasrendi házfőnök, * 1894-ben Budapesten. Gyógyszerészeti diplomát a kolozsvári egyetemen nyert. 1914-ben az Irgalmas Rend kötelékébe lépett, 1928 óta az irgalmasok nagyváradai házfőnöke, egyben kórházigazgató. Társadalmi és kulturális intézmények tagja és lelkes pártfőnöke.

Gondosch Viktor dr., ügyvéd Besztercén. * Treppenben 1880-ban. Egyetemet Kolozsvárt és Bécsben végzett, ügyvédi vizsgát 1910-ben Marosvásárhelyt tett, azóta gyakorló ügyvéd. A Hermanstädter Alg. Sparkassa fiókjának ügyésze.

Govrik László földbirtokos, * 1896-ban Mezöpetri községben. Érettségét a szatmári rk. főgimnáziumban tett, gazdasági akadémiát Debrecenben végzett. A világháboru alatt, mint a 32-es honvéd gyalogezred kötelékébe tartozó tiszt orosz és olasz frontokon harcolt. Vitézségéért többször kitüntették. Jelenleg érkörösi birtokán gazdálkodik. A Szatmárvármegyei Gazdasági Egylet, a MP. és több egyesület tagja.

Gönczy Lajos dr. ref. theologiai tanár, * Székelyudvarhelyt 1889 szept. 29. Előbb püspöki titkár, 1914-1922-ig gyulafehérvári és dési lelkész és egyházmegyei főjegyző. 1926-tól nyilvános rendes tanár a kolozsvári ref. theo-

lógián. Művei: *Az érzelem problémája,* Kv. 1914 — *Az összehasonlító vallástörténelmi módszer alkalmazásának kérdése* Gy. fehérvár 1918 — *Isten hatalmas keze alatt (beszéd)* Kv. 1927. — *A ref. egyház kultusza* Kv. 1929. — *Az igehirdetés tényezői egymáshoz való viszonyokban* Kv. 1931. Számos értekezése különféle egyházi lapokban. A Károly Gáspár Irodalmi Társaság, irodalmi és művészeti szakosztályának titkára, a ref. Férfiszövetség alelnöke, Erdélyi Ref. Egyházkerület belmissziós bizottsági tagja és egyházkerületi tanácsos.

Gönczy László kolozsvári ref. kollegiumi

igazgató, * 1891 május 26-án Székelyudvarhelyen. Középiskolát Székelyudvarhelyen, egyetemet Kolozsvárt végzett. 1913-1914-ben a kolozsvári ref. kollegium magyar és történelem helyettes tanára, majd bevonul a világháborúba 1921-ig orosz fogságban volt. Fogságból visszatérve tanári diplomát nyert s rendes tanár, 1933 szept. 1-től kollegiumi igazgató.

mát nyert s rendes tanár, 1933 szept. 1-től kollegiumi igazgató.

Govrik Ilona tanítónő * Zilahon. Tanítói ok-

levelet 1889-ben nyert. A jótékonykodás terén fejt ki tevékenykedést: a zilahi Jótékony Nőegylet alelnöke a kath. Karitászs vezetőségi-tagja, és minden magyar kulturmegmozdulás lelkes támogatója. Mint tanítónő 1889—1893—Szilágyosomlyón a r. kath. — iskolánál, 1893—1929 a zilahi állami iskolánál működött, amikor nyugdíjba került.

Gokler Gyula hirlapíró * 1882-ben Zsombolyán. Pécssett jogászokodott. 1902 óta ujságíró. A Déli Hirlap szerkesztője.

Göde József dr. szalmári orvos, * 1887-ben Szalmáron. Egyetemet Kolozsvárt és Budapesten végzett. Sebész és operatőr-nőorvos, képesített egészségtanár és tiszti orvos. A Bábaképző Intézet tanársegéde majd a kolozsvári belgyógyászati és sebészeti klinika alorvosa. Később a budapesti székesfővárosi közkórházak sebészeti osztályán, mint alorvos működött. Több éven keresztül a szalmári katonai kórház sebész főorvosa volt. A Magyar Sebész Társulat tagja.

bész főorvosa volt. A Magyar Sebész Társulat tagja.

Gödri Ferenc tanár és festőművész * Sepsiszentgyörgyön 1890-ben. Középiskolát a Székely Mikó kolégiumban, képzőművészeti főiskolát Budapesten végzett, ahol 1914-ben rajztanári diplomát nyert. Előbb Besztercebányán, Ipolyságon és Lonszonon működött, 1921 óta a sepsiszentgyörgyi Székely Mikó kolégium tanára, a Székely Nemzeti Múzeum képzőművészeti osztá-

lyának vezetője és múzeumőr. Több kiállítást rendezett. Fest portrét, tájképet és csendéletet. Impressionista. Képei több erdélyi mágnesfalnál találhatóak.

Gönczy Sándor ref. lelkész, esperes, * Tyukodon (Szatmár vm.) 1891-ben. Középiskolát Debrecenben és Szatmárt, teológiát Debrecenben végzett. Érmihályfalván segéd lelkész, 1918 óta Nagykárolyban rendes lelkész. 1931-ben esperes, s egyházmegyei főjegyző. A Protestáns Társaskör diszelnöke, MP helyi tagozati alelnöke, egyházi egyesületének vezetője,

a Kölcsey Kör volt ügy. elnöke. Szerkesztette a Református Élet c. egyházi lapot. Kéziratban egyházi munkái és prédikációi vannak.

Görgey Dezső gyógyszerész * 1885-ben Szeődemeteren. (Szilágy vm.) Egyetemet Kolozsvárt végzett, 1909-ben nyert gyógyszerész oklevelet. Jelenleg Nagykárolyban gyógyszerész tulajdonos. Egyetemi hallgató korában a gyógyszerészeti segélyegylet alelnöke és elnöke volt. A nagykárolyi Protestáns Társaskör ügyvezető és örökös elnöke, MP tagozati választmányi tagja. Elnöksége alatt a Protestáns Társaskör saját székházat vásárolt.

Grenczer Gábor * 1887-ben Szatmáron. 1910 óta önálló szabóiparos. A szatmári Szabó és Szűcs Iparársulat elnöke, az Iparos Ot-

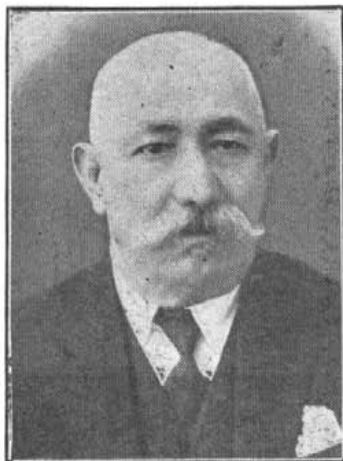

thon számvizsgáló bizottsági és választmányi tagja, az Iparos Aggmenház intézőbizottsági, a Háztulajdonosok Szövetségének választmányi tagja, s az Egyesült Temekézési Társulat gondnoka. Több más társadalmi, kulturális, karikatív és rk. egyházi intézmény alapító tagja és azok vezetésében is szerepet visz. Az Erdélyi Iparban, valamint a helyi lapokban jelennek meg az iparosság érdekkörébe vágó cikkei.

Gyárfás László hirlapíró. Érettségét Kolozsvárt tett, majd hirlapíró lesz a Budapesti Hirlapnál. Az impériumváltozás után a Magyar Távirati Iroda bukaresti szerkesztője. Belletrista írásai budapesti lapokban jelennek meg. A Keleti Ujság bukaresti munkatársa.

Győri Illés István hirlapíró, * 1892-ben Zilahon. 1913-19-ig Budapesten ujságíró. Ezidőtől Erdélyben előbb a Gyilkos hetilap, később a „Commerz” közgazd. hetilap szerkesztője. „Háborus novellák” címmel Budapesten, „Géner Mancsi karrierje” címen Kv. jelent meg kötete. „Szultána” c. opereljét több erdélyi színpad bemutatta. 1930-ban Tíz perc szünet c. novelláskötete, 1933-ban A földalatti hármak c. pirandellói regénye jelent meg, amelyet kilenc erdélyi író társaságában írt.

Gspann Károly dr. (id.) orvos * 1865 nov. 1-én Bágyon (Torda-Aranyos vm.) Érettségit a kolozsvári unitárius főgimnáziumban tett, egyetemet Kolozsvárt végzett. Képesített tisztiorvos és középiskolai egészségügyi tanár. Belgyógyászati klinikán Purjesz professzor mellett működött, majd huszonhat évig Apahidán körorvos és tb. járásorvos volt. Itteni működése alatt jelentős közéleti tevékenységet fejtett ki: iskolaszéki elnök, vármegyebizottsági tag, a Hanga Szövetkezeti elnöke. Majd 1919-től nádasszentesi és kolozsvári járás-

orvos, amely tisztségét az impérium átvételéig viselte. Ma is jelentős közéleti szerepet visz: a Kolozsvári Gazdák Takarékpénztára alapító és igazgatósági tagja, a kolozsvári „Gondoskodó Társaság” volt elnöke, ma alelnöke, az OMP intézőbizottsági, az Orvos Szövetség választmányi tagja. Unitárius egyházi főtanácsos és egyházközségi presbiter. Szépirodalmi munkásságot is fejtett ki, írt: novellát, verset, amelyek nagyrészt a régi budapesti Független Ujságban, különféle naptárakban és az Aranyos Vidékben jelentek meg.

Gspann Károly dr. (ifj.) orvos * 1900-ban Apahidán. Középiskolát Kolozsvárt, egyetemet Kolozsvárt és Genovában végzett. 1931 óta kolozsvári orvos. Szépirodalmi munkái:

(versek, novellák, fordítások) Véndiakok Lapja, Unitárius Naptár és napilapokban jelentek meg. Napilapok és folyóiratok állandó munkatársa. Festéssel is foglalkozik. A magyarpárti életben tevékeny részt vesz. Kulturintézmények támogatója.

Gulya Géza ref. lelkész * 1903-ban Szat-

maron, teológiát Kolozsvárt tanult, 1925–28 ig nagyváradi segéd-lelkész, azóta Apahidán rendes lelkész, a nagybányai ref. egyházmegye tanügyi bizottsági tagja. A Magyar Párt helyi tagozati elnöke. — Különböző karitatív és kulturintézmények vezetésében tevékeny részt vesz.

Gulyás Károly tanár és író * Debrecenben 1873. Budapesti Képzőművészeti Főiskolán nyert rajztanári oklevelet. Marosvásárhelyi ref. kollégium tanára. 1907-től a gróf Teleki könyvtár könyvtárosa. Számos irodalmi és műtörténeli tanulmányt írt az Uránia, Művészet, Zord Idők, Pásztorlúz, Magyar Nyelv stb. folyóiratokban. „Gróf Teleki Sámuel levelezése külföldi matematikusokkal” és „Bolyai Farkas zenészi dolgozatai” című írásai a Math. és Fiz. lapok 1910. évfolyamában jelentek meg. Kedves gyermekkönyve: Bagoly Bandi lakodalma. Mvásárhely 1923. — Illusztrált mese és más könyveket.

Gyarmathy Béla nyug. kir. ügyész * 1876-

ban Kolozsvárt. Birói vizsgát Budapesten tett. — 1896-ban lépett az igazságügyi pályára Kolozsvárt rendőrfogalmazó, majd bírósági joggyakorló, 1910-ben alügyész, 1913-ban ügyész és az impérium változáskor mint helyettes vezető ügyész megy nyugalomba. — Jelenleg saját birtokán gazdálkodik.

Gyene Károly dr. belgyógyász, A szatmári orvosi kamara titkára. Szatmár város társadalmi életében jelentős szerepet visz.

Guman Jenő bányatanácsos. * 1886-ban Ozd községben (Borsod vm.) Középiskolát Lonsczon végzett, mérnöki oklevelet Selmezbányán 1911-ben kitüntetéssel nyert. 1913-ig Zólyombrizón és Tiszolcon működött. 1913-14-ben amerikai tanulmányuton van, onnan visszalérve a kolozsvári m. kir. kutató-bányahivatal mérnöke, 1918-ban bányatanácsosi kinevezést nyer. — Az impériumváltás után a Direct. Gyalui Natural Kolozsvár aligazgató főmérnöke, 1923-ban meghívják a — Tordai Földgáz Társaságához és annak újjászervezésében (1926 ig) dolgozik. — Azóta az akkor megalakult Soc. Nat. de Gaz Metan, Medgyes, — igazgatója.

1931 óta, — amikor a Magyar Földgáz Társaság a kényszerkezelés alól felszabadult, — annak vezetésével is megbízták. A földgáz felhasználásáról több cikke jelent meg román, német és amerikai folyóiratokban. Több, a földgázzal kapcsolatos szabadalma Románia, Magyar és Németország, valamint Amerikában használatban vannak. A román, magyar és német bányamérnökök egyesületének tagja. A Román Koronarend tisztje.

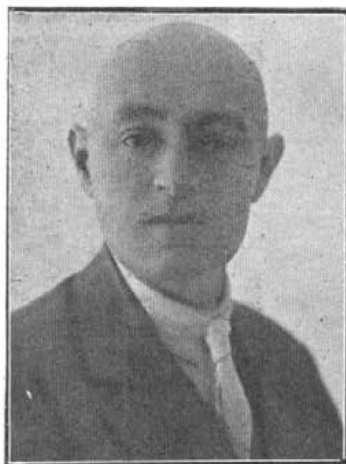
Gy. Füstös Ida tanár, festőművész. * Selmezbányán. Középiskolát Debrecenben, képzőművészeti főiskolát Budapesten végzett, 1916-ban nyert — rajztanári diplomát. Rövid ideig dicsőszentmártoni h. tanár, 1920 óta a székyudvarhelyi áll. leánygimnázium rajz és magyar tanára. Festéssel és népies munkák tervzésével foglalkozik. Aquarell- és t. o. Fest: táj, — figurá-

lis, — és interieur képeket.

Gyalui Papp Domokos író és szerkesztő, * 1880 aug. 4. én Benczéd községben (Udvarhely vm.) Tanár volt Tordán és a kolozsvári unitárius kollégiumban. Impériumváltás után a Magyar Nép c. képes heti néplap főszerkesztője és ez a munkássága, valamint irodalmi működése végleg elvonják a tanári pályáról. Három kötet novellát, egy regényt és számos történelmi, néprajzi cikket írt. Torockói bányász regénye érdekes meséjű történelmi regény. Művei: Ősi rögön, novellák Kv. 1921 (2 kiadás). — Földnépe (elbeszélések) Berlin Vog. gereiter 1924. — Rég volt, igaz volt (tört. elbeszélések) Mvásárhely 1912. — Vaskenyéren (tört. regény) Kv. 1925. A Pászlortüz szerkesztője. A budapesti Kisfaludi és Petőfi Társaságok rendes tagja. 1932-ben Baumgartner díjjal tüntették ki, amely azonban a változott valutáris viszonyok miatt inkább erkölcsi dekoráció. — Erdély városaiban felolvasást tart.

Gyalui R. Sándor * 1885 szeptember 22-én Gyalun. Érettségét a kolozsvári unitárius főgimnáziumban telt, gazdasági akadémiát Magyaróvárt végzett. Az összeomlásig a szászfenesi ezeröttszáz holdas és zentelkei (gróf Bánffy György féle) két ezer holdas bérletmintagazdaságokon gazdálkodik. 1920-ban a kolozsvári Bognár és Szántó rt. ügy. igazgatója, (1927-ig) 1927-ben a Szesz-szindikátus inspektora lett,

mely állását ma is betölti. 1931-ben királyi dekrétummal, — mint első osztályú inspektort a Corpul Agronomic tagjai sorába inkadrálták. A Magyar Nemzeti Kaszinó gazdasági tagja és választmányi tagja, az EGE alapító, az EKE választmány és az EMKE rendes tagja. A római katolikus

egyházközség választmányi és bizottsági tagja. Több uradalom vezetője ma is. Gazdasági szakcikkei: Köztelek, Gazdasági Lapok, Mezőgazdasági Szemle, Erdélyi Gazda, Ellenzék, Keleti Ujság, stb. hasábjain jelennek meg. Több gazdasági kiállításon aranyérmét és diszoklevelet nyert. Soc. Inginerilor Agronom rendes tagja.

Gyalui Farkas dr., a kolozsvári egyetemi könyvtár nyug. igazgatója, egyetemi magán tanár * 1866 nov. 24.-én Gyulán. Egyetemet Kolozsvárt és Budapesten végzett, bölcsész doktor. Tizenhat éves korától dolgozik kolozsvári és budapesti lapokban. 1891-ben egyetemi könyvtár tiszti, 1901-ben a könyvtár-tudományi szakra habilitálják és 18 éven keresztül tart előadásokat az egyetemen. 1911-től a kolozsvári egyetemi könyvtár igazgatója és egyúttal az Erdélyi Múzeum könyvtár-igazgatója is. 1926-ban — a korhatár elérése

címén — nyugdíjazták. Irt több elbeszélés kötetet, regényt, szaktechnikai és történelmi ismereteket külföldi könyvtárakról. (Harminchat darab könyve és kiadványa jelent meg) Első önálló szépirodalmi kötete 1895-ben jelent meg Kolozsvárt: *Nálunk a vidéken*, címmel. S ezt követte 1896-ban: *A szabadító c. regénye*. (Singer és Wolfner Bp.) Harmadik szépirodalmi könyve: *Látomány az éjszakában c. novellagyűjteménye*, szintén Bpsten jelent meg 1904-ben Rákosi Jenő kiadásában. A színpadon is komoly és figyelemreméltó kísérletet tett. 1889-ben adta elő a kolozsvári színház: *Az utilárs, A vámos és A boldogság c. egyfelvonásos darabjait*, majd később szép sikert aratott ugyancsak Kolozsvárt a *Mézeshetek c. vígjátéka*, amely könyvalakban is több kiadást ért és német és román fordításban is megjelent. Az *Alhambra rózsája c. eredeti vígoperája*, melynek zenéjét a később Amerikába vándorolt Serly Lajos írta, még Olaszországban is színre került, 1898-ban előadták Linczeg János c. történelmi drámáját is. Évtizedeken keresztül volt munkatársa a Budapesti Hírlapnak, amelynek ma is cikkírója. Számos lap és folyóirat állandó munkatársa és cikkírója. Két ízben maga is szerkesztett lapot: 1893-94-ben az EKE folyóiratát, Az Erdély-t, s 1926-ban az Erdélyi Hírlapot. Nyugdíjaztatása után három kötetre terjedő memoárját fejezte be. E sok irányú tevékenységét számos irodalmi kitüntetés koszorúzza. Az Erdélyi Irodalmi Társaságnak tizenegy éven keresztül (1893—1904) titkára volt,

1914-ban tiszteletbeli tagja, 1932-ben ötven éves munkásságának jubileuma alkalmából alelnöke. A marosvásárhelyi Kemény Zsigmond Irodalmi Társaság tagja. Továbbá tagja a belga Institut International de Bibliographie-nak, a meizni Gutenberg Gesellschaft-nak, mely 1912-ben ezüst éremmel honorálta munkásságát. 1922-ben a Román Csillagrend tiszti keresztjét kapja meg. 1924-ben pedig a francia köztársaság a Palmes Academique első osztályával tüntette ki, amelylyel „Officier de l'Instruction public” cím jár. Gy. főérdeme, hogy 1918-ban, az egyetemi könyvtár élén maradt. Vele együtt helyükön maradtak a magyar tisztviselők és a legzavarosabb időben átmentették a hatalmas kulturértéket, amely lelkiismeretükre volt bízva, sőt Gyaluinak sikerült a román intéző körök bizalmát is megszerezni. A Petőfi Társaság levelező tagja. (1934)

Gyergyay Árpád, (id.) orvosdoktor, Gyergyay Sámuel kincstári titkár és Gyergyay Borbála fia, született 1845 november 17-én Nagyszébenben. Középiskoláit a kolozsvári unitárius főgimnáziumban végezte. 1863-64-ben Kolozsvárt a jogot hallgatta s 1864-ösztén a bécsi orvosi egyetemre távozott. Tanulótársai a bécsi magyar társaság titkárává, — később elnökévé tették. 1871-ben tette le orvosdoktori szigorlatát és nyerte oklevelét. Kolozsvárra ment gyakorló orvosnak 1872-ben választották meg az akkori orvos-sebészeti tanintézet sebész tanszéke mellé a tanársegédi állásra. E minőségben maradt az ottani orsz. Karolina kórháznál 1874-ig, mely évek őszén Budapestre a körvegytan tanára Plósz Pál mellé szintén tanársegédi minőségben ment; működése alatt kísérletet tett az élő állatban való vér meg-alvadása a vérátömlesztés hatása, módozata és haszna körül. 1875 ápr. indult külföldre, tanulmányutra. (Lipcsébe és Párisba) Ez évben még Kolozsvárra tért vissza, s u. o. az államvasut keleti vonalának pályaorvosi állását vállalta el, e mellett az unitárius főiskolában a természet tudományok segédtanára volt. Hivatásának teljesítése közben, — 36 éves korában — 1881 január 29.-én halt meg. Irodalmi téren is nagy tevékenységet fejtett ki; a kolozsvári orvostermészettudományi társulatnak megalakulása (1876) óta buzgó tagja, s orvosi szakjegyzője volt. Értekezései, cikkei az Orvosi Hétlapon és az Archiv für Experimentelleben jelentek meg. A vérátömlesztés felett tett tanulmányai — amelyek a legelső ilyen irányú kísérletek Magyarországon — a kolozsvári Orvos-Természettud. Értesítőben jelentek meg.

Gyárfás Elemér dr. szenátor, az erdélyi Bankszindikátus elnöke * 1884 augusztus 27.-én Borzason, Felsőbb tanulmányokat Kolozsvári, Budapesten és a párisi Sorboneon végzett, majd hazatért Erdélybe, ahol a háború kitöréséig ügyvéd volt Dicsőszentmártonban s részt vett a megye politikai életében. 1917-18 Kisküküllő megye főispánja volt. A forradalom idején a vármegyei nemzeti tanács elnöke. Impériumváltás után vezető szerepet visz a kisebbségi magyar pártpolitikában, és 1926 óta csikmegyei szenátor. Parlamenti működése alatt legtöbbször egyházkulturális és közigazgatási törvényjavaslatok tárgyalásánál szólalt fel. Az erdélyi kath. életben, mint a Státus világi elnöke és az erdélyi Kath. Népszövetség alelnöke vesz részt. Közgazdasági téren, részben magánjellegű, részben közéleti jellegű (Erdélyi Bankszindikátus) munkát végez. Értékes irodalmi működést is fejt ki: egyházi, pénzügyi és erdélyi történelmi művek közrebocsátásával. A klerikális jellegű „Erdélyi Lapok” főmunkatársa, az EIT tagja. Gazdasági érdekviselesek tisztségeit viseli. A „Román Koronarend” tiszti kereszt tulajdonosa.

Gyárfás Pál dr. (léczfalvi) földbirtokos * 1885 április 29.-én Székelykeresztúron. Érettségét a székelyudvarhelyi ref. kollégiumban tett, jogot Kolozsvárt végzett. Közigazgatási pályára lép, 1910-ben Udvarhely vm. aljegyzője, majd árvaszéki ülnök és mint árvaszéki h. elnök működik az impérium változásig. A világháborúban a 9. honvéd huszárezred és 76. honvéd gy. ezredben, mint parancsőrleiszt és vezérkarleiszt szolgált, 1917-ig. Több kitüntetést nyert. A székelyudvarhelyi ref. kollégium tanítónőképző intézetének tizenkét év óta főgondnoka, ref. egyházmegyei tanácsos, egyházkerületi képviselő és zsinati pótlag. Székelykeresztúr község főbírája, MP vmegyei tagozati intézőbizottsági tagja és a székelykeresztúri tagozat volt elnöke.

Györi Mikes Imre író és hírlapíró * Budapesten 1900 febr. 9.-én. Ujságírói pályáját Budapesten kezdi, Bécsben, majd Erdélyben folytatja. Riportjai, interjúi, színes cikkei és belletrista írásai hosszabb időn keresztül a Keleti Ujságban jelentek meg, dolgozott még az Erdélyi Hírlapban, Bácsmegyei Naplóban és a Szamosban. 1927-ben a Brassói Lapokhoz kerül, előbb szerkesztő, majd a lap bukaresti szerkesztője. Hosszabb időt töltött Budapesten, mint a B. L. ottani szerkesztője és az Est munkatársa. Jelenleg (1934) a Brassói Lapok, a

Prágai Magyar Hírlap és a Bácsmegyei Napló párisi munkatársa. Nagy feltűnést keltett 1930-ban megjelent történelmi regénye: „Erdély útja Nagymagyarországtól Nagyromániáig.” 1931-ben Arzén c. regénye a B. L.-ban jelent meg. A Weltbühne és a Simplizissimus állandó cik-irója.

Gyárfás Albert dr. (léczfalvi) sepsiszentgyörgyi ügyvéd, volt polgármester * 1890-ben

Sepsiszentgyörgyön. Középiskolát a Székely Mikó kollégiumban, egyetemet Kolozsvárt végzett. 1913-ban városi szolgálatba lépett, előbb tanácsos, helyettes polgármester, majd — mint polgármester, működött, 1928-ig. Jelenleg ügyvédi gyakorlatot folytat. Kitüntetései: Polgári érdemkereszt, II. o. Román Koronarend lovagkeresztje.

reszt, II. o. Román Koronarend lovagkeresztje.

Gyarmathy Dezső dr. (boldogfalvi) orvos, egészségtan tanár. Középiskolát Székelyudvarhelyen, egyetemet Kolozsvárt végzett. A világhá-

borban mint tart. főhadnagy—orvos vett részt. Kitüntették. — 1919 óta székelykeresztúri fogorvos, az unitárius főgimnázium, valamint a Téli Gazdasági Intézet egészségtan tanára. MP helyi tagozati ügyvezető alelnöke, a helyi ref. Férfiszövetség alelnöke, egyházkerületi képviselő, egyházmegyei tanácsos és képviselő testületi tag. A Székelykeresztúri Atlétikai Klub elnöke. Számos tudományos szakelőadást tartott.

Gyarmati illatszertár, Nagyváradon. Fleur de Paris és Gogó készítmények egyedárusítója. Saját gyártmánya: Florina rovarirtószer.

Gyergyay Árpád dr., orvos, v. egyetemi tanár, 1881 április 27 én Kolozsvárt. Középis-
koláit a kolozsvári unitárius főgimnáziumban
végezte, hol 1899-ben érettségi vizsgát tett.
Ugyanazon évben beiratkozott a kolozsvári egye-
temre, tanulmányait megszakítás nélkül itt vé-
gezte. 1905-ben egyetemes orvosdoktorának avat-
ták. Ez évben még középiskolai egészségtan
tanári képesítést, 1907-ben sebésműtői, vala-
mint tisztí orvosi minősítést szerzett. Már 1905-

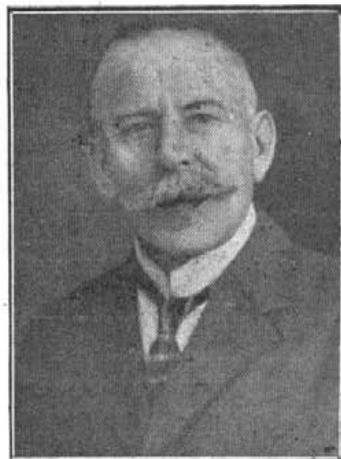

ben megkezdí vá-
lasztott —különle-
ges szakmájának
a fül- orr- és gé-
gegyógyászatn a k
behatóbb tanulá-
sát Bécsben. Polit-
zer tanár, Hajek,
Réthy, Alexander
m. tanárok előa-
dásait —hallgatta.
1908-ban — az or-
vosifakultástólka-
polt államsegély-
lyel — hallgatja a
berlini, freiburgi,
londoni, párisi és
baseli egyelete-
men

ken a szaktanárok előadásait. 1910-ben Berlin-
ben Gutzmann tanárnál a beszédzavarokat,
Bécsben a labyrinth megbetegedéseit tanulmá-
nyozta. 1903 szept. 1-től díjasgyakornok a kór-
bonctani és kórszöveti intézménynél, majd
u. o. II. tanársegéd. 1905-től négy éven keresz-
tül a sebészeti klinikán működik, 1909-ben ta-
nársegéd ugyanott. 1912-ben a fül- orr és gége-
kliniká vezetője és sebészeti klinikai adjunk-
tus, 1916-ban az orr- fül- gégegyógyászat nyil-
vános rk. tanárává nevezték ki s mint ilyen
működött Kolozsvárt. 1919-től, a klnikák átvé-
tele óta magán gyakorlatot folytat. 1904-ben
jelenik meg az első tudományos közleménye,
melyet gyors egymásutánban követnek a töb-
biek. Érdeklődését már kezdetben az orrgarat és
fülkürt vizsgálati módszerei kötötték le; ezen
a téren új vizsgáló eljárásokat („direkt mód-
szer,“) vezetett be és ezen vizsgálatok véghez-
vitelére szükséges eszközöket szerkesztett. A
rostacsontsejtek, felső állcsontüreg és középfül
átvizsgálására szolgáló készülékét valamint
„lágyszájpadot előhúzó kampó“-ját külföldi tud.
egyesületekben is bemutatta 1910 ill. 1921-ben.
1921—32 között több új műtéti eljárást és a
kivitelükhöz konstruált eszközök leírását közölte.
Számos, — magyar, német, francia, angol folyó-

iratokban közölt — cikke foglalkozik új vizs-
gáló és műtéti eljárásainak leírásával. A szak-
irodalom sűrűn és behatóan foglalkozott Gy. A.
ujjításával. Nemzetközi kongresszusokon számos
előadást tartott. 1921-ben a német orr- fül- gége-
orvosok nürnbergi fülkongresszusán — amikor
a már előbb megszerkesztett szájpadhorgot be-
mutatja — Hajek professzor indítványára Gyer-
gyay Árpádot a bécsi laringológiai társaság tb.
levelező tagjává válasszák. Így lesz (Gy. A. a
38-ik élő levelező tagja, ennek az — 36 év
óta fennálló — exclusiv tud. egyesületnek, amely
a világ összes fül-, orr és gégészei közül meg-
alakulása óta eddig csak 51-et talált erre a
címre érdemesnek) Közéleti tevékenysége során:
az unitárius kollégium főgondnoka, az E. K. E.
balneológiai szakosztályának elnöke, az E. M. E.
orvosi szakosztályának vál. tagja, a németor-
szági fül-, orr-, gégeorvosok orsz. egyesületé-
nek tagja.

Gyöngyössy Lajos (sepsikálnoki) nyug.
táblabíró * 1864 X 8-án Sepsikálnokon (Három-
szék vm). Tanult a kolozsvári unitárius theolo-
giai akadémián és

a Ferencz József
tudomány egyete-
men. Birói vizsgát
Budapesen tett. —
Az igazságügyi pá-
lyán több helyen
működött. Zilahon
törvényszéki bíró,
onnan Krasznára
kerül, ahol az ujo-
nan létesített járás-
bíróóság vezetője —
1912 től az impé-
rium változásig
mint táblabíró. —
Nevéhez fűződik a

krasznai j. bíróság megszervezése. Megalapi-
totta a krasznai patronázs egyesületet (1913)
és 1914-ben a vörös kereszt krasznai fiókját.
Több éven keresztül a helyi kaszinó elnöke is
volt. 1916-ban a vörös kereszt hadi-ékílményes
diszjelvényét kapta.

Györgypál Domokos dr., (csiktaploczai)
nyug. főispán és földbirtokos * 1875-ben Csik-
taploczán. Jogot Kolozsvárt végzett, majd ügy-
védi pályára lép, s aktív részt vesz a várme-
gye politikai életében. 1903-ban orsz. képviselő,
1918-ig vármegyei tisztí főügyész, majd Csik-
vármegye főispánja. M P csikmegyei tagozati
és a csikszerdai kaszinó elnöke.

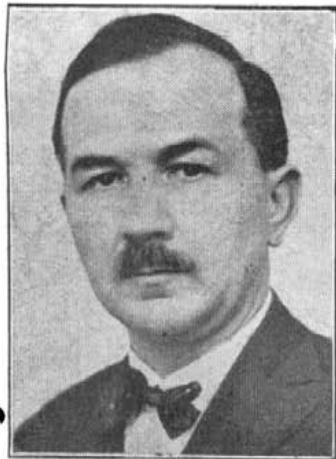
Győrfi Kovács József ref. lelkész * 1881-ben Rimasztenkirályon (Somogy vm.) Theológiát Debrecenben végzett. — Öt évig

Nagykárolyban segédlelkész és vallásstanár, 1911 óta ombódi lelkész. A világháború alatt, mint ezredlelkész működött. A nagybányai ref. egyházmegyében hatéven keresztül számvevő volt. 1926-tól egyházmegyei tanácsbíró. A szamoskrassói lelkész kör elnöke, nagybányai ref. egyházmegye lelkészkerületi alelnöke. A szalmármegyei Magyar Párt intézőbizottsági tagja s helyi tagozati elnöke. Versei napilapokban jelentek meg. Erdélyi és magyarországi egyházi lapokban és folyóiratokban írt számos tanulmányt és egyháztársadalmi értekezést és verset. A háborúban több kitüntetést nyert.

1924—1927-ig a „Pásztortűz” főszerkesztője, amikor annak kötelékéből irányváltás miatt kilépett. 1926-ban átvesszi az Erdélyi Irodalmi Szemle szerkesztését, amelyet az utódállam egyetlen magyar tudományos folyóiratává fej-

György Lajos dr. volt tanárképző int. igazgató, író * 1890 április 3-án Marosvásárhelyt. Középpiskolát és egyetemet Kolozsváron végzett. Ugyanott tanári és doktori diplomát nyert. Tanári pályáját a budapesti gyakorló gimnáziumban kezdte, két évig h. tanár a mezőkövesdi kir. kath. főgimnáziumban. Innen a kolozsvári „Marianum” intézet leány gimnáziumához került, mint r. tanár és h. igazgató. Majd az 1920-ban megszervezett polgári iskolai tanárképző főiskola tanára, később igazgatója, az intézet megszűnéséig. Ekkor teljesen az irodalmi és kulturális munkaterületre vonul.

1924—1927-ig a „Pásztortűz” főszerkesztője, amikor annak kötelékéből irányváltás miatt kilépett. 1926-ban átvesszi az Erdélyi Irodalmi Szemle szerkesztését, amelyet az utódállam egyetlen magyar tudományos folyóiratává fej-

lesztett. Életre kelti a gr. Mikó Imre által alapított E. M. E. 14 esztendeig szünetelő folyóiratát az Erdélyi Múzeumot. 1927-ben az erdélyi rk. Státus megbízásából külföldi tanulmányutat tesz. Másfél esztendőt tölt Németországban, ahol irodalomtörténeti kutatások mellett a kisebbségi helyzet kulturális feladatainak és a főiskolai ifjúság nevelésének tanulmányozásával foglalkozik. Hazatérte után 1928 nov. a róm. kath., a ref. és az unitárius egyházi hatóságok közösen bízzák meg a kolozsvári magyar egyetemi hallgatók tanulmányi ügyének megszervezésével és igazgatásával. Ennek értelmében szemináriumot szervezett, emellé könyvfárat állított be s mint ennek az intézménynek az igazgatója működik ma is. A budapesti m. kir. Pázmány Péter Tud. Egyetem filozófiai kara 1931 V. a magyar irodalom összehasonlító tárgytörténeti szakából egyetemi magán tanárrá habilitálta. A Magy. Tud. Akadémia és a Petőfi Társaság levelező tagja, az E. M. E. és az Erdélyi Kath. Akadémia főtítkára. Önállóan megjelent munkái: Szép Magelóna (1676), Kv. 1911. — Octavianus, Bp. 1914. — Magyar elemek a világirodalomban, Kv. 1924. — A romániai magyar időszaki sajtó öt esztendeje, Kv. 1924. — Balogh Endre emlékezete, Kv. 1925. — Az erdélyi magyar irodalom bibliográfiája, Kv. 1925. — Az erdélyi magyarság szellemi élete, Bp. 1926. (Irod. tört. füzetek 12 sz.) — Az erdélyi magyar irodalom bibliográfiája, Kv. 1927. — La vie intellectuelle des Hongrois de Transylvanie, Paris 1928. — Két dialógus régi magyar irodalmunkban, Kv. 1928. — Egy állítólagos Pancsatantra származék irodalmunkban, Kv. 1929. — A Genovéva legenda és népkönyv története, Bp. 1929. — András Sámuel elmés és mulatságos anekdotái, Kv. 1929. — Egy középkori Sybilla — Vers, régi magyar irodalmunkban (székfoglaló a Szt. István Akadémián), Pécs 1929. — A francia hellenizmus hullámai az erdélyi magyar szellemi életben, Kv. 1930. — Könyi János Democritusa, (székfoglaló a Magy. Tud. Akadémián), Bp. 1931. — Eulenspiegel magyar nyomai, Kv. 1932. — Szent Ágoston és a tenger vizét kimerő gyermek legendája, Bp. 1932. — Tárgytörténeti jegyzetek Mikszáth anekdotáihoz. — Cikkei: A Hirnök, Budapesti Szemle, Ellenzék, Erdélyi Lapok, Erdélyi Múzeum, Magyar Nép, Pásztortűz, Ujság, stb. jelennek meg. — Tankönyvei: Statisztika, Kvár 1922. — Magyar Irodalmi Olvasókönyv, Kv. 1922. — Retorika, Kv. 1924. — Poetika, Kv. 1925. — Magyar Irodalmi Történet, Kvár 1932.

György Mózes ny. isk. igazgató * 1861-ben Szekes községben. (Maros-Torda vm.) A székelykereszturi áll. tanítóképzőben nyert 1883-ban oklevelet. 1885—1894 ig tanító Királyházán, 1894—1905-ig Bodrogkereszturon (Zemplén vm.) áll. isk. igazgató, azóta szatmári áll. isk. tanító és c. igazgató 1928 jan. 1-ig. A szatmári iparos tanonciskola tanára volt tizenhét évén keresztül. Királyházai működése alatt megalakította a ref. leány egyesületet, amelynek levita-tanítója volt. Zemplénme-

gyei működése alatt a tanító egyesület járási elnöke. A szatmári Tanítók Háza egyik megalapítója. Széles körű társadalmi és kulturális tevékenységet fejtett ki. Tanügyi lapokban cikkeket írt, számos szakelőadást és felolvasást tartott. Iparos tanonciskolák részére tankönyvet írt. Tanügy terén szerzett érdemeiért többször magas elismerésben és kitüntetésben részesült.

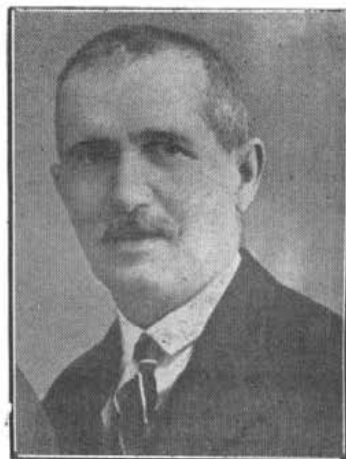
Györkovács Géza (kézdipolyáni) főállatorvos * 1888-ban Vajdahunyadon. Érettségét a székelyudvarhelyi róm. kath. főgimnáziumban tett, állatorvosi főiskolát Budapesten végzett. Önkéntesi évét a budapesti 10. közös huszár—ezrednél szolgálta. A világháború kitöréséig Vizaknán városi és járási állatorvos, 1919 óta Margittán járási főállatorvos. A világháborúban, mint főhadnagy—állatorvos a szerb, orosz és olasz harc-

tereken szolgált. Olasz fogságban volt. Több katonai kitüntetést nyert. Róm. kath. egyház-község főgondnoka. Állatorvosi szakcikkei jelennek meg.

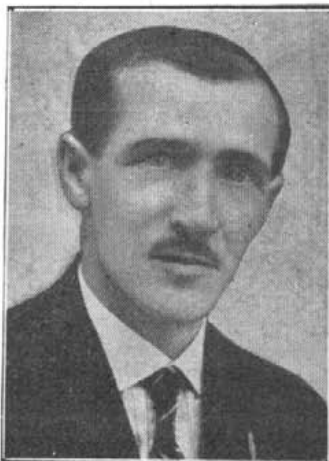
György Zsigmond dr. (iklandi) segesvári ügyvéd * 1889-ben Medgyesen. Kolozsvárt végzett középiskolát és egyetemet, u. o. szerzett jog és államtudományi doktorátust, valamint ügyvédi diplomát. A M. P. Nagyküküllő vármegyei ügyvezető elnöke, a felső-fehéri unitárius egyházkör gondnoka.

Gyüre Lajos a szatmári Csizmadia Ipartársulat elnöke * 1877-ben. Huszonnyolc év óta önálló iparos. Jelentős szerepet visz a szatmári M. P. életében, az elnöki tanács tagja.

A Csizmadia Ipartársulat, a ref. Iparos Dalárda, a Csizmadia Iparos Temetkezési és Segélyegylet (ez utóbbinak megalapítója és szervezője) elnöke, az Iparos Otthon al-elnöke és az Ipartestület választmányi tagja. Keresk. és Iparkamarai tag. Részt vett a várospolitikában is, mint a városi tanács tagja. Több társadalmi, kulturális intézmény vezetésében foglal helyet. Érdemei közé sorolható a Csizmadia Ipartársulat székházának újjáépítése és több jóléti intézmény megalapítása. Az Erdélyi Iparban, napisajtóban jelennek meg cikkei.

Gyüre Sándor * 1890-ben Szatmáron.

1918 óta önálló csizmadia iparos. A Csizmadia Ipartársulat kulturális elnöke, az Iparos Otthon kultur-bizottságának helyettes elnöke. Több más társadalmi és kulturális intézmény vezetőségtagja. Kultúrelőadások rendezésében nagy agilitást fejt ki. — Szak és gazdasági cikkei a helyi sajtóban jelennek meg. A Társulat zászlójának beszerzése fűződik nevéhez.

Győrffy Lajos báró krasznai földbirtokos * 1901-ben Krasznán. Gazdasági akadémiát végzett Keszthelyen. A M. P. járási alelnöke, az erdélyi és a szilágy megyei Gazdasági Egylet vezetőségi tagja.

Gyene Pál szalmári ügyvéd * 1902-ben Dunatass községben. (Pest vm.) Középiskolát Szalmáron, jogakadémiát Nagyváradon végzett. Ugyanott nyert jogi licentiát. 1927—1928-ban ügyvédjelölt, azóta önálló ügyvédi praxist folytat. Szalmár vármegye kinevezett pénzügyi bizottsági tagja, liberális párti programmal.

Gyulafehérvári Városi Múzeum, alakult 1886-ban az Alsófehérmegyei Régészeti és Természettudományi Egyesület kezdeményezéséből. Mintegy 19.000 régiségi, művészeti, etnográfiai tárgy van a múzeumban elhelyezve. A természetrajzi gyűjtemény 6000 darabból áll. Értékei közül említésre méltó a római oszlopfő gyűjtemény, Belvederei Apolló és Oricoli Jupiter fejének másolata, az Apullumi Aphrodite és egy szatír bronzszobrai.

Gyulafehérvári Határozatok. 1918. nov. 21-én jelent meg a „Románul”-ban az aradi Nemzeti Tanács felhívása, mely december 1-re nemzetgyűlésbe szólítja Erdély román népét Alba-luljiára. „A történelem tettekre hív minket...” A gyűlést megelőző tanácskozásokon a románság vezetői között beható és izgalmas viták folytak az előterjesztendő határozati javaslat felett, amely vitának a Goldiş-szerkesztette szöveg szolgált alapul. A véglegesen megállapított szöveget is Goldiş terjesztette elő a nemzetgyűlésen. Az egyhangulag elfogadott határozatok első pontja kimondja, hogy Erdély, Bánság és Magyarország valamennyi románjainak nemzetgyűlése mind a románoknak és az általuk lakott területeknek Romániával való egyesülését határozza. Különösen hangsúlyozza a nemzetgyűlés a román nemzetnek elidegeníthetetlen jogát az egész Bánságra, melyet a Maros, a Tisza és a Duna zárnak körül. A második pont a fentemlített területek provizorikus autonómiáját mondja ki az általános választójog alapján megalkult Constituante összehívására. A harmadik pont az új román állam felépítésének alapelveit az alábbiakat jelöli meg: 1. Teljes nemzeti szabadság az összes együtt lakó népek számára. Kiemeli minden népnek arra való jogát, hogy oktatását, köznevelését és jogszolgáltatását a maga nyelvén, a maga kebeléből választott egyének útján kapja, hogy lélekszámarányának megfele-

lően legyen képviselve a törvényhozó testületekben s a kormányzatban. — 2. Valamennyi vallás egyenjogúsága és teljesen autonom vallási szabadsága. — 3. Tiszta demokrácia a közelet minden vonalán. Általános, direkt, egyenlő, titkos, községenkénti, proporciónális választójog mindkét nembeli huszonegy évet betöltött egyének számára. — 4. Teljes sajtó, egyesületi és gyülekezési szabadság; a gondolatok szabad terjesztése. — 5. Gyökeres agrárreform, valamennyi tulajdon, különösen a nagybirtok összeírása. Ez összeírás alapján, amennyiben a hitbizományok megszüntetnek s a latifundiumok szükség szerinti megkisebbitésének joga is kimondatik, lehetővé válik majd a paraszt számára, hogy magának legalább akkora birtokot szerezzen, amekkorát családjával megdolgozni tud. Ennek az agrárpolitikának alapelve egyfelől a szociális egyensúly helyreállítása, másfelől a termelés fokozása. — 6. Az ipari munkásság részére biztosítani azokat a jogok és előnyök, amelyek számukra a leghaladottabb nyugati ipari államokban törvényileg megállapítottak. — A negyedik ponton a nemzetgyűlés annak a kívánságának ad kifejezést, hogy a béke kongresszus a szabad nemzetek olyan közösségét alkossa meg, amelyben a jog és a szabadság a nagy és kis nemzetek számára egyaránt biztosítva van s hogy a jövőben a háborút mint a nemzetközi viszonylatok rendezésének eszköze kiküszöböljék. Az ötödik pontban a Monarchia igája alól felszabadult Bukovinát, a hatodikban az ezen iga alól felszabadult többi nemzeteket üdvözli a Nemzetgyűlés. A hetedikben hódolattal meghajlik a nemzet szabadságáért vért áldozott románok előtt. A nyolcadikban az egyesült hatalmaknak küldi köszönetét és csodálatát fényes küzdelmükért. A kilencedik pontban kimondja, hogy Erdély, Bánság és Magyarország román nemzete ügyeinek vezetésével egy nagy Román Nemzeti Tanácsot (Sfat National Român) alakít, amely teljes joggal fogja képviselni a román nemzetet a világ összes nemzeteivel szemben s megteszi mindazokat az intézkedéseket, amelyeket e nemzet érdekében szükségesnek tart. — A rezolúció közfelkiáltással való elfogadása után Vaida-Voevod a nagy Nemzeti Tanács 130 tagu listáját terjeszti elő, mely elfogadtatik és kiegészítetik a munkásság 20 képviselőjével és a két román egyház képviselőivel. — A nemzetgyűlést követő másodnapon ülésbe gyűlt a Nagy Tanács és kebeléből tizenöt tagu Kormányzó Tanácsot (Consiliul Dirigent) alakított Iuliu Maniu elnök-

lele alatt, Erdély provizorikus kormányzására. — A Consiliu Dirigent székhelyül Sibiut választotta. Hivatalos lapjában a Gazeta Oficială-ban manifesztumot intézett Erdély népéhez, hogy megszakítván minden magyar összeköttetést, kizárólag a Sibiuból jövő intézkedéseknek engedelmességek. Az egyesülésről szóló aktát küldöttség vitte Bukarestbe. A Gyulafehérvári Határozatokat tudomásul vevő és a Consiliu Dirigent hatáskörét részlevező két decret lege december 11-ről volt keltező. A második decret lege negyedik artikulusa értelmében a Consiliul Dirigent három tagja belépett a királyi kormányba: Vaida-Voevod, Goldiş és Pop Ciceo. — A Gyulafehérvári Határozatok deklarálásuktól kezdve máig a kisebbségi politika állandó hivatkozási pontjai s a kisebbségi publicisztika sohasem mulasztja el, hogy — a párisi kisebbségi egyezmény mellett — a Gyulafehérvári Határozatokra is rámutasson, mint követeléseinek jogforrására és szüntelenül követeli azoknak végrehajtását. A Nemzeti Párt politikai jogászai e határozatoknak szintén jogforrás jellegét védelmezik (Romul Boila, s. b.), míg más román jogászok a Gyulafehérvári Határozatoknak csak első pontját, az egyesülésre vonatkozó pontot védelmezik az alkotmányjog

szempontjából jogforrás jellegével bírónak: mert bár a vonatkozó decret lege a Határozatokat tudomásul veszi, de az 1920 január 1-én publikált Legea de Unire (Egyesülési Törvény) csak az egyesülésre vonatkozó pontot emeli jogerőre. Különösen sok vitát idézett fel a Gy. H. harmadik pontjának első bekezdése, mely az együtt lakó népek teljes nemzeti szabadságát deklarálja s a Nemzeti Pártot, melynek politikai programja magába foglalja a Gyulafehérvári Határozatokat, sok támadás is érte emiatt politikai ellenfelei részéről. Ez a pont szerintük a kisebbségek politikai személyiségének elismerését jelentené, ami az egységes román állam eszméjével ellentétben áll. A pont megszövegezését a közjog szempontjából sem tartják helytállónak, precíznek. Egyébként is fenti okadatulással csak az egyesülésre vonatkozó határozatot fogadják el az élő jog körébe tartozónak, míg az u. n. alapelvek, szerintük a történelemre, a politikára és a publicisztikára tartoznak. A viták során a Nemzeti Párt részéről az alapelvek értelmezését Iuliu Maniu a Fundația Carol-ban 1924-ben tartott konferenciájában precízebben kísérelte meg, a nemzeti szabadság és a nemzeti autonómia közötti főbb különbségtelvéssel.

H

Hangya-szövetkezetek. A világháború végén a Magyarországból kiszakított területen 602 „Hangya” szövetkezet volt. Hogy e szépen fejlődött fogyasztási szövetkezeti hálózatot a szélhullástól megmentsék, szükséges volt egy új romániai központ alapítása. E célból Nagyenyeden 1920 június 3-án 433 „Hangya” szövetkezet új központi szövetkezetet alakított, melynek első elnöke Lészay Ferenc, első vezérigazgatója pedig, kinek a legnagyobb érdeme volt az új alakításban, Rohay László volt. Az új központ hivatása a kötelékébe tartozó és az elszakított terület minden részén, főként azonban Arad, Aranyos, Bihar, Maros, Háromszék, Udvarhely megyékben levő falusi szövetkezeti boltokat áruval ellátni, azok üzletvitelét ellenőrizni és irányítani. Az első évben sikerült közel egy millió lej alaptőkét összehozni, tulajdonos részben maguktól a szövetkezetektől, mely alaptőke 1927 végén 7.429.000 — leire emelkedett. Áruforgalma ugyanazon idő alatt 36.203.907 20 leiről 132 millió leire emelkedett. Maguk a falusi „Hangya” szövetkezetek is erősödtek és fejlődtek az új központ mellett. Míg 1920-ban a „Hangya” szövetkezetek alaptőkéje 5.386.434 82 lei volt, ugyanaz 1926 végén 21.473.094 — leire emelkedett. Tartalék tőkék 1920-ban 4.214.644 20 leit tettek, míg 1926 végén ugyanezen címen 14.102.601 29 leit mutattak ki. E számok az ugyanazon időben folytonos pénzürtéktelenülés számbavételével is jelentékeny fejlődést igazolnak, mi a tényleg kifizetett és kiadott vásárlási visszatérítésre tekintettel még bizonyosabb. A „Hangya” központ neve: „Hangya” Szövetkezetek Központja, mint Termelő, Értékesítő és Fogyasztási Szövetkezet, működési területe a Magyarországból Romániába kapcsolt terület. Tisztviselőikara 140 szakképzett ember központi, raktártisztviselők, ellenőrök és segéd tisztviselők. Raktárai vannak

Nagyenyeden, Szalmáron, Nagyváradon, Aradon, Tordán, Marosvásárhelyen, Székelyudvarhelyen és Sepsiszentgyörgyön, és pedig a nagyenyedi, székelyudvarhelyi és sepsiszentgyörgyi saját tulajdonú képező épületekben. Vezérigazgatója: Dr. Harmath János. Igazgatóságának tagjai: Dr. Asztalos Kálmán, egyben a központ ügyvédje, Báró Bánffy Ferenc, Balázs Ferenc román. kath. kanonok, Dr. Drexler Béla, Dr. Ferenczy Géza az unió egyház főgondnoka, dr. Garda Kálmán alelnök, gróf Teleki Arthur, Úrmösi József, Zalhureczky Gedeon.

Hajak Károly hegedűművész, zeneszerző * Budapesten 1885-ben. Hegedűtan szakot végzett a Zeneakadémián. A marosvásárhelyi zene konzervatórium tanára. Főbb művei: Vonósnégyes, — Szimfónia, nagy zenekarral (Budapesten is bemutatották 1928-ban), — Dalok, szóló énekhangra és férfikarra.

Halász Gyula publicista * 1871-ben Csetényben. (Veszprém vm.) 1896-tól a brassói áll. főreáliskola tanára. (Egyévi szabadsággal Párisban.) 1919-ben a román állami liceum francia nyelv tanára. 1888 óta újságíró, az Egyetértés, Pesti Napló, Pesti Hírlap, Brassói Szemle, Brassói Lapok munkatársa. Jelenleg a Brassói Napló napilap szerkesztője. Könyvei: Szajna partján (versek). — Petőfi és Beranger. — Gondolatok az Ember tragédiájából (Atheneum). — A brassói Turista Egyesület elnöke.

Harcász Géza szatmári ügyvéd * 1870-ben. 1918 előtt a várospolitika és a ref. egyház foglalkoztatták közéleti érdeklődését. A királyhágómelléki ref. egyházkerület vajdó kezdeteinél sűrűn felbukkant a neve, ez egyházkerületnek világi főjegyzője is. A MP volt tagozati alelnöke, jelenleg is ilyen programmal részt vesz a várospolitikában. A ref. középiskolákban a jogi és közgazdasági ismereteket adta elő.

Hajnal László lírikus * 1902 dec. 31. Békéscsabán. 1920–27 Erdélyben a kolozsvári napilapok cikkírója és novellistája. Versei sűrűn jelentek meg erdélyi lapokban, később a budapesti Est-lapokban, Színház és Társaságban. Ötletes, virtuóz verslechnikája sokszor csak erőltetett megkötöttség, de nemkevészesz organikus, zengő szárnycsapás. Verkötetei: Szolga éneke, Marosvásárhely 1920. — Ilyen vagyok, Kolozsvár 1924. — Magányos éjszaka, Marosvásárhely 1925. — Regénye: Lorie, Lapkiadó-kiadás 1926. — Kócos (novellák), Cluj—Radió 1921.

Halberg Gyula dr. beszercei ügyvéd, a Foresta Romana, a Marosvásárhelyi Takarékpénztár és Wiener Creditoren Verein jogtanácsosa.

Hargitay Bertalan, az Erdélyi Bank és Takarékpénztár vezérigazgatója * 1881-ben Előpatakon. Középiskola után a Pesti Magyar Keresk. Bank tisztviselője lett. Háború alatt a nagyváradi és aradi fiókokat szervezte. Az E. B. és Tkpt. nacionalizálása alkalmával ez intézet vezérigazgatói teendőinek ellátásával bízott meg. 1928-ban beválasztották az igazgatóságba. Pénzügyi cikkeket írt folyóiratokba s 1911–1913 között Sopronban pénzügyi szaklapot szerkesztett.

Havas Miklós dr. ügyvéd, hírlapíró * Szénvásáraján 1876 okt. 11-én. Középiskoláit Szatmáron, jogi tanulmányait a budapesti egyetemen végezte. Doktorátust Kolozsváon, ügyvédi oklevelet Marosvásárhelyen szerzett. Az impériumváltozásig Szatmáron praktizált, azután a hírlapírói pályára lépett s ma is a „Szamos” belső munkatársa. H. M. már gyermek korában tanujelét szolgáltatott nagy zenei hajlamának és hét éves korában adta első hegedűkoncertjét. Számtalan jótékonycélu hangversenyen lépett fel és több zenei szerzeménye jelent meg. 1921-ben megalapította a Szatmári Filharmonikusok Társaságát, amelynek ma is az igazgatója. (A szatmári filharmonikusok művészi munkássága országszerte méltó feltűnést keltett.) Mint újságíró, rendszerint zenekritikákat írt és a „Szamos” közigazgatási rovatának vezetője. A Kölcsey Kör művészi osztályának az előadója, az Újságírószervezet főtitkára, a MP sajtóosztályának egyik elnöke. Mindezekon kívül tevékeny részt vesz Szatmár város társadalmi életében és kulturintézményeinek irányításában.

Halmay Árpád újságíró * 1899-ben. A Nagyváradi Napló munkatársa. Versei és beltristai írásai ismertek.

Haracsek Károly nagykereskedő, a Haracsek Vilmos Utódai, nagybányai cég beltagja * 1884-ben Nagybányán. Felső keresk. iskolát Kolozsvárt és Budapesten végzett. 1907 óta önálló kereskedő. Kereskedelmi és iparkamarai választ. tag, a Kereskedelmi Bank igazgatósági tagja.

Haracsek Vilmos Utódai vas-, fűszer- és gyarmatáru-nagykereskedés, (külön-külön osztályokkal) Nagybányán. Alapította: Haracsek Miksa (a jelenlegi tulajdonosok dédapja) 1788-ban. A régi impérium alatt a nagybányai bányatermékek és több monopolcikk egyedárusítója. „Menihol” és „Diadém” sóborszesz gyártmánya már az impérium változás előtt európai hírnévre tett szert; az amsterdami és párisi nemzetközi kiállításon aranyérem, érdemkereszt és diszoklevéllel lett kitüntetve. Cégtulajdonos: Haracsek Vilmos és Haracsek Károly.

Háromszéki Műkedvelő Zenekarok Egyesülete. 1933 nyarán alakult, a sepaistenyörgyi vándorkiállítás alkalmával. Főcélja: a székely népies zene terjesztése s a székely zenetehetőségek fejlesztése. Önálló alakulat (a Romániai Magyar Dalosszövetségtől független). Elnöke: Kovács András rélyi ref. lelkész (aki az egyesület megszervezője), ügyv. elnöke: Incze Árpád ipartestületi titkár. Teljes anyagi támogatásban Páll Ferenc szentiványlaborfalvi malomtulajdonos részesült, aki az egyesület disz. elnöke.

Hajós Károly festő * 1887 dec. 21-én Pécsen. A Képzőművészeti Főiskolán rajztanári oklevelet szerzett. A marosvásárhelyi áll. fa- és fémpari iskola tanára. Portréiból és genre-képeiből több ízben rendezett kiállítást, a bukaresti Salon Oficial tárlatán is részt vett. Képei erdélyi előkelőségek birtokában vannak.

Hátszegi (Zuckermannel) Ernő hírlapíró * Hátszegen 1904-ben. Párisban újságíróakadémiát és kereskedelmi tanfolyamot végzett. Carasso Emil francia íróval együtt Ady verseiből többet francia nyelvre fordított. (Ady: Poésies, adaptées par E. Zuckermannel et E. Carasso, Edition „Revue Aujourd'hui”. Paris 1926.) Eredeti versei 1927-ben jelentek meg: Olvastam a csillagokban (Kvár Kultúra-kiadás). A kolozsvári Új Kelet cikkírója, a bukaresti Rador Távirati Iroda magyar szerkesztője.

Haáz Ferenc Rezső tanítónőképzési tanár, festő * Szepesbélán (Szepes vm.) 1883-ban. Középiskolát Iglón, képzőművészeti főiskolát Budapesten végzett. 1906-óta a székelyudvarhelyi ref. kollégiumban tanár. A világháboru-

ban, mint tart. lőzerkapitány vett — részt, s többször kitüntették. A M. P. vármegyei tagozati titkára és a székelyudvarhelyi Turista és Téli sport Egylet elnöke. A székely népművészet újra-élesztésén dolgozik személyes — propaganda, s velített képes előadások rendezése útján. Székely néprajzi gyűjteményt — alapított, melynek anyagát az

1927 évi berlini „Erdélyi Népművészeti Kiállítás” keretében bemutatta. Képei többnyire székely tárgyuak, néprajzi szempontból is figyelemreméltók. Legujabban a „Julia szépleány” ballada színpadi kiállítását tervezte és annak kivitelét eszközölte. Munkatársa a Nemzeti Múzeum etnográfiai folyóiratának.

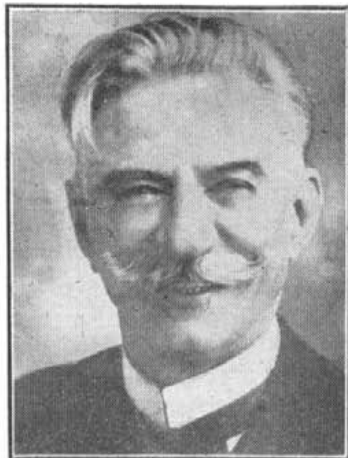
Hadházy Béla (székelykocsárdi) nyug. táblai főigazgató * 1875 okt. 10 én Székelymuzsna (Udvarhely vm). Érettségét a kolozsvári unitárius főgimnáziumban tett.

Az igazságügyi pályán több helyen működött. 1933 május 1-én, mint kir. táblai főigazgató — került nyugalomba. Balázsfalván — megalapította az ottani unitárius egyházközösséget, — amelynek gondnoka volt. A kolozsvári Lyra Dalkör (mely az — Összhang dalkörből alakult) elnöke, a Székelyek Kolozsvári Társaságának megalapítása óta vezetőségi tagja; évenként keresztül vigalmi bizottsági elnöke volt. Több társadalmi egyesület tagja.

Több társadalmi egyesület tagja.

Hadházy Sándor (székelykocsárdi) unitárius egyházi főpénztáros * 1869 január 12-én Székelymuzsna külső részében. Középiskolát a kolozsvári unitárius kollégiumban végzett, filozófiát a kolozsvári egyetemen tanult 1890-ben állami szolgálataba lép, majd rövidesen Kolozs megye gyám-pénztárnoka lett. Ennek az intézménynek — megszűnése után pénzügyigazgatósági számvizsgáló. 1908 óta az unitárius egyház főpénztárosa. Az unitárius egyház főtanácsának és E. K. tanácsának, s az egyházi jószágfelügyelőség tagja. Az EIT, az Unitárius Irodalmi Társaság pénztárnoka, a kolozsvári Gondoskodó Társaság alelnöke, a kolozsvári Hitelszövetkezet alelnöke, a Magyar Dalárda elnöke, a Romániai Magyar Dalosszövetség igazgatósági tagja, MP. kolozsvári tagozati intézőbizottsági tag, s a kolozsvári Gazdák Bankja felügyelő bizottsági elnöke. Utolsó gazdája volt a Kolozsvári Nemzeti Színháznak. A Kisküküllő c. napilap volt munkatársa.

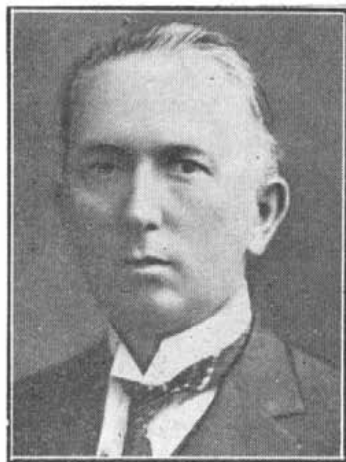

Hadházy Sándor (ifj.) unitárius főgimn. tanár Kolozsváron * 1894 okt. 2-án Kolozsvárt. A kolozsvári unitárius kollégiumban tett érettségét, tanári diplomát a szegedi egyetemen nyert. A világháborúban mint főhadnagy vett részt. Háború után négy évig a Renner Testvérek bőrgyárban dolgozott, mint cipész, később képesített mester. Azután visszatért a tanári pályára, 1932-ben a kolozsvári egyetemen újabb diplomát szerez történelem és földrajz szakból, 1933 év nyarán Valeni Munteban, a Jorga szabadegyetemen hallgatott előadásokat. Jelenleg az unitárius főgimnázium tanára Kolozsvárt.

Hajdu Frigyes temesvári ügyvéd, publicista * 1874 VIII. 6. Balkányon. 1905—1910 a facseti választókerület orsz. képviselője volt. Az erdélyi magyarpárti politikától hosszabb ideig távol tartotta magát, az újabb években ismét aktív. Publicisztikáját többnyire a Temesvári Hírlapban teszi közzé. Temesvár városi politikájában élénk részt vett, az állandó választmány egyedüli magyar tagja. (1928)

Hajdu Frigyes temesvári ügyvéd, publicista * 1874 VIII. 6. Balkányon. 1905—1910 a facseti választókerület orsz. képviselője volt. Az erdélyi magyarpárti politikától hosszabb ideig távol tartotta magát, az újabb években ismét aktív. Publicisztikáját többnyire a Temesvári Hírlapban teszi közzé. Temesvár városi politikájában élénk részt vett, az állandó választmány egyedüli magyar tagja. (1928)

Halmágyi Samu tanár és író * Alsószentmihály községben (Torda Aranyos vm) 1880-ban. Középiskolát Tordán és Kolozsvárt, pedagógiumot Budapesten végzett, 1904-ben nyert

tanári diplomát. Előbb Dicsőszentmártonban polgári fiú iskolai tanár és igazgató, majd a székelyudvarhelyi áll. magyar tannyelvű polgári leány iskola igazgatója 1925-ig, azóta az áll. liceum tanára. Irodalmi munkássága: Mégegyszer és mindig. (vers-kötet 1915) — Hadak utján

(háborus versek 1916) Utam (vers-kötet 1923) — Ady Endre magyarsága és magyarossága (tanulmány) — Cikkei, vezércikkei és tanulmányai az impérium előtti időkben különféle szép irodalmi folyóiratokban és napilapokban jelentek meg. A Pesti Napló állandó munkatársa volt. 1912—1916-ig szerkesztette a Kisküküllő megyei Tanügy c. folyóiratot. Felesége, Gráczy Anna énekművésznő.

Hámon Róbert pápai prelátus, szatmári székesegyházi kanonok, * Pinkafőn (Vas vm) 1873 febr. 14-én. Középiskolát a szatmári kir. kath. főgimnáziumban, teológiát a budapesti

Pázmány Péter tudomány egyetemen végzett. — 1895-ben szentelték fel. A szatmári egyházmegyei hivatalban Meszlényi Gyula püspök mellett működött, mint iktató és szertartásmester. Rövidesen levéltáros, majd szentszéki jegyző. 1900-ban püspöki titkár és pápai kamarás.

Boromissza Tibor püspök mellett pedig püspöki iroda igazgató, később székesegyházi kanonok, 1922-ben béli apát és pápai prelátus.

Éveken keresztül a püspökségi és káptalani uradalmak kormányzója volt. A püspöki szent széki bíróság elnöke, egyházmegyei főtanfelügyelő és a kath. Népszövetség igazgató tanácsának tagja. Nevéhez fűződik a székesegyházi és a szatmári Szent Vince rendi nővérek anyaházának renoválása, valamint több egyházmegyei templom építése. Meghalt 1934. febr. 15-én.

Hantz Jenő dr., nyugalmazott ref. főgimnáziumi igazgató * 1864-ben Kolozsvárt. Középiskolát, egyetemet Kolozsvárt végzett, 1883-ban tanári oklevelet s doktorátust nyert.

Előbb Hódmezővásárhelyen két évig tanárkodott, 1886-ban a szatmári ref. főgimnáziumban tanár — majd igazgató, — 1929-ben vonult nyugalomba. Tíz évig szerkesztette a Szamost és — ugyanannyi ideig

főjegyzője a ref. egyházmegyének. Titkára volt a Széchenyi Társulatnak és tb. titkára a Kölcsey Körnek. Számos társadalmi és kulturális intézmény volt vezetője. Önálló munkája: A humor és Arany János humora (Bp. 1889) Mint a Szamos szerkesztője nagyvonalú publicisztikai munkásságot fejtett ki.

Haracsek Vilmos nagykereskedő, * Nagy-

bányán 1879-ben Gimnáziumot — Nagybányán, felsőkereskedelmi iskolát Budapesten végzett; Münchenben, Párisban és Londonban volt tanulmányuton. 1907 óta beltárgya a Haracsek Vilmos Utódai nagybányai cégnek. Éveken át elnöke volt a nagybányai Ifjúsági Kör-

nek, a Városi Takarékpénztár és több más pénzügyi intézet igazgatósági tagja. Keresk. és iparkamrai választmányi tag. Több társ. intézmény tagja.

Havadtöy Sándor ref. lelkész, * Csoma-körösön (Háromszék vm) 1891-ben. Középiszkolát a Székely Mikó kollégiumban, teológiát és bölcsészeti fakultást Kolozsvárt végzett. Egy évig püspöki tiltkár, majd kovásznai s. lelkész,

1916—1918-ig Zabolán r. lelkész, ahol a háború alatt gr. Mikes Árminné segítségével árvaházat, (amely a mostani szászvárosi árvaház alapja volt) diakonissza testvérek segítségével pedig bölcsődét és napközi otthont létesített. 1918-ban visszahívták Kovásznára, s azóta

mint rendes lelkész itt működik. 1932-ig az orbai ref. egyházmegye missziói előadója volt. Egyházkerületi képviselő. 1931—32-ig felépíttette az egyházközségéhez tartozó vajnafalvi templomot, (1.500.000 leies költséggel) teljesen renováltatta a krasznai templomot (600.000 leies költséggel) és a tizenkét tanerős iskolában a vallásoktatást vezeti. Megjelent könyvei: a „Kovásznai egyház története, Kv. 1929. — „Vajnafalvi templom építése és az egyházrész története“. (Kovászna 1932) Cikkei és prédikációi: Ref. Szemle, Lelkipásztor, Brassói Lapok és a Keleti Ujságban jelentek meg.

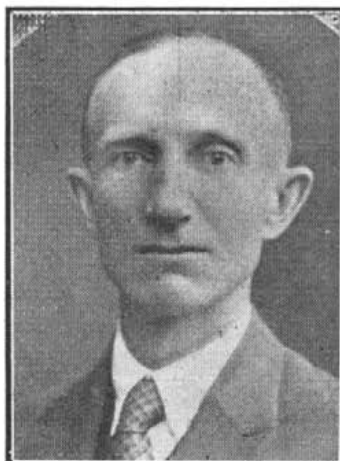
Hatfaludy Pál dr. ügyvéd * 1883-ban Magyaragyzsombor községben (Kolozs m). Középiszkolát és egyetemet Kolozsvárt végzett, ügyvédi vizsgát 1910

ben Marosvásárhelyt tett. 1918-ig Désen ügyvéd és kinevezett v. megyei tb. főügyész azóta Kolozsvárt folytat ügyvédi gyakorlatot. — A Gazdák Takarékpénztára R. T. ügyésze, az Emke alapító tagja. Társadalmi intézmények vezetője

vezetője tagja.

Háger Gyula főerdőmérnök, * 1882. ápr.

12.-én Gyertyánliget községben. (Máramaros vm) — Középiszkolát Szatmáron, erdészeti főiskolát Selmecbányán végzett, hol mérnöki oklevelet nyert. Állami szolgálatban több helyen működött, jelenleg Székelyudvarhelyen erdőgondnok, az impérium változás óta főerdőmérnöki rangban. Társadalmi egyesületek tagja és pártolója.

Harkácsi József * 1887-ben Szatmáron. 23 év óta folytat önálló csizmadia ipart. A szatmári iparos társadalom tevékeny tagja: a

Csizmadia Iparos Temetkezési és Segélyegylet alelnöke, a Csizmadia Ipartársulat választmányi és kultur biz. tagja az Iparos Otthon elöljárósági tagja és számvizsgálója, a Ref. Dalárda pénztárnoka és működő tagja. Szatmár - németi ref. presbiter, az Ipartestület és a

MP. tagozati választmányi tagja,

Heves Vilmos mérnök * 1878-ban Hirip községben. (Szatmár vm.) Főreáliskolát és egyetemet Budapesten végzett. Diploma után mint vezetőmérnök több vasut építésnél vett részt, 1904 óta vállalkozó mérnök Kolozsvárt. H. V. építette Erdély területén az első nagyobb vasbeton hidakat. (Kolozsvár, a „Szamos“ mindkét vasbeton hidja.) A Renner Testvérek bőrgyárának tervezési és építési munkálatai, legutóbb a kolozsvári Kereskedelmi és Iparkamara bérházának építése teljesen nevéhez fűződik. Karitatív intézmények és társadalmi egyesületek vezető egyénisége. A kolozsvári Zsidó Kórház egyik megalapítója.

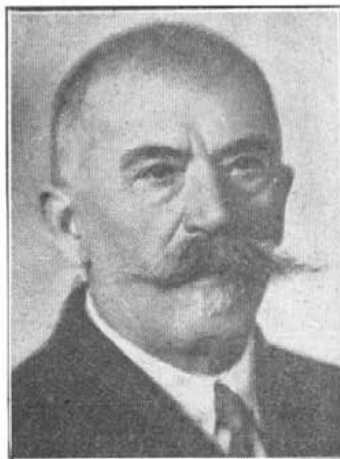
Hegedüs Nándor publicista, volt orsz. képviselő * 1884-ben Nagyváradon. Tánári pályára készült, a budapesti egyetem filozófiai fakultásán végezte tanulmányait. Érdeklődése és hajlandóságai az újságírói pályára vitték, Nagyváradon több napilap szerkesztője volt, 1918 óta a „Nagyvárad” főszerkesztője. Huszonnyolc éves korában választott tagja Nagyvárad tvht. bizottságának s az marad a háború végéig. Az új impérium elején a kinevezett városi tanács szinügyi és pénzügyi bizottságának tagja lesz s élesszavu védelmezője — különösen — a magyar színház érdekeinek. Nemcsak mint lapszerkesztő, hanem, mint a magyarság érdekeiért harcoló orsz. képviselő is fontos szerepet játszik az erdélyi magyarság kisebbségpolitikai életében. Az Orsz. Magyar Párt biharmegyei tagozatának alelnöke, két cikluson keresztül volt orsz. képviselője. Lapjának majdnem kizárólagos vezércikkírója.

Hexner Béla vegyész-mérnök * Liptószentmiklóson 1885-ben. Főreáliskolát Körmöcbányán műegyetemet Charlottenburgban és Breslauban végzett, vegyész-mérnöki és kohómérnöki diplomát nyert. Breslauban 2 évig — Semmler professzor mellett — asszisztens. Ezen időben az aetherikus olajok szintézisét illető vizsgálatokat végzett. 1911-ben az isocytralt állította elő. (Ezzel bebizonyította hogy heterocyclikus sorozatban is létezik izoméria) 1911 — 1913-ig a beocini cementgyárban, mint vegyész-mérnök, — 1913 — 1918-ig a nagybányai Phönix kohójának a vezetője, 1918 — 1924-ig a kolozsvári Corvin Vegyészeti Rt. igazgatója, azóta vegyész- és kohómérnöki magángyakorlatot folytat. Impériumváltás után több ipari üzem alapításában vett részt. Publikációi: (füzetekben) Az isocytrálról (Term. Tud. Közl. 1913) — Erdély bányakincsei — Erdély szénbányászatának nemzetgazdasági fontossága. (Kv. Keresk. és Iparkamara kiadása) Számos vegyészeti és kohászati, nemzetgazdasági cikk magyar, német és román szaklapokban. (Berichte der Deutsche Chemische Gesell-

schaft, Term. Tud. Közlöny, Minerva, Metallbörse, stb.) Élénk részt vesz a magyarpárti politikában, a M P Kolozsvár tagozati alelnöke. Több külföldi mérnökegyesület rendes tagja. Publicisztikai munkásságot fejt ki a Keleti Újságban. A Meritul Comercial și Industrial I. o. tulajdonosa.

Hevesi József * Tihany, 1857 III. 29-én. Technológiát Budapesten végzett. Budapesten és több külföldi államban — praktizált, 1883 — 85-ig a budapesti Thék Endre asztalosáru gyár művezetője, azután a kolozsvári Pák Lajos félegyár vezetője lett. 1897-ben u. o. asztalosáru gyárat létesített, melyet 931-ben megszüntetett s nyugalomba vonult. Erdély társadalmi, egyházi és ipari — életének egyik számottevő egyénisége. 1907 — 1925-ig a kolozsvári Kereskedelmi és Iparkamara alelnöke s az iparügyi osztály elnöke volt. 1903-óta az Iparos Egylet elnöke, jelenleg diszelnöke, a róm. kath. Státus igazgató tanácsosa, (1918 óta) a kolozsvári egyházközség vál. tagja. Részt vett a várospolitikában is.

Herskovits Izidor dr., orvos, * 1894-ben Zazar községben (Szatmár vm) Egyetemet Kolozsvárt végzett. Gyakorló évét a Rókus kórházban — töltötte, majd bevonult a világháborúba s mint — honvéd — főorvos két évig frontszolgálatot teljesített. H á b o r u után Bécsben specializálja magát, 1922 óta Kolozsváron belgyógyász — és röntgen szakorvos. 1927 óta szerkeszti az Orvosi Szemlét. Román nyelvű röntgen szakkönyve jelent meg, mely Amerikában is ismert.

183

Hérmán Mihály Szatmár volt polgármestere * 1874-ben Szatmárt, meghalt 1902 április

4-én. Gimnáziumot Szatmárt és Késmárkon, jogot Eperjesen és Budapesten végzett. Előbb ügyvéd, 16 évig városi tiszti főügyész, s Szatmár város polgármestere volt nyolc éven keresztül. Szatmár közéletének egyik kimagasló egyénisége: majd nem az összes társadalmi és kul-

turális egyesületek kezdeményezője, alapítója és azok elnöke; évlizedeken keresztül pedig — haláláig — a ref. egyház főgondnoka volt. Közérdekű, gazdasági cikkei a Szamos és más erdélyi lap hasábjain jelentek meg.

Helikon, lásd: Erdélyi Helikon.

Hinléder Fels Ákos nyug. vmegyei tiszti főügyész * 1879 okt. 6-án Nagyenyeden. Középiskolát a nagyenyedi és sepsiszentgyörgyi ref. kollégiumokban, egyetemet Kolozsvárt végzett, ügyvédi vizsgát Marosvásárhelyt tett. 1905-ben Székelyudvarhelyt ügyvédi irodát nyitott. 1909-ben vmegyei tiszti főügyész, mely minőségben az impériumválozásig működött. Bekapcsolódva a magyar párti politikai életbe, a párt megbízásából megszervezte Udvarhely vm. magyarságát és 1928-ban, mint ügyvezető alelnök átvette a megyei tagozat vezetését és ügykezelését, megalapította a maga nemében legelső népirodát. A Róm. Kath. Státus tizenötös bizottságának tagja és a Népszövetség egyik székelyföldi vezetője. A Keleti Újság, Erdélyi Lapok politikai cikkírója. Tompa Lászlóval együtt szerkeszti a vármegye egyetlen magyar politikai lapját: a Székely Közéletet.

Hirsch Hugó dr. kórházi főorvos * 1885-ben Algyógyon. Egyetemet Budapesten végzett. Három évig volt a kolozsvári sebészeti klinikán tanársegéd, 1912 óta a csikszeredai kórház sebész-főorvosa. 1926-ban sebészeti magán-szanalóriumot létesített. A róm. kath. egyházi élet egyik vezető egyénisége, a csiksomlyói szentferencendi zárda konfrátere. Minden társadalmi megmozdulás lelkes pártfogója.

Hirsch Hugóné (Dr. Hirsch Hugó felesége) született remetei Fülöp Judith. Karitativ és kulturális intézményekben fejt ki aktív tevékenykedést. Évek óta fenntartja a csikszeredai népkonyhát. A kath. Népszövetség alelnöke. Egyházi és jótékonyági téren szerzett érdemeiért pápai kitüntetésben részesült: Pro Ecclesia et pontifice.

Hirschler József dr. pápai prelátus * 1874 febr. 17-én Ujpesten. A budapesti piaristáknál végzett gimnáziumot. A bécsi Pázmaneumban, később a római Collégium Germanico Hungaricumban tanult theológiát. Hét évig volt Rómában, ahol a szaktanulmányok mellett művészettörténelmi tanulmányokat is végzett. Ugyanott theologiai és filozófiai doktorátust nyert. Papi pályáját a kolozsvári plebánián kezdi, majd az egyetemi hallgatók szemináriumának igazgatója lesz. 1926 óta kolozsvári plebános. Széleskörű szervező munkásságának legmonumentálisabb eredménye a Marianum megteremtése. Nevéhez fűződik a Providentia nyomda felállítása és még több egyházi és kulturális intézmény megalapítása. Az újabb években több zárandokutat szervezett. Irt: művelődéstörténelmi tanulmányokat, érdeklődésének tárgya — elsősorban — az egyházművészet. Önállóan megjelent tanulmányai: A szent mise Rómában. — Nagy Szent Gergely idejében. — A kereszt az egyház művészetében. — Szent Jeromos. — Vita beata. — A XXVI. eucharisztikus kongresszus Rómában. — A gyermek Jézus az egyházművészetben. — A szentkereszt egyháztört. és egyházművészeti szempontból. — Római tanulmányok: I. A Vatikán, II. Szent Péter temploma Rómában. (Gazdagon illusztrált diszművek.)

Horváth Henrik műfordító és kritikus * Kolozsvárt 1877-ben. Egyetemi tanulmányokat végzett Budapesten, Lipcsében, Berlinben, Strassburgban és Párisban. Tanárkodott Lippán, Nagyváradon, Budapesten, ehelyült könyvtártsízt is volt. Jelentős érdemei vannak a magyar költők és íróknak a német kulturérdeklődésbe való bevitele körül; fordította Ady, Babits, Kosztolányi stb. verseit, Móricz Zsigmond több regényét, Kemény Zsigmond munkáit, Szomorót, Gárdonyit stb. Panait Istrati: Kyra Kyralina regényét H. fordította magyarra. A Brassói Lapok irodalmi és művészeti kritikusa.

Horváth Tholdy Rudolf gróf * 1870-ben A katonai akadémiát Bécsujhelyen, magasabb lovasiskolát Bécsben végzett. Marosnémetii birtokán gazdálkodik.

Holéczy Gyula (otrokocsi) nyug. műszaki főtanácsos * 1869 ben Garamfőn (Gömör vm.) Érettségét az iglói evangélikus főgimnáziumban telt, műegyetemet Budapesten végzett. Két évig magánvállalatoknál dolgozik és vasutépítési munkálatokkal foglalkozik. 1894-ben a szatmár-vármegyei államépítészeti hivatalhoz kerül, mint mérnök. Később főmérnök. 1916-ban a zala-vármegyei államépítészeti hivatal főnökévé nevezik ki, — királyi műszaki tanácsosi ranggal, — ahol 1918-ig működött. Ujból visszakerül a szatmári államépítészeti hivatalhoz, mint hivatalfőnök, királyi műszaki főtanácsosi címmel. A román impérium alatt állásában megmarad, 1929-ben vonul nyugdíjba. A Természettudományi Társulat, Uránia Társulat, s az EKE Gutin osztályának volt tagja. Nevéhez fűződik a Nagybánya — Márama rosszigit állami utvonalon, a Gutin alatti hegytetőn átmenő, hadászati fontosságú utszakas építése. Román koronarend tisztikereszt tulajdonosa. Meghalt 1934 január 28-án Szatmáron.

Horváth Sándor jezsuita lelkész * 1896-ban Horvátzsidányban. (Sopron vm.) Theológiát Enghien (Belgium) végzett. Filozófiai tanulmányait Lengyelországban és az insbrucki egyetemen végezte. 1927-ben szentelték fel Enghienben. 1930—31-ben szemináriumi tanár, 1931 óta a szatmári jezsuita ház tagja, lelképásztora. A Jézusszive Szövetség lapjának a Szív Ujságnak szerkesztője. A Mária kongregáció kolozsvári és budapesti lapjainak munkatársa. „Szűz Mária virágoskertje” címmel elbeszélései jelentek meg. Ifjúsági, társadalmi, nevelő és hitvédelmi cikkei ismertek.

Horváth Miklós dr. orvos * 1906-ban Dálnokon. (Háromszék vm.) Középiszkolát a Székely Mikó kollégiumban, egyetemet Budapesten végzett. A budapesti poliklinikán egy évig orvos, 1933 óta Sepsiszentgyörgyön folytat orvosi gyakorlatot. A ref. Férfiszövetség, több társadalmi és sportegyesület tagja és orvosa.

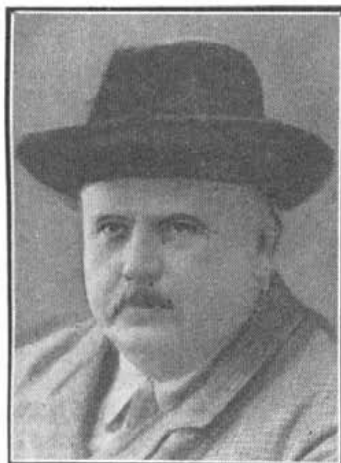
Hoffmann Ferencz zenetanár és karmester * 1873-ban Stahlau (Csehország). Első hegedűtanulmányait iskola tanítójától kapta. Tíz éves korában már orgonát játszott, s a háboruba bevonult tanítóját — községről-községre járva — istentiszteletek alkalmával helyettesítette. — Reálgimnáziumot Pilsenben, zeneakadémiát Bécsben végzett. Hegedűmestere Hellmesberger volt, zeneszerzést Grädenertől és Fuchs Róbertől tanult. Pályafutását 1895-ben, mint karnagy Bécsben kezdte meg, később a miskolci 5 ös gy. e. karmesterévé nevezték ki. Mint ismert nevű karnagy 29 évet töltött a katonaságnál. 1919-ben, a vörös uralom idején állásától megvált s Szatmáron telepedett le. 1921-ben egyik megalapítója az országosan ismert Szatmári Filharmonikusok Társaságának. H. F. nyilvános zeneiskolát tart fenn, ahol az évről-évre vizsgán kívül, évente 2—3 iskola koncertet tart. Szatmár zenei életének számottevő egyénisége, az Iparos Dalárda karnagya, ezenkívül egy férfi és egy vegyeskart vezet. Mint zeneszerző 2 symfoniát, több szláv, magyar és román symfonikus-táncot és számtalan más darabot komponált. Zeneszerzeményeit a bécsi Johann Kliment cég adja ki.

Hollmayer Béla táblabíró * 1877 május 20-án Erdődön. (Szatmár vm.) Érettségét Belényesen telt, jogot Nagyváradon és a budapesti egyetemen végzett. 1898-ban bírói vizsgát tett. Törvényszéki joggyakornok, aljegyző és táblai jegyző Nagyváradon. Később Vaskón aljárásbíró, Belényesen járásbíró, 1918 óta élesdi vezető járásbíró. 1922-ben táblabíró. A róm. kath. egyházközség világi elnöke, az állami elemi iskolák gondnoksági elnöke.

Hodács Ágoston, műfordító r. k. plébános * 1879. Egyházi folyóiratokba dolgozott, önálló kötetekben regény-és novella-fordításai jelentek meg németből és franciából részint saját, részint a Sz. István Társulat s a kvári „Szent Bonaventura” kiadásában. 1912-től plébános Kisiratoson.

Hoványi Gyula dr. egyetemi tanár * Nagyváradon 1860 március 24-én. Középiskolát u. olt, a premontrei főgimnáziumban, jogi tanulmányait a nagyvárad kir. jogakadémián és

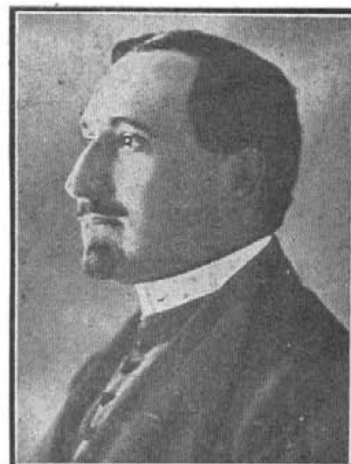
budapesti egyetemén végezte. Jog tudorrá avatták 1882-ben. Ezután (1882-84) két évet töltött a strassburgi, párisi, berlini és londoni egyetemeken. — 1885-ben a budapesti egyetemen egyetemi magántanári képesítést nyert. Még ugyan ez évben a nagyvárad kir. jogakadémiára (a büntetőjog és jogbölcselet tanszékére) mint rendkívüli tanárt nevezték ki. 1888-ban nyilvános rendes tanár, mely állását ma is betölti. 1896-ban kath. autonomiai kongresszusi képviselőnek és előadónak választották meg, ilyen minőségben 1903-ig működött. 1911-ben, amikor a jogakadémiára a dékáni intézményt bevezették, a jogakadémia első dékánjává választották meg. 1919-ben letette az esküt és 1925-ig, mint dékán vezette a jogakadémiát. A Szigligeti Irodalmi Társaság volt választmányi tagja, a bpesti Múzeum és könyvtár egyesület örökös tagja, a Nagyvárad Takarékpénztár volt igazgatója, s számos más társadalmi, kulturális és altruista intézmény vezetésében vett részt. Nagyvárad város törvényhatósági bizottságának éveken keresztül választott tagja volt. Jogi munkái: A büntető jog alapelve. (Habilitációs dolgozat) — Adalék a végszükség jogához. — A jog. — A törvény. — A büntető jog fejlődése. — A választójogról. — A jogbölcselet, jogi oktatásunkban. — A nemzetközi jog pozitívítása. — A kereszténység és evolúció. — A katolikus önkormányzat oka és célja. — A katolikus autonómia tervezete. — Revizuirea in procedura penală.

Horváth Lajos dalszerző, tanítóképző tanár Sz. Keresztúron * 1883. Verses könyve jelent meg „Székelyek a világháborúban” címmel 1915-ben. Írt műdalokat s egy népszimfóvet zenésített.

Hunyadi nyomda Temesvár. 40 munkással dolgozik. 24 HP.

Hossu Gyula dr. gk. püspök * 1885 jan. 30-án Nagynyulas községben, papi családból. Szászrégenben, Marosvásárhelyt és Balázsfalván tanult, majd Rómába kerül, a Propaganda Fidehez s megszerzi a filoz. és teol. doktorátust. 1919-ben felszentelték. Mint püspöki titkár, szentszéki jegyző és theologiai tanár Lugoson, működött. Háború alatt Bécsben lelkészkedett. 1917-ben (32 éves korában) gör. kath. román püspökké nevezték ki, nagybátyjának, Hosszu Vazulnak szamosujvári püspöki székhébe. Ezidő óta intenzív belmissziós munkát végzett, egyházmegyéjének 749 faluját kivétel nélkül meglátogatta, istentiszteletet is tartott mindenütt. Jelenleg kolozsvári székhellyel működik. (Kolozsvár—szamosujvári gör. kath. püspökség) Jogszertint szenátor s e minőségében az egyházi érdekek erős harcosa.

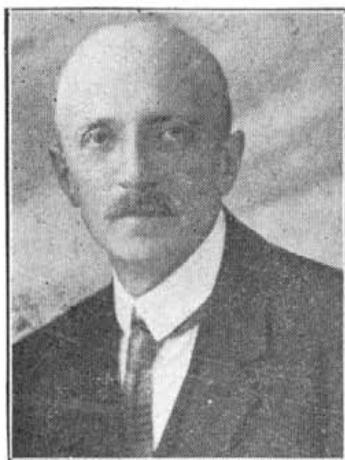
Hetcou György dr. liceumi igazgató, * 1884 VII-20-án. Egyetemi tanulmányait Kolozsvár, Budapest, Leipzig és Rómában végezte.

Tanulmányait Olasz és Németországban volt. Középiskolai tanár, bölcseleti és filozófiai doktor. 1910–1919-ig tanár a belényesi gör. kath. liceumban, azóta Nagybanján működik, mint a „Gh. Sincai” liceum igazgatója, — királyi dekrétummal kinevezve. — Gör. kath. esperes, a

máramarosi gk. püspökség püspöki tanácsosa. Román népköltéssel foglalkozik. Megjelent filológiai munkája: Sub dialectul Bărcăvan din Bihor. (doktori tézis, Beius 1912) Ez a munkája irodalmi munkásságának „Sturm und Drang periode” idején született meg (1910), amikor G. Weigand leipzig egyetemi professzorral dolgozott együtt. Olaszországi tanulmányútjának befejezése alkalmából „Columna lui Traian” címen nagyobb tanulmányt írt, mely 1914-ben a belényesi liceum évkönyvében jelent meg. A „Gh. Sincai” liceum Értesítőjében évről-évre irodalmi és román kulturális értekezései, vallás-erkölcsi tanulmányai jelennek meg. Az „Astra” élethossziglani és levelező tagja, az „Agru” élethossziglani tagja.

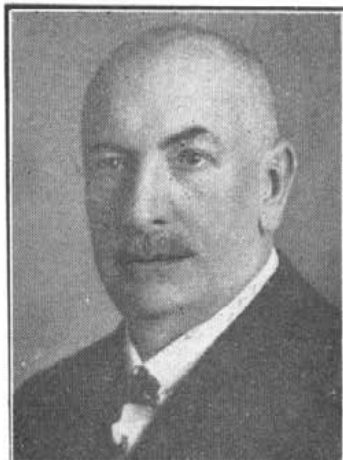
Husz Ödön tanár * 1879 okt. 31-én Felka községben. (Szepes vm) Középiskolát Késmárkon, bölcsészeti fakultást a budapesti, jénai és

leipzig-i egyetemeken végzett — 1903-ban a budapesti egyetemen nyert tanári diplomát. 1902-től 1919-ig a dési kir. áll. főgimnáziumban tanár 1919-22-ig az u. o. létesített ref. főgimn. igazgatója, 1922-27 a k. vári ref. leányfőgimn. igazgatója, azóta tanára és tb. igazgatója. —

Impérium átvétele után az intézet fenntartása körül szerzett érdemeket, ma az intézet nyilvánossági joggal működik. Az EME választmányi, a kolozsvári MP intézőbizottsági tagja és több társadalmi és kultur-intézmény vezetésében vesz részt. Tankönyvei: Növény biológia, 1915 Ds. — Középiskolák részére három természetrajzi (biológiai) tankönyv. Természettudománnyal foglalkozó értekezései és cikkei különféle folyóiratokban jelennek meg. Több tudományos előadást is tartott az EME-ben.

Höncz Kálmán dr. volt egyetemi ny. rendkívüli tanár. * Mateocz (Szepes vm) 1865 jun. 8. Érettségét Késmárkon tett, egyetemet Kolozsvárt végzett. Prágában, Bécsben, Breslauban — és Berlinben volt tanulmányi uton. —

Öt és fél évig a kolozsvári sebészeti klinikán első tanársegéd, — 1892-ben egyetemi magántanári képesítést nyert. (fog és szájbetegségek) Azután az általa alapított stomatológiai klinika igazgatója, — egy

ben az egyetem nyilvános rendkívüli tanára is. Az impériumváltás alkalmával, 1919-ben visszalépett az intézet vezetésétől és azóta magángyakorlatot folytat. — Irodalmi működését negyvenhárom sebészeti és stomatológiai munka képezi, melyek magyar, német és francia nyelven jelentek meg. A kolozsvári Mentő-egyesület volt főorvosa, a magyar Zenekonzervatorium ezidőszerinti alelnöke és 1884 óta működő és választmányi tagja. Több más társadalmi intézmény vezetésében vesz részt.

I

Ikafalvi Diénes Jenő ügyvéd * 1876-ban. Jogi tanulmányai mellett iparművészeti iskolát is végzett Budapesten. 1906 óta ügyvéd Kézdivásárhelyen. Irodalommal, festéssel és grafikával behatóan foglalkozik. Több lap munkatársa, 1914–16-ig a „Székely Ujság” szerkesztője volt. Három ifjúsági könyvet, egy regényt és egy novelláskötelet adott ki. A Kemény Zsigmond Irodalmi Társaság tagja.

Ilosvay Lajos szatmári kanonok-plébános * 1861 VI. 1-én Tiszaujlakon. Szatmáron érettségizik, a theológiát ugyanitt végzi. Felszentelése után Nagybányán, Máramarosszigelen működött. 1895-ben izsómonostori c. apát, majd főesperes, őrkanonok. 1923 től szatmári székesegyházi lelkész. A hitéletre vonatkozó elmélkedéseit és beszédeit több kötetben adta ki; szerkesztette a Sziget és Vidéke és Katholikus Élet c. lapokat. A szatmári Karitásznak elnöke, az O. M. P. szatmármegyei tagozati elnöke több vallásos és kulturális egyesületnél tölt be vezető pozíciót.

Imecs Ernő (imecsfalvi) * 1856 febr. 3-án Csikszentmártonban. Tanulmányainak elvégzése után 1908-ig gazdálkodott. Háromszék megye tvh. bizottságának 1898-tól tagja. A sepsii ref. egyházmegye gondnoka. Az előpataki gyógyfürdő birtokosai szövetkezetének, egyben a fürdőhelynek is igazgatója. Megírta Előpatak történetét. (Székely-társaságok szövetsége jegyzőkönyve 1913.)

Imets Izra Károly dr. ferencrendi rendtartomány-főnök (provinciális) * Csiktusnádon 1884 okt. 28-án. Középpiskoláit Csiksomlyón, Gyulafehérváron és Erzsébetvárosban végezte. 1901 jan. 8-án a ferencrendbe lépett. Pappá szentelték 1907 jun. 26-án Gyulafehérváron. 1915-ben jogtudományi doktorrá avatták a ko-

lozsvári tudomány egyetemen. Tanulmányokat és verseket írt a budapesti és vidéki lapokba. 1919 őszén (Hajdu Istvánnal) megalapította Marosvásárhelyen a „Székelyföld” c. napilapot, melynek egyik szerkesztője és vezércikkírója volt. Jelenleg Kolozsvárt él s szentferencrendiek választott provinciálisja.

Imre Lajos dr. theologiai tanár, pedagógiai író * 1888 nov. 4-én Hódmezővásárhelyen. Theologiai tanulmányait a kolozsvári és heidelbergi egyetemeken végezte. 1914–21 kolozsvári ref. lelkész. 1921 óta theologiai tanár; jelenleg dékán. Irodalmilag és gyakorlatilag a ref. ifjúság nevelésével foglalkozik. Művei: A gyermek vallása. — A falu kulturája. — Vezérfonal az ifjúság gondozásához. (Bpest 1921.) — A falu művelődése. (Bpest 1922.) — A magyar ref. lelképásztor eszménye. — A vezető könyve. — Fordításai: Esti órák. — Az igazi élet útján. — Szerkesztette Az Új és Új Erdély lapokat.

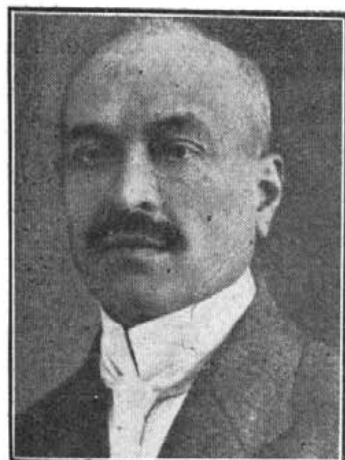
Inczedy (Joksmán) Ödön dr. * 1878 VI. 2-án Gyulafehérvárt. 1917–18-ban alispán volt Alsófehérvármegyében. 1926-ban a gyergyószentmiklósi nagygyűlésen az Orsz. Magyar Párt ügyvezető alelnökévé választották. A párt részéről vezeti az orsz. diákszegélyző akciót. Az erdélyi róm. kath. egyházmegye igazgatótanácsának alelnöke, a R. M. Dalosszövetség elnöke.

Imecs Béla (T) író és hírlapíró * 1896 Gyergyószentmiklóson. A világháborúban rokkanttá lett. „Havasalji csokrosrózsa” c. novelláskötele a székely nép szociális viszonyaiból fest — olykor — balladaszerű képeket. Hírlapi, társadalmi irányú cikkei érdekes írások.

Iványi Ferencz hírlapíró * 1888 XI. 9. Kolozsvárt. 1913 óta hírlapíró. Hosszabb ideig volt a Nagyváradi munkatársa.

Illés Gyula dr. tanár, az erdélyi ref. egyházkerület tanügyi előadója. * 1891-ben Hódmezővásárhelyen. Érettségit a szentesi főgimnáziumban tett, bölcsészeti fakultást Budapesten és Párisban végzett. 1913–1920 ig tanár a nagyenyedi és kolozsvári kollégiumokban, azóta az erdélyi ref. egyházkerület iskolaügyi osztályának vezetője, mint tanügyi előadó. Iskolaügyi és pedagógiai cikkei a Ref. Szemlében, a Pásztortűzben és a napisajtóban jelennek meg. Szent Elek legendájáról nagyobb irodalmi munkája jelent meg. A Károly Gáspár Irod. Társaság vál. tagja. A felekezeti iskolák fenntartása és az új impériumba való beilleszkedés felelősségteljes munkát hárit reá.

Imre József (felsőeöri) gyógyszerész * 1866-ban Miskolcon, † 1923-ban Csucsán. Közpiskolát szülővárosában, egyetemelt Budapesten végzett. —

Diploma után 2 évig a bpesti Szt. János kórházban praktizált, 1893-ban Csucsára költözött ahol gyógyszertárat nyitott. A népnevelés terén és egyháza érdekében fáradhatatlan munkát fejtett ki és maradandó érdemeket szerzett. Nevéhez fűződik a csucsai ref. tem-

plom létrehozása és felépítése, valamint az ovoida létesítése. Megalapítója és elnöke volt — a ma is fennálló — csucsai Hitelszövetkezetnek, gondnoka a ref. leányegyháznak. Felalálója a híres és nagy hírnévnek örvendő „csucsai migrén pasztillá“-nak. Felesége szül. dadai Király Etel, leánya, — a kiváló pedagógiai írónak — dadai Király Pál igazgatónak. A jótékonyág terén buzgólkodik.

Irodalmi Társaságok. A mai Erdélynek öt működő irodalmi társasága van: A kolozsvári Erdélyi Irodalmi Társaság, az aradi Kölcsey Egyesület, a nagyváradi Szigligeti Társaság, a temesvári Arany János Társaság és a marosvásárhelyi Kemény Zsigmond Társaság. Ezek közül országos jellegűt csak az EIT vindikál magának részben tradíciói révén, részben mert tagjai Erdély egész területéről rekrutálódnak. (Bár ez utóbbi kritérium a Kemény

Zsigmond Társaságnál is fennáll). A régi lehetőségek között egyik-másik igen hasznos munkát végzett, könyvtárak és egyéb gyűjtemények létesítésével, regionális népköltészeti gyűjtésekkel, népkönyvtárak szervezésével. Legtöbbjénél már az alapszabályok sem hangsúlyozzák a par excellence „írók“ tömörítésének célzatát, s valamennyije kezdettől fogva: egy-egy város egész szellemi életének képviselője kívánt lenni, társadalmi kulturtestület, a művelődés minden ágát, az irodalmat is befogadó keretekkel. Az impérium első éveiben az irodalmi társaságok jogi személyiségét a hatóságok vita tárgyává tették és évek teltek, míg elismerték és ez intézmények akadálytalan működése újból megindulhatott. Ez időben Uj-Erdély fiatal szellemisége irodalomban, sajtóban országos jelentőségűt produkált. Az erdélyi irodalmi társaságoknak nagyszerű feladat kínálkozott: preszlizsükkel és főleg intézményes jellegükkel megteremteni az új erdélyi szellemi kultúra létének és fennmaradásának anyagi alapjait. Ennek a kulturának mindene meg volt, fiatalossága, ereje, kedveltsége, csak megszerzett közönsége nem volt. Az I. T. feladata kézenfekvő volt és évtizedes nexusaikkal, a tagállományok zömét alkotó tekintélyesebb városi intellektuálisok jóindulatu segítségével ezt könnyen keresztül vihették. Nem egy irodalmi folyóiratot meglehetően volna menteni, nem egy kiadás sikerét biztosítani és nem egy üres előadó terem szegényét elhárítani. A kellő altruizmus hiányzott-e vagy a szimpátia a fiatal erdélyi irodalommal, — tény hogy ez a segítő munka elmaradt. A vezetőségükben legújabbban megindult „Kölcsey“ és „Kemény“ irányu működés, de előbb utóbb Erdély minden részéről leginkább remélhető ilyen „irodalmi“ társaságnak rá kell eszmélnie, hogy igazi hivatását téveszti és mulasztja, ha nem teljes erejével szegődik az erdélyi kultúra szolgálatába. Komoly munkásságot fejt ki még a szatmári Kölcsey Kör, mely hosszú szünetelés után, 1933-ban újból megalakult. (Debreczeni István ref. lelkes elnöke alatt.) Állandó és sorozatos irodalmi estélyeket és felolvasásokat tart.

Irsik Lajos jezsuita házfőnök Szatmáron, * 1876 X. 8-án Miszbányán. (Szatmár vm.) — Theológiát Szatmáron és az innsbrucki egyetemen végzett, 1900 szentelték fel. Magyarországon több helyen lekipásztor, 1922 óta a szatmári jezsuita-rendház főnöke és novicius mester.

Imreh Ferenc főerdőmérnök és felügyelő ellenőr Segesváron.

Irgalmas Rend. A rend hivatása, a tulajdonát képező és saját vezetése alatt álló kórházakban a betegek testi és lelki ápolása és gondozása, vallás és nemzetiségre való tekintet nélkül. Rendházak: Temesvárt (1737-től) — Nagyváradon (1767-től) és Szatmáron (1834-től) A rendházak (mindhárom helyen) kórházat és gyógyszerterületet tartanak fenn. A román rendtartomány főnökség Temesvárt székel ahol 1930-ban nyílt meg a rendtartományi noviciátus. — Tartomány-főnök: Klinovszky László.

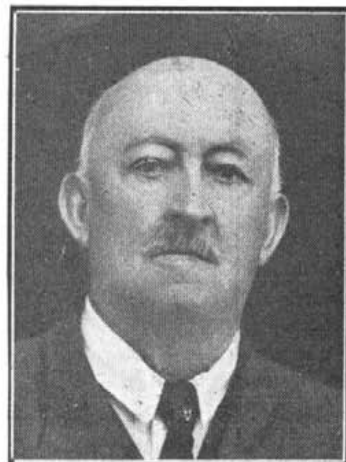
Irgalmas Rendház Temesvárt, a román rendtartomány legrégebbi rendháza 1737-ben alapították, az akkor itt működött Nepomuki Szent János egyesület közreműködésével. Ennek az egyesületnek világi elnöke, a Bánát akkori tartományi főnöke Hamilton András gróf, parancsnokló tábornok volt. III Károly apostoli király bejegyzésével a német-rendtartomány határgazdajött Temesvárra Nándorfehérvárról Temmel Paulinus házfőnök vezetésével. Az 1743-1750 években épült temploma 1849 évben, a város ostroma alkalmával leégett a kórházzal együtt, amikor is azt a rend a saját erejéből építette fel. A rendházban, az 1930. évben — nyílt meg a román rendtartomány noviciátusa. Az 1931. évben a rendházban két, a modern kor követelményeinek teljesen megfelelő műtőtermet, egy röntgen-laboratóriumot és három modernül felszerelt új kórtermet létesítettek. A felszerelt ágyak száma: harminc. A rendház és kórház Szent József tiszteletére van felavatva. Reáljogu gyógyszerterületét 1928-ban modernül átalakították. A rendház főnöke: Klinovszky László, ki egyúttal a rendtartomány főnöke is. A rendház tagjai: Ujhelyi Márton áldozár, a növendékek ujoncmestere, Bokor Kázmér gyógyszerész, Jénaky Jakab kórházgondnok.

Irgalmas Rendház Szatmár. Alapítva 1834-ben, a kórházzal együtt, Hám János püspök adományából. Kórházának ágyszáma hatvan. A kórtermek és külön szobák, műtő és fogászati termek a legmodernebbül vannak felszerelve. Tizennyolc elagott menházi asszonyt is tartanak teljesen ingyenesen. A betegápolást a rend tagjai látják el. A rendházat, valamint kórházát és gyógyszerterületét 1930-ban ill. 1932-ben renoválták. Rendházfőnök és kórházigazgató: Csont Gyula Lénárd gyógyszerész, igazgató főorvos: dr. Schlagetter Nándor.

Irgalmas Rendház Nagyvárad. Alapítási éve 1767. Kórháza és gyógyszerterület a mo-

dern követelményeknek teljesen megfelel. Házfőnök és kórházigazgató: Gonda P. Fausztin. A betegápolást a rend tagjai végzik.

Incze Kálmán (szárazajtai) ny. miniszteri tanácsos * Szilágy-Zoványban 1851 február 27-én. Régi székely főnemesi családból származik. Műegyetemet Stuttgartban végzett. Mint vármegyei és államépítészeti mérnök működött Kolozsvárt 1873—1879-ig, amikor Karánsebesre nevezték ki az államépítészeti hivatal főnökévé. Majd mint közúti kerületi felügyelő és műszaki tanácsos Maros-vásárhelyre került. 1904-

ben a St.-Louis-i világkiállításon vett részt. (tanulmányut, a keresk. minisztérium által kiküldve) 1905-ben, mint műszaki főtanácsost berendelték a kereskedelmi minisztériumba, ahol rövidesen miniszteri tanácsos lett. 44 évi szolgálat után, 1917-ben nyugdíjba ment, s azóta szülőfalujában él. A zoványi ref. egyház főgondnoka és a Hitelszövetkezet igazgatósági elnöke. Cikkei és értekezései szakfolyóiratokban jelentek meg, könyve: „Amerika közutügye” címmel 1905-ben. Nyugdíjba vonulása alkalmával, érdemei elismerésül a Ferencz József rendet kapta meg.

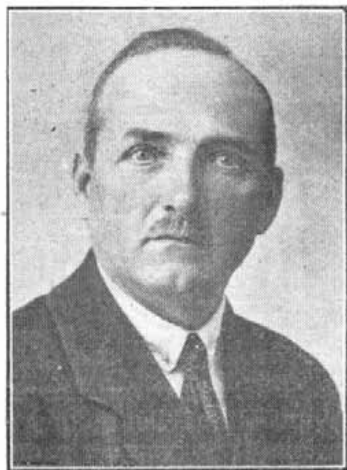
Imre Sándor, dramaturg rendező, * 1891 december 26-án. Jogot végzett s közben esztétikai tanulmányokkal foglalkozott. Elméletileg s gyakorlatilag foglalkozott a színházi rendezés művészetével. 1923-tól a — kolozsvári Magyar Színház dramaturg rendezője. Jubiláris alkalmából megírta dr. Janovits Jenő életrajzát s a kolozsvári Magyar Színház történetét. Szindarabbá dolgozta át Tabéry Géza társaságában ennek „Szarvasbika” c. regényét.

Izsáki Margit színművésznő, * 1900-ban Budapesten. Sziniakadémiát végzett. 1917 óta Kolozsvárt él s a Magyar Színházban klasszikus és modern drámai szerepeket játszik. 1928-ban Budapesten a Dybuk főszerepében sikerrel vendégszerepelt.

Ikfalvi Diénes Ödön, lásd: Diénes Ödön.

Ilea László dr. elmeorvosintézet igazgató-főorvos, volt prefectus * 1891-ben Nagysomkúton. (Szatmár vm.) Érettségét Belényesen tett, orvosi egyetemet Budapesten végzett. Fiumében, majd Budapesten a lipótmezei elmeorvosintézetben (Dr. Oláh és Dr. Fabinyi orvosprofesszorok mellett) működik. 1919-ben az olaszországi elmeorvosintézeteket tanulmányozza, utána a Consiliul Dirigent referense, (elmeügyek) és a kórházi szakosztály vezetője. 1920 óta a máramarosszigeti elmekórház igazgató-főorvosa. Az Astra vármegyei tagozati elnöke és központi választmányi tagja, a máramaros megyei orvosi kamara elnöke, a nemzeti parasztpárt vármegyei választmányi tagja. Tagja volt az egészségügyi törvényt előkészítő ötös bizottságnak. Máramaros megye volt prefectusa (1932). Két évig szerkesztette az Astra Maramureşului c. hetilapot és a Pupăza c. vicclapot. Megjelent könyvei: „Elmebetegség ápolásáról”. (Kvár 1919.) — Az Astra működése 1927—1931-ig Máramarosban. (Msziget 1931.) — Tudományos cikkei, értekezései orvosi folyóiratokban, társadalmi, szociális és politikai cikkei az Universul és a helyi lapok hasábjain jelentek meg. A Román Koronarend lovagja, tisztje és parancsnoka.

Ille Péter bankigazgató, * 1876-ban Prisolp községbeni Tanítóképzőt Szamosujvárt végzett, — 1894-ben szerzett oklevelet. Több helyen működött, — mint igazgató-tanító, — 1920 — 1923-ig s. tanfelügyelő volt. 1930-ban ment, mint igazgató-tanító nyugdíjba. 1926-ban Avasfelsőfalun — megalapítja a Banca Oşana S. A. (Avasi Bank rt.) amelynek azóta igazgatója. Az avasi tankerületi Tanító Egyesület elnöke, — a Szatmár vármegyei Tanítók Bankjának alapítója és elnöke. Tanügyi kérdésekkel foglalkozó cikkei a tanügyi lapokban jelentek meg.

Industria Lanei S. A. Temesvár. Alapítóke 60 millió lej, inv. tőke 3.617.000 a. l. 21.000 orsó, 200 szövőszék. 1800 HP. — 1500 munkás. Gyárt különféle posztóárut és trikoárut.

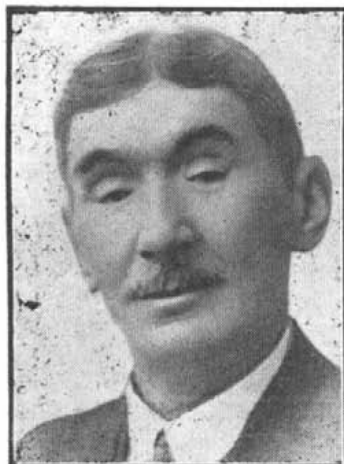
Işfan Marcu dr. állatorvos, * 1904-ben Csákován (Temes m.) Középiskolát Temesváron, — egyetemet Bukarestben végzett, 1927-ben — nyert állatorvosi diplomát és doktorátust. Egy évig járási állatorvos volt, 1929 márc. óta szatmári vágóhídi igazgató. Az Olimpia sport egyesület vezetőségi, s több társadalmi és kulturális — intézmény tagja, g. kel. egy házközségi tanácsos. Tart. főhadnagy-állatorvos. Nevéhez fűződik a szatmári vágóhíd modernizálása, új gépekkel való felszerelése és tökéletesítése.

Isac Aurél ügyvéd * 1848-ban Focşani-ban. Német egyetemeken tanult, hazatérve előbb közigazgatási szolgálatba lépett (Kolozs m.) — majd ügyvédi irodát nyitott s több országos hírnévben, többek közt a Memorandum-perben is szerepelt. 1920-ban nemzetipárti programmal szenátor volt. A kolozsvári ügyvédi kamarának volt dékánja, ezidő szerint ugy ennél az intézménynél, mint az Országos Ügyvéd Szövetségnél tiszteletbeli állásokat tölt be.

Isac Emil román író * 1889 máj. 17. Kolozsvárt. Jogi tanulmányokat végzett a kolozsvári egyetemen. 1911-ben egyfelvonásos színművét, Az ifju apácá-t (Maica cea tinără) mutatta be a bukaresti Nemzeti Színház. Merészebb hangjára felfigyelt az irodalmi közvélemény, mely eleinte némi meglepetéssel fogadta, később rokonszenvvel kísérte Isac ujhangu költői megnyilatkozásait. Poezii (Bucureşti, 1913) és Poeme in Proza (Oradea, 1923) c. lírai gyűjteményei erős, egészséges érzésű, de korának fájalmát együttérezni tudó költőre mutatnak. Irodalmi jegyzetei Impresii, Ardealule, Notiţele mele és Cartea unui om c külön kis kiadványokban jelentek meg. Háboru előtt román kulturális kérdésekről több érdekes tanulmánycikke jelent meg a magyar folyóiratokban, többnyire vitázó értelemmel, a magyar prózai stílusnak is, teljes birtokában. 1920 óta erdélyi művészeti felügyelő, 1924-től a kultuszminiszteriumba lett beosztva. Az Astra műv. titkára, a Pen-Club tagja.

Ivácskovics Mátyás dr. bankügysz, *
1880-ban Oravicabányán. Jogakadémiát Kec-

kemélen végzett, jogi szigorlatokat és vizsgákat — a kolozsvári egyetemen tett. Jog és államtudományok doktora. — Ügyvédi és bírói vizsgát tett. 1907-ben a Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank szolgálatába lépett, s annak 10 év óta ügyésze. — Novellái, versei ko-

lozsvári napilapokban és az „Uj Idők”-ben jelentek meg. Az EKE jogtanácsosa és a M. P. tagja.

Incze István a nagyenyedi Magyar Ipa-
ros Önképzőkör ügyvezetője, * 1896-ban Nagy-

enyeden. N é g y gimnáziumot — a Bethlen kollégiumban végzett. Utána ipari pályára lép, 1919-ben atyja üzletét veszi át, s azóta önálló hentes- és mészáros iparos Nagyenyeden A Magyar Iparos Önképzőkör ügyvezető alelnöke, a V e n d é g l ő s Iparosok Szövetkezelének és a

Timár Temelkezési Társulatnak alelnöke, az Ipari Hitelszövetkezet igazgatósági tagja. Ref. egyházi presbiter és a M. P. int. biz. tagja.

J

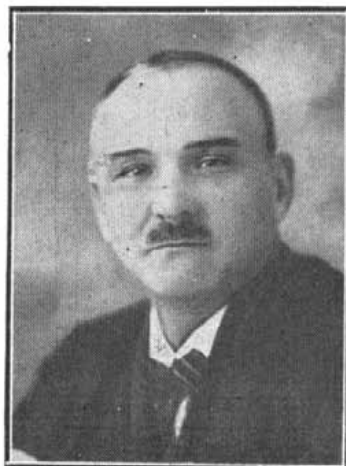
Jakab Géza hirlapíró * Kolozsvárt 1904-ben. Közgazdasági egyetemet Budapesten végzett. Előbb az Ujság, később a Keleti Ujság munkatársa. Versei erdélyi és budapesti lapokban jelentek meg. Kötetek: Erdélyi utakon, Studium 1927 és Almodik a gyopár, Minerva Kv. 1927. A Petőfi Társaság lírai verspályázatán díjat nyert.

Jakabffy Elemér dr. ügyvéd, a „Magyar Kisebbség” szerkesztője. * 1881-ben. Tanulmányai elvégzése után gyakorló ügyvéd, 1910–18-ig orsz. gyűlési képviselő, számos törvényjavaslat előadója és a Delegáció tagja. Az erdélyi kisebbségi közéletben mint egy par excellence kisebbségi folyóirat szerkesztője lép fel 1922-ben, Sulyok István társaságában létesíti a „Magyar Kisebbség”-et s egy évvel később annak melléklapját a román, német és francia nyelven megjelenő „Glasul Minorităților”-t. 1924-ben jelenik meg az „Erdély Statisztikája” c. munkája, melynek kiadásáért hadbírószági eljárás folyt ellene. 1927-ben bekerül a kamarába, mint orsz. képviselő, de a Német Párttal kötött választási megegyezés értelmében mandátumáról annak javára le kellett mondania. Később két cikluson keresztül (1933-ig) Szatmár megye kamarai képviselője. A genfi kongresszusokon, mint kiküldött többször képviselte a romániai magyar kisebbségi ügyet.

Jakobi József dr. orvos * 1882-ben Kolozsborsán. Egyetemi tanulmányai elvégzése után kórvegytani, majd belgyógyászati tanársegéd Jancsó professzor klinikáján, közben egészségügyi-tanári és tisztiorvosi képesítést szerz. Jelenleg Kolozsvárt folytat belgyógyászati gyakorlatot. Tudományos munkái: az orvosi kémia és a belgyógyászat köréből jelentek meg: Orvosi Hetilap, Gyógyászat, Erdélyi Orvosi Szemle, Therapie der Gegenwart stb. szakfolyóiratokban. Az országos zsidó kórház egyik pro-

pagátora, a kolozsvári zsidó kórház belgyógyász főorvosa.

Jakab János nyug. járásbíró * 1872-ben Székelykeresztúron. Középiskolát a székelyudvarhelyi róm. kath. főgimnáziumban, jogot a

kolozsvári egyetemen végzett, jogtudományi államvizsgát és bírói vizsgát Budapesten tett. — Mint járásbíró több helyen működött, 1929-ben ment nyugdíjba. A székelykeresztúri kaszinó elnöke, a MP tagozati választmányi tagja, r. kath. egyház-
községi — tanácsos és több társadalmi intézmény vezetésében vesz részt.

Jancsó Elemér dr. tanár, író * 1905-ben Marosujvárt. Egyetemet Budapesten végzett, ahol tanári oklevelet és bölcsész-doktorátust nyert. Két évig Párisban a Sorboneon volt. Hazajövet a román diplomát is megszerezte és 1928 óta a kolozsvári ref. kollégium tanára. Az erdélyi fiatalok egyik vezető tagja. Számos fordítása (spanyol, olasz és francia nyelvből) jelent meg irodalmi folyóiratokban. Irodalomtörténeti tanulmányai és esszai: Erdélyi muzeum, Helikon és Ifjú Erdélyben. Könyvei: Északafrikában. (utalás 1931.) Északi rokonságnál, 1932. Füzet alakjában: Erdélyiség a magyar irodalomban, A romanticizmus és az erdélyi lélek (Páris, Magyar Tud. Akadémia kiadása) Kritikai harcok a romanticizmus száz éves fordulóján körül. Erdélyi irodalom utjai.

Járai István a nagyenyedi ref. Bethlen kollégium főgimnáziumának volt igazgatója. * Keszűben, Kolozs vármegyében 1883 dec. 10-én. Elemi iskoláit Sajóudvarhelyen végezte, ahonnan a kolozsvári ref. kollégiumba került, ahol 1903-ban érettségi vizsgálatot tett. Egyetemi tanulmányait ugyancsak Kolozsvárra végezte s 1908-ban szerezte meg a tanári oklevelét, a történelemből és a latin nyelvből és irodalomból. Tanulmányai végeztével a Bethlen kollégiumhoz került, ahol kezdetben 1907–8-ban mint gyakorló tanár, 1908–9-ben mint óradó, 1909–11-ig mint helyettes tanár és kollégiumi senior működött. 1911 szept. 1-én kezdte meg rendes tanári működését. Egy évig külföldi tanulmányuton volt Berlinben s ott szerzett tapasztalatait nagy buzgalommal igyekezett a kollégium javára fordítani. 1917 óta volt a főgimnázium igazgatója. Lelkes buzgalommal és nagy ügyszeretettel hordozta testet-lelket emésztő, ideget őrlő tisztségét. Juttatott időt arra is, hogy Enyed társadalmának minden megmozdulásában részt vegyen. Tagja volt a magyar pártnak, a magyar kaszinónak, a ref. presbiteriumnak s több jótékony célú egyesületnek. Választott tagja volt a városi tanácsnak. Sok elfoglaltsága mellett is szakított időt arra, hogy nekifogjon egy — a tanulók számára annyira szükséges, az új tantervnek megfelelő filozófiai tankönyv megírásának. Ez a terve nem valósulhatott meg, 1932 karácsonyán beteg lett és 1933 május 18-án Budapesten a Hárshegyi szanatóriumban meghalt. A kollégium a ref. egyház kiváló munkását, a romániai magyarság hűséges és értékes tagját veszítette el benne. Porai az enyedi temetőben pihennek.

Járosi Andor evang. lelkész, theologiai m. tanár * Sándorfalván (Torontál vm) 1897-ben. Theológiát Eperjesen, Kolozsvárra és Marburgban végezte. 1920 óta Kolozsvárra működik, — 1926 óta ág. hitv. ev. rendes lelkész, theologiai magán tanár. (1930) Vallásos irányú cikkei „Az Ut”, kritikái cikkei: a „Pásztortűz” és a „Helikon”-ban jelennek meg.

Janovics Jenő dr. színházigazgató * 1872 XII. 8. Ungváron. Szini-akadémiát végzett Budapesten. Színészi állomáshelyei: Miskolc, Marosvásárhely, Szolnok, Zilah, Dés, majd Temesvár és Buda voltak. 1896-ban Megyerihez szerződött Kolozsvárra. Itteni működése alatt filozófiai doktorátust szerzett az egyetemen. — 1902–5-ig szegedi színházigazgató, 1905-ben a kolozsvári Nemzeti Színház igazgatójává ne-

vezték ki. 1919–1933-ig a kolozsvári Magyar Színházat vezette. A megnehezedett viszonyok között is igyekezett színházát a régi nivóján fenntartani. A kulturközeledést román színművek előadásával szolgálta, a társulatát Bukarestben is bemutatta. Több színházvédő ujság publicisztikája és néhány Shakespeare-konferansza jelent meg. Művei: Csiky Gergely élete és művei. (két kötet) — A magyar dráma irányai.

Jánossy Béla dr. lásd: Pap Jánossy Béla.

Jávor Béla író és hírlapíró, a Keleti-Ujság munkatársa. Belletrista munkái: „Három leány”, kis regény, Brassó 1924. — „Krizantém”, regény, Kv. 1924.

Jávor József hírlapíró, erdélyi működése alatt előbb a Keleti Ujság munkatársa (bánsági szerkesztő), később a Brassói Lapok munkatársa volt. Specialis tevékenységi köre: a közgazdaságról riport.

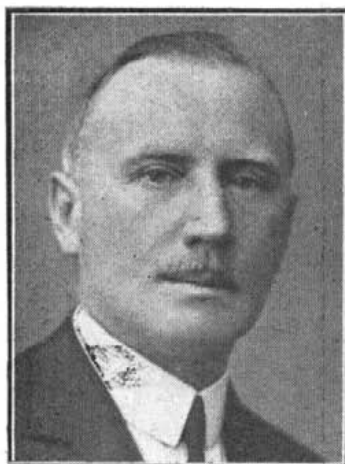
János Gáspár dr. ügyvéd * 1888-ban Székelypálfalván (Udvarhely vm.) — Középközpontú

Középközpontú Székely—Udvarhelyen, theológiát Gyula fehérvárra végezte. Jogot a kolozsvári egyetemen hallgatott, ahogyan ügyvéd és bírói vizsgát tett. — Róm. kath. lelkész Kézdiszentkeresztben, és Zetelakán, — plebános Mócson. A világháborúban tábori lelkész volt. Az egyház engedélyével világi pályára tért, 1922 óta Kolozsvárra ügyvédi gyakorlatot folytat. 1930–31-ig Kolozsvár város alpolgármestere. A MP ügyésze, egyik megalapítója a Székelyek Kolozsvári Társaságának, melynek szintén ügyésze, rom. kath. képviselő testületi tag. Megalapítója és felelős szerkesztője volt az „Erdélyi Fialak” c. folyóiratnak. Jogi és közérdekű cikkei a napisajtóban jelentek meg.

Jámbor Ferenc hírlapíró * 1889-ben. Orvosi pályára készült, a budapesti és kolozsvári egyetemeken tanult. Majd ujságíró lett. A kolozsvári Uj Kelet segédszerkesztője.

Jelen Gyula dr. (csejthei) ügyvéd, földbirtokos * 1881-ben Kolozsvárt. U. o. végezte középisk. és jogi tanulmányait, ügyvédi vizsgát Marosvásárhelyen —

telt 1907-ben. A világháborúig ügyvédi gyakorlatot folytatott, az Emke a panonhalmi főapátság s több katolikus intézmény jogtanácsosa volt. — Impériumváltozás óta földbirtokán gazdálkodik, s az általa alapított iparvállalatok vezetésével foglalkozik. — Jelentős közéleti tevékeny-

séget fejt ki. Elnöke a kolozsvári Nemzeti Kaszinónak és az Erzsébet Mária szanatoriumnak. Az erdélyi Róm. Kath. Státus igazgató tanácsosa, a kolozsvári egyházközség főgondnoka. A Gazdasági és Hitelszövetkezetek Szövetségének alelnöke, számos iparvállalat igazgatósági tagja.

Józsa János tanár * 1901 okt. 11-én Kajántón. (Kolozs vm) Középkolát és egyetemet Kolozsvárt végzett, 1927-ben nyert te-

nári diplomát. — (Rómán nyelv és irodalom, történelem) Egy évig a Bethlen kollégiumban tanár, 929 óta székelyudvarhelyi róm. kath. főgimnáziumi tanár. Rómán-magyar, magyar-rómán nyelvű fordításai, történelmi — és nyelvészeti cikkei a Hirnök, a Vasárnap, Erdélyi Múzeum —

Erdélyi Lapok, Calendarul, Secuimea, Archivele Olteniei stb. jelentek meg. Külön füzetben: Udvarhelymegye néhány történelmi emléke (román nyelvű dolgozat). A Kolping Legényegylet alelnöke, a róm. kath. főgimnázium cserkész századának parancsnoka. Részt vett az 1933-évi gödöllői cserkészvilágtáborozáson.

Jezsuita Rend. Erdélyben a jezsuita rend 1858-ban lép fel, amikor Szatmáron átveszi a püspöki konviktus vezetését. — A rend tagjai missziókon kívül lelkigyakorlatokat vezetnek konferenciákat tartanak, stb. 1924 óta a csernovici, bukaresti jásii és szatmári rendházak önálló romániai rendtartományt alkotnak, melynek főnöke Bukarestben székel, — noviciátus Szatmáron van. Jasiban, a püspöki szeminárium vezetésével és a világi papság nevelésével foglalkoznak. Ugyancsak 1924-ből való a Szentszék privilégiuma, mely szerint azok a gör. kath. ifjak, akik a jezsuita rendbe lépnek, a keleti ritust megtarthatják. A rendbe lépők száma (magyarok, románok, németek, lengyelek) állandó szaporulatot mutat. Az ujoncveket Szatmáron töltik és illefejezik be — esetleg — középiskolai tanulmányaikat. A bölcsészett Krakkóban, teológiát a belgiumi Enghienben hallgatják. Bukarestben tartományfőnök: Lipszky József, csernovici házfőnök: Koska József, jásii rektorházfőnök Jakubek István, szatmári házfőnök Irsik Lajos, novicius mester. Szatmáron szerkesztik a Szív ujságot, szerkesztő P. Horváth Sándor.

Jodál Gábor dr. székelyudvarhelyi ügyvéd * 1882 március 31-én Bonyhán. (Kisküküllő vm) Közép

iskolát a székelyudvarhelyi r e f. kollégiumban, jogi tanulmányait a kolozsvári egyetemen végezte. A jog tudományok doktora. Ügyvédi vizsgát Marosvásárhelyt tett 1909-ben, azóta gyakorló ügyvéd. — Nagy szerepet játszik a magyar párti életben, — az ügyvédi közél-

terén, a ref. egyház és a vármegyei tanácsban. Az OMP intézőbizottsági tagja. Az udvarhelymegyei tagozat elnöke, a magyar pártkör (kaszinó) elnöke, a ref. kollégium gondnoka, ref. egyház főgondnoka az udvarhelyi ref. Férfiszövetség elnöke, egyházkerületi világi képviselő, egyházmegyei tanácsbíró. — Az udvarhelymegyei ügyvédi kamara elnöke és 1926 óta a vmegyei tanács elnöke. Udvarhely megyei keresztény ifj. egylet diszelnöke.

Jelenik Géza főjegyző, * Szatmáron 1890-

ben. Érettségit a szatmári ref. főgimnáziumban tett jegyzői tanfolyamot Kassán végzett. Előbb városi tisztviselő majd 8 évig Balizon, — 1928 óta pedig Apahidán körjegyző. Társadalmi és jótékonyági intézmények tagja. Felesége, Szabó Terézia a jótékonyosság terén fejt ki érdemes tevékenységet. Karitatív intézmények tagja.

Jeney Lajos kenyérgyáros * Mátészalkán

1895-ben. 10 év óta Szatmáron önálló iparos, — kenyérgyár tulajdonos. Az iparos életben jelentékeny szerepet visz: a pékiparosok szakcsoportjának öt év óta az elnöke, az Iparos Otthon választmányi és az Ipartestület előljárósági tagja. — Több ipari, társadalmi és jótékonyági egyesület tagja.

Jeney Elek dr. nyug. árvaszéki elnök * 1859-ben. Husz évig Nagyenyed tiszti főügyésze s a Bethlen kollégium jogtanácsosa volt. 1908-tól a területi változásig árvaszéki elnök, az újabb években társadalmi tisztségeket viselt, a nagyenyedi ref. egyház főgondnoka, a magyar kaszinó elnöke volt. († 1934-ben).

Jeremiás Gyula dr. orvos * Szamosudvarhely községben (Szilágy vm) 1901-ben. — Egyetemi tanulmányait Prágában végezte. Előbb a zilahi közkórház sebészeti, majd 4 évig a szatmári közkórház sebészeti és nőgyógyászati osztályán orvos, azután a katona kórház sebészeti osztályának vezetője volt egy évig. Jelenleg Szatmáron magán gyakorlatot folytat. Az Irgalmas Rend kórházának sebész főorvosa.

Jeremiás Jenő dr. ügyvéd * Szamosudvarhelyen 1895-ben. Egyetemet Budapesten, — Debrecenben és Kolozsvárt végzett, ügyvédi vizsgát Nagyváradon tett. Szatmáron gyakorló ügyvéd. A szatmári zsidó árvagondozó és a zsidó sportegyesület ügyésze, a népkonyha főtitkára — zsidó párti vezetőségi tag és városi tanács tag.

Jó Barát ifjusági folyóirat, 1925 őszén indult meg Kolozsvárt. A kath. középiskolai ifjuság lapja, szerkeszti dr. Rózsa József. Peldányszáma mintegy 3000.

Józsa Sándor * 1896-ban Zilahon. Négy

gimnáziumot szülővárosában végzett, 1920 óta — önálló kalaposiparos Szilágyosmlyön. Az Ipar testület alelnöke, az Iparos Hitel-szövetkezet igazgató alelnöke, a MP helyi tagozati intézőbizottsági tagja, ref. egyházi presbiter s több altruista intézmény — választmányi és vezetőségi tagja.

zetőségi tagja.

Józsa Vince, a zilahi Iparos Olvasó Egylet elnöke, * 1891-ben Zilahon. U. o. négy középiskolát végzett, 1919 óta önálló, kalapüzem tulajdonos. Jelentékeny tevékenységet fejt ki a zilahi közéletben: az Iparos Olvasó Egylet elnöke, a kolozsvári Kereskedelmi és Iparkamara igazgatósági tagja, MP helyi tagozati alelnöke, ref. presbiter és városi tanácsos.

József Lajos unitárius lelkész, tb. esperes * 1871-ben Magyarzákodon. Theológiát Kolozsvárt tanult. 1895 óta állandóan Sepsiszentgyörgyön működik. Közéleti tevékenysége során: a MP tagozati v. elnöke, a Háromszéki Takarékpénztár igazgatósági tagja, a kaszinó vál. tagja, s az egyházi egyesületek elnöke és irányítója. Az unitárius egyház és hitélet fejlesztésén jelentékeny érdemei vannak. Cikkei a helyi és egyházi lapokban jelennek meg.

Juhász Ernő festő * 1889-ben. Iparművészeti főiskolát végzett. 1912-ben az Akadémián Zemplényi növendéke volt. Tájképeket, aktokat, kompozíciókat, akvarellt fest.

Juhász József nyug. iskola-igazgató * 1869-ben Vitka községben. (Szatmár vm) A r.

kath. tanítóképzőt — Szatmáron végezte 1888-ban Működött K a p-
lony, Vécs és Kál községekben, — 1915. a szatmári állami elemi iskolához neveztek ki, mint igazgató tanítót, mely minőségben — az impérium változásig marad. — Azóta mint tanító teljesített szolgálatot 1929-ig,

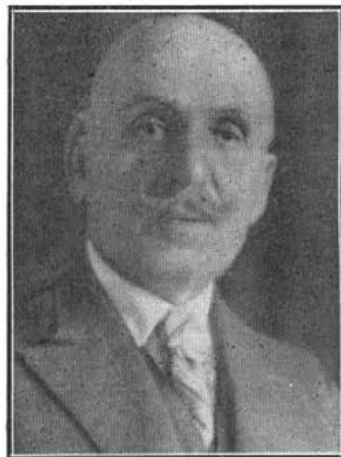
nyugdíjaztatásáig. A róm. kath. tanító egyesület pénztárosa s a kath. iskolaszék volt jegyzője, több társadalmi és kulturális egyesület tagja és pártolója. Tanügyi folyóiratokban, budapesti és a helyi lapokban népnevelési, társadalmi cikkei és tanulmányai jelentek meg. Népnevelés terén szerzett érdemeiért miniszteri elismerésben részesült.

Juhász Albert tanár * 1881-ben Kaba községben (Hajdu vm). Középiskolát Debrecenben, egyetemet és theológiát Kolozsvárt végzett. 1907—1912-ig a kolozsvári áll. tanító és tanítónőképző intézet vallásstanára, azóta a Bethlen Kollégium tanítóképző intézeténél vallás-tanár és 1915 óta internátusi elnök. A ref. egyházkerület vasárnapi iskolai szövetségének elnöke, az egyházkerület belmissziói tanácsának tagja. Vallásos folyóiratokban jelennek meg egyházi és nevelési értekezései.

Jósika Gábor báró v. cs. és kir. kamarás az Erdélyi Gazdasági Egylet és a Gazdasági és Hitelszövetkezetek Szövetségének volt elnöke. Világi elnöke volt az erdélyi róm. kath. Státusnak.

Jósika János báró orsz. képviselő * 1888 május 21-én. Középiskolát a kalksburgi jezsuitáknál, egyetemet Angliában, gazdasági akadémiát Kolozsvárt végzett. Élénk részt vesz a magyar politikai mozgalmakban, az OMP intézőbizottságának tagja, magyar párti programmal 1924 Szilágy megye kamarai képviselője. Az Erdélyi Kereskedelmi R. T. ügyvezető igazgatója, a Keleti Ujság RT. elnöke.

Juhos József * 1863 március 23-án Szamosújvárt. Gimnáziumi tanulmányok elvégzése után kereskedelmi pályára lépett és mint önálló kereskedő harminc évig Kolozsvárt működött. A kolozsvári ref. egyházközség gazda gondnoka és presbitere, ref. egyházmegyei választott képviselő, a Magyar Párt és több társadalmi,

és altruista intézmény tagja.

Julier Vilmos dr. orvos * 1873-ban Székelyhidon. Budapesten végzett s a Tauffer-klinikán dolgozott. 1901-től Nagyváradon operateur nőorvos, közkórházi tb. főorvos.

K

K. Nagy Béla dr. (kolozsvári), lásd : Nagy Béla dr. (K).

K. Nagy Elek (kaáli), lásd : Nagy Elek (K)

Kacsó Sándor hirlapíró * 1901 II. 21. — Verseket és novellákat írt erdélyi lapokba. Mint hirlapíró a „Keleti Ujság”, „Ujság” munkatársa volt, jelenleg a Brassói Lapok kötelékében dolgozik. Kemény János báró 30 ezer lejes díját K. kapta meg az első Helikon összejövetelel. Novellás kötete 1927-ben jelent meg: „Utóljára még magkapaszzkodunk” címmel.

Kacsur János tanár, a Kegyes Tanítórend tagja * 1896-ban Ólublón (Szepes vm). Érett-

ségit a rózsahegy-i főgimnáziumban tett, teológiát és bölcsészeti a budapesti Tudomány Egyetemén tanult. — 1920-ban szentelték fel. Tanári diplomát a matematikai és fizikai szakkból — nyert. 1920-1929-ig tanár a kolozsvári, nagyvárosi és temesvári piarista főgimnáziumoknál, azóta nagyvárosi s. plébános. A kath. Legényegylet elnöke, a Leány-Klub egyházi tanácsadója.

Kahana Ernő dr. orvos * 1890 XII. 2. Diplomája elnyerése után a Lechner klinikán dolgozott. Háború után gyakorló orvos, (1925-től) Brassóban. Megjelent művei : A freudizmus után, 1924. — Számos cikk és tanulmány

napilapokban és szociológiai folyóiratokban az individuál pszichológia (Adler) eszmeköréből. — Írásaiban az individuál pszichológia eredményeinek alkalmazási lehetőségeit keresi a nevelés és munkásmozgalom terén.

Kalotaszegi frakció. Bánffyhunяд néhány intellektuális férfija : Kós Károly építőművész Sztánáról, Bárdos Péter kisgazda Magyarfenesről, kiegészülve néhány rokonértelmű kolozsvárral (Paál Árpád, Zágoni István stb.) alkották az egyesülést, mely kalotaszegi frakció néven sokáig és sokszor szerepelt az erdélyi magyar kisebbségi politikában, a hivatalos Magyar Párttal szemben mindig bizonyos ellenzéki színezettel. A kalotaszegiek nevéhez fűződik a romániai magyarság első politikai pártjának az Erdélyi Néppártnak megalakítása és általában a passzivitás áttörése. A frakció különállása a Magyar Párttól, a brassói nagygyűlést követő 1925 II. 1-én Bánffyhunyadon tartott kalotaszegi nagygyűléstől kezdődik. — Ezen a nagygyűlésen élénken elítélték a M.P. vezetőségét, amely Brassóban a frakció szónokait, akik számon kérték a párt működését, ezen kötelességük teljesítésében meggátolta. Az ellentétek később sem enyhültek, az 1926-os választások után a frakció szűkebb vezetősége a MP-ból kilép s kapcsolatot keresve a magyarság többi elégedetlenjeivel hozzáfog a Reformcsoport megszervezéséhez.

Karácsony Benő író * 1888 IX. 7. Gyulafehérvárt. Novellákkal humoros tárcaszerű írásokkal lépett föl, egy szindarabját is „Válásután” címmel előadták erdélyi színpadokon. 1927-ben megjelent regénye : Pjotruska. (Kolozsvár, Szépművészeti Céh) Novelláit Tavasz Ballada c. kötetében gyűjtötte össze (M. vásárhely 1926.) Az erdélyi írói termelésben ritka érték : Karácsony humoros írása.

Kaizler Endre dr. ügyvéd * 1887 szept. 29-én Kisujszállás községben. (Jász-Nagykun-Szolnok vm) Érettségét a zilahi Wesselényi kollégiumban tett, jogot a kolozsvári és a budapesti egyetemen végzett. Közigazgatási pályán működik, 1911-ben szolgabíró, majd lb. főszolgabíró. 1928-ban nyugdíjazták, s azóta Tasnádon ügyvédi gyakorlatot — folytat, e g y b e n

érszentkirályi birtokán gazdálkodik. Ref. egyházmegyei képviselő, a Magyar Párt járási intézőbizottsági tagja és a Tasnádi Kereskedelmi és Iparban k igazgatósági tagja.

Kalló Imre birtokos, * 1887-ben Székelyhidon. U. o. cca 200 holdas birtokán gazdálkodik. A MP. járási tagozatának al

elnöke, a vármegei tagozat intéző-bizottsági — tagja, a Polgári Olvasókör alelnöke, a Gazdakör volt alelnöke, s éveken keresztül volt a ref. presbiteriumnak tagja. Magyar társadalmi intézmé-

nyek lelkes pártolója.

Katholikus Népszövetség (Erdélyi Római Kath. Népszövetség) alakult 1921 július 14-én Kolozsvárrt. Ideiglenes elnökké akkor dr. Farakas Lajos egyetemi tanárt választották meg. Érdemleges szervezkedő működést Betegh Miklós elnöksége alatt és Zombory László igazgató vezetése mellett fejtett ki. Zombory lemondása után Szilágyi M. Dózsa premontrei tanárt választották meg. Jelenleg is Betegh Miklós az elnöke; igazgatója Sándor Imre. A Kath. Népszövetség az erdélyi katolikusok szociális és

gazdasági tömörítésén dolgozik, széles terjedelmű sajtópropagandával s a kath. egyház-községek vezetőinek személyes propagandájával. A bányási németek vezetői rövid ideig benne voltak a mozgalomban, de úgy Muth Gáspár, mint Blaskovits prelátus csakhamar kiléptek a vezetőségből, mert úgy vélik, hogy a sváb nemzeti szervezkedés intenzitása szenvedne egyidejű másirányú szervezkedés miatt.

Katholikus Nőszövetség (Romániai) alakult 1926 aug. 1-én. Céljával tűzte ki a nőknek szociális munkára való nevelését, a szociális védelmet s a háziipar fellendítését. Vezeti a Szövetségi Tanács.

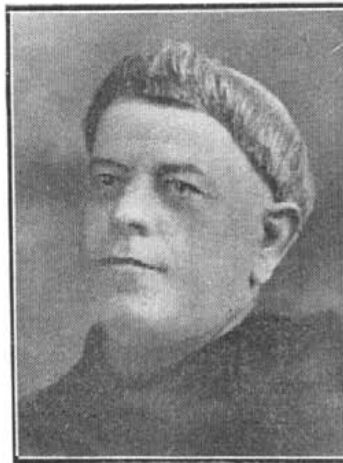
Karácsonyi Károly ny. pénzügyőri felügyelő * 1872-ben Máramarosszigeten. Középis-

koláit szülővárosában és Temesváron végezte, — vámtisztli vizsgát Orsován tett. A pénzügyőri pályán több helyen működött, 1918-ban mint főbiztos Nagykárolyba lett kinevezve. — Az impériumváltás után u. o. pénzügyőri felügyelő, 1927-ben nyugdíjba ment. A nagykárolyi r.

kath. egyház főgondnoka, a Polgári Olvasókör választmányi tagja és pénztárosa.

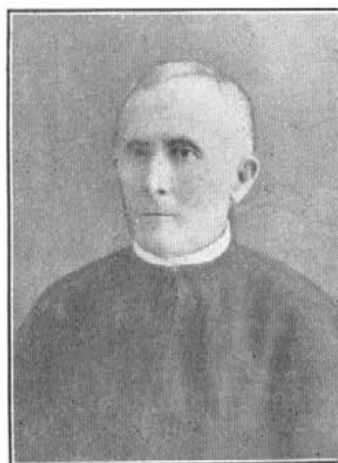
Kassay Kelemen ferencrendi házfőnök és plebános, * 1887-ben Illyefalván. (Háromszék vm) Középis-

iskolái elvégzése után lépett a rend kötelékébe. Tanítói oklevelet — Csik somlyón nyert, teológiai tanulmányait Vajdahunyadon végezte. 10 évet a rendi növendékek mellett töltött 1927 óta Kaplonyban házfőnök és

plebános. A MP, nagykárolyi járási alelnöke.

Kassai Lajos ny. főgimn. igazgató, szent széki tanácsos és tb. kanonok, * Gyergyószentmiklóson 1858 augusztus 27-én. Középiszkolát

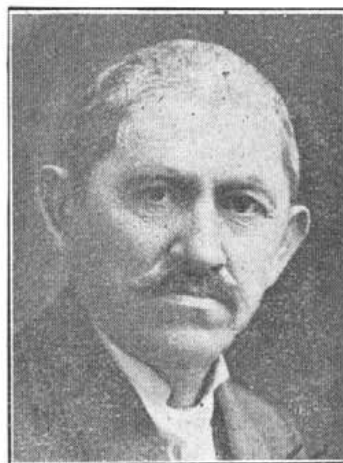
Csiksomlyón és Gyulafehérváron, theológiát Gyulafehérvárt, egyetemet Kolozsvárt végzett (1883—1886ig). 1883-ban szentelték fel. — 1886—92-ig a székyudvarhelyi, 1892—1898-ig a csiksomlyói róm. kath. főgimnáziumokban tanár, 1898—1904-ig — Csiksomlyón plebános, majd u.

o. (1904—1911-ig) újból tanár és a fiúnevelő intézet igazgatója. 1911-ben a Csikszeredába áthelyezett főgimnázium igazgatója, 1926 IX 1-én megy nyugdíjba. Csikszeredai működése alatt vármegyei közigazgatási bizottsági tag volt és mint városi tanácsos részt vett a város-politikában is. — A csikszeredai Dal és Zeneegylet örökös tb. tagja. Státusgyűlési tag. Napilapok és folyóiratok (Alkotmány, Magyar Állam, Gyergyói Ujság, Szépirodalmi Kert, Közművelődés, Hírnök, Erdélyi Tudósító) állandó munkatársa volt, s a gimnáziumi Értesítőkből tanulmányai és ünnepi beszédei jelentek meg.

Katona Béla hirlapíró * 1891 VI 12-én Gyöngyösön. Jogász korában a Bács megyei Naplót szerkesztette, jogi abszolutoriumát megszerzve végleg az újságíró pályára ment. A Budapesti Hírlap, később a Pesti Hírlap munkatársa. 1916-ban a Nagyváradi Napló, 1918-ban a Nagyváradi szerkesztője. Impériumváltás után az azóta megszűnt Szabadság, majd a Nagyváradi Estilap felelős szerkesztője, honnan újból a Nagyváradihoz tért. Az Orient — Radio körzetének igazgatója, az Újságíró Klub ügyvezető elnöke.

Kamenszky János kereskedő, * Szinérvár alján 1888-ban. Ugyanott atyja fűszer és v. s. áru kereskedését vette át, s 15 év óta önálló kereskedő. A háború alatt a 12. honv. gy. e. teljesített szolgálatot. Róm. kath. egyházi és iskolaszéki tanácsos, a MP. tagozati vez. tagja. Róm. kath. egyházi intézmények és magyar társadalmi egyesületek lelkes pártolója.

Katona Sándor ny. főmérnök * 1864-ben Turkevén (Jász-Nagy Kun Szolnok vm). Főreáliskolát és műegyetemet Budapesten végzett. A

magyaróvári gazdasági akadémián mint kulturmérnök gazdasági vizsgát tett. 1900-ig mint folyamtermérnök több helyen működik, amikor a szalmári folyamterménkséghez kerül, u. o. 1908-ban főmérnök, 1917-ben — műszaki tanácsos 1919-ben pedig miniszteri osztálytanácsos. Impérium

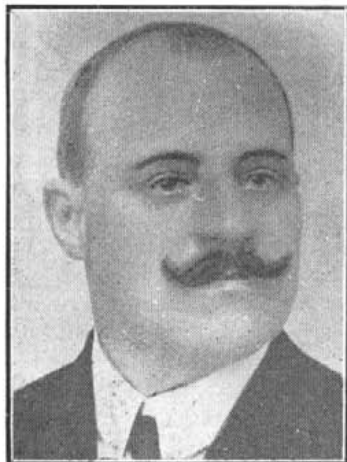
változás alatt 1921-ben, I. o. osztálytanácsosi rangban a folyamterménkség vezetésével lett megbízva, 1922-ben a Corpul Technic tagjává inkadrálják mint I. oszt. főmérnököt. 1927-ben nyugdíjazták, de szolgálatban maradt 1929-ig, amikor a Román Koronarend tisztikeresztjével tüntették ki.

Kappel Izidor dr. orvos * Nagysejk községben (Nagyküküllő vm) 1881-ben. Középiszkolát és egyetemet Kolozsvárt végzett. Külföldi tanulmányután az élet és környezetani intézet tanársegédje, később Purjesz és Jancsó professzorok mellett a belgyógyászati klinikán tanársegéd és az egyetemi klinikák fertőző beteg oszt. vezetője

Kolozsvári városi járványkórház vezető-főorvosa és Kolozsvár város tb. főorvosa volt. Impériumváltás óta magán gyakorlatot folytat, s a zsidó kórház gyermekgyógyászati osztályának vezető főorvosa. Az EME orvostermészettud. szakosztály ülés elnöke. Tudományos dolgozatai a belgyógyászat és gyermekgyógyászat köréből magyar és német szaklapokban jelentek meg. (Orvosi Hetilap, Gyógyászat, Wiener Klinische Wochenschrift stb.)

Kádár Géza ref. esperes, az erdélyi egyházkerület generális direktora, * Oroszában 1880 ban. Érettségét a pápai ref. főgimnáziumban tett, teológiát Kolozsvárt tanult. Előbb

Szilágykrasznan és Zilahon s lelkész és helyettes lelkész, majd zilahi rendes lelkész. 1903 óta a szilágyszolnoki egyházmegye esperese és az erdélyi egyházkerület generális — direktora. Jelentékeny közéleti tevékenysége során: a MP vármegyei intézőbizottsági tagja, a

magyar kaszinó alelnöke, városi tanácsos és vmegyei bizottsági tag. Egyházkerületi igazgató tanácsos, zsinati tag, a romániai Ref. Egyházkerületek közös főtörvényszékének tagja s kolozsvári theologiai vizsgáló-bizottsági tag. — Megjelent munkái és könyvei: Vallásos költemények, — A keresztyén egyház rövid története. — Fel a szivekkel (Kolta füzet) — Krisztusért és egyházért (Énekes könyv) — Komoly órák (traktátus sorozat) — Harmalcseppek (gyermek traktátusok) — Magyar keresztyének naplója — Velünk az Isten (imakönyv háboru idejére) — Himnuszok — Anyák napja (alkalmi versek gyűjteménye) — Ne tévelyegjetelek (szekták elleni védelmi könyv) — Templomi imák (1929). — Szerkeszti a Keresztyén Elet c. egyházi lapot (27 év óta) és a „Lelkipásztor“ c. lelkészi közlönyt (13 év óta) A Szilágyság, a Ref. Szemle és több egyházi lapban jelennek meg cikkei. A szilágysági Ref. Naptár szerkesztője.

Kádár Gézáné. Karitatív intézmények vezetésében vesz részt, a ref. Nőszövetség elnöke.

Kádár Imre dr. író * 1894 ben Komáromban. Jogot és Keleti Akadémiát végzett. 1920-tól, mint újságíró és író Erdélyben működik. Hét éven keresztül a Keleti Újság vezető munkatársa volt. 1927-ben mikor a Keleti Újság új tulajdonba került, s politikai irányát megváltoztatta Kádár Imre kilépett és Mai Világ címen új napilapot indított. 1928 elején az Erdélyi Hétfői Hírlapot indítja meg. Literális mozgalmakban — az utóbbi tíz év alatt mindig ott

találjuk. Szerkesztője volt a Napkeletnek, egyik alapítója az Erdélyi Szépművészeti Céhnek, s irodalmilag is erősen tevékeny hirdetője a román-magyar kultur közlekedésnek. Igen jelentős Kádár Imre újságíró-közéleti működése, e nemű aktivitásának a kisebbségi sajtó — munkásai sokszor hátsznát látták. Az Erdélyi és Bánsági Népkisebbségi Újságírószervezet volt elnöke. 1928 ban a kolozsvári magyar — színház élén látjuk ezen működése alatt páratlanul értékes munkásságot fejtett ki az erdélyi magyar színészet érdekében. Megjelent művei: Idegen katona. — A százegyedik. — Bujdosó ének (versek) — Nászrepülés (regény)

Kádár Imre id. ref. lelkész * Oroszában 1882 január 8-án. Középiskolát Pápán, teológiát u. o. és Kolozsvárt végzett Papi működését Krasznán,

mint helyettes — lelkész kezdte, s 1907 óta u. ott lelkész. Egyházkerületi lelkész-képviselő, egyházmegyei tanácsos és pénztáros, iskolaköri látogató. Éveken keresztül egyházmegyei tanácsbíró volt. A MP. helyi tagozati elnöke, központi választmányi tagja. 1906

óta a krasznai Hitelszövetkezet ügyvezető igazgatója. Megírta a krasznai ref. egyház történetét. (megj. 1909 ben) Szilágysági és egyházi lapokban jelentek meg társadalmi, vallásos és tanító irányú cikkei. Sokat fáradozott egyháza felvirágoztatásán, nevéhez fűződik a templom teljes renoválása, amelynek befogadó képességét is megnagyobbította. (Műemlék templom, mely 1380 körül épült) Teljesen új, hét szobás paplakást építtetett, három tanerős felekezeti iskolát állított fel és az iskola épületét is újjá építtette.

Kádár Imréné, Micskei Cseh Ilona a ref. Nőszövetség elnöknője. Férje munkájában az egyházi életben tevékeny részt vesz és a jótekonyság terén szerez érdemeket.

Kajoni nyomda. Egy ferencrendi szerzetes Kajoni János állította fel, 1675-ben Csiksomlyón. Kezdetleges felszerelésű, de egyetlen kath. nyomda volt a XVII században Erdélyben.

Kádár Imre ifj. nagydombai ref. lelkész * 1907 nov. 11-én Krasznán.

Középiskolát a Wesselényi kollégiumban végzett, érettségét — K i s u jszálláson tett. Kolozsvári theologiai tanulmányai elvégzése után a strassburgi egyetemen képezte tovább magát. 1931 óta lelkész. Megjelent munkája: A biblia legrégebb énekei (Zilah — 1930). Publicisztikai munkát az

erdélyi napi sajtóban, valamint egyházi lapokban fejt ki.

Kádár István dr. kórházigazgató, * 1894

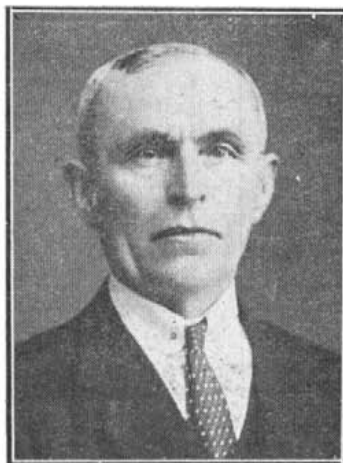

junius 9-én Sepsibükkszád. (Háromszék vm). Érettségét a csikszeredai r. kath. fő-gimnáziumban tett, egyetemet a prágai német egyetemen és Kolozsvárt végzett. Háború alatt — orosz fronton küzdött, majd mint egészségügyi hadnagy járványkórházi szolgálatot teljesít Albániá-

ban. Később doktorál és a kolozsvári katona kórházban, mint főorvos működik. Tiszti orvosi képesítést nyert. Rövid ideig csikmegyei körorvos, 1921 juniustól a baróti közkórház igazgató főorvosa.

Kádár Lajos unitárius lelkész * 1902 II-5-én Gyepes községben. (Udvarhely vm) Középiskolát Székelykeresztúron, theologiat a kolozsvári unitárius theologiai akadémián végzett. 1925-től 1929 ig Vargyason s. és helyettes lelkész. 1930-tól a nagyszebeni és fogarasi egyházközségek rendes lelkésze. Nevéhez fűződik a nagyszebeni egyházközség megszervezése. Fogarasi működése alatt a vmegyei magyar párt főtitkára, s a magyar dalárda titkára volt.

Károlyi Sándor ny. isk. igazgató, * 1869 ben Nagyszőlősen (Ugocsa vm). Tanítóképzőt Máramarosszigeten végzett. Előbb Feketeardón és Udvariban működik mint isk. igazgató — tanító, majd 1904—

1927-ig szatmári áll. isk. igazgató, azóta nyugdíjban Udvariban olvasókört, ifjusági — egyesületet, dalárdát és népkönyvtárt létesített, amelyeknek egyben a vezetője is volt. — Szatmári működése alatt népkönyvtárt és dalárdát szervezett és létrehozta a kültelki gazda-

kört. Az Ugocsavármegyei Ált. Tanítóegyesület jegyzője, a Szatmármegyei Tanítóegyesület főjegyzője és szatmári járásköri elnöke volt. Tíz évig volt szatmári ref. egyház-tanácsos. Tanügyi és társadalmi dolgozatai: „Ugocsa“, „Szamos“, „Gazdák Lapja“, „Máramarosi Tanügy“, „Néptanítók Lapja“, „Független Magyarország“ c. lapokban jelentek meg. „Az iskolán kívüli népoktatás és a népjólét“ című könyvét (megj. Szatmár-Némeli 1914) a fővárosi lapok is (Budapesti Hírlap, Az Ujság, Pesti Hírlap stb) a legnagyobb elismeréssel méltatták. Másik munkája könyvalakban: „Az ideálizmus és a realizmus a nemzeti társadalom és a tanítói hivatás szempontjából tekintve“ 1914

Kádár Zoltán tanár * 1896 ban Abrudbányán.

Középiskolát Sászvárosban a Kuun kollégiumban, egyetemet Kolozsvárt és Szegeden végzett. Két évig a sászvárosi Kuun kollégium tanára. Jelenleg Nagyszebenben „Triumph cég alatt írógépjavitó vállalata — van. Az Unitárius egyházközség — presbitere és társ. egyesületek tagja

Novellái, tárcái jelentek meg. Felolvasásokat tart.

Kaufmann Jenő szalmári nagykereskedő

* 1886-ban Nagy károlyban. Gimnáziumi érettségét Szalmáron tett kereskedelmi akadémiát Budapesten végzett. — Önkéntesi éve után 1907-ben édesapja üzletét vezeti, amelynek ma cégtulajdonosa 1914-ben bevonult a világháborúba, s mint tartal. hadnagy — 1917—20 ig olasz

fogságban volt. Nagy ezüst vilézségi érem kitüntetést nyerte. Társadalmi intézmények vezetője és minden kulturmezmozdulás — lelkes pártfogója.

Kaufmann Dávid és Fia fűszer és rövid áru nagykereskedés Szalmáron. Alapítási éve 1879. Eszakrománia területén egyik legnagyobb fűszer, gyarmatáru és rövidáru nagykereskedés. Cégtulajdonos: Kaufmann Dávid és Kaufmann Jenő.

Kálmán Dénes unitárius egyházközségi gondnok

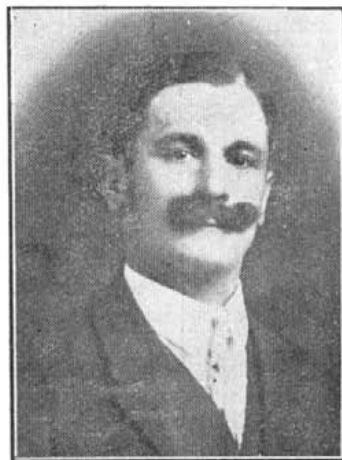

* 1878-ban Fiálfalván — (Udvarhelyen) Polgári iskolát — Nagyszebenben végzett. A nagyszebeni kir. törvénytörvényekhez kirendelt végrehajtó. Az unitárius egyházközség — gondnok, a Magyar Polgári Kör és a Nagyszebeni Sport Egylet választmányi tagja, unitárius egyházi

főtanácsos. A birtokkezelőség elnöke.

Kapalán Márton örmény katolikus plébános * Szamosújvárt 1871-ben. Örmény történelmi és etnografiai cikkeket írt különféle lapokban, örmény nyelvöl fordításai is jelentek meg. Az Örmény Múzeum igazgatója. Az egyházi intézmények védnöke.

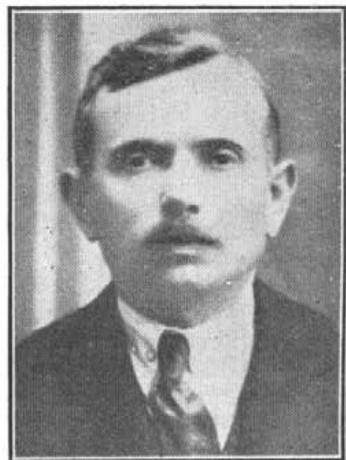
Kádas Benő Pál * 1890 január 31-én

Szalmáron. — A szalmári állami faipari szakiskolát 1911-ben végezte, a magyar kir. iparművészeti iskola rajztanfolyamát 1912-ben. A Kassai m. kir. állami felsőipariskolában — gázmotor és stabilgőzgép kezelői képesítést nyert. 1919 óta Szalmáron önálló mű — asztalos. 1919-

29-ig a szalmári tanonciskola szaktanára volt. Az Asztalos Iparos Egyesület pénztárosa, az Általános Ipari Szövetkezet felülvizsgálóbizottsági tagja és az Általános Ipartestület volt előljárósági tagja. A világháborúban az orosz fronton harcolt.

Kádár József * 1881-ben Szalmáron. A

szegedi államépítészeti — iskolában nyert 1908-ban ácsmesteri — képesítést. 1908 óta önálló vállalkozó Szalmáron. A világháborúban elejétől végig az orosz, — szerb és olasz frontokon vett — részt. Több kitüntetést kapott. Sok városi bérház — munkálatait végezte. Az Ipa-

ros Otthon választmányi és gazdasági bizottsági tagja.

Kara Mihály szobrász * 1886-ban. Művészi tanulmányokat végzett Budapesten és Firenzeben. Magyarországi szoborpályázatokon több díjat nyert. Jelentősebb munkái (háborúelőtti dekoratív munkálatokon kívül) Ferdinand király szobra, Mária királyné szobra (mindkettő Nagyváradon) 1925-ben Bene-Merentinnel tüntették ki.

Kárpát Múzeum, lásd Erdélyi Kárpát Múzeum.

Kálmán Oszkár üvegyári igazgató, közgazdász * Kiszabadkán (Zala vm) 1880-ban. Felsőkereskedelmi iskolát és keleti akadémiát végzett 1899-ben, a magyar kormány ösztöndíjával Északafrikában (Tunis, Tripolis és Abesszinia) tanulmányozta a magyar kiviteli kereskedelem előmozdításának gyakorlati eszközeit. Sorozatos jelentéseit a Kereskedelmi Múzeum hivatalos lapja közölte. 1900-ban hasonló küldetéssel Dél-országra jár és egy évet tölt ott. Majd tizenégy éven át tölti be a Kereskedelmi Múzeum levelezői tisztjét Bukarestben, honnan csak a világháború kitörése szólítja el. 1919–21-ig a Marosvásárhelyt megalapított kiviteli és behozatali részvénytársaság igazgatója. 1925–27-ig a nagyváradi Moskovitz Ipartelepek Rt. ügyvezető igazgatója, a Kereskedelmi Csarnok iskolabizottsági elnöke, az Ugir kolozsvári ker. igazgatóságának szakosztályi elnöke. Jelenleg az Első Földgázüzemű Üvegyár Rt. Medgyes ügyvezető igazgatója és a „Romániai Hitelezői Védegyelet” igazgató választmányának tagja.

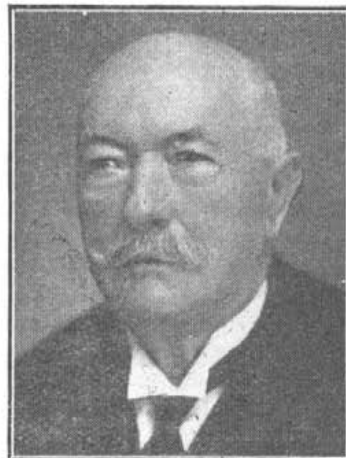
Károly József hirlapíró * Aradon 1886 VIII. 28-án. Több aradi lap kötelékében dolgozott, az Aradi Közlönynek négy évig szerkesztője volt. Egyéb állomásai: Nagyvárad és Budapest. Megjelent művei: Magyar miniatűrök. — (Novellák, saját kiadás 1926) A nagyfordulat, regény saját kiadás 1927). — Sok tárca erdélyi lapokban.

Károly Sándor hirlapíró * Aradon 1894 III. 27-én. Munkatársa volt az Aradi Közlöny, Arad és Vidéke, Függetlenség, Csabai Napló c. lapoknak. Jelenleg az Erdélyi Hirlap szerkesztője. 1927-ben írt „Diktátor és a Halál” c. kis szindarabját bemutatták Aradon és sikerrel Nagyváradon. „Fel a magasba” címmel regénye Brassóban jelent meg. „Láng” c. regénye 1933-ban Aradon, az Erdélyi Magyar Írói Rend kiadásában. Számos novellát írt az erdélyi lapokban.

Kecskeméti Lipót dr. főrabbi, * 1865-ben Kecskeméten. Négy gimnáziumot Kecskeméten a piaristáknál, majd Budapesten végzi a rabbi-képző alsó és felső tanfolyamát. Egy évet a berlini egyetemen is töltött. 1888-ban a budapesti Tudomány Egyetemen filozófiai doktorátust szerzett. 1890-től megszakítás nélkül a nagyváradi kongresszusi kirköztség főrabbija. 1921-ben a budapesti hitközség főrabbiává választotta, a választást K. L. is elfogadta de — anélkül, hogy állását elfoglalta volna — lemondott.

Első könyve 1887-ben jelent meg „Zsidó költőkből” címen műfordításokkal. — Irodalmi munkásságának gerincét bibliai tanulmányok teszik, elsősorban: a próféta-ság. Ebből a tárgy köréből öt kötete van. Kecskeméti Lipót közéleti egyéniségét teljes egészében a háború utáni idő bontotta ki, amikor a hirtelen erőrekapott zsidó nemzeti mozgalommal szembehelyezkedett. Az ortodoxiáról és neológiáról való gondolatait 1913-ban adta ki: — Egy zsidó vallás van-e, több-e? címmel Nagyváradon. „Vallási zsidóság” című kötetében pedig templomi beszédei jelentek meg 1922-ben. Széleskörű közéleti tevékenységet fejt ki. A Szigligeti Irodalmi Társaság tagja. Több társadalmi és kulturális intézmény vezetőségében foglal helyet.

Kecskeméthy István dr. ref. theologiai tanár, * 1864. január 31-én Pakson. (Tolna m.) Érettségit a nagykőrösi ref. főgimnáziumban tett, teológiát és egyetemet Budapesten végzett. Bölcsész-doktorátust 1890-ben nyert. Szász Károly mellett püspöki titkár volt — majd lelkész Budán és Pakson, később a gyenyedi tanár. 1895-től a kolozsvári ref. theol. fakultás tanára. A kalicio alatt egy cikluson keresztül Justh-párti képviselő volt, — két cikluson át

theologiai igazgató. Impériumváltás után a magyar kisebbségi mozgalmakban a demokratikusabb frakció oldalán áll, a Magyar Néppárt kétizbeni alakulásakor a vezetők közt szerepel. A Protestans Irodalmi Társaság volt tagja, a Károly Gáspár Irod. Társ., az Eme tagja. Több tudományos és népszerű egyházi munkát írt, kommentárokat ó és új-testamentumi fejezetekhez, számos más cikket és tanulmányt egyházi és világi lapokban. Legújabb munkája 1931-ben jelent meg: „Új testamentum” címmel, a Skót Nemzeti Biblia Társaság kiadásában. Több éven át szerkesztette a „Köször” c. szépirodalmi folyóiratot, szerkeszti a „Kis tükör” c. társadalmi építő irányú hetilapot. Jelenleg az Ó-szövetség fordításán dolgozik, s a biblia teljes lefordítását tervezi.

Kelemen Lajos levéltáros, történíró * 1877 IX. 30-án. Tanári oklevelet szerzett a kolozsvári egyetemen. 1902—1908-ig a kolozsvári Egyetemi Könyvtárnál dolgozott, a következő tíz évben tanár az unitárius kollégiumban, 1918-tól levéltáros a kolozsvári egyetem és az Erdélyi Múzeum levéltárainál. Ez utóbbi egyesületnek tizenöt éven át a titkára volt s levéltári és régiségtári gyűjtőmunkásságának jelentékeny része van. Nagy orientációjával sokat használt a vezetése alatt álló intézményekhez forduló irodalmároknak is. Különböző folyóiratokban főleg család-történeti, művészet- és művelődéstörténeti cikkeket írt. Szerkesztette V. br. Dániel család Ujabb adattárát. (1912) Kiadta Hermányi Dienes József emlékiratait (1925) Bárány Bányó Jánosné, Wesselényi Josefa bárónő emlékirata 1848—49-iki élményeiről c. mánkját sajtó alá rendezte és életrajzot írt hozzá. (Kv. 1931) Különböző egyesületekben számos tudományos előadást tartott.

Kelemen Sándor gyógyszerész, * 1882-ben Mindszentben. (Csongrád m) Érettségét a

kisujszállási ref. fő-gimnáziumban tett, egyetemet Budapesten végzett, 1905-ben nyert diplomát. 1908—1910-ig Marosborosán, azóta Zilahon gyógyszerész tulajdonos. A világháborúban a szerb és az orosz fronton vett részt, majd katonai kórházak gyógyszerész-főnöke volt, mint gyógyszer-

rész főhadnagy. Többször kitüntették. A vármegyei közegészségügyi bizottság — egyetlen gyógyszerész képviselője, s a minisztérium által kinevezett tagja a gyógyszerterápia vizsgálóbizottságának. Több társadalmi és kulturális intézmény vezetőségi tagja. Cikkei szaklapokban jelentek meg. Dalköltéssel foglalkozik, magyar népdal szerzeményei egyrészét: „Karácsonyi csokor” címen adta ki. Modern tánczené kiadásra várnak. Felesége szül. Blumberg Erzsébet, a Joint volt elnöknője, a Vöröskereszt Egyesület alelnöknője. Minden jótékonyági akcióban, kulturális megmozdulásban tevékeny szerepet játszik.

Keleti Ujság politikai napilap, első száma 1918 dec. 25-én jelent meg. Kiadója a Lapkiadó Rt. Első szerkesztője Szentmiklóssy József aki nagyvárosias zsurnilisztikát produkált az adott keretek közt. 1919-től a lap direktora Weiss Sándor dr., szerkesztője Zágony István. A belső és külső adminisztrációt erősen kézzel vezette az új igazgató, a redakció sokrétű gárdája változatossá tette a lapot, s a haladotabb városi polgárság a maga progresszív eszméinek orgánumát látta a K. U.-ban. 1927-ig a szerkesztésben annyi változás esett, hogy a kilépett Zágony István helyére Szász Endre került s a technikai szerkesztést Darvas Simon vette át. Váratlanul érte és frappirozta a közönséget, hogy 1927 nyarán Weiss Sándor eladta a K.U.-ot egy konzorciumnak, mely magyar egyházi és politikai tényezőkből alakult. A Magyar Párt baloldalán helyezkedett ujság: hivatalos orgánuma lett a pártnak. A felelős szerkesztő s a munkatársak nagyobb része megmaradt a lap kötelékében, személyi változások csak a belpolitikai rovatok körül estek s ez időtől a lap hasábjain a kisebbségpolitikai és egyházközéleti tudósítások jóval több teret foglalnak. (Lásd még: „Napisajtó” címszó alatt).

Kemény János báró marosvécsi földbirtokos, * 1903-ban Pittsburgban. (Észak-Amerika) Középközpont és ref. teológiát Kolozsvárt végzett. Az impériumévek elején tíz más fiatal íróval közösségben vers-és novellakötetet (anthológiát) adott ki. 1926-ban az erdélyi irodalmi megmozdulások élére áll, kolozsvári íróbarátjaival történt megbeszélések után vendégül hívott a marosvécsi kastélyába mintegy 30 főnyi író-társaságot, amely Erdélyi Helikon néven mint szabad írói közösség olt megalakult, s azóta évente K. kastélyában rendezik az évi gyűléseit. Évente egy-egy sikeresebb helikoni mű vagy méltó írói termék jutalmazására — 30.000 lejes díjat tűz ki, melyet a Helikon egyeteme ítél oda. Megjelent munkái: „Költemények” (verskötet) — Kákoczi Kiss Mihály c. regénye az Erdélyi Szépművészek Céh kiadásában 1929-ben. Számos vers, novella és tárca az Ellenzékben. Műveit a komoly kritika elismeréssel fogadta. A Kemény Zsigmond Társaság elnöke, (1927 óta) az Erdélyi Helikon elnöke, a Romániai Magyar Dalosszövetség székhelyföldi kerületi elnöke, az E. Szépművészek Céh igazgatósági tagja, a marosvásárhelyi Agrár Takarékpénztár alelnöke, a Galányi Rt. elnöke. Vezetőszerepet tölt be a ref. egyházban.

Kende János a kolozsvári Marianum intézet tanára, * 1881 IX 26-án Gyulafehérvárt. Középiszkolát és theológiát u. o. végzett, 1904-

ben szentelték fel. Egyetemi tanulmányait a kolozsvári Tudomány Egyetemen végezte, hol 1912-ben tanári diplomát nyert. (magyar, — német, — francia nyelv és irodalom szakkból) — Segéd lelkész volt Brassóban, 1912 óta a Marianum intézet tanára. Megalapítója és szerkesztője volt az „Erdélyi Magyar Leányok” és „Művészeti Szalon” c. folyóiratoknak. Ez utóbbi a romániai képzőművészettel foglalkozott és Románia legszébb illusztrált folyóirata volt. Cikkei, tanulmányai: Magyar Szemle, Kath. Szemle, Vasárnap, Pásztortűz, Hirnök, Ellenzék és Keleti Ujságban jelentek meg. Tanulmányt írt: Wagner operáiról, Schubert dalairól, a leánynevelés történetéről, (az ó és középkorban) a modern festészet új irányairól. Több kisebb és nagyobb munkája az újabb irodalom kiválóbb alakjairól foglalkozik.

Kerekes Ernő ref. kollégiumi tanár, tb. igazgató * 1866 febr. 19-én Budapesten. Érettségét a zilahi Wesselényi kollégiumban tett, egyetemet Budapesten végzett. 1888 óta tanár a zilahi Wesselényi kollégium főgimnáziumában. 11 évig ez inézet igazgatója volt, amely tisztségéről 1927-ben önként mondott le. 1884—1898-ig a „Szilágy” c., 1905 — 15-ig a „Független Ujság” c. hetilap belső munkatársa. Írt: vezércikkeket, tárcákat, novellákat, költeményeket, színházi kritikákat. Cikkei és értekezései még vallásos folyóiratokban és tanügyi lapokban is jelentek meg. Élénk részt vett Szilágy megye és Zilah város politikai, társadalmi és ref. egyházi életében. Jelenleg: a szilágyszolnoki ref. egyházmegye tanácsbírája, egyházkerületi közgyűlési tag, vármegyei bizottsági tag, s több társadalmi és kulturális intézmény vezetőségi tagja.

Kerekes István * Szatmáron 1875-ben. Iskoláit és iparát szülővárosában tanulta, 1899

óta u. o. önálló szijgyártó iparos. Az Iparos Otthon ügyvezető elnöke, az Ipartestület alelnöke, a Kereskedelmi és Iparkamara tanácstagja, a Szatmári Hitelbank r. t. és a Hangya Szövetkezet igazgatósági tagja, a vármegyei M. P. elnöki tanácstagja, s több más társadalmi és altruista intézmény vezetőségi tagja. A régi impérium alatt mint városi tanácsos részt vett a várospolitikában is.

Keresztes István dr. ügyvéd, * Sepsiszentgyörgyön 1877-ben. A sepsii ref. egyházmegye ügyésze és a Sepsiszentgyörgyön megjelenő „Székely Nép” című időszakos lap felelős szerkesztője. Lékey Endre néven ír költeményeket.

Kemény Zsigmond Társaság, alapítva 1876-ban. Székhelye Marosvásárhely. Tagjait írókból, ujságírókból, kulturkérdések iránt mélyebben érdeklődő lateinerekből rekrutálta. A Társaság összetétele az impériumévek közepéig meglehetősen konzervatív volt. Új alapszabálya 1924-ben erősített meg s ezidőtől az új erdélyi irodalom képviselői sorra bekerültek. 1928-ban tisztikarát is felújította, elnöke báró Kemény János marosvécsi földbirtokos.

Keresztény Iskolatestvérek Tanítórend. Alapította 1881-ben De la Salle Szent János reimsi kanonok. Célja a szegény sorsu gyermekek (különösen kézműves családok gyermekeinek) ingyenes oktatása. Vezetnek: elemi, polgári iskolát, reálgimnáziumot, tanítóképzőt és Amerikában akadémiaikat. Javitóintézeteket több országban létesítettek, így Magyarországon is. Romániában 5 rendházuk van: Bukarestben, (kettő) Craiovában, Nagyváradon és Szatmáron (Utóbbi helyen a tanítási nyelv magyar, a rendház főnöke: Ötvös Frigyes).

Kézdivásárhelyi Múzeum. a Kézdivásárhelyi Kaszinó alapítása és tulajdona. Alapítva: 1932 IX 4-én, a Kaszinó 80 éves jubileumi ünnepe alkalmával. Alapításakor 8127 db (önkéntes adományokból származó) tárgya volt, amely máig 10750-re szaporodott. Hat szakosztállyal rendelkezik: régiség, könyvtár—levéltár, néprajzi, természetrajzi, mezőgazdasági és erdészeti, szépművészeti osztályok. Elnök: Diénes Ödön dr.

Kethely István (nagykethelyi) szilágybargosi földbirtokos, * 1880-ban Vármező községben. (Szilágy vm.) Gazdasági akadémiát Kolozsvárt végzett. A háború alatt a marosvásárhelyi 9. honvéd huszárezrednél szolgált, s mint tart honvéd-huszár főhadnagy szerelt le. A M. P. Szilágysomlyó járási tagozatának alelnöke.

Keresztes Károly dr. (Lécfalvi) ügyvéd, zeneszerző, * 1891-ben Lécfalván. (Háromszék vm) Középkislovát Székelyudvarhelyt, — jogot Debrecenben és Kolozsvárt végzett. Jog és állam tudományok doktora. Az impérium változás előtt sepsi-járásai szolgabíró volt. 1920 óta ügyvéd Sepsiszentgyörgyön. Kezdetlől fogva a M. P. háromszéki tagozatának főtitkára, a Székely Nemzeti Múzeum igazgató választmányi tagja a Székely Mikó kollégium előjárásági tagja és jogtanácsosa, a Sepsiszentgyörgyi Kaszinó elnöke. A vármegye politikai életében is állandóan részt vett, sa tanács állandó választmányának tagja volt, majd egyhangulag alispánnak választották meg; jelenleg a vármegyei tanács elnöke. — Egyideig felelős szerkesztője volt a Székely Nép c. lapnak. Közérdekű és politikai cikkei a Keleti Újságban jelennek meg. Zenei tanulmányait a budapesti Zeneakadémián magán uton végezte. Eredetileg hegedűsnek készült s több önálló koncerttel is szerepelt. Zeneszerzésben Dr. Toldy László volt a mestere. Kompozíciói 1916-ban a leipzig Mayer cég kiadásában jelentek meg. Évek óta kizárólag a székely muzsikával foglalkozik. — „Álomország“ (2 felv), — „A fonóban szól a nóta.“ — „Julisból művésznő lesz“ címen daljátékokat írt székely zenemotívumokkal. A szöveget nagyrészt szintén K. írta. Nyírő József: „Julia szép leány“ című nagy sikert ért balladáját Keresztes Károly zenésítette meg és dirigálta.

— jogot Debrecenben és Kolozsvárt végzett. Jog és állam tudományok doktora. Az impérium változás előtt sepsi-járásai szolgabíró volt. 1920 óta ügyvéd Sepsiszentgyörgyön. Kezdetlől fogva a M. P. háromszéki tagozatának főtitkára, a Székely Nemzeti Múzeum igazgató választmányi tagja a Székely Mikó kollégium előjárásági tagja és jogtanácsosa, a Sepsiszentgyörgyi Kaszinó elnöke. A vármegye politikai életében is állandóan részt vett, sa tanács állandó választmányának tagja volt, majd egyhangulag alispánnak választották meg; jelenleg a vármegyei tanács elnöke. — Egyideig felelős szerkesztője volt a Székely Nép c. lapnak. Közérdekű és politikai cikkei a Keleti Újságban jelennek meg. Zenei tanulmányait a budapesti Zeneakadémián magán uton végezte. Eredetileg hegedűsnek készült s több önálló koncerttel is szerepelt. Zeneszerzésben Dr. Toldy László volt a mestere. Kompozíciói 1916-ban a leipzig Mayer cég kiadásában jelentek meg. Évek óta kizárólag a székely muzsikával foglalkozik. — „Álomország“ (2 felv), — „A fonóban szól a nóta.“ — „Julisból művésznő lesz“ címen daljátékokat írt székely zenemotívumokkal. A szöveget nagyrészt szintén K. írta. Nyírő József: „Julia szép leány“ című nagy sikert ért balladáját Keresztes Károly zenésítette meg és dirigálta.

Kézdivásárhelyi Kaszinó. Alapítási éve: 1842. Megünnepelte fennállásának a 70, 80 és 90 éves jubileumát. 3297 kötetből álló könyvtára van. Taglétszáma még 1932 elején 210, jelenleg 137. A 80 éves jubileum alkalmával megalapította a Kézdivásárhelyi Múzeumot, amelynek ünnepélyes megnyitása 1932 IX 4-én volt. A Kaszinó alapítója: báró Wesselényi Miklós, egyik elnöke: (1853 — 1857-ig) Szász Károly, a későbbi ref. püspök volt. Jelenlegi elnöke: Dr. Diénes Ödön ügyvéd.

Keresztes Károly róm. kath. plébános Bánffyahunyadon, * 1895 szept. 7-én Csikszere-

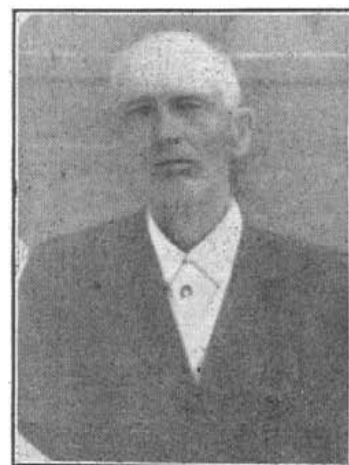

dán. Érettségét a csikszeredai r. k. fő gimnáziumban t e t t, theológiát Gyula fehérvárt végzett, 1920-ban szentelték fel. Ditrón és Tordán s. lelkész volt, 1925 óta bánffyahunyadi plébános. Plébániájához 47 község tartozik. Az Oltár Egyesület igazgatója, a M. P. kalotaszegi tagozati volt el-

lenőre és volt városi tanácsos.

Kézdivásárhelyi kath. főgimnázium eleinte mint 4 osztályu algimnázium működött minorita rendi szerzetesek vezetésével. 1899-ben nyílt meg az V. osztály s évről-évre a többi osztályok, 1902—3-ban már mind a VIII osztály működik. Az iskola ma az erdélyi rk. Státus fennhatósága és vezetése alatt áll. Növénydekei száma: 200. Könyvtárában egy kötet iskolai dráma van. Ezen drámák nyomtatásban nem jelentek meg.

Kertész Albert nyug. tanító, * 1860 július 12-án Patakfalván. (Udvarhely m) Tanítói oklevelet 1886-ban nyert Kolozsvárt. — Egy évig

lzsák közszéiben ref. felekezeti tanító, 1888—1897-ig nevelő g r ó f Kuun Károly családjánál Ördögke reszturon, azóta Székelyudvarhelyen tanított, 1923-ban ment nyugdíjba. Versei, tárcái, novellái: Ország Világ, Székely Közélet, Székelység, Bolond Istók, Vasárnap, Magyar Nép stb.

című lapokban, nevelésügyi cikkei tanügyi folyóiratokban jelentek meg, „Az élet után“ c. verskötetete 1906-ban. Megírta Udvarhely megye földrajzát, mely három kiadást ért.

Kertész Albertné, drachentháli Fischer Lujza zongora művésznő és zeneszerző * 1860-

ban Fiumében, † 1932 VII-8-án Székelyudvarhelyen. — Zenetanulmányait Bécsben végezte. Megjelent zenedarabjai: — „Cirkusz galopp” — „La Gazella.” — (hangverseny valcer) „Hajnal felé” (induló) — „Egycsillaga jött az égnek” (műda) — „Reform induló” — „Pas de fées Gavotte” — Bel és

külföldi önálló hangversenyeket rendezett.

Kertész Jenő dr. kolozsvári ügyvéd * 1886-ban. Jogot Kolozsvárt végzett; ügyvédi vizsgát 1912-ben tett Marosvásárhelyt. Zsidó politikai mozgalmakban, kultur és jótékonyági intézmények vezetésében vesz részt. A Zsidó Párt kolozsmegyei szervezőjének és a Zsidó Diáksegélyező Egyesületnek elnöke. Éveken keresztül volt városi tanácsos és az állandó választmány tagja. Az ügyvéd vizsgáztató bizottság tagja.

Kertész Samu dr. ügyvéd, földbirtokos * 1881-ben Vértes községben. (Bihar vm) Jogi

tanulmányait Kolozsvárt végezte, ügyvédi diplomát Marosvásárhelyt nyert, 1907 óta Szilágycseh községben — folytat ügyvédi gyakorlatot. A Zsidó Párt szilágycseh vármegyei és Szilágycseh járási elnöke, a Kereskedelmi — és Gazdasági Bank ügyésze. Zsidó párti programmal képviselő jelölt

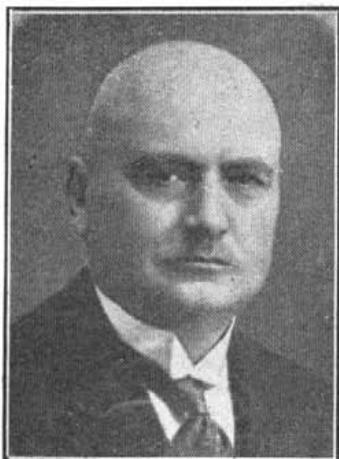
s a régi impérium alatt állandóan tagja volt a vármegyei bizottságnak. Mint riportert több lap munkatársa volt. Az „Uj Kelet” vezércikkírója, pénzügyi kérdésekkel foglalkozó cikkei ismertek.

Kézdivásárhelyi ref. egyházközség. Az egyházközség dicső multra tekinthet vissza. Egyik nagynevű püspök azt mondotta róla, hogy: ez az egyházközség a kálvinista keresztyénség délkeleti legvégsőbb védbástyája. Az egyházközség a székely kultúra egyik tekintélyes gócpontja volt, s ma is betölti ezen hivatását is. A multjára világosságot vető okmányokat elpusztította az a nagy tűzkatasztrófa, mely a várost és benne az egyházközséget 1834 július 29-én érte. Ezen nagy égés alkalmával, amint akkori lelkésze — Pap István — írja: elégett az eklézsiának a ritka ékességgel épült nagy temploma és tornya; papi, — kántori — és iskolaháza, levéltára mind a lángok martalékaivá lettek, a harangok elolvadtak. Történeti okmányok alapján, Czirmay Zoltán lelkész feljegyzéseiből tudjuk meg, hogy a nagy tűzvészben elégett — de a mostani törzsében épen maradt templomot Keresztes Máté kézdivásárhelyi lelkész, esperes, később püspök az „1783-ik esztendőben, első advent ünnep napján” felszentelte. A templom nehéz és költséges munkáit a hívek — külső segítség nélkül — önerejükkel végezték. A nagy égés utáni időkből már van adattára az egyháznak. Ezekből megtudjuk, hogy a város közönségének a katasztrófa következtében szenvedett kára: 1,166, 297 váltó forint volt, s ebből tisztán az egyháznak: 128 ezer váltó forint. Emberi erőt meghaladó önfeláldozás eredményeképpen a templom újból felépült s 1843 évben befejezték. 1848 — 1855 ig a torony is elkészült. 1932 év végén az egyház lélekszáma: 2649. Felekezeti iskolát tart fenn. Ref. Nőszövetsége 30 esztendőre tekint vissza. Dalárdája 1877-ben alakult, s 50 éves jubileumát 1930-ban ünnepelte, gyönyörű zászlója felszentelési ünnepélyével kapcsolatban. Lelkipásztorai közül kiemelkednek: Keresztes Máté, aki mint püspök is Kézdivásárhelyen székelt, Pap István a nagyégés restaurációs munkájának lánglelkű apostola, Fábián Dániel, Szász Károly későbbi püspök, Czirmay Zoltán, ki az 1916-os menekülés hagyta romokat újra építette. Székely János, Szabó Jenő a ma is élő költő pap. Jelenlegi lelkésze: dálnoki Paál Lajos esperes.

Kézdivásárhelyi Kereskedő és Kereskedő-ifjak Köre. Alapítási éve: 1889. Jelenlegi taglétszáma: 140. Saját körhelyiséggel és könyvtárral rendelkezik, Fennállásának 40 éves jubileumát diszes keretek között ünnepelte meg. Nívós kultur előadásokat rendez. Elnöke: David Dezső kereskedő.

Kibédi Sándor, családi néven Habka Sándor, * 1897 III 3-án. Volt artista, fodrász, cirkuszi céllövő, míg 1921-ben Barta Lajos író felfedezte nem közönséges írói tehetségét. Apró vidéki lapok munkatársa, s kolozsvári lapok cikk, — vers — és novella írója. Megjelent könyvei: Igy akarom, 1924. — Diadalmas élet, 1924. — Tengerzugás, 1926. — Örvény c. regénye. Szeptember végén c. szindarabját, melynek zenéjét Csiki Endre dési zeneszerző írta, a kolozsvári Magyar Színház előadásra elfogadta. (1934) Sajtó alatt: a teljes Eminescu fordítás.

Kincs József nyug. isk. igazgató * 1869-

ben Szamosujlakon. (Szatmár m) Tanítóképzőt Debrecenben végzett 1893-ban. Tíz évig felekezeti iskolai tanító volt, 1904 től Apa községben és Szatmáron áll. iskolai igazgató, 1929-ben ment nyugdíjba. — Ifjúsági iskolai egyesületeket és énekkarokat szervezett, népkönyvtárak fejlesztése

körül szerzett érdemeiért kétszer jutalmazták. Tanügyi cikkei: a Tanügyi Értesítő c. lapban, társadalmi cikkei és egyéb közleményei — a Szamos és Szinérváralja c. lapokban jelentek meg. Számos kultur-előadást és felolvasást tartott.

Kiss Ernő (zilahi) ügyvéd * 1851-ben Zilahon. Jogot Eperjesen végzett. 1877 — 1880-ig Zilah város főjegyzője, azóta gyakorló ügyvéd. Kulturmozgalmakban vett részt. A ref. egyházi életben s a magyar pártmozgalmakban ma is dolgozik. A M. P. helyi tagozati elnöke, a Weselényi kollégium tb. főgondnoka, hosszú időn keresztül elnöke volt: a Zilahi Dalárdának s a Magyar Kaszinónak. Jogi és társadalmi cikkei jelentek meg. (Joz, Szilágyság).

Kiss Ernőné, Farkas Erzsébet a Ref. Nőszövetség társelnöke, a Magyar Nőegylet vezetője tagja.

Kereskedelmi és Ipar-Akadémia Kolozsvárt, alapítva 1902-ben. A város, a Keresk. és Iparkamara és az állam tartották fenn.

Kiss Géza dr. ügyvéd, volt egyetemi tanár * 1882-ben Nagyszebenben. Érettségét a

kolozsvári piarista gimnáziumban tett — egyetemet Kolozsvárt, Bonn a R és Párisban végzett. Sub auspiciis Regis tett doktorátust 1903-ban Kolozsvárt, u. o. nyert a római jogból 1906-ban egyetemi m. tanári képesítést. 1906—1914-ig jog akadémiai tanár Nagyváradon, — 1914—19-ig a deb

receni egyetemen nyilvános rendes tanár, közben egy évig (1918—19-ben) rektor, 1920—22-ig miniszteri tanácsos az igazságügyi minisztérium erdélyi reszortjánál, 1922—26-ig kamarai képviselő, 1927—28-ban és 1931—32-ben liberális programmal szenátor. Főbb művei: Jogalkalmazás módszeréről. (megj. angolul is) — Interpretáció a római jogban. — Verleitung zur Vertragsverletzung. — Gesetzauslegung und ungeschriebens Recht, Jena 1911.

Kiss Mór dr. nyug. egyetemi tanár, szakíró * Kolozsvárt 1857 május 12-én. Érettségét a kolozsvári unitárius kollégiumban tett, egyetemi tanulmányait Budapesten és Kolozsvárt végezte. 1878-ban a római jogból habilitáltak. Egy évig állami ösztöndíjjal (az akkor megindult jogi szeminárium és praktikum tanulmányozása végett) a lipcsei, müncheni, göttingai és párisi egyetemeken volt. 1879 — 80-ban a kolozsvári egyetemen tartott a római jogból előadásokat mint m. tanár, majd négy évig a nagy szebeni jogakadémia tanára, 1884-ben a kolozsvári egyetem pandektajogi tanszékére nevezik ki. Itt működik mint ny. r. tanár az impériumváltozásig, amikor nyugalomba vonul. Az 1904-05 tanévben rektor, 1905 — 06-ban prorektor és három ízben volt dékán. Érdemei elismerésül a m. kir. udvari tanácsosi címet kapta. Főbb jogi művei: Jogügyleti kötelmek, (Singer és Wolfner Bpest) — A jogról általában, (Singer és Wolfner Bpest 1905) — A római végrendelet, 1876.—Római jogi előadások, 1918.—Kézikönyv a római jogi praktikumok részére (Franklin, Bpest 1884). — A római jog rendszere, megj. 1916.

Kincses Károly zilahi kereskedő, * Zila-

hon 1886-ban. — Négy középiskolát a Wesselényi kollégiumban Zilahon végzett. — 1911 óta önálló kereskedő. A Kereskedő Társulat elnöke, az Iparos Olvasó Egylet — pénztárosa, a M. P. helyi tagozati intéző - bizottsági tagja, városi tanácsos és ref. egyházközségi presbiteri póttag. Több

más közéleti tisztséget tölt be.

Kiss Béla dr. a kolozsvári Kereskedelmi és Iparkamara titkára, * 1887-ben Kolozsvárt.

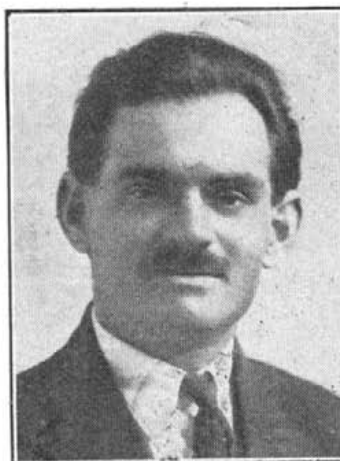

Jogi tanulmányait a kolozsvári egyetemen végezte, u. o. államtudományi doktorátust szerzett, 1911 óta a kolozsvári Kereskedelmi és Iparkamaránál működik, s jelenleg annak titkára. Je lentékeny közéleti tevékenység során: a Magyar Zenekonzervatórium titkára, a R. M. Dalosszövet-

ség főpénztárosa és igazgatósági tagja, az Iparos Egylet művész dalkörének ügyv. elnöke, a kolozsvári Koncert Szalon-zenekar elnöke, ref. egyházi képviselő testületi tanácsstag. — Több más társadalmi és kultur-intézmény vezetőségi tagja. Közgazdasági cikkeit a napi lapok valamint szakfolyóiratok hozták.

Klein Alfréd dr. belgyógyász és ideg orvos * 1886-ban Nagykárolyban. Egyetemet Budapesten végzett. Budapest fővárosi közkorházaknál 12 évig működött mint orvos. Jelenleg Szatmáron folytat gyakorlatot. Szakcikkei és értekezései a bel és ideggyógyászat köréből: Deutsche Medizinische Wochenschrift, Orvosi Hetilap c. lapokban s a Közkorházi Orvostársulat „Évkönyveiben” jelentek meg.

Kiss Elek dr. unitárius theol. tanár és író, 1888 márc. 28-án. Medesér községben — (Udvarhely vm) Középiskolai tanulmányait a

székely-kereszturi és kolozsvári unitárius főgimnáziumokban, theologiai és egyetemi tanulmányait párhuzamosan Kolozsvárt végezte. Lelkészi diplomát nyert 1913-ban. Filozófiai és pedagógiai doktor. 1913—1915 ig az oxfordi Manchester New Collegeben ösztöndíjas hallgató. Hazatér

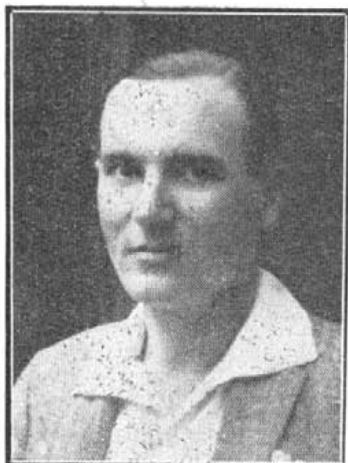
ve lelkészkedik, míg 1921 óta tanár a kolozsvári Unitárius Theologiai Akadémián, közben négy évig volt dékán. 1915-ben „Az értelmi és erkölcsi nevelés viszonya” — című 2 kötetes munkáját a Magy. Tud. Akadémia (7 pályázat közül) dicséretre méltalta. Ugyanezen munkáját a kolozsvári egyetemen is beadta a magán tanári habilitációra. Megjelent művei: A személyiség pedagógikájának alaptényezőiről. (Kv. 1913) — Az értelmi és erkölcsi nevelés viszonya I—II. (Kv. 1916—17) — A kereszténység helye a világ vallásai között (Ford. 1923) — Az isteni törvény utja (Kv. 1924) — Unitárius hit és erkölcsstan (Kv. 1925) — Buddhizmus és kereszténység (Ford. Kv. 1925). — Forgácsok angliai utamból (Kv. 1925). — A vallás és erkölcs unitárius nézőpontból (Kv. 1926). — Teendők az egyházi élet körében (Székelykeresztur 1926) — Erdélyi kulturális kérdések (Kv. 1927). — Jézus utja az unitarizmus diadalma (Kv. 1928) — Unitarizmus Dániában (Kv. 1931). — Egy unitárius hitvilága (Kv. 1933, második kiadás alatt). — Kiadásra készen: Jáhvé népe az Öszövetség tükrében. — Ahikár históriája, — Prosecution and toleration, — Angliai tanulmányutam, — A próféták világa. Átirás alatt: Az unitárius egyház története 1812—1836-ig. Alapítója és tulajdonos szerkesztője az „Unitárius Evangélium” c. folyóiratnak. Szerkesztője volt az „Unitárius Egyház” c. lapnak, társszerkesztője: a „Keresztény Magvető” és az „Unitárius Közöny”-nek. Az „Erdélyi Szemle” főmunkatársa. 1930-ban Koppenhágában — meghívásra — két előadást tartott az unitarizmusról.

Kiss Elek zenetanár * 1895 okt. 16 án Káposztásszentmiklós községben (Maros-Torda vm). Állami tanítóképzőt Déván végzett. Középkolai zenetani diplomát a kolozsvári Zeneakadémián nyert.

1920—22-ig a dícső-szentmártoni, ref. polgári és felsőkereskedelmi iskolánál működött, azóta a székyudvarhelyi r. kath. főgimnázium zene-tanára. A Romániai Magyar Dalossövetség orsz. karnagya és igazgatótagja, az udvarhelymegyei r. kath. tanítótestület énekkarának karnagya. 1923—32-ig mint karnagy vezette a Székely Dalegyletet. Kompozíciói: egyházi g-dur miséje, (ének és zenekarra) műdalok, (vegyes és férfikarra) népdalok (zongora kísérettel) Mint szolista hegedős többször szerepelt. Zenekritikai és zene-történelmi felolvasásokat tartott.

Kiss Gábor iparművész * 1897-ben Szatmáron. Faipari szakiskolát Szatmáron, iparművészeti főiskolát Budapesten végzett, ahol a belső építészeti osztályon Györgyi Dénes volt a tanára. A világháborúban az olasz fronton vett részt megrokkant. Tanulmányai befejezése után — a szatmári Unió va gongyárhoz kerül hol a butorosztálynál tervező és 11 évig műszaki vezető, jelenleg a gyár csillár osztályának tervezője. Kora ifjúsága óta foglalkozik: festéssel, fa-interzia vágással, still-butor tervezéssel, tollrajz, plakát tervezés és egyéb grafikai munkával. Fest: pasztell és aquarell képeket. Impresszionista, dekoratív hatású képeivel a kubista irányzatot is kultiválja. Nagy fej-

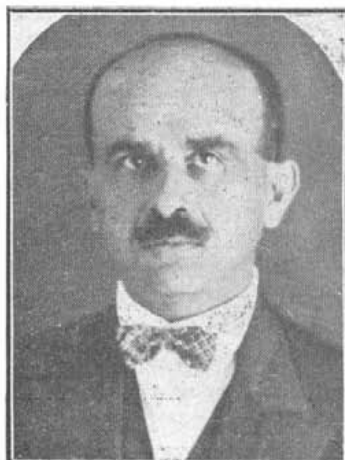

lődésnek indul. Első kollektív kiállítását 1932 őszén Szatmárt rendezte, pasztell és aquarell képekkel, tollrajzokkal. Kiállított munkái közül „Nagyerdő” (pasztell) „Homoród hidja,” (pasztell), „Szatmár város látképe”, (pasztell) „Rom. kath. székesegyház” (tollrajz) s több csendélet említendő meg. Kiállított képeiről az erdélyi kritika elismerőleg irt.

Kiss Kálmán államvasuti vonalbiztos, * 1898 július 14-én Nagyváradon. — Középkolát — a nagyváradai premonstrei főgimnáziumban végzett, jogot ugyanott hallgatott. 1916-ban a Máv szolgálatába lépett, majd a CFR tisztviselője lett, 1927 óta központi vonalbiztos. A sportéletben viselő szerepet: — a nagyváradai Com. Reg. FSSR volt szövetségi kapitánya, a szatmári District volt elnöke, a szatmári sportklub társelnöke. — Ismert futballbíró és aktív sportoló. (tenisz és uszás) Sportlapokban jelennek meg cikkei.

Kiss József városi főpénztáros * 1885-ben Szatmáron — Érettségit a szatmári r. e. f. főgimnáziumban tett. 1905-ben lép — Szatmár város szolgálatába, — jelenleg iroda főnöki rangban, városi — főpénztáros. A háborúban — részt vett, s mint főhadnagy szerelt le. A hadiékitményes S i g n u m L a u d i s kiüntetést kapta. — T á r s a d a l m i és kultur intézmények tagja és lelkes pártolója.

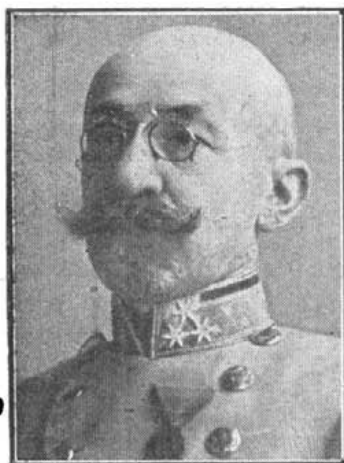
Klein Lipót szesz és élesztőgyár, Szi-nérváralján. Alapítási éve : 1859.

Királyhágómelléki Református Egyházkerület. A Királyhágómelléki Református Egyházkerület a régi magyarországi Tiszántuli Református Egyházkerületnek a trianoni békeszerződéssel Romániához csatolt területén maradt békés—bánáti, bihari, érmelléki, máramaros—ugocsi, nagybányai, nagykárolyi, nagy-szalontai, szatmári csonka egyház-megyéiből alakult. Geografailag tehát azon a területen fekszik, amit Románia földrajzában, mint Erdélynek, amit Magyarországon, mint Máramarosnak, Kőrösvidéknek és Bánátnak neveznek. Az ezen területen maradt csonka egyház-megyéik képviselője 1920 évi október hó 20-án Nagyváradon tartott értekezlete megbízta Sulyok István bihari esperest és Domahidy Elemér nagykárolyi egyház-megyei gondnokot az ideiglenes kerület megszervezési munkálatainak előkészítésével és megindításával. E megbízás alapján az ideiglenes elnökség a kerületi közgyűlést az előírt szervezkedés megejtése és az adminisztráció felvétele céljából 1920 december 14-re összehívta. Ez a közgyűlés kimondotta a kerület megalakulását, azonban ekkor még a — szatmári, nagybányai és békés—bánáti egyház-megyéik az Erdélyi Református Egyházkerület általuk kért főhatósági adminisztrációja alatt állott. Minthogy a kerület egységes adminisztrációjának kérdését rendezni kellett, a volt Tiszántuli Egyházkerülethez tartozó egyház-megyéik törvényes képviselői 1921 évi június 7-én kimondták, hogy az új egyházkerület végleges megalapítása tárgyában szükségesnek tartják az egyház-megyéik meghallgatását. Az egyház-megyéik vélemény-nyilvánítása után az 1921 augusztus 16-án Nagyváradon tartott egyházkerületi alakuló közgyűlés egyértelműen kimondta, hogy a Tiszántuli Ref. Egyházkerülettel Romániához csatolt területen levő egyház-megyéik vélemény-nyilvánítása alapján „Királyhágómelléki Református Egyházkerület” elnevezéssel új egyházkerületet alakít, s ennek megszervezését elhatározván elrendelte a püspöknek, az egyházkerületi főgondnoknak, a tanácsbíráknak, a jegyzőknek és a képviselőknek megválasztását. Püspökké választották: Sulyok István-t, főgondnokká: Domahidy Elemér-t, egyházkerületi főjegyzővé: Soltész Elemér-t, lelkészi jegyzővé: Nagy Vilmos-t, világi főjegyzővé Dr. Harcsár Géza-t, világi jegyzővé pedig: Dr. Várady Miklós-t. Az így megalakult egyházkerület működése elé azonban igen sok akadály gördült. A vallás és művészetügyi minisztérium az egyházkerület törvényes megalakulását csak egy előzetesen tartandó zsinat

után volt hajlandó elismerni és jó ideig, mint „püspök nélkül maradt esperességeket” tartotta nyilván, bár Goga Octavian vallás és művészetügyi miniszter az önálló megalakulást — egyelőre—tudomásul vette. Az egyházkerület és az állam közötti jogviszony hosszadalmas elvi vitájában az egyházkerület kezdetől fogva a megalakulás feltétlen jogosságának és törvényességének álláspontján volt. Az államkormány részéről azonban a kerület végleges elismerését a kultuskormány meg nem létével indokolták. Hogy a megalakulás végleges elismerésének semmi néven nevezendő akadálya ne legyen Sulyok István és a megválasztott főgondnok állásukról az 1923 évi április hó 11-ik napján Nagyváradon tartott közgyűlésen lemondottak s az egyházkerület ügyeinek intézését „egyházkerületi elnökség” vette át, s magát az adminisztrációt Csernák Béla vezette, Konrád Géza egyházkerületi titkár segítségével. Az egyházkerületi elnökség újból elrendelte a püspök és főgondnok választásra a szavazást, ismételten Sulyok István-t választották püspökké és Domahidy Elemér-t főgondnokká. Lepadatu vallás és művészetügyi miniszter Sulyok István püspökké választását 1926 évi március havában elfogadta és aprotálta. Az 1926 évi április hó 22-én történt egyházkerületi közgyűlés azonban, minthogy a kultuszminiszter a — püspöki hűségessé kivételét későbbi időre halasztotta, sem a püspököt, sem a főgondnokot hivatalába be nem iktatta. Majd Sulyok István püspök 1926 május 16-án Dr. Paclîşeanu Zeno kultuszminiszteri vezérigazgató jelenlétében a hűségesséket letele, őt s Domahidy Elemér főgondnokot az 1926 év június hó 23-án Nagyváradon tartott rendkívüli egyházkerületi közgyűlés a hivatalukba beállította. Ezen idő óta az egyházkerület ügyeit teljes törvényes jogkörében a püspök és a főgondnok intézi, kiknek a munka végzésében a központi tisztviselői — kerület végleges elismerése a kormány részéről azonban még ez ideig nem történt meg. A Királyhágómelléki Református Egyházkerület főhatósága alá két teljes nyolc osztályú fiú főgimnázium, (Máramarossziget és Szatmár) 1 felső tagozatában kereskedelmi irányú felső leányiskola, (Szatmár) 2 négy osztályú tanító-nőképző intézet (Szatmár és Nagyvárad), s egy négy osztályú polgári leányiskola (Nagyvárad) tartozott. Ezek közül ma csak a szatmári református főgimnázium, a szatmári református felső-leány és kereskedelmi iskola

és a nagyváradi református polgári leányiskola működik cca 40 tanárral. A máramarosszigeti főgimnáziumot a kormány bezáratta, a szatmári és nagyváradi tanítóképző intézetek pedig elnéptelenedés miatt beszüntették működésüket. Az egyházkerületi főhatóság alá tartozik ezen kívül 143 elemi iskola, amelyben 220 tanító működik. A kerülethez 182 egyházközség tartozik. Lélekszáma cca 240.000.

Klumák Adolf dr. ny. tábornok-orvos, * Baján 1845 szept. 4-én, meghalt 1933-ban. Gimnáziumot Ujvidéken és Baján, orvosi egyetemet Bécsben végzett. Bécsi kórházakban

praktizál, ma j d mint gyokarló orvos 3 évig Nagyszentmiklóson, 6 évig Bécsben — működik. 1869-ben besorozták, mint főorvost a hadsereghez, s 1878-ban aktiválták mint ezredorvost. 1896-ban törzssorvos és kórház parancsnok Szegeden. 1898-1906 Kaposvárl egészségügyi főnök, s itt lesz I. o. főtörzssorvos is. 1906-ban mint vezértörzssorvos s a Ferenc József rendtiszti-kereszt tulajdonosa kerül nyugdíjba. 1914-ben — a háboru kitörésekor — reaktiváltatta magát, mint egészségügyi főnök 1916-ban végleg nyugdíjba megy, mely alkalommal a legfelsőbb elismeréssel, a katonai érdem-éremmel lett kitüntetve. 1907—1914 ig az EME orvosi szakosztályának az elnöke s a Vöröskeleszt Egylet tb. gondnoka volt. Szakirásai bécsi orvosi lapokban jelentek meg.

Klinovszky László az Irgalmasok románai rendtartományának s temesvári rendházának főnöke, * 1880 február 25-én Rabcsica községben. (Árva m) Középiskolai tanulmányait Rózahegyen végezte, 1910-ben Budapesten szerzett gyógyszerészi oklevelet. Minden társadalmi és kulturális megmozdulás igaz és lelkes pártolója.

Klein Viktor igazgató, * 1884-ben Késmárkon, — Kereskedelmi iskolát és felsőbb textil szakiskolát végzett. 1914-től a Temesvári Gyapjuipar rt. ügyv. igazgatója.

Klein Miksa dr. ügyvéd, * 1883 X-20 án Désen. Egyetemet Budapesten végzett, ügyvédi vizsgát Marosvásárhelyt tett 1913-ban. Ügyvédi irodáját Dé-

sen nyitotta meg, hol ujságszerkesztéssel is foglalkozott. Szerkesztette a Szamos-mente és a Vármegyei Közélet c. politikai napilapokat, amelyekben az általános titkos választójogért folytatott erős küzdelmet. A forradalom kitörésekor a magyarság, románság és né-

metség óhajának tesz eleget, amikor a Nemzeti Tanács elnöki tisztjét vállalja. 1919-ben Kolozsvárra költözik, s itt folytatja ügyvédi — praxisát, politikai és publicisztikai tevékenységét. A cionista propaganda szolgálatába áll, s első ügyvezető-elnöke volt a Zsidó Nemzeti Szövetségnek. **K e z d e m é n y e z i** és 1922-ben megalapítja az Erdélyi Zsidó Jogvédő Irodát és ennek elnöke. Dolgozott a zsidó kultúra terjesztése terén is, a kolozsvári Tarbut — liceumnak négy évig elnöke volt. A zsidó páholyok Erdélyben leendő kiépítése végett teremtette meg a szövetséget a bukaresti „Bnéh-Brith” renddel, s ezzel egy egységes átfogó szervezetet sikerült létesítenie. Az 1930-ban megalakult Országos Zsidópárt erdélyrészi tartományi ügyv. — elnöke. A romániai kisebbségek blokkja érdekében aktiv politikát csinál s ennek megteremtésétől teszi — függővé a kisebbségek helyzetét. A Jogtudományi Közönyben számos jogi cikke jelent meg. Mint büntető jogász számos nagy ügyben ért el **s i k e r t**, a háboru előtti időkben is. Pártpolitikai és nemzetiségi különbség nélkül védője a kisebbségi ujságíróknak és a szegénysorsu jogkeresőknek.

Kollár Gusztáv a brassói róm. kath. főgimnázium rajztanára, festőművész, * 1879. Nyiregyházán. Már mint a budapesti rajztanárképző főiskola növendéke **k i t ü n t** ki-váló rajz és festőtehetségével, s műveivel már akkor több pályadíjat nyert. Erdély egyik legkiválóbb aquarell-festője. Műveiből több ízben rendezett kiállítást Bukarestben is.

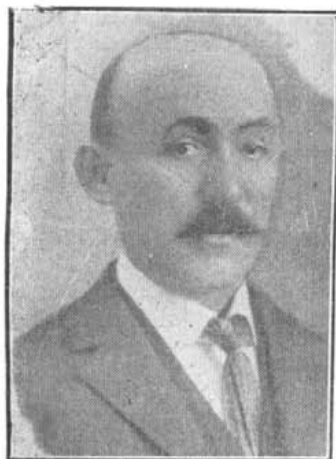
Klein Samu dr. körorvos, * 1878-ban Apa

községben. (Szatmár vm) Érettségét a szatmári kir. kath. gimnáziumban telt, egyetemet Kolozsvárt és Grácban végzett. 1904—1910-ig Mercifalván körorvos, 1914-ig Szinerváralján gyakorló-orvos, 1914—19 az avasi járásban járásorvos, azóta aranyosmedgyesi — körorvos és be-

telegélyző pénztári orvos. Az orsz. orvoskamarára, társadalmi és kulturális intézmények tagja.

Kocsis László * Szatmáron 1881-ben. — 1922 óta u. o. önálló lakatos iparos. Élénk részt vett a szociáldemokrata mozgalmakban,

16 éven keresztül a Párt szatmári tagozatának elnöke volt. A régi impérium alatt: az Orsz. Munkás — Betegsegélyző-pénztár igazgató-sági tagja, az állami Munkásbiztosító választott bírósági tagja, s a szatmári Munkásbiztosító pénztárnak mintegy 10 éven át igazgató-sági elnöke volt.

Ma az iparos társadalom egyik vezető tagja és szószólója. A szatmári önálló lakatos iparosok szakosztályának az elnöke, ipartestületi eljárásügyi és intézőbizottsági tag, az Iparos Otthon választmányi és kulturbizottsági tagja. Mint városi tanácsos részt vett a várospolitikában. Gazdasági és közérdekű cikkeit a helyi lapok hozták.

Kolozsvári Gazdasági Egylet. Alakult 1880-ban. Célja a kolozsvári kiskgazdák érdekeinek megvédése és képviselése. Elnöke: Balázs István kiskgazda. Titkára: Török Bálint.

Kolozsvári Iparművészeti Múzeum, a Kereskedelmi és Iparkamara gyűjteményéből keletkezett s 1888-ban mint ipartechológiai múzeum nyílt meg. Mai elnevezésével 1896 óta működik, iparművészeti tárgyak, szakkönyvek, és modellek gyűjtésén kívül, kiállítások és előadások rendezése voltak céljai. 1919-ben átvette a Consiliu Dirigent, s azóta a neve: Muzeul Școalei Superioare de Arte și Meserii. A múzeum gyűjteményei: szőnyegek, butorok, agyag és majolika tárgyak, fémmunkák, gipsz disztimények, porcelán tárgyak, különféle famunkák, himzés és szövés-munkák, börtárgyak, üveg és kőtárgyak.

Kolozsvári Egyetem. A kolozsvári Consiliu Dirigent 1919 májusában vette át a Ferenc József Tudományegyetemet és hat hónappal az átvétel után 1919 novemberében személyileg teljesen újjászervezte. A K. E. négy fakultása van: 1. Jogi fakultás, 2. Orvosi és gyógyszerészeti fakultás, 3. Bölcsészeti fakultás, 4. Matematikai és természettudományi fakultás. Az egyetem 1927 október 18-án kelt rendelettel „Ferdinand I.” nevet kapta.

Kolozsvári Ref. Kollégium (elemi iskola, fiu főgimnázium, fiuinternátus). Mint elemi iskola alakult, de 1621-ben középiskolai rangja van. Egyideig theológiája is volt. Egykori igazgatója Apácai Cseri János volt. Az intézetnek Apácai korában alapított könyvtára van, mely cca 60 ezer kötetből áll. A könyvtár gazdag régi magyar nyomtatványokban, kéziratai közül érdekesebbek: Apácai Album és Lorántfy Zsuzsánna fejedelemasszony szakácskönyve. Hatvan darab unicum példánnyal rendelkezik. Megvan többek között: Körösi Csoma Sándor: „Tibeti grammatikája és szótára”. (sajátkezű adományozás) Erdélyi János: „Magyar Szépirodalmi Szemle” (Kisfaludi Társ. 1847), Petőfi könyvtárából való könyv: Dramaturgische Blätter von Ludwig Tiech.

Kolozsvári — Sillye Béla rk. főgimn. igazgató, * Kolozsvárt 1875 IV-23-án. Középiskolát Gyulafehérvárt, egyetemet Kolozsvárt végzett. 1900—1904 csiksomlyói rk. főgimnáziumi tanár, azóta Brassóban működik, 1933 óta igazgató. Róm. kath. egyházközség jegyzője. A regény elméletéről 1904-ben nagyobb értekezése jelent meg a csiksomlyói rk. főgimn. Értesítőjében. Számos művelődés-történeli előadást tartott. Több társadalmi kulturális és altruista intézmény és egyesület vezetőségében foglal helyet.

Kolozsvári ferencrendi kolostor a művészeti emlékek közé tartozik. Eredetileg a domokosrendiek építették a XIV század végén és a XV század elején. Ugy a kolostor, mint a templom csúcsives stílusban épült, de századokon keresztül sokszor cserélt gazdát és sokszor nyultak hozzá avatatlan kézzel. A reformáció után üresen állott, míg az unitáriusok meg nem kapták és iskolának át nem alakították (1608). Az unitáriusok 1693-ban adták át a jezsuitáknak, kiktől a ferencrendiek 1725-ben vették át. Az unitáriusok és jezsuiták a szép gótikus termeket lefaragtatták, beboltozták. A sok átalakítás megviselte, alakjából kivetkőztette. Trefán Leonárd házfőnök kezdi a barokkstílusú kolostornak visszaadni gótikus jellegét. A virágzó gótikának nagyon szép kifejezője a nagy terem, a késői gótika fejlődését mutatja a földszinti sekrestye. Az emeleten az oratorium, ebédlő, a feljáróval szemben levő folyosók ablakai és a nyugati oldalon elhelyezett cellák ablakai mutatják a réginek alakját. A templom teljesen elveszítette gótikus jellegét, csak a szentély külső alakjából és ablakából következtethetünk a XIV. század emlékeire. A ferencrendiek Kolozsváron a XV. század második felében telepedtek le először. A mostani farkasutcai templomot a ferencrendiek építették a XV. században (1486—1520) A XVIII. században és a jelenben a kolostor a ferencrendieknek szellemi központja. Hittudományi főiskolájának színvonala vetekedett a külföldi főiskolákkal. (lásd: Ferencrendiek) Jelenlegi házfőnök: P. Boros Fortunát.

Kolozsvári róm. kath. főgimnázium. Alapítási éve: 1579. Alapította Báthory István lengyel király és erdélyi fejedelem. Főiskolai jellege volt. (Báthory egyetem) E jellegét a protestáns fejedelmek alatt elvesztette, de később megint főiskolává fejlődött s mint ilyen működött 1850-ig, azóta középiskola. Az intézetben 1776-ig jezsuiták tanítottak, attól kezdve piaristák és világi tanárok. Gazdag természetrajzi gyűjteménye és könyvtára van. Az iskolaépület mai formájában száz éves, hozzátartozik egy barokk stílusú művészi templom (épült 1718—24) és kb. 90 tanuló részére alkalmas konviktus. Az alsó gimnázium párhuzamos osztályokból áll. Az impérium változás óta nyilvánossági joggal működik, mint magyar tannyelvű iskola. Fenntartója az Erdélyi Róm. Kath. Status. — 1933 óta az intézet igazgatója Bakódy Antal kegyesrendi tanár.

Kolozsvári Kaszinó. Alapítva: 1833-ban. 100 éves fennállásának jubiláris közgyűlését 1933-ban tartotta. 60 alapító, 18 örökös és 65 rendes tagja van. Kolozsvár város központjában saját székháza van s nagyszabású könyvtárral rendelkezik. Igazgatóság: Ugron István, gróf Béli Kálmán és gróf Bethlen László dr. ügyvezető. Az alapítók intencióinak megfelelően a Kaszinó mindenkor eleget tett a közszemélyben fennálló kötelezettségeinek és igyekezett a speciális erdélyi problémák megoldásán és elősegítésén munkálkodni. Így az 1844-iki alakuló közgyűlésén kelt életre a Kaszinó helyiségeiben az Erdélyi Gazdasági Egylet, 1880-ban alakult meg tagjainak élénk közreműködése mellett az Erdélyi Mészeg Egyesület. 1859-ben alakította meg gróf Mikó Imre az Erdélyi Múzeum Egyesületet. 1885-ben alakult meg az Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület, az Erdélyi Kárpát Egyesület 1891-ben. Altruista és jótékony célokra fennállása óta anyagi lehetőségeinek keretei között áldozott és áldoz, részben készpénz segítségével kiutalása, részben alapítványok létesítése által.

Kolozsvári Magyar Nemzeti Kaszinó. Magyar kulturális, altruista és karitatív célokat szolgál. Elnöke: Jelen Gyula dr.

Koleszár Jenő dr. bánffyhungyadi ügyvéd, * 1887-ben Bánffyhungyadon. Jogot Kolozsvárt

végzett, u. o. tett jogi és államtudományi doktorátust 1913-ban ügyvédi diplomát szerez Marosvásárhelyen s azóta ügyvédi gyakorlatot folytat 1914—1918 részt vett a világháborúban az orosz és olasz harctereken s mint tart. főhadnagy szerelt le. Többmagaskitüntetésben részesült. Részt vett az erdélyi magyar politikai mozgalmakban, a Reform-csoporthoz tartozott, 1926-ban elvbarátaival együtt megalapítja a Magyar Néppártot, melynek vezérőrbizottsági tagja volt. Másfél évig volt — politikai mentesen — Bánffyhungyad város alpolgármestere. A városfejlesztés érdekében jelentős munkát végzett.

Koleszár Lajos nyug. középisk. igazgató-tanár * 1856 július 26-án Kolozsvárt. Tanítóképzőt és pedagógiumot Kolozsvárt végzett (utóbbit állami ösztöndíjjal és elnyerte a „Jettim-alapítvány”-t is). Miután még két szemesztert

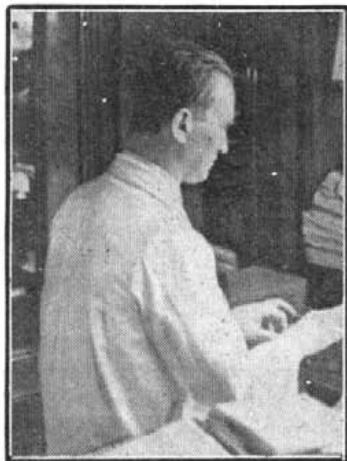
a kolozsvári egyetem hallgatott, Budapesten tanári oklevelet szerzett. 1877-től 43 éven keresztül — Bánffy-hunyadon működött. Kezdetben mint felső népiskolai s. tanár, 4 év múlva ugyanott felső leányiskolai tanár, 1884 óta pedig az állami tanintézetek és a m. kir. gyermek-

játékkészítő tanműhely igazgatója. Az 1880-as tanévek nyári szünidejében Dr. Koch A. egyetemi tanárral és Dr. Primás Gy. tanársegéddel nagyobb geológiai tanulmányutakat — tett. Igazgatói feladatául első sorban a tankötelezettség teljes végrehajtását tűzte ki, gondoskodott a szegény tanulók segélyezéséről 10 alapítvány létesítésével. A kalotaszegi varrottas fejlesztése céljából női kézimunka tanfolyamot szervezett, melyhez a minisztérium munkatartónőt nevezett ki. Ovodát, iparos és kereskedő tanonciskolát állított fel. A felső népiskolát átalakította polgári fiú — és leányiskolává. Intervenciói alapján a vallás és közoktatásügyi m. kir. minisztérium — az egymástól távolos iskolák elhelyezésére — három modern épületet emelt. Amikor a minisztérium az elemi, polgári, kereskedelmi iskolák közös igazgatását országsszerte megszüntette, ezek — egységes vezetését egyedül Bánffy-hunyadon hagyta meg. Vezetése alatt álló intézetek belső életének gondozása mellett, ezzel egybevágó kulturális téren való működéséből kiemelkedik a E.M.K.E. kalotaszegi — körében kifejtett tevékenysége, amiért az Emke 1894-ben diszoklevéllel tüntette ki. Ugyanezen évben a debreceni orsz. tanszerkiállításon — mint juri tag dolgozott. 1896-ban a vallás és közoktatásügyi minisztérium Budapestre szólította, hol az ezredéves orsz. kiállítás közoktatásügyi csoportjának rendezésével bízta meg, melyért éremmel tüntették ki. Közgazdasági munkásságára világít az, hogy a b.-hunyadi

járás 1905. évi állapot — termény és gyümölcs kiállítás rendezőbizottsági elnöki tisztelet tölthette be. 1904-ben az első ciklusban Bihar, Szolnok Doboka és Szilágy vm., 1912-től kezdve pedig Erdély fele részében levő 8 vármegye polgári iskoláinak szakfelügyelője volt. Tanügyi szolgálatának 40-ik évfordulóját az igazgatása — alatt álló intézetek tantestületei úgy örökítették meg, hogy a háboruban feldúlt tűzhelyeken egy kárpáti ház felépítésére gyűjtött összeget azzal küldték fel az orsz. bizottsághoz, hogy az új házra teendő emléktáblán „Koleszár Lajos-ház” legyen. Az impérium változásig Kolozs vm. törvényhatósági bizottságának és állandó választmányának, az Emke igazgató-választmányának, a K.M. Természettudományi társulatnak s számos más társadalmi és kulturális intézménynek vezetőségi, bizottsági és alapító tagja volt. 1919 decemberében fejezte be intézeteinek átadását. Rövid ideig a ref. egyház iskoláinak igazgatását vette át, majd állami — szolgálatba lépett, s előbb a sepsiszentgyörgyi, 4 hónap múlva a marosvásárhelyi magyar — tannyelvű áll. középiskolák igazgató-tanára volt. 1926-ban tanügyi szolgálatának 50. ik évében nyugdíjazták. Társadalmi, tanügyi cikkeket írt: a Kalotaszeg, Bánffy-hunyad, Néptanítók Lapja, Család és Iskola, Erdélyi Híradó, Kolozsvári Közlöny, Kolozsvár és az Ellenzék c. lapokban. 1895-ben megírta a bánffy-hunyadi m. kir. gyermekjátékkészítő tanműhely történetét, 1904-ben Bánffy-hunyad népoktatásügyi monografiáját. A bánffy-hunyadi áll. iskolák Értesítőit 1885 — 1919-ig szerkesztette. Megírta továbbá Ersekújvári Gyarmathy Zsigmond életrajzát és Nagybarcsai Barcsay Domokos emlékezetét. Az 1921. évben a román közoktatásügyi minisztérium megbízásából hivatalos birálatot írt Nyárádi E. Gy. tanár középiskolák számára biológiai alapon írt: Növénytanáról.

Kotzó Jenő dr. ügyvéd, volt kamarai képviselő, * 1883-ban Gyorokon. Jogot Nagyváradon és Kolozsvárt végzett. Mint fiatal nagyváradai ügyvéd 1912-ben független politikai napilapot indít „Uj Nagyvárad” címmel, melynek a kommunizmusig főszerkesztője volt. 1921-ben részt vesz a magyar párti politikai szervezkedésben. A M. P. biharmegyei tagozatának előbb alelnöke, 1929-31-ig elnöke volt. 1926-ban — egy cikluson keresztül — orsz. képviselő. Az O. M. P. központi intézőbizottságának tagja. Királyhágómelléki ref. egyházkerületi s egyházmegyei tanácsbíró. Jelenleg szőlőbirtokán gazdálkodik Nagykágyán.

Koleszár László dr. orvos, — Koleszár Sándor kolozsvári ügyvéd fia, * 1888 okt. 8-án Kolozsvárl. Középiskolai tanulmányait a — kolozsvári ref. kollégiumban végezte. Orvosi oklevelét u. o. a Ferenc József Tud. Egyetemen nyerte 1912-ben. Sebész-műtői oklevelet Makara tanár intézetében szerzett. Egy évig

volt a Jancsó belklinikágyakornoka. Egyetemi éve alatt a bonctan, majd a szövettan és később a közegészségtan — volt kinevezett gyakornok. Speciális fül-, orr és gége kiképzését Berlinben a Passov és Killian klinikán szerezte, ahol több éven keresztül még továbbképezte magát. A háború alatt a 12. hadtest hatodik tábori kórházának volt a sebésze, majd a II. hadsereg foglyokórházának volt a vezető sebésze. Mint ezredorvos szolgált. Hadi kitüntetései: Signum Laudis, koronás aranyéremkereszt, Vöröskereszt II. o. h a d i ékítménnyel. Impériumváltozás óta magán praxist folytat Kolozsváron, a Vöröskereszt szanatórium megszüntével teljesen modern és tökéletesen felszerelt magán szanatóriumot nyitott. A Magyar Sebész Társaság igazgató-tanácsának erdélyi tagja, az EME orvostudományi szakosztályának 12 év óta titkára, a kolozsvári Magyar Zenekonzervatórium ügyvezető elnöke. Hat éven át volt főszerkesztője az Erdélyi Orvosi Lapnak. Mintegy harmincöt önálló tudományos dolgozatában (melyek közül több a Magyar Sebész Társaság kiadványaként jelent meg) főképpen a nyak és a fejsebészettel foglalkozik. Koleszár tudományos dolgozatai Anaurysma permagnum egy esete. (Erd. muz. 1913) Koponyasérüléssel kapcsolatosan létrejött kétoldali sükettség. (Erd. muz. 1914) Az epipharyngitis chronica granulosa mint a subfebrilis hőemelkedések oka. (Erd. Orv. Lap 1920) Tarkonykóros fertőzés esete, Orv. hetilap 1917. Lebegő gipszelő asztal. (Orvosi Hetilap 1917) Adatok az alkar és felkar törések kezeléséhez, U. o. 1917. Gránátrobbanással kapcsolatosan a koponyát érő külerőszak által létrejött süketnémaságról, (Erd. Múzeum 1917). Neuer

portativer Extensionsapparat zur Behandlung von frischen und veralteten Oberschenkelfracturen, Deutsche Zeitschrift f. Chirurgie 918. — Ujabb rugós portatív extensio készülék a combcsontlörés kezelésére és műtéttel előkészített, rövidüléssel gyógyult esetek meghosszabbítására, Orv. Hetilap 1917. Állkapocs alatti lymphoma perorális műtete, Erd. Orv. lap. 1921. Perorale Operation eines Unterkieferlymphoms, Berliner Klin. Wochenschrift. 1921. A gyermek kori asztimáról, Erd. orvosi Lap 1921. Megemlékezés Chiáról, Onodiról, és Killiánról, Erd. Orvosi Lap 1921. A Magyar Sebész Társaság VIII. ik. nagygyűlése, Erdélyi Orvosi Lap 1921. Alkar és lábszár törések kezelése új típusú spirálrugós extensio készülékkel, Erdélyi Orvosi lap 1921. Jódinktúra a sebészletben különös tekintettel a bőr desinficiáló hatására, U. ott. 1922. Tonsillitis peritonitis, Magyar Sebész társaság 1923. Fogbetegségek mint az orrmelléküregek betegségek okozója, Fogorvosok lapja 1923. Belső secretios mirigyek (endocrin) sebészeti vonatkozása, Erdélyi orvosi Lap 1924. Otitis media chronica hoz társult multiplex agytályog műtéttel gyógyított esete, U. ott. 1925. Koponyaüregbe sülyedt atherom cysta süketséggel komplikált esete, Magyar Sebész Társaság kiadványa 1926. Myositis ossificans M. sternokleidomastoidei tulsavanyított Pregl-pepsinnel gyógyított esete, U. o. 1926. A Thies—Manninger féle carcinoma ellenes oltás értékéről, U. ott. 1926. A chronikus középfül gyuladás Bárány féle műtétének módosítása, U. ott. 1927. Tonsillectomia és utóvérzés, U. ott. 1927. A szervezet savbásisegyensúlyának zavarairól, különös tekintettel a sebészeti megbetegedésekre, Budapesti Orvosi Ujság 1928. Az adenoid vegetatio újabb megvilágításban, Orvosi Szemle 1928. A peritonsillitis kór és — gyógytana, U. ott. 1929. Tonsillectomia és utóvérzés, u. ott. 1929. Turburalile echilibriului acido-bazic in legatura cu affectiuni chirurgicale, Clujul Medical 1929. A meloplastica új módja, Magyar Sebész Társaság Munkálatai 1929. Tonsilla probléma, Erdélyi múzeum Vándorgyűlési emlékkönyv, 1931. Gégerákról, U. ott. 1931. A tüdőtuberculosis sebészeti kezeléséről, U. ott. 1931. A vérátömlesztésről, U. ott. 1931. Parádi Kálmán alkattan megvilágításban, Erdélyi Múzeum 1932. Dr. Török Imre, U. ott. 1932. Rák, mint népbetegség, Orvosi szemle 1932. Phlegmone lignosum képeben lefolyt actinomycosis esete, Erdélyi Múzeum 1932. A postinfluenza arcüreg megbetegedésekről, U. ott. 1932. Streptococcus mucosus okozta középfül gyula-

dásról, u. ott 1932. Rák, mint népbetegség. — Pásztorlüz 1932. Az Erdélyi Múzeum Egyeslet népszerű előadás sorozatán a következő előadásokat tartotta: A hirtelen halálról. — A táplálkozásról. — A légutak élettana. — Az első segély. — Az emberi vérről. — Torokgyulladásról — Az emberi fülről. — Ezek nyomtatásban még nem jelentek meg.

Kovács András dr. ügyvéd; * Makófalván (Kolozs m.) 1884 ben. Középiskolát és egyetemet Kolozsvárt végzett, ügyvédi vizsgát 1913-ban Budapesten tett, azóta kolozsvári ügyvéd. Jelentős szerepet visz a ref. egyházi és a magyar párti életben, a Ref. Theol. Akadémia kurátora, egyházkerületi tanácsbíró és pénzügyi bizottsági tag, a kolozsvári Ref. Férfiszövetség elnöke, egyházközségi presbiter. A magyarság politikai megmozdulásaiban és megszervezésében elsőként vett részt az impérium változás alkalmával. M. P. programmal hosszú időn keresztül részt vett a várospolitikában is. Mint városi tanácsos Kolozsvár város pénzügyosztályának a főnöke volt. Számos egyháztársadalmi előadást tartott; a — nagyenyedi ref. nagyhét előadója volt. Az impériumváltozás után egyideig a kolozsvári magyar felsőkereskedelmi iskola jogtanára volt.

Kovács Gyula dr. szatmári róm. kath. székesegyházi örkanonok, a theologiai főiskola pro-direktora. * 1869 Avasujvárosban (Szatmár-m.) Érettségit a szatmári kir. kath. főgimnáziumban tett, theologiat Szatmárt és Rómában végzett, bölcsészeti és hittud. oklevelet Rómában szerzett. 1896–1900 nagybányai k a p l á n, 1924-ig Szatmáron tanítónőképző-intézet tanár és igazgató, 1908 23 papnöveldei lelkiigazgató 1908 óta t h e o l o g i a i tanár. 1923 X-ban székesegyházi kanonok, 1931-ben c. prepost (néhai érábrányi prépostságra). A kath. Karitás tudományos és irodalmi szakoszt. volt elnöke, az Egyházmegyei I r o d a l m i K ö r volt titkára, a M. P. intéző-bizottsági tagja. Hítszónoklatai: „Isten-igéje”, „Szent-beszédek”, „Heti Szemle”, „Kath. Élet” c. folyóiratokban, cikkei, értekezései és szentbeszédei: a Bölcséleti Szemleben és a napi sajtóban jelentek meg.

Kovács Jolán hegedűművész * Szatmáron. Zeneművészeti főiskolát Budapesten végzett, tanári diplomát 1920-ban u. o. nyert. Három évig a Budapest Székesfővárosi Zenetanfolyam tanára volt, majd Párisban és Berlinben tett tanulmány ut után, Szatmáron telepedik meg, ahol magánzeneiskolát nyit. Számos koncerten

szerepelt részben, mint hegedű szóló, részben külföldi néves művészek kísérelője. A Szatmári Filharmónikusok koncert mestere. Pedagógiai jellegű kompozíciói u. m. hegedű-zongorára szóló darabok: két hegedű-zongora és három hegedű-zongora, hegedű zongora duó és speciális gyermek brácsa és cselló iskola.

Kovács János isk. igazgató * 1867-ben Kolozsvárt. Tanítóképzőt szülővárosában végzett 1887-ben, rajztanári diplomát u. o. 1900-ban nyert. 1887 óta Kolozsvárt a hidelvei ref. elemi iskolánál tanít, harminc év óta igazgató. Tíz évig volt a kolozsmegyei Általános Tanító Testület könyvbíró tagja és nevelésügyi bizottsági jegyzője, majd három évig titkára. Huszonöt évig a városi tanonciskola jegyzője volt (adminisztrátora), az impérium változás után a magyar szekció vezetője 1928 ig. Az egyház belső életében is jelentős szerepet vitt, 1900–1923 ig az egyháztanács jegyzője, s a kolozsvári egyházközség pénztárosa volt. 25 évig volt a hidelvei Földész Dalárda karmestere.

Kovács Kálmán unitárius kollégiumi tanár * 1883-ban Kolozsvárt. Középiskolát és egyetemet Kolozsvárt végzett, 1904 óta a kolozsvári unitárius kollégium tanára, —

Közben 1919 1928 ig az egyház referense és püspöki titkár. — Egyik alapítója az Erdélyi Irodalmi Szemlének, s két éven keresztül kiadója is. Az O. M. P. int. biz. tagja, a Miner va Irodalmi és — Nyomdai rt. egyik vezetője. Társadalmi és kulturális intézmények

vezetésében vesz még részt. É v e k e n keresztül volt a Romániai Magyar Dalosszövetség ügyvezető alelnöke. Megjelent munkái: Egy magyarbarát angol diplomata II. Rákoczi Ferenc korában. — Az új középiskolai rendtartás.

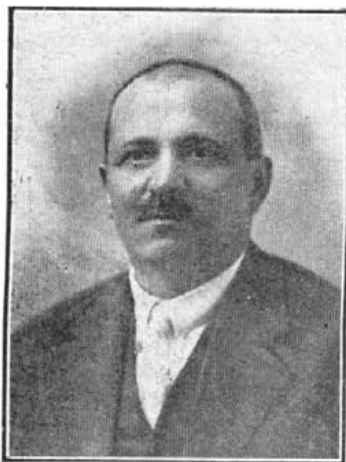
Kovács László író * 1892-ben Gerendkeresztúron (Torda vm.) Tanári pályára készült de hadbavonulása félbeszakította tanulmányait. Novellát, esszét, kritikai cikket ír erdélyi napi és hetilapokban. A Szépművés Cén lektora, az Erdélyi Helikon felelős szerkesztője.

Kovács Lajos a brassói unitárius egyház lelkésze, * 1882 március 30 án Fiálfalván (Udvarhely vm.) Középkiskolát és theológiát Kolozsvárt végzett. Előbb Kissolymoson és Nagyajtán, 1915-től Brassóban unitárius lelkész. 1925-1930-ig elnöke az egyetemes unitárius lelkészkörnek. Magyar Párt, Székely Társaság és több más társadalmi és kulturális intézmény vezetőségi tagja, az Agis igazgatósági alelnöke és az Unitárius Irodalmi Társaság választmányi tagja.

Angolból fordította és kiadta I. M. Savage: A kereszténység fejlődéstörténete c. munkáját. (1927) Önálló kötete: Ébresztgetés (egyházi beszédek és tanulmányok). Az én hitem (egyházi ismertetés, füzet). — A mi tisztünk igazsága (egyházi beszédek, füzet). Cikkei: Keresztény Magvető, Unitárius Közlöny, Unitárius Egyház, Unitárius Evangélium; egyházi beszédei az Unitárius Szószékben jelennek meg. Lelkes agitálásának eredménye, hogy a brassói egyházközség templomának építése elkezdődött.

Kovács Miklós dr. törvényszéki bírós * 1876 július 9-én Fényes-Litke (Szabolcs vm.) Érettségét a debreceni ref. kollégiumban tett, jogot Debrecenben és Budapesten végzett, jogi és államtudományi doktortúrát Kolozsváron tett. Ügyvédi vizsga után, 1919 decemberéig gyakorló ügyvéd Nyiregyházán. Majd az igazságügyi pályára lép, 1920 októberéig bírós Székely-udvarhelyen, onnan a zilahi — törvényszékre kerül, 1924 óta nagyváradi törvényszéki bírós, hol 1930-ban táblabírói rangot nyer. Számos jogi

cikket és tanulmányt írt. Az Ardealul Juridicban: 1931-augusztusban a bírói szervezetre vonatkozó törvénycikke, 1931 decemberében Románia pénzügyi szanálásának tervezete jelent meg, ugyszintén a valorizáció kérdésében nagyobb tanulmánya.

Kovácsnay Gábor dr. ügyvéd, volt polgármester * 1887-ben. Angyaloson. (Háromszék vm.) Középkiskolát a Székely Mikó kollégiumban végzett, jogot a budapesti Pázinány Péter tudomány egyetemen hallgatott. Jogi és államtudományi doktor. Joghallgató korában a Pesti Hírlap munkatársa volt. 1917-től — Sepsiszentgyörgy h. polgármestere, 1926—1927-ben polgármester. — 1929 óta ügyvédi gyakorlatot folytat. Mint egyetemi hallgató elnöke volt a budapesti főiskolai segélykörnek, a diákgyorsíró szövetségnek, felelős szerkesztője az Ellenőr c. egyetemi lapnak. A Háromszéki Takp., Árkosi Takp., Áruforgalmi Bank rt. és több más pénzintézet és iparvállalat jogtanácsosa, igazgatósági és felügyelő bizottsági tagja. — 1914-től 1917-ig az orosz fronton harctéri szolgálatot teljesített mint tart. főhadnagy. Több kitüntést nyert.

Kovácsy Albert dr. közjegyző * 1875-ben Brassóban. Egyetemet Kolozsvárt végzett, 1900-ban ügyvéd Székelyudvarhelyen, 1905-1907-ig orsz. képviselő, 1908 óta Marosvásárhelyen kir. közjegyző. 1920-27-ig a közjegyzői kamarának elnöke, azóta h. elnöke. Jogtudományi kérdésekkel foglalkozó cikkei napilapokban és folyóiratokban jelennek meg.

Konrádi Dániel orvos, egyetemi magántanár, * 1871-ben. Orvosdoktorrá avatták 1898-ban, az általános kór és gyógytanból magántanárrá habilitálták 1906-ban, a kolozsvári Tudomány Egyetemen. Nagy orvosi szakirodalmi működést fejtett ki, közleményeiben önálló — kóreltani vizsgálatainak eredményeiről számol be. Impériumváltozás óta a bőrgyógyászati klinika serologiai laborat. vezetője.

Kolomyjczuk Sándor vezérőrnagy * 1878-ban Zarában. (Dalmácia) Katonaiskolát 1893–1897-ig Triesztben végzett. Mint zászlós a 64. gy. ezredhez került, mely ezredben küzdött végig a világháborút az orosz és az olasz harc-tereken. Állandó frontszolgálatot teljesített 1918-

ig mint törzstiszt. 1919-ben a román hadseregbe lép át, hol rövidesen al-ezredessé léptetik elő. 1920 júliusában ezredessé nevezik ki, mint a 92. ezred ezredparancsnokát. Ez ezreddel volt a Tisza fronton, előbb mint helyettes, — majd zászlóalj parancsnok 1924-ben a 81. gy. ezred ezredparancsnoka

A tábornoki vizsga után, 1929 IV—1-én a 21. brigád parancsnoka lett, s 1930 IV—1-én a 16. divízióhoz helyezték át, ahonnan 1931 okt. 1-én mint a 16. gyalogbrigád és a szatmári garnizon parancsnokát, Szatmárra helyezték. Vezérőrnaggyá 1929 X—1-én nevezték ki. Béke kitüntetései: Jubileumi emlékérem, Jubileumi emlék kereszt, Katonai érdemkereszt vörös szalagon. Háborús kitüntetései: Lipót rend a hadi-ékitménnyel, Vaskorona rend III. o. a hadi-ékitménnyel, hadi-ékitményes III. o. Katonai érdemkereszt, 2. ezüst Katonai érdem érem a hadi-ékitménnyel, bronz Katonai érdem érem a hadi-ékitménnyel, német vaskereszt, Vöföskereszt hadi-ékitményes érdemkeresztje, Károly csapat kereszt. Román hadseregbeli kitüntetései: Román Csillagrend tiszti keresztje, Román Koronarend parancsnoki keresztje, Viktoria érem és az Érdemkereszt. Désen négy és fél évig elnöke volt az árvaháznak.

Kós Károly műépítész, grafikus és író, * 1883 Temesváron. Tanulmányait a budapesti műegyetemen végezte. Pogány Mór és Maróthy Géza szobrászoknál praktizált. Egy évig a budapesti műegyetemen tanársegéd, majd fővárosi iparrajz-iskolai tanár, 1918-ban kinevezett iparművészeti főiskolai tanár. Tanulmányuton volt a nyugati országokban, Délamerikában; háború alatt a magyar kultuskormány a konstantinápolyi Tudományos Intézet tagjaként Törökországba küldte. Művészi képzeletére a szé-

kely népi művészet volt hatással. Ismertebb építkezési művei: a budapesti állatkert pavilonjai, a sepsiszentgyörgyi Székely Nemzeti Múzeum, a Monostor uti ref. templom Kolozsvárt. Részt vett IV. Károly király koronázási művészi munkálatainál. Az impériumváltás első éveitől politikával is foglalkozik. A kalotaszegi megmozdulás, a Magyar Néppárt alakulása elsősorban K. nevével indult. A Reformcsoport is részben Kós körül csoportosult. Népi alapra épült magyar pártot, népiszükségleteket kielégítő reális, erdélyi politikát követelt. (Ilyen irányban rendezte meg 1921-ben Bánffyhunyan don az ismert kalotaszegi népgyűlést.) Megjelent könyvei: — Sztambul (Franklin 1918) — Ének Attila királyról. — Erdély kövei. — Varju nemzetség (Kv. 1925, regény) — Erdély (Kv. 1929, kulturtörténet). — A gálok (Minerva 1929 novellás kötet). — Kalotaszeg (Kv. 1932). — Országépítő (2 kötet, Kvár 1934. Erdélyi Szépmíves Céh). Saját illusztrációkkal. Az Erdélyi Szépmíves Céh egyik megalapítója és igazgatója. A Céh által kiadott könyvek nagyobb részének illusztrátora. A Helikon szerkesztője. 1913-ban a Magyar Építész és Mérnökegyület Ziegler Ödön díját nyerte, 1917-ben mint iparművész-bolgár királyi kulturális kitüntetést kapott. Az 1931 évi budapesti nemzetközi építész kiállításon nagydíjat nyert kiállított műveivel. Az E. I. T., a Kemény Zsigmond és a Lechner Ödön Társaság tagja.

Kósa Béla dr. (szentgyörgyi) ügyvéd és szőlőbirtokos, * 1876 Kispetri kolozsmegyei községben. Egyetemet Budapesten végzett. 1914-ig ügyvédi gyakorlatot folytatott Tasnádon. A M. P. járási elnöke, a Tasnádi Kaszinó elnöke, s a Tasnádi Takarékpénztár elnökgazdátja. Főmunkatársa volt a „Független Ujság” és az 1932-ben megszűnt „Tasnád és Vidéke” c. lapoknak. Politikai és nemzetiségi kérdésekkel foglalkozó cikkei jelentek meg.

Kőmives Nagy Lajos hirlapíró, * Budapesten 1886 VIII 16. Néhány Budapesten töltött egyetemi év után került Kolozsvárra, hol előbb az Ujság, később a Kolozsvári Hirlap, impériumváltás után a Keleti Ujság belső munkatársa. Éveken keresztül az erdélyi politika vezetőiről, egyházi emberekről közölt lelekrajzai, műtermi riportjai a K. U. egyik legismertebb és elismert írójává tették. Ady-cikkei, melyeknek anyagát Zilahon gyűjtötte össze megjelentek az Ady Múzeum I. kötetében. Erdély egyik kiváló publicisztája s mint ilyen írásai szintén általánosan ismertek.

Kopár Gerő dr. kolozsvári fogorvos, * 1887-ben Kolozsvárt. U. o. végzett középiskolát és egyetemet. Marsalkó professzor mellett klinikai gyakornok, majd Berlinben Prof. Wiliger és Budapesten Arkövy tanár mellett mint fogorvos specializál. 1912-ben hazajön és Kolozsvárt — folytat fogorvosi praxist a háború kitöréséig. A háború alatt az 5-ös közös huszárezred orvosfőnöke. Később az impériumváltozás

ig a kolozsvári fogászati klinikán első tanársegéd. Azóta magán gyakorlatot folytat. A Magyar Nemzeti Kaszinó igazgatója, az EME, EKE és a Magyar Zenekonzervatorium r. tagja. Cikkei fogorvosi szaklapokban jelennek meg. Az „Orvosi Szemle” sztomatologiai rovatának főmunkatársa.

Kócsi Andor ny. táblabíró, * 1858. Kolozsvárt. Középiskolát és jogot Kolozsvárt végzett, jogtudományi államvizsgát u. o. tett. Bírói pályán működött mint kolozsvári kir. ítélő-táblai bíró az impérium változáskor vált meg állásától. Éveken keresztül volt vizsgáló-bíró K. A. vezette be — a kolozsvári törvényszéken a fiatalok bírósági eljárását. — 1923—30 ig fő

gondnok volt a kolozsvári református egyház községnök, jelentékeny részt vett a kolozsvári református főgimnáziumot „Pártfogó Egyesület” megteremtésében, s annak első elnöke volt. Társadalmi és altruista egyesületek tagja és pártolója.

Kozma Lajos (felsőtörjai) nyug. alezredes földbirtokos * 1869 XI. 19. Alsócsernáton. (Háromszék vm) Kereskedelmi akadémiát végzett Kolozsvárt. Aktív tiszt volt a 24-8-és 23-as honvéd gy. ezredben. Mint őrnagy került ki

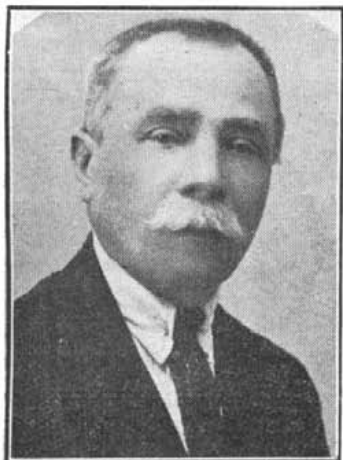
1914 augusztusban az orosz — harctérre. A fronton szerzett betegsége harcképtelenné tette, helyi szolgálatos minőségében a — verségi honvéd hadkiegészítő parancsnok — majd később ugyanott állomásparancsnok. A forradalom után Kolozsvárt kerületi

nemzetőr parancsnok helyettes, 1919-ben, rövid ideig — a megszállásig — Bihar megye nemzetőr parancsnoka. Azóta Margittán él, s birtokán gazdálkodik. Kitüntetései: hadiékítményes III. o. katonai érdemkereszt, két hadiékítményes s egy béke Signum Laudis, német lovagrend III. o. — 25 éves szolgálati jub. emlék érem és több jubileumi érem. Az impériumváltozás óta élénk közéleti tevékenységet fejt ki: a Hitelszövetkezet elnöke, a MP vármegyei intézőbizottsági tagja, 1930 óta Bihar vármegye tanácsosa, a Gazdasági Egyesület választmányi és több altruista és társadalmi egyesület vezetőségi tagja. Ref. egyházkerületi képviselő, egyházmegyei tanácsbíró, s egyházközségi tb. presbiter.

Kövess István dr. ügyvéd Szatmáron. Több kül és belföldi gyár és nagyvállalat jogi képviselője. Bányászati ügyek szakjogásza. Jogi értekezései — az Erdélyben érvényben levő magyar jogi kérdésekről — az „Ardealul Juridic” — c. kolozsvári jogi szaklapban jelentek meg. Az „Ellenzék” szatmári tudósítója és cikkírója. „A vörös fogaskerek” c. könyve jelent meg (1933, Singer Nándor kiadása).

Kőhalmi Mihály nyug. főgimn. igazgató, * Veszprémfajz 1877 X. 19. Bölcsészeti fakultást Budapesten, teológiát u. o. és Marosvásárhelyt végzett. 1904—1918-ig tanár a szilágy-somlyói minorita gimn., 1918—22-ig igazgató. Majd aradi hitoktató és könyvtáros, 1929—31 házfőnök, azóta Szilágy-somlyón házfőnök.

Kolumbán Ágoston (olaszteleki) nyug. iskolaigazgató, * Csikszentkirály 1863-ban. Ős-

régi székely nemesi család ivadéka. Katolikus tanítóképzőt Csiksomlyón végzett, hol 1882-ben nyert oklevelet. Előbb tanító Csikszentsimon, — Tövis — és Hosszaszó — községben majd erzsébetvárosi működése alatt, érdemei elismerésül igazgatói címet kap. — Ez utóbbi helyen

1908—25-ig az iparos tanonc-iskola igazgatója is volt. 1925-ben nyugdíjba megy. 1903—19-ig a Kisküküllővármegyei Általános Tanítóegyesület titkára, a M. P. köznevelődési szakosztályának tagja, az erzsébetvárosi Magyar Kaszinó választmányi tagja és volt elnöke. Több más társadalmi és kultur intézmény vezetésében vesz részt. A rk. karnagyi teendőket ma is ellátja. Az Erdélyi róm. kath. Irodalmi Társulatnak több éven keresztül választott tagja volt. A megszűnt „Kisküküllő vármegyei Tanügy” és „Erzsébetvárosi Hírlap” állandó munkatársa volt. Tanügyi, társadalmi cikkei még több más napi és hetilapban, valamint szakfolyóiratban jelentek meg.

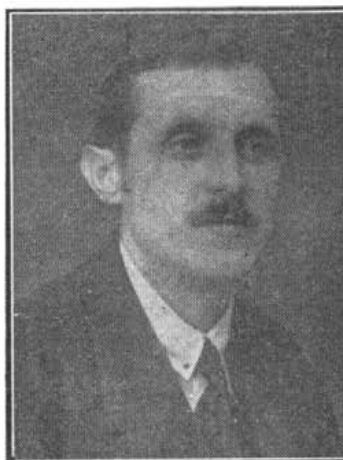
Kondor Gedeon bőrgyáros * 1883 január 27-én Szatmáron. 1908 óta szülővárosában ön-

álló iparos, bőrgyár-tulajdonos. Számottevő közéleti-tevékenysége során: a szatmári Timár Ipartársulat és az Iparos Otthon elnöke, a M. P. vármegyei és városi tagozati elnöke, a Kereskedelmi és Ipar-kamara igazgatósági tanács tagja, Szatmárnémetiref. egyház közszéki presbiter. Több

más intézmény és egyesület vezetőségi tagja.

Kormos Gyula nagysomkuti főjegyző, * 1884-ben Szatmáron. Érettségét a szatmári kir-

kat. főgimnáziumban tett, jegyzői oklevelet 1907-ben Debrecenben szerzett. Peleskén 16 évig, — Udvariban 3 évig volt főjegyző, 1928 óta Nagysomkuton működik. Mint tüzoltó főparancsnok az 1913 évi szatmári versenyen kitüntetést nyert. A polgári hadiérdemkereszt tulajdonosa. Mint konzervato-

riumot végzett énekes egyházi szertartások alkalmával, s kulturelőadásokon többször sikerrel szerepelt.

Kormos Gyuláné, Matyaczkó Mária *

Velejte községben (Zemplén vm) A jótékonykodás terén, karitatív intézményeknél fejt ki eredményes tevékenységet. — A Katolikus Karitászs vezetősegi-tagja. Képzett zenész, jótékonycélu és kultur előadások — alkalmával, sokszor és sikerrel szerepelt. Kulturelőadások rendezésében is je-

lentékeny része van.

Krizsán János festőművész, * 1886 Kapnikbányán. Gyermekkorát és ifjúságát Nagybányán töltötte. Pályafutása egybeesik a nagybányai szabadfestőiskola megalapításának idejével. Tanulmányait 1905—1907-ben müncheni, római és párisi studiumaival gazdagítja. Első jelentősebb szereplése Münchenben volt, ahol a Kunstvereinban állított ki. Állandó kiállítója volt a budapesti Műcsarnoknak és a Művész-háznak. Erős természetérzése a tájképhez viszi, de számos emberképe és portrétanulmánya tanuskodik emberlátása mellett is. Egyik vezetője a nagybányai festőiskolának.

Krizsán Jánosné, Csikos Antonia festőművész, * Debrecenben 1891-ben. Festőakadémiát Budapesten végzett. Műveivel már Budapesten jó nevet szerez magának. 1912 óta a nagybányai festőkolumbia tagja. A budapesti Műcsarnokban és a Nemzeti Szalonban több kiállítást rendezett. A komoly kritika erős, egyéni utakon haladó tehetségként ismeri el. Bécsben, Münchenben és Párisban tett tanulmányutakat. Művészi felfogása főképen tájképekben és portrékban domborodik ki.

Kovács András nyug. városi főszámvevő, számtanácsos * 1871 okt. 14-én Donáld köz-

ségben — (Kisküküllő vm). Felsőkereskedelmi iskolát Fogarason végzett, — államszámviteli államvizsgát Budapesten tett. 1896 től pénzügyi szolgálatot teljesít, később mint számtanácsos, 1914-1925 ig Kolozsvár város főszámvevője volt. A kolozsvári ref. egyházköztség főgondnoka, egy-

házmegeyi választott képviselő, a M. P. tagozati intéző bizottsági tagja. Volt választott városi tanácsos, az E. Mészáros Egyet választmányi és tb. tagja, több társadalmi- és kulturális intézmény vezetőségében foglal helyet.

Kovács Dezső nyug. kollégiumi igazgató

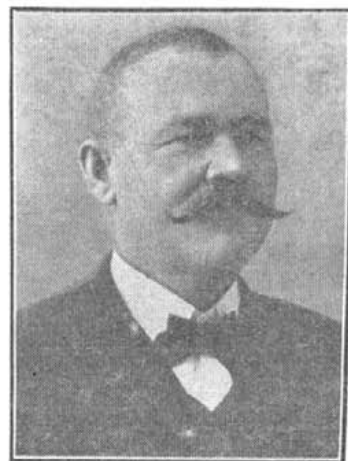
novellairó * 1866 XII 29. Magyarlapon. Tanári diplomát a kolozsvári Tud. Egyetemen szerzett. Egyetemi hallgató korában az Erdélyi Híradó munkatársa volt. 1890-től kolozsvári ref. kollégiumi tanár, s 1910-1933 az intézet igazgatója — Az E. I. T. alelnöke, a — Pen-Klub igazgató

sági tagja, a Károly Gáspár Irod. Társaság,

a Magyarországi Protestáns Irod. Társ. rendes tagja. Számos társadalmi és kulturális intézmény vezetőségében foglal helyet; a „Társadalom” elnöke. Mint író egy régebbi derűsebb korszaknak a mai fiatal írók között is szívesen látott képviselője. Könyvei Trifolium (Bede Jób és Fekete Nagy Bélával). — Apró komédiák (elbeszélések). — Apostolok és csavargók (elbeszélések, Minerva kiadás). — Ballag már a vén diák (kollégiumi történel). — Mátyás emlékkönyv (Kolozsvár város megbízásából, Szabó Sámuellel). — A dráma és regény határai (esztétikai tanulmány). Számos elbeszélése és bírálatja jelent meg a napilapokban, erdélyi és budapesti szépirodalmi folyóiratokban.

Kovács Dezsőné, (Kovács Dezső ny. kollégiumi igazgató felesége) * Déván 1875-ben. A Erzsébet Nőiskolában szerzett polg. isk. tanári oklevelet s husz évig a kolozsvári állami tanítónőképző tanára volt. Az erdélyi magyar nők kulturális mozgalmának egyik vezetője, pedagógiai és népnevelési cikkeket írt.

Kovács Bálint nyug. városi vágóhídi igazgató Szatmáron, * 1862-ben Páty köz-

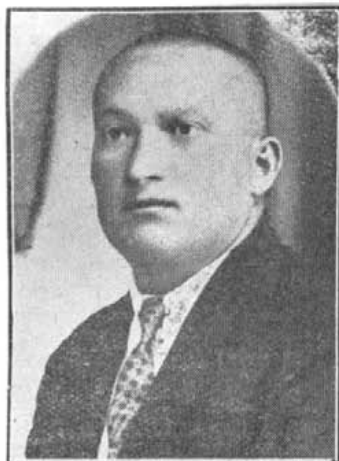

ségben (Pest m) Állatorvosi főiskolát Budapesten végzett, 1892-ben — nyert — oklevelet Előbb katona állatorvos a 15-ös házászázrednélés a bilaki cs. kir. remonda telepen. 1894-1900-ig Szatmár vármegyei — állatorvos, majd Nagy somkútra kerül mint járási állatorvos. — 1902-1926 XII-ig

városi vágóhídi igazgató Szatmáron, amikor nyugdíjba kerül. Jótékonyági intézmények tagja, s minden karitatív megmozdulás igaz támogatója.

Kubán Endre hírlapíró * 1877. A háború előtti években több budapesti lapnak volt munkatársa. Temesvárra kerül, előbb a Temesvári Hírlap, majd a Déli Hírlap belső munkatársa. Dolgozik még jugoszláviai és cseh-szlovákiai magyar lapokban. „Gyermekujtság” szerkesztője. Könyvei: Szívek szava — Gyermek versek. — Kacagó kádenciák — Több mesekönyv.

Kólya István * 1892-ben Tasnádon. Budapesti négy középiskolát végzett. Ipari pályára lép, 1919

óta szülővárosában önálló timár mester. A világháborúban az orosz és olasz — harctereken küzdött s több katonai kitüntetést kapott. A tasnádi Polgári Olvasókör egyik megalapítója s két ízben elnöke (mely tisztségéről leköszönt.) — Nevéhez fűződik a Polgári Olvasókör székházának valamint könyvtárának megteremtése. Az iparos társadalom kultur-életének fejlesztésén maradandó érdemeket szerzett.

Koos Kálmán szatmári kereskedő * 1862

ben Szatmáron. U. o. a ref. főgimnáziumban tanult. 1890 óta — önálló fűszer és gyarmatáru kereskedő. A Kereskedő Társulat igazgatósági tagja, s a fűszerkereskedők szakcsoportjának örökös diszelnöke. Társadalmi és altruista intézmények tagja és pártolója. A szatmári

kereskedők egyik szaktekintélye.

Kövári Tibor dr. orvos, * 1904 Telcs. (Beszterce-Naszód vm) Egyetemet Nápolyban végzett 1928-ban. A nápolyi Ospedale Incurabili belgyógyászati osztályán, majd két évig a budapesti Zsidó kórházban Biedermann professzor mellett s. orvos, később egy évig a szatmári közpórházban belgyógyász orvos. 1931 óta magán gyakorlatot folytat. Bakteriológiával és laboratóriumi vizsgálatokkal foglalkozó cikkei olasz és német orvosi szakfolyóiratokban jelentek meg.

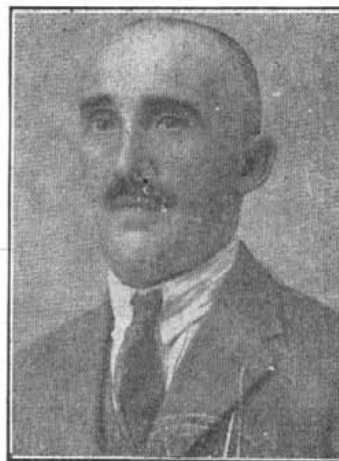
Kovács Gyula temetkezési vállalkozó, * 1877 ben Nagyecsd községben. Atyja ref.

lelkész volt. Felső ipariskolai tanulmányait Budapesten végezte. — Bécs, Berlin és több németországi városban praktizált, 31 év óta önálló iparos Asztalos üzemen tulajdonos és — temetkezési vállalkozó. — Az Asztalos Iparos Egyesületnek, az — Építő Iparosok Szövetkezetének,

a „Közbirtokossági Terület”-nek elnöke, a Mezőgazdakör számvizsgáló elnöke, s több társadalmi, ipari és altruista egyesület vezetésig tagja. Az iparos és a mezőgazdaság érdekkörébe vágó cikkei: a Szamos, Szatmári Ujság, Erdélyi Ipar hasábjain jelennek meg.

Kövári Izsák kereskedő-tanoncisk. igazgató, * Sajószent-

andrásón — (Naszód vm) 1879 márc. 29-én. Gimnáziumot Besztercén, állami tanítóképzőt Kolozsvárt végzett, 1898 ban nyert oklevelet. Több helyen működik mint igazgató-tanító és ipariskolai igazgató Naszód vármegyében, 1917 óta a szatmári kereskedő-tanonciskola

igazgatója. A vármegyei és a városi iskolák tanács-számvevője. Részt vesz nemzetiségi és valláskülönbség nélkül Szatmár város társadalmi életében.

Kripka Rudolf nagykárolyi ügyvéd * 1901 Medgyes. Egyetemet Kolozsvárt végzett. 1926 óta az ügyvédi kamara tagja. 1931 óta gyakorló ügyvéd. Társadalmi és kulturális intézmények tagja és lelkes pártolója.

Krenner Miklós dr. publicista, az Ellenzék főszerkesztője * 1875 VI 18 Garamberzencén (Bars m.). Felsőbb tanulmányait a kolozsvári egyetem bölcsészeti karán végezte. Déván tanárkodott, — majd négy évig a háborúban volt mint népfelkelő százados. 1919-ben szegedi főigazgató, 1919—25 ig aradi kath főgimnáziumi tanár, 1925 től újságok és folyóiratok munkatársa. Négy évi publicisztikai intenzívebb működése tollát a legbecsültebbek egyikevé tette. Alapos történelmi és politikai ismeretei és elragadtató tollvezetése a legmeggyőzőbb erdélyi politikai íróvá teszik Gyakorlati politikai útjára a Reform-csoport élén indult, az alakulat rövid szereplése alatt is tiszteletet szerezve politikai egyéniségének és szónoki művészetének. Nagy napimunka — teljesítményei mellett fontos és jelentős társadalmi pozíciókat is vállalnia kellett: az Erdélyi és Bánsági Népkisebbségi Újságírószervezetnek éveken keresztül volt elnöke, jelenleg diszelnöke, az aradi Kölcsey Egyesület elnöke, a kolozsvári Újságíró Klub elnöke. Régebben megjelent művei: Nemzeti királyság eszméje. — Martinuzzi I. kötet (1903) — Petőfi (Arad, 1923).

Kristóf György egyetemi tanár * 1878 ban Tótfalván (Maros-Torda m.) 1903 - 1922 ig a szászvárosi ref. kollégium tanára volt, 1922-ben a kolozsvári egyetemen a magyar irodalom tanára lett. Számos irodalomtörténelmi, esztétikai és életrajzi tanulmányt írt. Az impérium évei alatt többször megjelent nyilvános pódiumon, irodalmi társaságok hívására előadásokat tartott az általános vagy nemzeti kultúrkérdésekről. (Marosvásárhely, Nagyvárad) Az új erdélyi irodalom értékelését napilap cikkekben, de önálló tanulmányokkal is megkísérelte. A Petőfi centennárium alkalmából Petőfitanulmányokat adott ki, a jubiláris Jókai évben „Jókai élete és művei“ (Kvár 1925) c. könyvét írta. Az E. I. T. és a Kemény Zsigmond Társaság valamint a Magyar Irodalomtörténelmi Társaság tagja. 1934 ben a Petőfi Társaság levelező tagjává választotta. A ref. egyházi közéletben, mint egyházkerületi képviselő vesz részt. Háború előtt megjelent fiatal tanárkorabeli tanulmányaitól eltekintve, s a már említett újabakon kívül megjelent Kristóf összeállításában egy antológia élő erdélyi novellisták műveiből (Erdély lelke, Berlin 1924) s részben az ő szerkesztésében jelent meg 1928-ban az E. I. T. román lírai antológiája. Jókai Mórról írt könyvét Bitay Árpád román nyelvre fordította.

Kristó Xaver P. ferencrendi házfőnök, plebános, * Csikszentkirályon 1884 május 18-án. Tanítói oklevelet Csiksomlyón nyert, teológiát Vajdahunyadon végzett; 1907 ben szentelték fel. Káplán Gyergyószárhegyen, tanítóképző és reáliskolai hittanár 3 évig Déván, majd ugyan csak három évig tanító — Marosvásárhely és Brassóban. 1914 augusztusában — bevonul s mint tábori lelkész harctéri szolgálattal teljesít 1919-ig, — az olasz fronton. A hadiékitményes—

vöröskereszt II. o., a papi érdemkereszt és a Károly csapatkereszt tulajdonosa. 1920-1931-ig Kőrösbányán plébános és zárdafőnök. Itteni működése alatt: magyar nyelvű iskolát létesít, (1920 ban) melynek igazgatója, restauráltatta a templomot, újraépítette a tornyot és renováltatta a zárdát. Elnöke volt a M P helyi tagozatának. 1931-ben Szatmárra kerül, mint zárdafőnök és plébános. Cikkei és tanulmányai a „Déva és Vidéke“, a „Magyar Nép“ c. lapokban jelentek meg. Szerkeszti a „Hildegárda“ c. egyházi folyóiratot, melynek vezércikkirója. Prédikációi folyóiratokban és külön füzetekben jelentek meg. Vezeti a rend hitbuzgalmi egyesületeit.

Kuncz Aladár író, * 1836 Aradon. Főiskolai tanulmányokat a budapesti egyetemen és a Sorbonneon végzett. Négy évig az Eötvös kollegium tagja volt. Tanárkodott a VI. ker. főgimnáziumban. Franciaországi tanulmányulján éri a háború. Öt évig internálva volt. Visszatérve újból pesti tanár 1923-ig. Akkor Erdélybe jön, az „Ellenzék“ munkatársa, később szerkesztője lesz (e lap irodalmi mellékletének első szerkesztője). Háború előtti írásaiból „Nyugat“-beli (e lapnak 1908-tól főmunkatársa) cikkei és tanulmányai, „Toldi Ferencz“ (1907), „Thököly a francia irodalomban“ (1914) önállóan megjelent művei és műfordításai emlékezetesebbek. Fogságbeli élményeit a „Fekete kolostor“ című regényében írta meg. Novellái, tanulmányai, kritikai cikkei az Ellenzékben, Pásztortűzben, Helikonban jelentek meg. † 1933-ban.

K. Kovács István dr. (kézdívásárhelyi) ügyvéd * 1884 jan. 1-én Kézdivásárhelyt. Közpiskoláit a csíksomlyói rk. főgimnáziumban,

jogot a kolozsvári Egyetemen végzett, hol jog és állam-tudományi doktorátust nyert. 1911-ban tett Marosvásárhelyt ügyvédi vizsgát, s azóta Kézdivásárhelyen folytat — gyakorlatot. A MP vármegyei és városi igazgatói intéző bizottsági tagja, s magyar — pártpolitikai programmal 1926 óta

Kézdivásárhely város alpolgármestere. A reformegyházközség ügyésze, a Kézdivásárhelyi Takarékpénztár igazg. tagja, altruista, társadalmi és kulturális intézmények vezetőségi tagja. — A megszűnt kolozsvári „Ujság” c. napilap belső munkatársa és egyik szerkesztője volt. A helyi lapokban politikai és közigazgatási cikkei jelennek meg.

Köblös Endre ref. lelkész * 1899 Magyar nemegye községben. (Beszterce-Naszód vm)

Érettségét a kolozsvári ref. kollégiumban tett, teológiát Kolozsvárt, Marburg és Heidelbergben végzett. Zilahon s. lelkész, 1922—25-ig — Bukarestben adminisztrátor-lelkész, 1925—29-ig Kőrösfőn, azóta Szilágysomlyón r. lelkész. A Magyar Párt járási és helyi tagozati alelnöke, az egyházi

egyesületek védnöke és irányítója.

Kóra Körber Nándor grafikus, iparművész * 1897 VI. 6. Művészeti kiképzését Budapesten nyerte. Forradalom után Erdélybe került. Sok könyvet illusztrált. Karikatúráit 1924-ben kötetben adta ki. Végzett színházdiszítést, festett templomi freskókat is.

Kőrösi Károly román. kath. plébános, * 1884 II. 20-án Nagybányán. Középiskolát Nagybányán, teológiát Szatmáron végzett. 1906-

ban szentelték fel. Több helyen s. lelkész, 1911—16-ig Szakaszon, azóta Kálmándon plébános. A szomszédos — plébániájához tartozó — Bőrvény községben megszervezte a kath. egyházközséget, ahol kápolnát létesített a szétszórtnak lévő hívek részére és bevezette a hit-

oktatást is. Kálmándon a templomot renováltatta, a plébánia épületet tataroztatta és a paplakást is átalakíttatta. Működése alatt több hitbuzgalmi egyesület létesített. A MP. helyi tagozati elnöke, s a járási tagozat intézőbizottsági tagja.

Kulturközeledés. A legmerevebb politikai szembenállások idején, az impériumévek elején került forgalomba ez a szó, mely — erdélyi jelentésében a román és magyar kulturák közeledésére illetve közelítésére használtott. Mindkét oldalon csak a legkevésbé részéről nyilvánult őszinte értelmi kíváncsiság ebben a dologban. Gyakorlati kivitele ügyefogyottan indult. Kilátásosabbá a K-re való törekvések akkor váltak, mikor általánosabbá lett az a meggyőződés, hogy a „megértés”-t meg kell előznie a „megismerés”-nek, a mindenoldalú, a geográfiai, néprajzi és szélesebben kulturális megismerésnek s hogy az elgigazodásnak mint a politikában úgy a kulturában is, elengedhetetlen feltétele a terepismeret. A szakmák országos szervezkedése, a kongresszusok, az utazási kedv föllendülése is lépést jelentenek a cél felé. Irodalmi és művészeti téren is — a legutóbbi időkben — a kapcsolódás intenzívebb. A kolozsvári Magyar Színház bukaresti vendéjátékai, a Helikon bukaresti szereplése, a kultuszminisztérium támogatásával az EIT kiadásában megjelent román költőantológia, a magyar képzőművészek sikeres szereplése a Salonul Oficial-ban, magyar és román lapok kölcsönös kultureferátumai, magyar tanárok részvétele Iorga Válenii de Munte-i szabad-

egyetemen — ha eddig még nem is reveláltak még csak kedvezőbb atmoszférát sem — járhatóbb utakra és örvendetesebb lehetőségekre mutatnak. Román versek magyarra fordításával intenzívebben foglalkoztak: Áprily Lajos, Berde Mária, Fekete Tivadar, Kádár Imre stb. A román irodalom ismertetését szélesebb alapokon üzi Bilay Árpád. — Színpad számára több darabot fordított Kádár Imre. Feltűnően kevesen foglalkoznak román prózai művek fordításával, ami pedig érthetően sokkal szélesebb rétegek figyelmét irányítaná a román irodalom felé. A mérleg másik serpenyőjébe Octavián Goga Madách fordításán kívül csak elszórt versfordítások esnek, köztük Petre A. Gheorge Ady és Petőfi fordításai. 1928 nyara óta Nichifor Crainic író, v. kultuszállami titkár a kisebbségi íróknak a román írókkal közös Pena Club ba tömörülését szorgalmazza.

Kun Gazda Gy. Sándor * 1892 Magyar fenes. Ipari szakiskolát Budapesten végzett, hol szaktanítói képesítést nyert. Cipész ipari pályára lépett, kiképzésében nagy hatással volt

rá Vass Domokos polg. isk. tanár és mestere a nagynevű Hege-dűs Ferenc. 1913 óta Zilahon önálló cipész-üzem, cipő és férfidivat üzlet tulajdonos. Zilah város országosan ismert, fejlett cipő ipara — nagyrészt nevéhez fűződik. Társadalmi téren, inkább a római kath. egyházi életben tevékenykedik.

A zilahi kath. Karitás egyik megalapítója s annak vezetésében és irányításában jelentős részt vesz, róm. kath. egyháztanácsos és iskolaszéki tag. A MP zilahi tagozatának intézőbizottsági tagja. A Kolozsváron megjelenő Ci-

pészek Szaklapjában közérdekű, de leginkább értékes szakirányú cikkei jelentek meg, melyekkel a szakkörökben országosan elismerté tette nevét. Még a háboru előtti időkben a kolozsvári Kereskedelmi és Iparkamara által ezüstéremmel, az Ipartestület által rendezett kiállításon pedig aranyéremmel lett kitüntetve.

Kiss András * Szatmáron 1872-ben. 36

év óta önálló timár iparos Szatmáron. A Timár Ipartársulatszámvizsgálója, — az Iparos Otthon alapító tagja, a Magyar Párt valamint több társadalmi és kulturális intézmény rendes tagja Volt ipartestületi előjárósági tag. Felesége Gaál Julianna jótékonyági akciókban v e s z

részt. Jótékonyági intézmények tagja.

Kovács Sándor * 1892-ben Csegöldön

1919 óta önálló husiparos Szatmáron. A világháboruban az — orosz fronton teljesített szolgálatot A Hentes és Mészáros Ipartársulat pénztárosa, — az Iparos Otthon vál. tagja, a mészáros és hentes iparosok műjégygáranak igazgatója, róm. kath. — egyház tanácsos, s több társadalmi

egyesület tagja.

L

La Roche és Darvas Egyesült Erdőipar r. t., Nagyvárad. Alapítva 1907-ben. Társvállalatok: Nagyvárad Erdőipar r. t., Nagybaródi Erdőkitermelési r. t., Kőrösvölgyi Faipar r. t. Mind a négy vállalat közös vezetés alatt áll és alaptőkéik, tartalékokkal együtt 28.7 millió leit tesznek ki. Ipartelepek: Mezőtelegd, Élesd, Lonka, Szilágynagyfalu. Gyári hajtógépek lőereje: 1100 HP. Vasutak: cca 130 km. hosszú iparvasut, egy siklopálya, minden állomáson iparvágány. Gördülő-anyag: 16 mozdony, 165 drb. 10 tonnás iparkocsi. Fűrészek: összesen 15 Gatter, hozzátartozó kör-inga és szalagfűrészekkel. Javitóműhelyek: 3 mozdony és vagonjavító-műhely. Erdőségek: cca 10.000 kat. hold erdő és cca 8000 kat. hold talaj. Főbb termelési ágak: tűzifa, vasuti talpfa, tölgy- és bükkfűrészáru, faszén. Exportterületei: Magyarország, Csehszlovákia, Olaszország, Németország, Svájc, stb. Elnök: Dr. La Roche Alfréd, Basel. Vezérigazgató: Eichner Sándor.

Lakatos Ferenc Otto v. minorita rendfőnök, * 1865-ben Kecskeméten. Theológiát Egerben végzett. Előbb főgimnáziumi tanár Nagybányán, 1907—1918 ig rendfőnök. 1918-tól Arad város plébánosa. Irt: szentbeszédeket s kisebb egyházi dolgozatokat, vezércikkeket lapokba. Szent Benedekről nagyobb tanulmánya jelent meg. Középiskolák létesítésében és fejlesztésében (Nyirbátor, Gödöllő, Szilágysomlyó, Nagybánya) szerzett érdemeket. Alapítója a Nagybányai Múzeum Egyletnek és a Városi Múzeumnak. A III. oszt. vaskorona rendet kapta.

Lakatos Imre dr. publicista * 1882-ben. Orvosi diplomát szerzett, de orvosi gyakorlatot nem folytatott. 1907-től Párisban élt, mint francia napilapok és folyóiratok munkatársa. 1922-ben tért vissza külföldről. Előbb Marosvásárhelyt élt, majd 1925-ben Kolozsvárt telepedett meg s az „Ellenzék” szerkesztőségébe lépett, mint külpolitikai munkatárs. Folyóiratok-

ban (Kalauz, Helikon) nagyobb tanulmányai jelentek meg. Külföldi (elsősorban francia) írókat ismertető revue-cikkeket írt.

Lakatos Tivadar (csikszentmihályi) nyug. városi tanácsos * 1879-ben Székelyudvarhelyt.

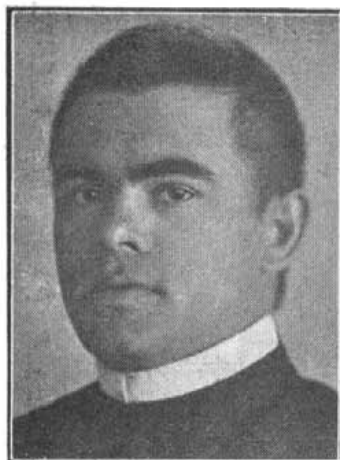
Székely — nemesi család sarja, nemessége II. Rákóczi György idejéből származik. Éreltségit a székely udvarhelyi rk. főgimnáziumban — tett jogot a kolozsvári egyetemen végzett. 1902-ben államtudományi államvizsgát tett. 1903-ban vm. tb. szolgabíró, — 1906—1932-ig városi tanácsos Székelyudvarhelyt.

Az Erdélyrészi Méhész Egylet igazgató-választmányi és örökös tagja, az Udvarhelymegyei Méhész Egylet elnöke, a budapesti Természettudományi Társulat r. tagja, — Udvarhelyvármegye méhészeti és baromfitenyésztési szakelőadója. A „Hargita” elnevezésű négy kaptár-rendszert magába foglaló méh-lakás-feltalálója. Ezen kaptárát 1929-ben a — magyarországi földművelésügyi minisztérium a gödöllői méhészeti szakiskola részére vette meg. Kaptárával a különböző helyeken megtartott orsz. kiállításokon eddig hét aranyérmert nyert. (Kolozsvárt az 1925 és 1930 évi kiállításon az államtiszteletdíjat, mint I. díjat) Szaklapokban és a napisajtóban jelennek meg méhészeti és baromfitenyésztési cikkei.

Lakatos Aladár * 1891-ben Aradon. Irt közgazd. és társadalomtud. cikkeket napilapokban, silyen tartalmu előadásokat is tartott. Az Aradi Ált. Takarékpénztár ügyv. igazgatója.

Lakatos Sándor dr. a marosvásárhelyi Gyáriparos Szövetség titkára, * 1886. Marosludason. A nagyipari szervezkedés országossá tételében fejtett ki munkásságot, így az Ugir létrejöttének előmunkálataiban is szerepe volt. Mint ezen szerv egyik előadója, 1923 óta több gazdasági és szociális törvényjavaslat kritikáját készítette az Ugir részére. Ugyancsak szakreferensi minőségben vett részt a Nemzetközi Munkaügyi Iroda 1928-as genfi kongresszusán. A marosvásárhelyi városi tanács v. tagja.

Láng Ferenc dr. főgimnáziumi tanár * 1889 IX 19 én Kálmádon (Szatmár m) Érettségig a szatmári kath. főgimnáziumban tett, theologiát u. o. végzett. A budapesti egyetemen 1921-ben tanári oklevelet (latin, történelem szakkból) 1923-ban doktorátust szerzett. Felsőke-repecen 3 évig h. plébános, 1921 óta szatmári r. kath. leány-gimnáziumi tanár. — Kezdetül vesz részt a magyarpárti politikában, a szatmári MP megalakulá-

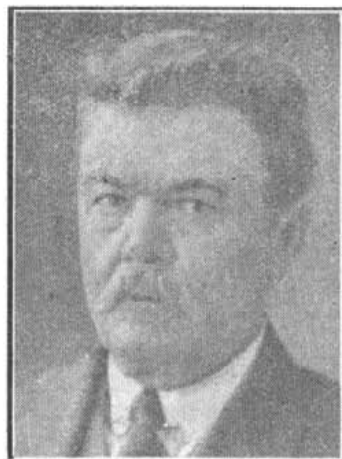

sakor az i n t é z ő b i z o t t s á g tagja, 1931 óta elnöki tanácsstag és főtitkár. A szatmári Jótékony Nőegylet főtitkára, (1929 óta) s több más társ. és altruista intézmény vezetőségi tagja. Megjelent önálló munkái: „Hildegárda” (Szatmár-Németi-i ferencesek plebániájának története) — „Egy darab Szatmár multjából” (a szatmári Jótékony Nőegylet tört. 1851—1931 ig). — Társadalmi, bölcséleti, történelmi cikkei és értekezései, szónoklatai és szentbeszédei a Szamos, Északnyugati Ujság, Hildegárda c. lapokban jelentek meg. 1924-ben (pályázat útján) Budapestre, a II. ker. érseki főgimnáziumhoz hívják meg tanárnak, egyházi hatósága kérésére azonban a meghívást nem fogadja el, s továbbra is Szatmáron marad.

László Arnold hirlapíró, * 1880 X 7-én Sárváron. Háború előtt szerkesztette a Soproni Szemle, Parasztujtság, Föld Népe, Világszabadság c. lapokat. 1920-tól a Comsum, Rumänicher Lloyd és Buletinul egyik vezetője.

Lapkiadó r. t. nyomdaüzem Kolozsvár, 110 munkással dolgozik. 25 HP.

Láng György dr. nyug. orvos, * 1856 III 23, Szaniszlón. Egyetemet Budepe-

sten végzett, u. o. a Szent János kórházban praktizált. 1883 óta — Szaniszlón folytat gyakorlalt, hol 45 évig volt vármegyei bizottsági tag és községi tanácsos. Községe kiépítése és fejlesztése körül maradandó érdemeket szerzett. (Ucca kövezés, járda építés stb.) A szaniszlói József Múzeum megalapítója, (l. ott) s annak éveken keresztül volt elnöke, jelenleg diszelnöke.

Láng Lajos kaplonyi körjegyző, * Nagymajtény 1895.

Papi pályára készült, kilenc fél-évet hallgatott — theológiát a budapesti egyetemen. Jogi tanulmányokat Budapesten, Debrecenben és Szegeden folytatott. 1920-ban Kolozsvárt jegyzői oklevelet szerzett. — Mint jegyző több helyen működött, 1930 óta kaplonyi körjegyző. A nagykarolyi Polgári Olvasókör titkára. Társadalmi és szociális cikkei — régebben — a napilapokban jelentek meg.

Láng Viktor r. k. isk. igazgató, * 1874. Mezőterem. Róm. kath. tanítóképzőt végzett Szatmáron 1894-ben. Mint tanító előbb Szaniszlón és Nagyszőlősen működött, 1904 óta Szi-nérváralján iskolaigazgató. A világháboruban részt vett, s az olasz fronton teljesített szolgálatot. Nagyszőlősi működése alatt: Az Ugocsa-vármegyei Alt. Tanítóegyesületnek 7 éven át a titkára volt, s az iparos tanociskolában 9 évig tanított. Az „Ugocsa” és az „Ugocsai Tönüg” c. lapok munkatársa volt, társadalmi, tanügyi és vezércikkei jelentek meg.

Láng Pál tasnádi róm. kath. plébános, pápai kamarás, * 1885 augusztus 16-án Nagymajtényban. Theologia tanulmányait Szatmáron végezte, 1907-ben szentelték fel. Több helyen hittanár, gróf Schönborn Károlynál nevelő és házi lelkész Munkácson és Beregváron, majd Szatmáron és —

Nagykárolyban lelképásztor. 1914 óta tasnádi plébános, — 1929-ben pápai kamarás. Tasnádi működése alatt új iskolát épített, a templomot teljesen renováltatta, több vallásos egyesületet létesített, egyház kulturális intézményeket honosított meg 1926 óta a M. P.

helyi tagozati elnöke. Számos társ. és kulturális egyesület vezetéségi tagja, az egyházi intézmények védnöke, a kath. Népszövetség tagozatának igazgatója. Minden kulturális megmozdulásbantevékeny részt vesz, keresve a felekezetek és nemzetségek együttműködését és az összhangot. A megszűnt „Tasnád és Vidéke” c. lap főmunkatársa volt, társadalmi, szociális és vallásos irányú cikkeit a napisajtó és az egyházi folyóiratok hozzák. 1932 decemberében fényes ünnepségek keretében tartotta ezüst miséjét.

László Tibor dr. vágóhídi igazgató, főállatorvos * 1895 VII 7-én Székelyudvarhely. Az állatorvosi főiskolát és a katonai állatorvosi akadémiát párhuzamosan végezte Budapesten. Mint a 9. honv. huszárezred kötelékébe tartozó aktív katonai állatorvos-hadnagy 1917—19-ig harcéri szolgálatot teljesített. 1920—1924-ig gyalui járási állatorvos, 1924—31-ig h. vármegyei főállatorvos és a kolozsmegyei központi egeresi és borsai járás állatorvosa. 1931-ben a bukaresti állatorvosi fakultáson megszerzi az állatorvosi doktorátust és egy speciális vizsgával vágóhídi szolgáltra képesítést nyer. Ugyanezen évben főállatorvosi ranggal a kolozsvári vágóhíd igazgatójának nevezik ki, s azóta e minőségében működik. A Kolozsvár monostori és a nyerővásárhelyi ref. egyházak világi képviselője, több társadalmi és kulturális egyesület tagja. Szakközleményei

közgazdasági lapokban jelennek meg. Számos ismeretterjesztő előadást tartott. A Román Koronarend lovagja, az arany és a koronás aranyéremkereszt tulajdonosa.

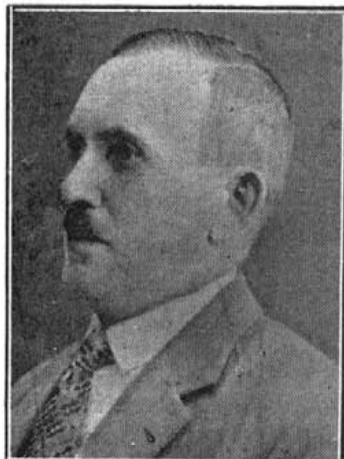
László Dezső vallás tanár, író * Sepsiszentgyörgyön 1904-ben. Érettségét a Székely Mikó kollégiumban tett, teológiát Kolozsvárt és Glasgowban (Skócia) végzett, 1927-ben nyert lelkészi oklevelet. 1927—29-ig a kolozsvári ref. teológiai fakultás szeniora, 1933-ig az Erdélyi Ref. Egyházkerület ifjúsági utazó titkára, azóta kollégiumi vallás tanár s egyben internátusi felügyelő. Az E. R. Egyházkerület ifjúsági — keresztyén — egyesületei szövetségének titkára. Megjelent önálló — munkái: Bethlen Gábor keresztyén élete — (Kv. 1929). — Az erdélyi ref. egy-

ház története (Kv. 1929) — A biblia használata ifjúsági keresztyén munkában (Bpest 1931) — Akarunk, tisztán lássatok (Széchenyi István és a magyar jelen, Kv. 1933) — Krisztus India országútján (Stanley Jones művének fordítása társszerzővel) Bpest 1931. — „Uj arcvonat” c. antológiában nagyobb tanulmánya: a „Kisebbségi élet ajándékai” címmel jelent meg. Egyik megalapítója s 1930-tól szerkesztője az „Erdélyi Fiatalok” c. főiskolai lapnak. Cikkei: Ifju Erdély, Diák Világ, Uj Magyarország, Mi Utunk, stb. c. ifjúsági lapokban, Az Ut, Ref. Szemle, Kálvinista Világ, Harangszó, Ref. Család c. egyházi lapokban, a Pásztortűz, Ellenzék, Magyar Nép, Székely Nép stb. c. folyóiratokban s lapokban jelennek meg.

László Árpád zeneszerző és zenepedagógus * Módoson 1864-ben. Budapesten nyert zenetanári, Wienben a zenekonzervatóriumban művészi oklevelet. Kompozícióban A Dvorak egyedüli magyar tanítványa volt. Járt koncertturnén Amerikában, majd Troy-ban három évig tanárkodott, miközben zongoraelőadói és zeneszerzői művészetét is űzte. Ir. zongoraműveket és dalokat, melyek Leipzigban és Budapesten jelentek meg. A marosvásárhelyi városi zeneiskola zongoratanára.

Lázár Lajos bankvezér és fatermelő — Nagysomkuton. * 1875 V 2. Jeder (Szatmár m).

Tizennyolc éves kora óta önálló vállalkozó. A régi impérium alatt mint tvht. bizottsági tag részt vett Szatmár vármegye politikai életében. Négy évig a nagysomkuli — zsidó hitközség elnöke volt és 2 cikluson keresztül közszégytanácsos. A Banca Comerciala — (Keresk. Bank) ve-

zérigazgatója, s több kereskedelmi és ipari vállalat igazgatósági tagja. Egyik megalapítója és vezetőségi tagja a Nagysomkuli Kaszinónak.

Lázár László dr., kolozsvári ügyvéd, * 1903-ban Felsőszopol községben (Szilágy vm). Egyetemet Kolozsvárt végzett, u. o. 1929-ben tett ügyvédi vizsgát. Azóta Kolozsvárt folytat ügyvédi praxist. Több ipari és kereskedelmi vállalat ügyésze és jogtanácsosa. (Asoc. pt. Apărarea Creditului din România, Email Union S. A. R., Economia S. A. Cluj, Incredere S. A. Cluj, Soc. Textila Belgo-Română S. A. Cluj, Uzinele de fier Vlăhuța S. A., Inkasszó Iroda Cluj, stb.)

Lázár Miklós dr. * Szatmárt 1902-ben. Or-

vosi diplomát Moldeniában (Olaszország) 1929-ben szerzett. Azóta Szatmáron folytat orvosi gyakorlatot, bőr és nemibelegségek szakorvosa. 1932-ig kórházi osztályorvos is volt. A Barkochba Sport Egyesület elnöke, a District volt főtitkára és főpénztárosa, a Zsidó Nemzeti Szövet-

ség tagozati választmányi tagja, s több zsidó társadalmi és kulturális intézmény vezetője és vezetőségi tagja.

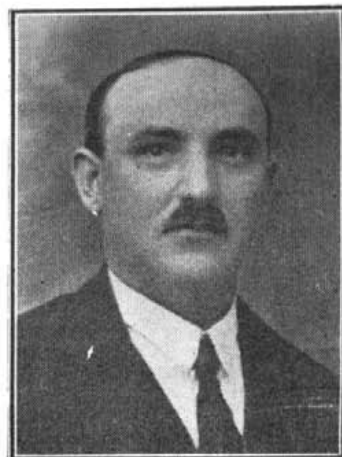
László Ferenc * Zilahon 1898-ban. Négy középiskolát Zilahon végzett. Több szakkur-

zúst látogatott. — 1919 óta Zilahon önálló csizmadia iparos. A háborúban mint altiszt az orosz fronton harcolt, a II. o. ezüst és két bronz vitelzéségi éremmel tüntették ki. — A Csizmadia Ipartársulat ügyv. elnöke, a temetkezési segélyegylet pénztárosa, — ref. egyházi presbiter. Több más

társadalmi és kulturális intézmény vezetőségi tagja, s jóléti intézmények alapítója.

Lath Lajos * 1896-ban Szatmáron. 1920

óta Szatmáron önálló csizmadia ipart folytat. A világháborúban — mint honvéd altiszt 38 hónapig harctéri szolgálatot teljesített, (orosz és olasz fronton) s a nagy-ezüst, kis-ezüst, — (kétszer) bronz és Károly csapalke-reszt kitüntetésekert nyerte. Több ipari, társadalmi, és kulturális egye-

sületben visz szerepet. A Csizmadia Ipartársulat kultur bizottságának vezetőségi tagja. Kultur előadások rendezésében jelentékeny része van.

Láncgyár — Temesvár (Fabrica de Lanțuri S. A.) alapítókéje 2 millió, beruházott tőke 112.552 a. l. 59 szerszámgép, 165 HP. — 114 munkás. Gyárt: 1272 tonna láncot; ujabban sörtégyártásra is berendezkedett. Vezérigazgatója: Drechsler Vilmos.

László Dezső gyergyószentmiklósi ügyvéd, * 1883-ban. A háború után a Csikmegeyi Magánjavak visszaszerzésében tevékenykedett, 2 cikluson át Csikvm. képviselője volt.

Lehoczky József (királylehotai) testnevelési tanár, * 1888 VII 20-án Nagyzerind községben (Arad m)

Középiskolát — Nagyszalontán és Debrecenben, testnevelési főiskolát Budapesten végzett, 1908-ban — nyert tanári oklevelet. Slöjd-tanári és vívómesteri képesítést is szerzett. 1910-13 erzsébetvárosi főgimnáziumi testnevelési tanár, — majd egy évig szentesi, 1914-19-

ig pedig nagyváradai áll. főreáliskolai tanár. — 1920 óta u. o. a Gajdu liceum tanára. Éveken keresztül a Nac, Egyetértés, Macabea sport egyesületek vezetője volt, jelenleg magán nőitornaiskolát tart fenn. A „Tornaügy” c. hivatalos testnevelési folyóiratban, a Nagyvárad és Nagyváradai Naplóban jelentek meg szakirányú cikkei. Ref. iskolaszéki tag, presbiter, a Népszövetségi Hitelintézet igazgatósági tagja, s a nagyváradai cserkészek parancsnoka.

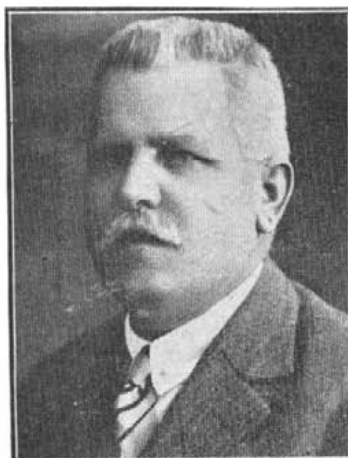
Lechner Emma * Szatmáron. A jótékony

kodás terén fejt ki érdemes tevékenységet. Karitatív intézmények vezetéséért és a szatmári Kath. — Karitászigazg. tanácsának tagja. Jótékonycélú kultúrelőadások rendezésében jelentékeny része van. A Katholikus Karitászigazg. osztályának — szintén egyik vezető egyénisége.

Lyra Dalkör Kolozsvár. Alakult az „Összhang” dalkörből 1928-ban. Az énekesek száma: 40. Férfi-énekkara az 1933 évi szamosújvári kerületi dalosversenyen az első csoport első díját nyerte. Dalosai vasúti műhelymunkások és iparosok. Elnöke: Hadházy Béla nyug. táblai főigazgató, karnagy: Szántó Béla.

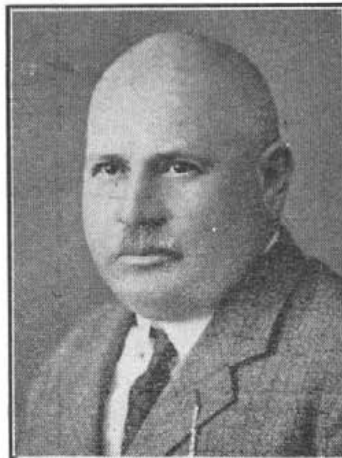
Leiblinger Márton malom tulajdonos, *

1878 Nagymajtény községben. Évekig működött löbb nagyobb üzemnél mint főmolnár, — 1914 óta önálló, a szatmári László Malom és Olajgyár cég beltagja. A kath. Legényegylet elnöke, — róm. kath. egyház tanácsstag, a kath. Népszövetség örökös tagja, a MP. tagozati választmányi és az Ipa-

ros Olthon választmányi tagja.

Lengyel Ákos földbirtokos, * Krasznán 1876 július 17-én. Gazdasági akadémiát Ko-

lozsvárt végzett. A világháborúban mint tart. hadnagy vett részt. kitüntették. — Jelenleg krasznai birtokán gazdálkodik. A M. P. járási tagozati elnöke, a róm. kath. egyház világi elnöke, s az összes helyi társadalmi és karitatív intézmények vezető tagja. A Krasznai Taka rékpénztárnak 20

éven keresztül volt az igazg. elnöke és vezérigazgatója. A régi impérium alatt Szilágy vármegye politikai életében is élénk részt vett, s állandó megyebizottsági tag volt.

Lendvai Jenő * 1883. A temesvári Kereskedelmi és iparkamara főtitkára, a Bánáti Gyárosok Szövetségének titkára, a „Keleti Lloyd” közgazdasági szaklap főszerkesztője. A Keleti Akadémiát Budapesten, a jogot Budapesten és Kolozsvárt végezte. Közgazdasági és szépirodalmi közleményei temesvári és budapesti lapokban jelentek meg. „Temesvári város közgazdasági leírása” c. könyvét a „Közgazdasági Szemle” adta ki.

Lengyel István hirlapíró, a Szamos munkatársa, * 1898 október 31-én a szatmármegyei Lázáriban. Középkisk. tanulmányait Debrecenben és Szatmáron végezte. — ahol a református főgimnáziumban 1918-ban érettségi vizsgát tett és utána az újságírói pályára lépett. Előbb a Szatmári Újságnál dolgozott, majd ennek a forradalom kitörésekor való megszűnése után 1918. nov. 15-én a Szamos-munkatársa lett. 1926-

ban Máramaros-szigetre ment és itt négy éven át szerkesztette a Máramarosi Független Újságot. Máramarosi működése idején részt vesz az ottani Magyar Párt megszervezésében, mint a párt máramarosszigeti tagozatának főtitkára. 1931 óta ismét a Szamos belső munkatársa és helyettes szerkesztője. Az Erdélyi és Bánsági Népkisebbségi Újságírószervezet országos elnöki tanácsának tagja, a Szatmári Kölcsei Kör titkára. Ismert sportember, a háború utáni szatmári sportélet egyik újjászervezője, ligabírói ranggal tagja a romániai footballbírák testületének.

Lestyán Endre dr. nagyváradai—újvárosi plébános * 1877 Székelyhidon. Hosszabb ideig mint tanár működött. 1913 óta plébános Nagyváradon. 1923-ban c. prépost, 1925-ben prelátnak lett. 1920-ban alapította és azóta szerkeszti az „Órszem” hitbuzgalmi hetilapot. Az egyházmegyei Oltáregyesület igazgatója s a Kath. Kör alelnöke.

Lestyán József róm. kath. plébános * 1886 IX. 21. Szováta. Középkiskolát és teológiát Gyulafehérvárt végzett. 1909-ben szentelték pappá. Désen nevelő, Nagyszébenben káplán, Gyulafehérvárt püspöki udvari káplán, levéltáros és hittanár, majd a Batthány könyvtár és a régészeti múzeum igazgatója. U. o. szentszéki bíró. 1931 május óta besztercei plébános, szentszéki tanácsos. Több kisebb munkája, tankönyvei jelentek meg. Művészettörténelmi tanulmányait, cikkeit a napilapok egyházi folyóiratok hozták. Gyulafehérvári működése alatt a teológiai főiskolán a művészettörténelem tanára volt.

Léber Antal nyug. városi erdőtanácsos * 1864-ben Nagyszentmiklóson. Főgimnáziumot Szegeden a piaristáknál, erdőzeti akadémiát Selmecebányán —

végzett, 1889-ben nyert a budapesti földművelésügyi minisztériumban diplomát 1896-ban Szatmár város — szolgálatából elhagyta 29 évig teljesített — szolgálatot, előbb mint főerdész, a városi erdőhivatal főnöke, később mint erdőtanácsos. 1927. I. I. került nyugdíjba. Ma már inkább

a róm. kath. egyházi életben visz szerepet, a kath. Karitás ügyv. alelnöke, egyházi tanácsos és iskolaszéki tag. A M. P. szatmári tagozatának intéző bizottsági tagja. A „Hubertus” vadászársaság egyik alapítója, volt alelnöke és annak örökös disztagja. Az 1911 évi mezőgazdasági és erdőzeti kiállítás egyik rendezője és ügyv. igazgatója volt, mely alkalommal aranyéremmel és diszoklevéllel lett kitüntetve. Szatmár város monografiájában a városi erdőgazdasági részt L. A. írta, továbbá megírta Szatmár vármegye erdőgazdaságát is.

Lénárd István dr. volt polgármester * 1875 okt. 4-én Szamosdobon (Szatmár m). Érettségét Késmárkon tett, jogot a budapesti és kolozsvári egyetemeken végzett, jogi doktorátust Kolozsvárt nyert. 1903-ban Szatmár város I. aljegyzője, majd árvaszéki ülnök, pénzügyi tanácsos, főjegyző és h. polgármester. A forradalom alatt polgármester. Imperiumváltás után, mint gazdasági tanácsos működött tovább, 1932 novemberében került nyugdíjba. A szatmári MP egyik megszervezője, s annak megalakulásakor — reaktiválásáig — ügyv. elnöke. Volt ref. egyházmegyei tanácsbíró, a Polgári Társaskör vál tagja. Vezércikkei, politikai és közgazdasági cikkei a „Szamos” hasábjain jelentek meg, részben Dr. Városi álnev alatt.

Leszámitoló bank rt. Temesvár. Alapítási éve 1906. Alapítke: 24 millió. Tartalékalkapok: 10,750.000. — Vezérigazgató: Kubitssek Oszkár.

Lévay József *Felsőbányán 1854-ben, † Szatmáron 1916-ban. — Évlizedeken keresztül folytatott Szatmáron önálló hentes és mészáros ipart. Jelentékeny szerepet —

vitt Szatmár város közéletében, a szatmári iparos társadalom egyik vezető egyénisége volt. A Szatmár vmegyei 48-as függetlenségi párt alelnöke, az Iparos Olvasókör alapítója és alelnöke, a Hentes és Mészáros Ipari Társulat elnöke,

ez Egyesült Temetkezési Társulat elnöke, az iparos tanonciskola felügyelője, ref. egyházi presbiter, számos más társadalmi, kulturális és ipari intézmény vezetőségi tagja volt. Évlizedeken keresztül volt Szatmár város tanácsosa, s e minőségben mint kiküldött vett részt II Rákóczi Ferenc hamvainak hazahozatala alkalmával történt ünnepeken. Mint a város egyik legtekintélyesebb és vagyonosabb iparos polgára minden társ. és kultur. megmozdulás alkalmával messzemenő áldozatot hozott.

Lévay Józsefné özv., szül. Lompéti Filep Sárka * Szatmáron 1863-ban, 1884-ben ment — férjhez néhai Lévay József szatmári tekintélyes hentes és mészáros iparoshoz, — kinek mindenben buzgó segítőtársa volt. Minden jótékonyági, kulturális és társadalmi megmozdulás igaz patronusa s mecénása. A Lorántffy Zsuzsanna

egyesület alelnöke, a Ref. Énekkar és az Iparos Dalegylet zászlóanyja. Több társadalmi, — kulturális és karitatív intézmény alapítója és vezetőségi — tagja.

Lévay Lajos dr. tanár, író * Kolozsváron 1894-ben. Középiskolát és egyetemet Kolozsvárt végzett, hol filozófiai doktorátust és

tanári diplomát — nyert. Fogarason majd Petroszényben h. tanár, — 1926 óta a székelyudvarhelyi r. kollégium tanítónőképző intézetének tanára. Négy évig volt a Székely Dalegyletnek a másodelnöke, két évig a Munkástestvedző Egylet elnöke, az Ike (Ifjusági keresztény egyesület) —

diszelnöke, a székelyudvarhelyi ref. Férfiszövetség titkára. Az ifjusági munkában és irodalomban tevékeny részt vesz. Megjelent munkái: „Szakadék szélén” (ifjusági regény). — „Petroszény települése” (tud. földrajzi munka, Udvarhely, 1926) Társadalmi, tudományos és szépirodalmi cikkei az Ellenzék, Brassói Lapok, Keleti Újság, Harangszó és Ifju Erdély c. lapokban jelennek meg. „Boldogok akiknek — szívük tiszta” című folytatólagos ifj. szociális regényét az Ifju Erdélyben közölte. „Holdrakéta” jellegű szimbolikus társadalmi szindarabja a kolozsvári Magyar Színház drámapályázatán, 54 pályázat közül a három első közt lett minősítve.

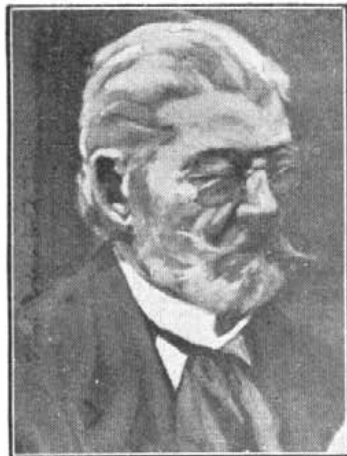
Loveczky József Kázmér az S. A. R. de Telefoane ker. igazgatója Szatmáron. * 1893. Borsós (Nyitra m) Felsőkereskedelmi iskolai érettségit 1911-ben Budapesten tett. A postatisztitanfolyam elvégzése után Szereden kezdi meg működését. A háború alatt a honvédelmi minisztériumban speciális megbízatása van. Majd a háború után Szatmáron postafőtiszt és a távirda osztály vezetője 1923-ig. 1923-1929-ig u. o a Casa Noastra bank főtisztviselője. Ujból visszakerül a postához, a bukaresti Vezérigazgatóság technikai igazgatóságánál, mint építés-vezető nyer beosztást, 1930-ban — saját kérelmére — Kolozsvárra helyezik, hol Szamos és Naszód vármegyék építési osztályát vezeti. Rövidesen a Morgan csoport kötelekébe kerül s a szatmári és nagyváradai szervezési munkálatokkal bízzák meg. 1932 óta S. A. R. kerületi főnök.

Ligeti Imre ref. főgimn. igazgató, * Nagykárolyban 1893-ban. Érettségét a nagykárolyi piarista főgimn. tett, egyetemet Debrecen, Budapest és Kolozsváron végzett. — Előbb Szatmáron Máramarosszigeten és Nagyváradon működik. — 1928-ban szatmári ref. főgimnáziumi tanár, 1930 — óta igazgató. — Romániai ref. zsinati tanácsstag, egyházkerületi és egyházmegyei gyűlés-tag, a Károly Gáspár Irod. Társaság —

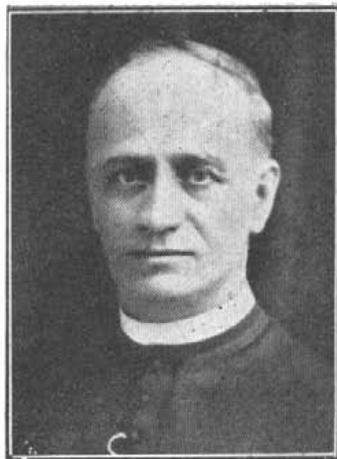
rendes tagja és több társadalmi és kulturális intézmény vezetője tagja. Cikkei, tanulmányai, értekezései és kritikái: napilapokban és folyóiratokban jelentek meg. Több éven át szerkesztette a „Máramarosi Ujság” c. lapot. „Hogyan fejlődött a klasszikus drámából a modern dráma” c. munkájával a debreceni főiskolán pályadíjat nyert. Ezenkívül szépirodalmi és történelmi brosurái jelentek meg. Kéziratban több esztétikai munkája vár kiadásra.

Litteczyk Endre id * 1852-ben Nagykárolyban. Négy középiskolát szülővárosában végzett 35 évig volt önálló nyomdatulajdonos és a „Szamos” c. napilap kiadó tulajdonosa. Több pénzintézet és iparvállalat megalapításában vett részt, s azok igazgatósági tagja volt. A Szatmári Első Cserép és Gőztéglagyár — igazgatója, amelynek szintén egyik megalapítója. Nevéhez fűződik a „Szamos” c. lap (mely hetilapként indult) napilappá való fejlesztése. Az 1876-ban megalakult polgári dalárdának, mely a mai Polgári Társaság kör dalárdájaként működik, szintén egyik megalapítója s 55 éven keresztül működő tagja volt.

plébános. 1924-ben pápai kamarás. A M. P. helyi tagozati elnöke, a vármegyei tagozat intézőbizottsági tagja és a Szilágyosomlyói Kaszinó választmányi tagja.

Lipcsey Gyula róm. kath. plébános, pápai kamarás * Baltonya 1879. IX. 15.

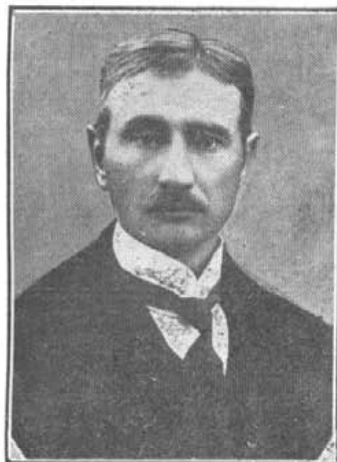
Érettségét tett — a premontrei főgimnáziumban Nagyváradon, — theológiát a püspöki papnevelő intézetben u. o. végzett. 1902-ben szentelték pappá. Több helyen segédlelkész 1911-14-ig a nagyváradai Orsolya — zárda lelkésze és hittanára, — azóta szilágyosomlyói

plébános. 1924-ben pápai kamarás. A M. P. helyi tagozati elnöke, a vármegyei tagozat intézőbizottsági tagja és a Szilágyosomlyói Kaszinó választmányi tagja.

Ligeti Ernő dr. író és hírlapíró, * 1891. II. 19. Kolozsvárt. Háboru előtt a Nagyváradai Naplót szerkesztette, hadiszolgálatát végeztével a Keleti Ujság szerkesztőségébe lépett, e lap irodalmi és külpolitikai rovatának vezetője. Az ujerdélyi irodalmi mozgalmak irányításában — lapja nagy publicitása révén — tekintélyes része volt. Közéleti szerepét a progresszív társadalmi megmozdulások ismétlésében találta meg. Irodalmi cikkeiben az erdélyiség, politikai írásaiban a polgári demokrácia mellett tesz hitet. Két kötet verse a tisztultabb hangú erdélyi lírát gazdagítja. Novellái és regényei: jórészt az erdélyi polgári világ rajzai. Mondanivalóban leggazdagabb elbeszélő műve: a „Kék Barlang” c. kétkötetes regénye. Megjelent kötetei: „Magányosan ezer tavasz között” 1914. — „Én jót akartam” 1924 (versek) — „Asszony” (novellák). — „Belvedere” — „Ifjító szűz”. — „Föl a bakra”. — „Kék Barlang” (Regény I II) — „Erdély vallatása” (politikai portrék). — „Páneurópai mozgalom”

Ligeti Sándor dr. társadalomtud. író, bankigazgató * 1890 Kaposváron. Államtudományi doktorátust szerzett és bankpályára lépett. 1917 óta Dicsőszentmártonban él, 1920 óta a Küküllővölgyi Keresk. és Iparbank v. igazgatója. Cikkei — Erdélyben — a Keleti Ujság, Újkelet, Korunk és a Jövő Társadalmi című lapokban jelentek meg. Önálló két kötet: „A társadalmi gazdaság dinamikája”, „Az erkölcset keletkezése és fejlődése”.

Lőfi Ödön unitárius lelkész * 1872 Bölön. Középiskolát Székelykeresztúron és Kolozsvárt,

theológiát a kolozsvári unitárius theologiai akadémián, s az oxfordi Manchester Collegében tanult, hol papi oklevelet — szerzett. Egy évig Hódmezővásárhelyen, — 8 évig Nagyajtán működött, 1906 óta Bölön községben lelkész, — unitárius egyház főtanácsos. Megalapítója — és 23 évig volt az el-

nőke a bölöni Fogyasztási Szövetkezetnek, ugyancsak impériumváltozásig elnöke volt a községi kisdédvó s az önkéntes tűzoltó egyesületnek. Az Unitárius Irodalmi Társaság r. tagja. Filozófiai és egyháztörténelmi tanulmányai a Keresztény Magvetőben jelentek meg. „Palesztina” (Harry Emerson Fosdich amerikai író műve), s a „XVI. századbeli reformáció viszonya a modern tudományhoz” c. fordításai angolból kiadásra várnak.

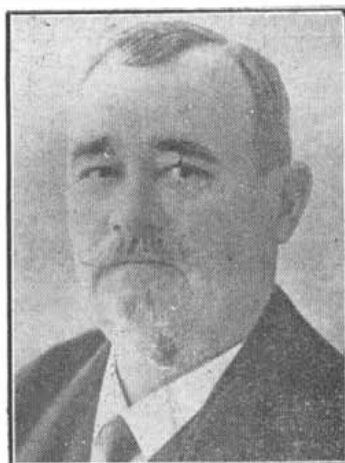
Lőrinczy Géza (szentábrahádi) főgimn. tanár * 1883-ban Fogarason. Középiskolát és

egyetemet Kolozsvárt végzett, 1906-ban nyert tanári diplomát. 1906 óta tanár a székelykeresztúri—unitárius főgimnáziumban. Egyik meg alapítója, — s 10 évig elnöke — és karnagya volt a Filharmonikusok Társaságának s 6 évig volt az elnöke a polgári zenekarnak. Az unitárius egyházi fő-

tanács tagja. Több társadalmi egyesület vezetéséi tagja, 15 éven keresztül vezette a főgimnázium dalkarát. Zeneelméleti és kritikai cikkei és tudományos értekezései a Unitárius Egyház, a Székely Közélet, a Rádió Ujság, s más erdélyi lap- és folyóiratban jelentek meg.

Lőrinczy Dénes (szentábrahádi) tordai unitárius esperes, * 1868 május 15. Szentábrahám. Régi nemesi székely (család sarja, őse

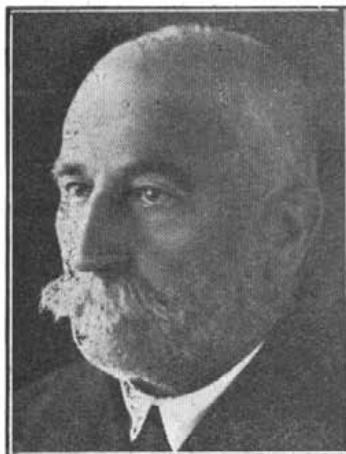
Lőrinczy — Balázs az udvarhelymegyei — Szentábrahám községnek — bírója volt, édesapja gazdálkodó. Gimnáziumot Székelykeresztúron és Kolozsvárt, theológiát a kolozsvári unitárius — theologiai akadémián — végzett. Mint budapesti s. lelkész bölcsészeti fakultést hallgatott. — Hódmezővásárhelyt

és Budapesten s. lelkész, 4 évig Kökös községben (Háromszék m) rendes lelkész, 1900 óta tordai lelkész, 1909 óta pedig u. o. kerületi esperes. 1921—31-ig a Torda-aranyos vmegyei és Torda városi Magyar Párt elnöke, azóta örökös tb. elnöke, a Tordai Magyar Dalkör elnöke, a Hangya Szövetkezet elnöke, a Magyar Kaszinó vál. tagja. 1902 óta egyházi főtanácsos és a képviselő tanács tagja. Egyházi lapokban és az „Aranyos Vidék” c. helyi lapban jelentek meg cikkei és értekezései.

Lóky Jenő főgimnáziumi igazgató * 1890-ben Nemetulváron. Két évig a váci püspöki theológiát látogatta, egyetemet Kolozsvárt végzett. 1913-ban nyert tanári diplomát. A háború kitöréséig Debrecenben tanár, majd bevonul, s harctéri szolgálatot teljesít. Orosz fogságból, mint hadirokkant 1918-ban kerül vissza. 1924-ig gróf Teleki Domokosnál és gróf Bélydy Kálmánnál nevelő, majd Székelyudvarhelyen 1928-ig főgimnáziumi tanár, azóta a marosvásárhelyi róm. kath. főgimnázium igazgatója. A. M. P. tagozati főtitkára, a kath. dalárda alelnöke, Státus gyűlési képviselő. Mint városi tanácsos, részt vett a város politikában.

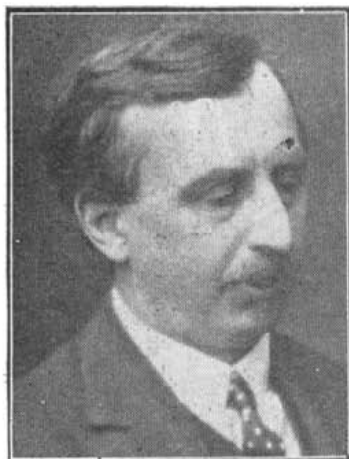
Lukáts Elemér telekkönyvi igazgató, * 1894 Vaskó. (Bihar m) Középiskolát a szászvárosi ref. kollégiumban végzett, 1923-ban tett a nagyváradai ítélőtáblánál telekkönyvvezetői vizsgát. Több helyen mint bírósági tisztviselő és jegyző működik, 1927 óta Avasfelsőfaluban telekkönyvi igazgató. Róm. kath. egyházi tanácsos.

Lőrinczi István nyug. unitárius hittanár, tb. esperes, * 1863 okt. 20. Szentábrahám. Közpiskolát Székelykeresztúron és Kolozsvárt tanult. — 1866-ban nyert a kolozsvári unitárius

theológiai a k a d é m i á n l e k é s z i o k - l e v e l e t . 1888-ban nevezték ki Kénos és Székelyudvarhely társ-egyház községek lelkészévé, 1892-1902-ig Felsőrákoson, 1902—1924-ig Székelykeresztúron lelkész, — 1910 től u. o. egyházköri esperes. 1924—1930 főgimnáziumi hittanár, azóta nyugdíjas. tagozatának int. biz. tagja, közs. tanácsos, s a vmegyei biz. vál. tagja. A régi impérium alatt a 48 as függetlenségi párt helyi elnöke, a forradalom id. pedig a nemzeti tanács tagja. — 1907 óta az „Önsegélyző Népbank“ elnök-igazgatója. Több éven keresztül szerkesztette az „Unitárius Egyház“ c. egyházi és iskolai lapot, melynek egyik megalapítója is.

Lukács Ferenc (erzsébetvárosi) gyógyszerész, * 1882 június 2-án a szabolcsmegyei Büdöszentmihály községben. Ősrégi nemesi család sarja. Érett-ségit a hajdunánási ref. főgimn.

telt, — 1905-ben nyert a budapesti egyetemen oklevelet. Makón négy évig, Sepsiszentgyörgyön 3 évig, 1914 óta Kolozsváron gyógyszer-tulajdonos. 10 évig volt a Kolozsmegyei Gyógyszerész-Egyesület elnöke. az Erdélyi és Bányásági Gyógyszerészek Nyugdíjintézetének elnöke, több társ. és kulturális intézmény vezetőségi, a MP rendes tagja. Sokat fáradozott a kisebbségi gyógyszerészek szerzett jogainak ép-

ségben tartása érdekében. A világháboruban hosszú ideig mint gyógyszerész főnök volt beosztva a főhadiszálláson, s a közegészségügy terén szerzett érdemeiért kitüntették. Cikkei és értekezései magyarországi szaklapokban jelentek meg.

Lurtz Gyula sepsiszentgyörgyi ipar-estületi elnök. * 1883-ban Sepsiszentgyörgyön. — Polgári iskola négy osztályát u. o. végezte. Előbb Háromszék és Szepes vármegyékben — négy évig a pénzügyőri pályán működik, 1921

óta önálló pék- iparos. A világháboruban — részt vett. s 1914—1920-ig orosz fogságban volt (Ukrajna, Mandzsúria és Turkesztánban) A sepsiszentgyörgyi Ipar-estület és Iparos Otthon elnöke, (8 év óta) a Magyar Dalárda alelnöke az Önkéntes Tűzoltó Testület főparancsnoka, — ref. egyházi képviselő-testületi tag. Részt vesz a várospolitikában is, városi tanácsos, s az állandó bizottság tagja. Az iparos otthon szék házának létesítése nagyrészt L. Gy. érdeme. Az EGE által rendezett 1929 évi kiállításon aranyéremmel tüntették ki. Számos, az iparosság érdekkörébe tartozó ismeretterjesztő előadást tartott.

Lükő Béla dr. kórházi igazgató főorvos, * Szatmáron 1883-ban. A budapesti egyetemen szerzett orvosi és sebészeti diplomát. Tanársegéd volt Thanoffer bonctani intézeténél, sebészetben Herzl és Reczey tanárok mellett specializálta magát. Egyideig a berni klinika sebészeti osztályán, Kocher professzor mellett működött, mint orvos. 1911 óta szatmári állami kórház sebészfőorvosa, 1918 óta igazgatófőorvos. Háború alatt a VII. hadtest tanácsadó sebésze volt. Bonctani, általános kórtani és sebészeti dolgozatai magyar és német szakfolyóiratokban jelentek meg. A Magyar Sebésztársaság örökös igazg. tagja, az Orvosi Kamara igazg. tagja, a Deutsche Chirurgische Gesellschaft tb. örökös tagja. A Ferenc József rend lovagja, a Román Csillagrend és Korona rend tulajdonosa.

Lakatos Mihályné dr. özv. Ábrahám Mária zongoraművésznő, * Nagybányán, néhai dr.

Lakatos Mihály nagybányai orvos felesége. Zenetanulmányait a bécsi Zenekonzervatóriumban különítéssel végezte. Művészi oklevelet nyert. Több önálló hangversenyt rendezett, s többször szerepelt együtt külföldi világhírű művészekkel. (Szigeti József, Geyer Stefi) Szatmár város ze-

nei életében jelentékeny szerepet játszik. Két muzsikusi leányt nevel, Magda leánya budapesti Zeneakadémia utolsó éves növendéke, Hildegard leánya pedig hegedűművésznő.

Lobonțiu Ioan tb. gk. esperes Nagykárolyban, * 1880. Tasnádszilváson. Theológiát Szamosujvárt végzett, — 1903-ban szentelték fel. 2 évig Benedekfalván, 18 évig Tasnádszarvadra, — 1923—1931-ig Tasnádszilváson lelkes, azóta Nagykárolyban működik mint II. lelkes, 1930 óta tb. esperes. A tasnádi „Vulturul” takarékpénztár alapító és volt igazgatója, az Astra és

Agrár tagja, a nemzeti parasztpárt tagozati vezetőségi tagja. Román koronarend tisztikereszt tulajdonosa.

Lloyd bíróság. A temesvári Lloyd bírósági jogát az 1870 évi II. törvénycikk, valamint az 1912 LIV 24-ik szakasza állapítja meg — s miután ezen törvények joghatálya Nagyrománia alkotmányának 135. szakasza értelmében fenntartott — a társulat választott bírósága törvényes alapon háborítatlanul működik. Ítélezéseivel a kereskedelmi igényeket kielégíti.

Litteczyk Endre ifj. festőművész, a budapesti képzőművészeti főiskolán kezdte és külföldön fejezte be tanulmányait. 1906-tól a Nemzeti Szalonban több ízben állított ki. — 1918—1928-ig Felsőbányán és Szatmáron dolgozik, s Erdély nagyobb városaiban rendezett kiállítást. 1928-ban Temesvárra költözik és feleségével Krausz Ilona grafikkal állandó kiállításokat rendeznek. Több képe van állami tulajdonban. Fest: figurális, genre és tájképek, kolorista. Nagy feltűnést keltett, Erdély nagyobb városai, valamint kalotaszegi albumaival.

Lukátsy László (bobrovniki és drietomai) körjegyző, * Szatmáron 1883. VI 28-án. Érettséget a debreceni áll. fő-reáliskolában tett, közigazgatási t a n folyómat u. o. végzett. A közigazgatási pályán több helyen működött, — mint jegyző és — körjegyző. 1932 óta a v a s u jvárosi körjegyző. A Szatmárvármegyei J e g y z ő e g y e s ü l e t és a Szatmárvármegyei J e g y z ő k Nyugdíjgyejesületének volt választmányi tagja. Régebben a szaklapokban jelentek meg közigazgatási cikkei.

nek volt választmányi tagja. Régebben a szaklapokban jelentek meg közigazgatási cikkei.

Lőwi Miklós dr. orvos, * 1895-ben Szamoslippó községben (Szatmár m) Egyetemi tanulmányait — Budapesten és Kolozsvárt végezte, — 1924-ben kapott diplomát. Előbb Kolozs és Szilágy vármegyékben — körorvos, jelenleg Nagysonkuton körorvos, fogorvosi praxist folytat. Több társadalmi egyesület tagja, s altruista intézmények vezetésében tevékeny részt vesz,

nyek vezetésében tevékeny részt vesz,

Lázár Livius dr. jogakadémiai tanár, * 1898-ban Nagyváradon. Jogot Nagyváradon, Kolozsvárt és Párisban tanult.

1926-tól gyakorló ügyvéd Nagyváradon 1930-ban előadó tanár a jogakadémián u. o. 1931 óta pedig egyetemi nyilvános rendes tanári minőségben működik, az agrár és ipartörvény tanára. Megjelent jogi könyvei: La reforme agraire en Roumanie (Páris 1925) — Politica și legislația agrară (1930). — Na-

gyobb tanulmányai: A fogyasztás és a földművelés. (megj. a jogakadémia 1932 évi évkönyvében) Jogi cikkeit és értekezéseit pedig a napisajtó és különféle folyóiratok hozzák. — A nagyváradi Háztulajdonosok Egyesületének elnöke, s az egyesület hivatalos lapjának főszerkesztője.

Lozán Sándor * Szatmáron 1891-ben. — Már kora ifjúsága óta vesz részt a szociáldemokrata mozgal-

makban. A szociáldemokrata párt szatmárnégyesi tagozatának elnöke, a vármegyei építőmunkások szervezetének 10 év óta elnöke Mint városi tanácsos, s az állandó választmány tagja részt vett a várospolitikában is. A Szatmári Népszavában s több más erdélyi munkáslapban

jelentek meg szociáldemokrata irányú cikkei.

Lumina csillárgyár (Prima fabrica română de candelabre și mărfuri metalice S. A. Timișoară) Alapitőke 10.000.000 lei. Invesztált tőke 134.610 a. l. 24 szerszámgép, 23 HP. 65 munkás. Gyárt: csillár, falikar és egyéb szakmába vágó cikkeket.